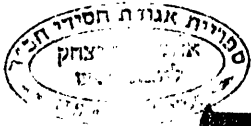

בישע ה'ית

ספר הקדוש עץ החיים מהאר"י ז"ל

עם שני המאורות הנדולים מסביב לו מאירים ומסבירים
דרך עץ החיים ה"ה

פנים מאירות פנים מסבירות

ביאור רחב המסביר טיב, עומק החכמה
כראוי למתחילים בתוכן עשר הספירות
והעולמות והפרצופין ותכונת השתלשלותם
זה מזה ודיוק מקומות הלבשתם זה את זה
ואשר כל אלה מתחייבים בדרך קודם
ונמשך מנקודת הצמצום עד לעוה"ז ועד

ביאור קצר ומספיק, לפרש דברי
המחבר ולה"ה בתכונתם הרוחני, למעלה
מהמקום ולמעלה מהזמן: ומפנה כל
מוקשה מהדרך, בהגלותו אדני החכמה
בעומק תחת, ובעומק רום:

לנמה"ת ונותן דרכי התכונה בכללות כתיב האר"י ז"ל בכדי ליאות לאורותיהם גם
בדברי הזוהר והתיקונים אשר עליהם סובבים הקדמותיו ז"ל.

מפעלות אדמו"ר איש אלקים קדוש האר"י החי ר' יהודה הלוי אשלג שליט"א
רב ודמו"ץ בנבעת שאול פרור ירושלם עיה"ק תובכ"א

חלק א'

ואנו מודיעים לאנשי לבב ולבעלי היכולת שהשגנו מניק אדמו"ר המחבר שליט"א הפירושים
הניז על כל העץ החיים כמאתים קונטרסים אשר נחיסר אמצעים לא עלה בידנו להרפס
וזלת חלק זה ואנו מבקשים שתבואו לעזרתנו להוציא כל החיבור לאור.

המו"ל דוד מינצבערג משה ברוך למבערנער

גבאים דבית החסידים במאה שערים בירושלם עיה"ק ת"ו המסתופפים בצל
קדושת המחבר שליט"א.

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ט

נדפס

בעיה"ק ירושלם תובכ"א

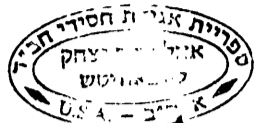
שנת תרפ"ז לפ"ק

בדפוס הר"ר שמואל הלוי צוקערמן הי"ו.

מחוסר מקום לא הדפסנו ההסכמות מנאוני קשיאי דבארעא קדישא ומחיץ לארץ
גם הפרונעמראנטען שעזרו לנו, ובעיה יודפסו בחלקים הבאים ואתם המליחה.

Rabbi JUDA OSHLAG M. S. P. O. B. 8 Jerusalem Palestine

בישע ה'ית

ספר הקדוש

עין החיים

מהאר"י ז"ל

עם שני המאורות הגדולים מסביב לו מאירים ומסבירים
דרך עין החיים ה"ה

פנים מאירות פנים מסבירות

ביאור רחב המסביר טיב עומק החכמה
כראוי למתחילים בתוכן עשר הספירות
והעולמות והפרצופין ותכונת השתלשלותם
זה מזה ודיוק מקומות הלכשתם זה את זה
ואשר כל אלה מתחייבים בדרך קודם
ונמשך מנקודת הצמצום עד לעוה"ז ועד
לגמלה"ת ונותן דרכי התבונה בכללות כתבי האר"י ז"ל בכדי ליאות לאורותיהם גם
בדברי הזוהר והתיקונים אשר עליהם סוכבים הקדמותיו ז"ל.

ביאור קצר ומספיק, לפרש דברי
המחבר ולה"ה בתכונתם הרוחני, למעלה
מהמקום ולמעלה מהזמן: ומפנה כל
מוקשה מהדרך, בהגלותו אדני החכמה
בעומק תחת, ובעומק רום:

מפעלות אדומ"ר איש אלקים קדוש האר"י החי ר' יהודה הלוי אשלג שליט"א
רב ודמו"ץ בנבעת שאול פרור ירושלים עיה"ק תוכב"א

חלק א'

ואנו מודיעים לאנשי לבב ולבעלי היכולת שהשגנו מכיך אדומ"ר המחבר שליט"א הפירושים
הניז על כל העין החיים כמאתים קונטרסים אשר מחסר אמצעים לא עלה בידינו להדפיס
זולת חלק זה ואנו מבקשים שתבואו לעזרתנו להוציא כל החיבור לאור.

המו"ל דוד מינצבערג משה ברוך למבערגער

נבאים דבית החסידים במאה שערים בירושלם עיהק ת"ו: כב"ח המסתופפים בצל
קדושת המחבר שליט"א.

נדפס

בעיה"ק ירושלים תוכב"א

שנת תרפ"ז לפ"ק

בדפוס הר"ר שמואל הלוי צוקערמן הי"ו.

מחוסר מקום לא הדפסנו ההסכמות מנאוני קשישאי דבארעא קרישא ומחויז לארץ
גם הפרונעמראנטען שעורו לנו, ובעיה יודפסו בחלקים הבאים ואתם הסליחה.

Rabbi JUDA OSHLEG M. S. P. O. B. 8 Jerusalem Palestine

לוח הראשי תיבות *

א אצל אריך אנפין, או אפשר: אביע אצילות
 בריאה יצירה עשיה: אביא אחר באחר:
 אהיר אדם דראשון: ארץ אבא ואימא, אחד
 ואחר: ארץ אור חוה, ארץ אור ישראל, ארזים
 אור המקום ארץ אור מקום, ארץ אור פנימי,
 ארץ אמת ושקר, אהיו אחר זה, אהיב אחר
 כה, אחיפ און חוטם פה, איב אם כן, אעז
 אף על גב, אים אין סוף, אציל אין צורך לומר:
ב באיד באמצע דיבור, בארד באדרא רבא,
 באדרין באדרא וטא, בארץ באור חוה
 בארץ באור ישראל, בארץ באור מקום, בארץ
 באור פנימי, בבירא במהרה בימינו אמן, בניע
 בנן ערן, בגיד (ני בחינות מיד בהי' שבטים),
 בגיה בינה נבורה חור, בהים בהי' מקיפין,
 בהיפ בהי' פנימים, בהי' פרצופין, בוצדיק
 בוצינא דקרדנותא, בחי' בחינה, בייע בריאה
 יצירה עשיה, בחי' בחינה ד' בהתפיא
 בהתפשטות א', בהתפ' בהתפשטות ב',
 בכהארץ בכתיב האלקי רבינו יצחק ז"ל,
 בכי' בכל מקום, בכמה מקומות, במרשבי
 בשער מאמרי ר' שמעון בן יוחאי, במיא במקום
 אחי, במיר במדרש רבה, בין שם הויה
 במילוי חדין, במיד כסיעתא דשמיא, במריה
 בסוד הכתוב, בעיא בענף א', בס' בספר
 בעיה בעזרת השם, בעהיח בעץ החיוב,
 בעוהיז בעולם חוה, בעיח בעץ היים, בעיב
 בעלכרחו, בעיב בעל מנת, בעשי' בעל שם
 טוב, בתית בתפארת, ביפ ב' פעמים:
ג גיא ג' אמצעות, גיב ג' בחינות, גיב גם כן,
 גיע גן ערן, גיר ג' ראשונות, גית ג' תחתונות:
ד ד' דת, דארץ דאבא ואימא, דארץ דאור
 חוה, דארץ דאור ישראל, דאחיפ דאון חוטם
 סת, דאע' ראף על פי, דאיך דארם קרמון'
 דבחיד דבחינה ד', דהיפ דהי' פרצופין, דה
 פנימים, דהים דהי' מקיפין, דהתיא דהתפשטות
 א', דהתפ' דהתפשטות ב', דרין דבר
 ונוקבא, דזיא דוגיר אנפין, דזית ד' תחתונות
 דרין דחושלום, דהרין דהור ונבורה, דמיר
 דש' ראשונות, דחז' דברי חכמינו ז"ל, דכיז
 דכל זה, דלפי' דלמי זה, דנתיא דנקודות
 תנין אותיות, דעיב דעל כן, דעל כרחק, דעים
 דעשר ספירות, דעסמ'ב (דעיב סג' מיה בן),
 דצתי' דוסם צומח חי מדבר, דתי' דעת תית
 יסוד:
ה האיק האדם קרמון, החגית החסד נבורה
 תפארת, ה' הויה, הי' ה' מקיפין, הניק
 דניצוצין קרושין, הניץ הנוכר לעיל, הי'ם היא
 סוד, היע היא ענין, היפ הי' פרצופין, ה'
 פנימים, העים העשר ספירות, העוהיז העולם
 הזה, הקי' הקרוש, הקב'ה הקרוש ברוך
 הוא, הקל' הקליפות, הרשריד הראיה שמיעה
 ריה דיבור, התפ' התפשטת א', התיב

דתפשטות ב', השיית השם יתברך:
ו ואביא ואהור באחר, ואיב ואם כן, ואחיב
 ואחר כך, ואהיו ואהר זה, ואכי' ואין כאן
 מקומו, ואכמ' ואין כאן מקומו להארך, ואע'ג
 ואף על גב, ואציל ואין צורך לומר, ואר'ם
 ואור מקום, ובהז' ובהז' ובהז' ובהי', ובהי'
 ובחינה, ובעי' ובעל ברהו, ובעוהיז ובעוהיז
 הרבים, ובשי' ובשער, ודויק (דייק), והאר'ח
 והאור חוה, והאר'ם והאור מקום, והאר'פ
 והאור פנימי, והז'ין והז'יר ונוקבא, והיפ והי'
 פנימים, והי' פרצופין, והים והי' מקיפין, והמי'
 והמשכיל יבין, וז'ים וזה סוד, וזיע זה ענין,
 וי'ם ויוד ספירות, וכ'ו וכול', וכיז וכל זה,
 וכשהארץ וכשהארץ ישראל, ומכיש ומכל שכן,
 ומעים ומעשר ספירות, ונל'עד ונראה לפי
 עניות דעתי, ונרין ונפש רוח ונשמה, וסיא
 וספרא אחרא, ועיד ועל דרך, ועדיז ועל דרך
 זה, ועי' ועין, ועיז ועל ידי, ועיב ועל כן,
 ועשיק ו' ערב שבת קודש, ויק ו' קצוות, וית
 ו' תחתונות, ות' ותיקונים:
ז זיא זעיר אנפין, זאיז זה אצל זה, זביז זה
 בזה, זרין זעיר ונוקב'ה, ז'ל זכוננו לברכה, זה
 לשוני, זרין זה לזה, זמין זה מזה, זים זה סוד,
 זיע זה ענין, זעז' זה על זה, זית ו' תחתונות;
ח חיא חלק א' חביר חכמה בינה דעת, חיב
 חפצי כח, חגית חסד נבורה תפארת, חין חס
 ושלוש, חריב חכמה ובניה, חרין חסד ונבורה,
 חזיק חכמינו ז"ל, חחין חכמה חסד נצח, חעיה
 חיי עולם הבא:
ט מנתיא מעמים נקודות תנין אותיות, מים מ'
 ספירות, מיר מ' ראשונות, מית מ' תחתונות,
 מויר טוב ורע:
י י'ה נב' אותיות ראשונות דשם הויה, יתנרין
 יהודה חיה נשמה רוח נפש, יים יוד ספירות,
 ישמ'ת ישראל סכא ותבונה, ית' יתברך יתעלה,
כ כאר'א כל אחר ואחר, כבתי' כבחינה, כיז
 כל זה, וכיח וכלי היצין, כחיב כתר חכמה
 בינה, כיב כל כך, כמ'יש כמו שכתוב, כנוי'
 כנוכר, כניל כנוכר לעיל, כיע כיפ כלי פנימי,
 כשהאים כשהאין סוף:
ל לאר'א לאבא ואימא, להיפ להי' פרצופין
 להי' פנימים, לויק לוי קצוות, לזיא לזעיר
 אנפין, לס'א לספרא אחרא, לעים לעשר
 ספירות, לעסמ'ב לעיב סג' מיה בין, לית
 לא תעשה:
מ מא'א מאריך אנפין, מאר'ח מאור חוה,
 מאר'ם מאור מקום, מאר'פ מאור פנימי,
 מאחיפ מאון חוטם פה, מא'ים מאין סוף,
 מבי' משיח בן דוד, מבחי' מבחינה, מי'ד
 מין דוכרין, מאן דאמר, מדהי' מדת הדיון,
 מדהי' מדת הרחמים, מיה (הויה) במילוא
 אלפין, מהי'ם מלאך המות, מו'לים מסוי ולא

מסי, מר'ם מעלה ומטה, מין משנה ו', ממ'ת
 מסי תחתונות, מים מ'וד ספירות, מכיש מכל
 שכן, ממ' מכל מקום, ממ'ני ססה נפשך, מין
 מין נקבין, מרשבי' מאמרי רבו שמעון בן
 יוחאי, מיש מה שכתוב, משאי' מה שאין כן,
 מיע מצות עשה, מר'ת מצות לא תעשה:
נ נהי' נצה הוד יסוד, נהי'ם נצה הוד יסוד
 מלכות, נייק ניצוצין קרושין, נקי נקרא, ניר
 נפש רוח, נחת רוח נרין נפש רוח נשמה, נרנתי'
 נפש רוח נשמה חיה יחידה, נתיא נקודות תנין
 אותיות:
ס ס'א ספרא אחרא, ס'ג (הויה) במילוי וירין
 ואלף בואו), ס'יה סוד הכתוב, ספ'י ספירה:
ע ע'יא ענף א', עמוד א', עיב (הויה) במילוי
 יודין) עמוד ב', עבנע'ם עוד בשר גידין עצמות
 סוחא, ע'ג ענף ג', עיד על דרך, ערה על
 דרך הכתוב, עדי'ם על דרך משל, עוהיז עולם
 הזה, עיז על זה, עיז על ידי זה, עיז על ידי
 עיז עיין, עיב על כן, ער כאן, עכיד ער כאן
 דבריו, עכיל ער כאן לשוני, עכ'פ על כל פנים
 עי'ם על מנת, עים עשר ספירות, עסמ'ב עיב
 סג' מיה בין, עיפ על פי, עצהי'ד עין הדעת,
 עיש עיין שם, עשיה עיין שם הישב:
פ פ'יא פרק א', פ'ב פרק ב', פבי'פ פנים
 בפנים, פ'ג פרק ג', פ'י פירוש, פמיא פנים
 מאירות, פמי'ם פנים מסבירות, פרדי'ם פשו
 רמו דרוש סוד:
צ צתי'ם צומח חי מדבר:
ק קיש קריאת שמע:
ר רחין ר' חיים וויטאל, רי'ך רצוננו לומר, רמי'ק
 ר' משה קורדיווארי, רפי'ח (מספר), רשבי' ר'
 שמעון בן יוחאי, רשריד ראי'ה שמיעה רוח
 דיבור, רתי'ם ראש תוך סוף:
ש ש'י שער, שא'א שאי אפשר, שבא'ים שבאין
 סוף, שי'ב שער ב', שבז'יא שבועיר אנפין,
 שבי'היב שבוות הכלים, שי'ג שער ג', שבמ'ת
 שבספר תורה, שב'ע'ט שב'עשר ספירות, שהאי'ק
 שהארם קרמון, שהיע' שהיא ענין, שהים שהיא
 סוד, שהשיית שהשם יתברך, שז'ים שזה סוד,
 שזיע שזה ענין, שי'ך (מספר), שבאר'א שכל
 אחר ואחר, שכ'ז שכל זה, שמרשבי' שער
 מאמרי ר' שמעון בן יוחאי, שנגל'יה שורש
 נשמה גוף לבוש היכל, שע'יז שעל זה, שע'ם
 זה, שע'יז שעל ידי, שע'יז שעל ידי זה, שע'יב
 שעל כן, שע'ם כן:
ת ת'ית תפארת, תו'ם תפארת ומלכות:
 (* הערה המעיין יבין מעצמו לנכות ולהבין את
 האותיות השמשיות על הראשי תיבת כסו לפי
 שפתרש לפי זה, ויש להבין עמו שלפי'ן רלפי'ן או
 אוי' סתפרש אור ישראל שיש להבין סאליו אם כתוב
 סאיו שאוי' כשהאוי' וכדומה כי אי אפשר לפרש
 כל כך.)

לוח המפתחות

מפתחות הענינים מהקדמה

א' בשלח עוקצין דלא מצא הקב"ה כלי מחזיק לישראל אלא השלום, ג' דיוקים: רבוי אנדה אין להם משפט: תחילת השנה מסודר, שאחר השנה אמיתיות, בסוד, דרוש, ורמז, משינים אז המשפט.

ב' הקירה בהעלמה הגוהנת בחכמת האמת: בדורות הראשונים נהגו העלמה גם בחכמות היציגיות.

ג' דבחן בדצה"ם: ובדי המפלגות שבסין האדם.

ד' מעם להעלם החכמה: קושיא לרבוי הזוהר דעתידיא חכמתא דא להתנלות ביומי משיחא: עיקר גאולתינו המקווה לנו הוא השנת הדעת ושלמות דניפות וצרכיכו, לא יאונה, במרם השנת שלמות הדעת: וחכמת האמת מחוייב להתפשט, במרם הגאולה.

ה' ביאור המאור שבה מחורו למוטב: ורחיל אין ביד בא אלא בדור שכולו זכאי או בדור שכולו חייב: התנצלות על שנילה בחכמה יתר מהקודמים.

ו' התעוררות לבקש חכמה ומטרת החיים: קטרוג המלאכים מה אנוש כי תזכרנו וכו': ביאור אל המגדל המלא מכל טוב ואין לו אורחין: מתן שכר הנשמות כבר מוכן מכל מראש לכל הגבראים: ענין הצורך לאדם הנשמי המורכב מנוף ונשמה:

ז' שכינה בתחתונים צורך גבוה, עדים: ב' הדרכים להשנת השלימות:

ח' פעולות חכמי הדורות: רוממות שימת הארץ זיל, קורותיו, תפוצת חכמתו, ימי חייו, בית מדרשו, והצואה שלו לתלמידים: ועי' סי, ואיך ומתי, נעשה הכדורים בכתבי הארץ זיל:

ט' גדלות הבעש"ט ז"ע: וההבחן בין שימתו לשימת הארץ זיל, ועדים: ותקות דורנו זה תלוי בהתפשטות חכמת הארץ ז"ל: ודתנצלות שלא פרח בחיבור זה לכל אותם האוהבים להסתכל בארובות:

י' דברי הראב"ע ברחפץ הנודש מעסק התורה והמצוות: וביאור דבריו:

יא' ז' קושיות במ"ד פ"ח, בדי' כמות המלאכים, חסר, ואמת, צדק, ושלום, שנשאו ונתנו בבריאת האדם: ב' הנהגות שבעולם הזה הרפכים זלי, שהם ההגות המציאות, והנהגת דרכי קיומו:

יב' ב' בחי' הפניות שיש בעים דקדושה, וענין או"ם או"ם כים זכ"ח: וענין ההפכי עד לפירוד גמור, שיש בין מערכת הקדושה, למערכת הס"א: ומציאות תיקון אינו נהג לא במערכת דקדושה, ומכ"ש במטרא אחרא, זולת בהארם שבעוה"ז: וענין הצורך, למציאות מושג הזמן.

יג' צורך דשביה"כ: תכונת שביה"כ: תכונת ש"ך ניצוצין, ורמ"ח ניצוצין, וליב ניצוצין: ביאור לא נכנה צור אלא מתורבנה של ירושלם: ותוכן ב' המערכות של זה לעומת זה: תקציב אור המחוייב להיות להקדושה שהי' סיפוק בידה, להנהגת קיומו של המציאות:

יד' או"ם של הנשמה, המה חסד וצדקה: או"ם המה אמת ושלום: טעם למה נק' האמת חותם: האמת מוחה בבריאת אהרן, לצד שלא הי' לו אז כלי היצון לאו"ם:

טז' ביאור הכי ערומים ולא יתבוששו, ב' הביורורים, א' מורה, ב' או"ם: אהרן מצד היצירה, הספיק לו ביורוי או"ם: טעם ומלית שהי' לו בניע: ביאור מה שהוספה באיסור נניעה בעצה"ד: וכיש כלשון סן תמותין, כססתפק:

יז' מבאר המשך הפסוקים מפרשת עצה"ד.

יח' מבאר המעות שהי' להם בעצה"ד עדים: וענין ויפח באפיו נשמת חיים, שהוא נצחיות: וענין התפרטותה מכלל לפרט: ושחי' הפרט, נק' דעת חיים, טפין טפין:

יט' ביאור לרחיל הוא השפן הוא היצירה הוא המה"ם וכו': ב' הקלקולים שנעשו בסבת החטא: ורחיל, בהזדמנות מה"ם בהרב, ומפה של מרה בקצה וכו':

כ' ענין העודמות, שיצאו בנופו בסבת החטא: וענין המיתה שנמשך בחיוב מסבת העצה"ד: וביאור ענין ב' הנהגות ההפוכים זמ"ז: וביאור התוס' בספ' כתובות קיד:

כא' תשלום ביאור המדרש רבה פ"ח: ורחיל אכלתי ואוכל עוד: ולמה מתן שכר המפירש בתורה הוא שלמות הגוף: ורחיל כל הנביאים לא נתכבאו אלא לימות המשיח וכו':

כב' ביאור לרחיל, שהשלום הוא רק כלי מחזיק ברכה: והצורך לריבוי אנשים בכל דור: וענין אנשים ריקים כריבוי כבוד מאור, הנצרך לכל נשמה ונשמה: ענין עוז ושלום: ושכל הדבר שב למקומו בשלום:

מפתחות מהפתיחה כוללת

א' דחז"ל אין לך כלעשב מלמטה שאין לו פול וכו':

ב' ד"ח והנה, העלם החכמה וגילוי שלה בעקבתא דמשיחא:

ג' וכדי משנה שבס' יצירה עשר ולא תשע: ולגודע תוכן העים המה רק חמשה בחי':

ד' וסבת הקישוי לפתחילים בחכמה:

ה' והנה עים ודי' אותיות: הויה ענין א' הם: וההבחן שביניהם:

ו' וז"ם חירוש הבריאה אינה זולת בחושך לבד: והנה איך החושך אפשר שימשוך מן האור:

ז' דגודע הרצון לקבל שפעו ית' הי' הכלי אל השפע.

ח' וע"כ אין כפיה נהג בכל דוחני:

ט' וברור הרצון לקבל הכלול בהאור הי' שינוי הצורה:

י' ומתבאר דברי הזוהר דכ"ע אוכמא הוא וכו': דקאי על בחי' שינוי צורה הגיל וכל הברל ברוחניות נערך עפ"י שינוי צורה, שבהפניות הצורה יהיה פירוד גמור ביניהם:

יא' ונתבאר אין הכלי יוצאת לפועל אלא בהתנכרות רצונה לתוספת משיעורה:

יב' ב' ד"ה ולפיכך ר' הבחי' העוברים לתשלום צורת כלי: וגי' בחי' אור נכחנים בבניה:

אמנם התפשטוה אור דחסדים מהבניה ולהוץ והתנברות הרצון שבו:

אלה סדר ד' הבחי' בעשר הספירות:

והענין חו"ג, בהבניה הנכורה קודמת, וברא החסד קרום ומובן בזה, בשמרשבי:

וספירת תית הוא עיקר הו"א, שבספ"י זו נעשה התנכרות הרצון הגיל:

והענין מבאר המסך שבכלי מלכות וזווג דהכאה ובי"ם עים שבכל נאצל:

ורע חלק אור היא שנכנס בווג דהכאה נק' נהי' או בנין:

ועתה ביאור המשנה שבספר יצירה הגיל:

ג' ד"ה והנה ח' הבחנות שורשיות בעשר הספירות: **ורע** המסך שבכלי מלכות שורש החושך: היגיעה מושרש בהמסך ומתן שכר מושרש באו"ח:

המתבאר כל ענין עים אינם אלא כלי שלימה אחת לבד שנכללת עוד - באים ב"ה: **לענין** ה' עולמות איק הם ענין הכתר ודי' הבחי' הגיל:

וענין המלכות צריך להתכלל בכל ספירה וספירה עד הכתר:

וכיון אחר התכללות הגיל מתחיל עולם התקון:

ד' ד"ה וצריך המשך דע"ה בשער עקורים מ"ג: **וצריך** להבין איך אפשר כספ"י שהם למעלה מפקים שיוכלו להתפק עליונים למטה ותחתונים למעלה דחי' במקום מדומה תליא מילתא:

והענין חשיבות המדרגות זמ"ז בעים דאוי' למי ההזדככות שבהם:

גם חשיבות המדרגות זמ"ז בעים דארה למי העיבוי שכל העב יותר חשוב:

אמנם מקור העים שקימתם שוה זה לזה:

ה' ד"ה אמנם דברי הע"ח שאו"ם ואו"ם הפכים זלי וביציאתם מנקב אחד מבששים זה בזה שמוה איתיליד הויה בחי' כלים:

איך יציר' ב' נקבים ימין ושמאל בנאצל עליון ונקב אחד לאו"ם ואו"ם והסתירות הענין המקיפין:

ו' ד"ה ובפנים חזר בראשון במלאכת העים וענין חלון ובי' התפשטות ובי' בחי' התעבות שבאוי': **והנה** המשך מהגיל:

ועל"ה ביאור ענין מסך ופרגוד וחלון הנהג בעים:

ואחר ענין נעוץ סופן בתחילתן:

ונמצא סעלת העים דאוי' למי הוכות ועים דאוי' למי העיביות:

והנה עים דראש, הראשונים מא"ם ב"ה: **ונודע** ביאור או"ם ואו"ם:

ז' ד"ה עתה תכונת או"ם ואו"ם דעים דאי'ק:

והענין שהאוי' דאי'ק הי' או"ם ואוי' הי' או"ם - **וכבר** שבחי' כלי בינה הי' כים ובחי' כלי מלכות הי' כלי היצון:

והנה ב' כלים הגיל הם ב' נקבים ימין ושמאל דאזין חושם אבל בפה בחי' כלי מלכות משמשת לשניהם לאו"ם ולאו"ם:

ואין כלי מלכות מסחלקת על עצמות גודין בשר עור:

לוח המפתחות

והנך בחי' עצמות שבמלכות ה"ס כלי פנימי ובהי' עור שבה ה"ס כלי היצון :

ח' ד"ה ועתה דברי הע"ה שטבע או"פ לזכך את הכלי שטלובש בה, שנוהג בע"ס דפה :

והענין ע"ס דאוי' וע"ס דאוי'ה המה הפכיים זה לזה :

ומתחילתה כשום שאי"ס טלובש בכלי היצון הולך ומזככו דרגא אחר דרגא :

והנה האוי'ה כולו וכתר חכמה דאוי' נעלמו בסבת התזוכות הנ"ל :

ט' ד"ה וכדי מכאן טעב הספירות בתמונת כנולתא דלא במקום סדומה ח"ו תליא מילתא :

וע"כ נ' הבחנות שבאור הבינה :

והנה ביאור מציאות ב' המצבים : אחר באחר, ופכיים, בחי'ב : וענין הסגולתא :

ובזה נתון מעם בעוקף סוד ההזדככות :

י' ד"ה ועתה ענין הביטוש דאר"ס ואוי"ס זב"ז בסבת עקידתם בכלי א' דמלכות ולשון ע"ה בש' עקודים בסוד הביטוש ומת"א :

פ"י ביאור אור העצמים :

והנה ביאור אור הנקודות וסוד אר"ה היורד :

ועתה ביאור אור התנין וסוד הרשימו דשעמים :

ועפ"ז ביאור הרפכויות מבין הרשימו אל או"ה היורד וסוד הבטישא :

י"א ד"ה וע"ז ביאור סוד הרתנוצות :

והנה ענין כלי מלכות שנשאר כלי אור, ואור הרשימו נדחה מתוכה מפני אור דניצוצין :

ואחר סיבת ירידת אור ניצוצין דחכמה לסטה מסבור :

ועד"ז ירדת ניצוצי הבינה לסטה מסבור :

ואח"ז ירדת ניצוצי הוא לסטה מסבור :

והנה שפסכת הסכיותם שסבין הרשימו ואור הניצוצין, נתפרדה' החבילה, והניצוצין שנדרחו לסטה מסבור נקראים אותיות :

י"ב ד"ה והנה שיבת החי'ב פכ"ב מעלמת דאוי'ה : **היוצא** או"ה' דחוי'ב וע"ס דאוי'ה קשורים זה בזה ודרושים זה מזה :

שם ביאור דע"ה שאי"ס ואוי"ס מבטשין זב"ז וכ"ו ואותיות המה הכלים :

י"ג ד"ה והנה התפשטות ב' כעולם העקודים : **אמנם** ענין מציאת אור דהתפ"ב כשלהבת המתנועע לכאן ולכאן :

ומובן ההבחן מבין התפ"א להתפ"ב :

י"ד ד"ה וכזה צמצום הבי' דהיינו העלעאת נהי' דא"ק למעלה מסבורו :

ולפיכך ב' הפרצופין שהותקנו משום זה : **ונמצא** בינה שיצאה לחוץ מא"ק :

ט"ז ד"ה וצריך תוכן התחלקות דכל פ"צוף לראש ונוף או לניד וז"ת, וענין אור המלכות שלא תצוייר כלי הספ"י נהי' :

ה' הפרצופין גולגלתא ועסמ"ב דא"ק, ושהמה נמשכים זה מזה בחיוב קורם ונמשך מכה מחשבתו ות' היחידה, ותוכן הדיוק שבהלבשתם זה את זה :

ט"ז ד"ה ולפיכך תוכן קשרי הפרצופין (הערה

יש כאן קיצור עד לבלבול ותרע זה לקמן בהקדמת אח"כ אות עש"ה :

וזה ביאור דחז"ל אין לך כל עשב מלמטה יבוי' ושענין וזוג דהכאה אינו נודג בפנימיות העולמות :

ונתבאר שבחי' מלכות דבחי' ג' נקי' מסוד ודבחי' ב' נקי' פרסא, ודבחי' א' נקי' קרוטא :

תשלום דענינים יבואו בחלק ב' בע"ה :

מפתחות ע"ז החיים ענף א'

דף י"ז ד"ה דע בטרם הצמצום היה אור המשוטט ממלא כל המציאות, ולא היה שם שום הבחנות אלא בהשוואה, ונק' אור אי"ס ב"ה.

וכאשר עליית רצון הצמצום היה לנלות שלימות מעולתיו וכ"ו :

דף י"ח ד"ה והנה א"ז הצמצום שלט רק בנקודה אמצעית ממש, ואנבה יצאו נ' חרושים מקום פנוי, ואו"ה, וחלל ריקני :

והנה הצמצום א' ה"ו בתמונת העיגול, שבה השואה יתירה מכל התמונות שבעולם, שהיא לסבת אור אי"ס ב"ה השוה בהשוואה גמורה :

דף י"ט ד"ה עור מסיף טעם להשוואת התמינה שבעולם הצמצום, לסבת תיקון כולל כקמ"ן כנדול :

דף כ' ד"ה ענין שאין בנקודה שום גילוי דין, אלא שורש לדין לאח"ז שמשם נמשך כדה"ד הנקי' בוצר"ק :

הנהת מהרח"ו נקודת הצמצום שורש להמקום, והסובב עליה שורש לחיצוניות העולמות והיותר סובב שורש לפנימיות העולמות: **והנה** אח"ז נמשך מאור אי"ס ב"ה קו כעין צנור דק, שדרך בו נמשך מימי אור העליון לכל העולמות :

דף כ"א ד"ה ונתבאר בסבת אור הקו ההוא יוצרק הבחנת רת"ס מו"ס פ"א מורה מערב בעולמות אור הושר וחענולים נמשכים מהקו בב"א :

ונשאר בחי' מקום פנוי בין עיגול לעיגול : **וכל** חסדירות מסבת אור הקו :

דף כ"ב ד"ה והנה סדר ע"ס הענולים הכוללים ופרטיים ופרטי פרטיים, שתמונתם כנלדי בצלים כדוריים זה בתוך זה, ואשר הקו מחבר לכולם :

דף כ"ג ד"ה ועתה אור ע"ס דיושר מהקו, נמצא מאיר ברמיון ג' קוים, בסוד צלם אדם ישר, בעלי קומה וקופה מרמ"ח איברים, דע"כ נקי' אור הזה צלם אלקים, וכל הקרוב לא"ס ב"ה משובב ביותר, עד שעה"ז בהרחקה יתירה ככולם, דהיינו נקוי' האמצעית דע"כ נמצאת בתכלית(רנשמית) :

דף כ"ד ד"ה ועוד מוסיף טעם למניעת האור מעוה"ז, משום דכל האור שבעיגולים נמשך מאור הקו, שסמתיים ואינו מאיר לצד מטה כנ"ל : גם בע"ס דעיגולים יצרק ימין שמאל אמצע וכ"ו :

א' מפתחות פנים מטבירות ענה א'

ד"ה ענין המקום ונקודה האמצעית הנבחנת שם : ומתאוה, בענין ה"ס מעלה מטה פנים ואח"ז וכ"ו, הנבחנים ברוחניות, שהיא למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן :

דע ב' תכונות בכל שפע, א' בטרם שמועט לכלל קבלה, וב' לאחר שבאה לכלל קבלה : **ובזה** ענין חלק אלקי ממעל הנאמר בהנשמה ותוכן ההבדל החלקי הרוחני :

וטרם מציאות הברל הרוחני שהיא מושכל מחוייב :

והנך ביאור תוכן הברל הרוחני.

אמנם שלא יצוייר שינוי הצורה בתחתונים כלפי אלקיות.

ובאמת ב' כוללים העקריים, א' עולם הא"ס ב"ה, ב' כלל המציאות מצמצום ולסטה, וההשכל מאור א"ס ב"ה, לעצמותו ית'.

ולחבין סגרת הבריאה : וגילוי כל המציאות כולו תומ"י עם מחשבת הבריאה.

וטרם סוד האחדות :

ועפ"ז ביאור אחד יחוד ומיוחד, ואיך מחשבתו ית' מקפת כל הצורות ומוקף מהם :

והיינו אריכות הרב ז"ל בפרקי הצמצום : **עתה** תבונתה של מחשבת הבריאה :

וזהו החשך לקבלת השפע נקי' מקום : **ובזה** נדר השם של אי"ס ב"ה :

אמנם סוד הוא ושמו אחד : **וזהו** ביאור סוד הצמצום :

ועתה ביאור סוד מחצבת הנשמות : **ובזה** שורש לכל מציאות הקלוקלים ושיטופם של הצריקים בבריאתו ית' :

ודע סוד הוצאת יש מאין :

אמנם אפשר ב' טרחקים יש בגדלות הרצון לקבל :

וכדי מוצא כלל דתענונים והימורים השכיחים אצלנו :

אמנם צריך אפשרות המשכה בלתי ישרה שנמשכת הימנו ית' :

המתבאר מציאות הרצון לקבל אינה כלל פחיתות בערכו ית' :

ובזה ביאור דברי הזוהר' מאן ראכיל דלאו דילי' בהית לאסתכלוי באפ"י :

ובא ביאור הכי' משנה שברון שברם, והי"ב בארצם ירשו משנה :

ועכשיו ביאור שמהשבתו ית' היחידה מקפת ומוקפה מכל ריבוי הצורות החשניות שבהמוחשות והמושכלות כולם שבהעולמות :

והנך ו' החכמות כלולים בחכמת האמת : **ובהנ"ל** סוד מלכות דא"ס ב"ה :

ונקרים כל האורות מחוייבים להסתדר בסדר שם בן ד' : ואין לך אור כלי כלי :

וזה הבחן מעצמותו ית' לאורו המתפשט מעצמותו ית' : הרצון לקבל הוא סגרת כמות האור **ומבואר** ביאור הרצון לקבל הוא כלל החידוש והיא בחי' יש מאין :

לוח המפתחות והמראה מקומות *

ובזה ענין אור וכלי, ודי צורות העובדים על הכלי שנקי כח ופועל בהפועל, וכן ופועל שבהפעולה :

והענין ביאור הכי המים הרגו וילדו אפילה :
והן ביאור סוד הוא ושמו אחד :
וכבר נתבאר מחשבתו ית' עם אורו ית' הם אחד סמך : המציאות השלם נקי עולם איס ביה :

וכבר התבאר ביאור סוד הצמצום :
ויתבאר בחי' אחרונה שבכחי' הר' היס חלל הפני :
ועכשיו ענין השמות אור וסיכ, שכספי' :
 וסיים עליונים וסיים התחוננים :
ועיכ ביאור תכונת עשר הכפירות דאוי' כהלכתם :
אמנם המשך מהגיל :
וזים ביאור שם בן ד' :
ואין ביאור לצורת ד' אותיות הויה :

ויד **ובזה** ב' דבורין ובי' נוקבין הנהג בעשר הספי' :
ובזה ענין הזוג ד' וכן גוי מקרב גוי, והכי וישאלו איש מאת רעהו וכו' :
והנה חזר בהאמור בענין אור וכלי : ותוכן הבדל הרוחני :

גם באיכות המשכה בלתי ישרה : והוק הרצון לקבל שהיא לאין קץ :
ונתבאר שצורת הרצון לקבל בגדלות היא ראש פנה באיס ביה, ומצמצום ולטפה נעשית בכחי' הלל פניו :

ובזה ההפך של מערכת הקרושה סן הסיא :
ושהיא מתים : וסויה רגליה וירדות סות :
אמנם זהירות שלא לערב קודש בחול :
וביאור לנדר השם של הקליפות :

וארחיב ב' הפכים מצויים בגדלות של הרצון לקבל :
ולפי שעבודתינו דומה, כמו לההויק החבל בבי' ראשים :

ולאידך ב' ההנהגות ההפכות שבעוה"ז, אי להיות המציאות, כי לקיומו :
דפלא מצד אי' נרגש החיים בסובב הבעל חי ומצד הב' הוא קנין חיצוני אליו :
והענין ביאור דברי חז"ל, מתחילה ברא הקביה את העולם במהיר וראה וכו' :
וכייל שאין דין העדר נוהג בכל רוחני בעברו מצירה לצורה, אלא בחי' תוספת בסויה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש :
ולפי אור איס ביה מלוכש בפנימיות העולמות והיס ב' ההנהגות הגיל :

והענין כל הירוש במציאות סאור איס ביה ודרכי קיומו מהארת הקי, שהיס מהיר :
ועם סוד התלבשות הקרושה בקלי' : וסויה ורגליה וירדות סות :
וזים סויה עיר פרע אלם וילד :
ונמצא האדם בעת קטנות משיג הכלי קכלה מסיא :
וזסיה ביאור סויה חיל בלע ויקאנו : ורחויל עבירה נורת עבירה :

ובזה סויה הנסה אלקים לקחת גוי מקרב גוי :
וזסויה ביאור סויה וישאלו איש מאת רעהו וכו' :
וזים ביאור דטלכות לית לה מנרסה ולא מירי :
ונמצא היא נקרא מרהיר שאין בו מבחי' ד' :
אמנם ביאור לסוד הזוג ד' וכן המהוייב בעיכ, שהיא להשראת איס ביה :
ועיכ שבזיא ונקי' יחד נמצאים 'הר' בחי' בשלימות, והלובן שכולר היס האור, והאודם שכולר היס הכלי :
אמנם שפע של קיום נשפע רק ממדהיר :
ובזה תבין סויה שאר כמות ועונה :
ובזה יובנו ביאור לחיוב שזיונייהו תדיר, חזין וזיונייהו ססיק : והנשמה תומי' ללירתה עוברת להנהגה דמדהיר :
והנה ביאור, איך המלכות ססוימת על אור איס ביה, וסויה ההשלח בריקים וילכו ויאמרו לך הננו :
ובזה ביאור לדברי הזוהר בסויה, ראו עתה כי אני הוא וכו' :

מראה מקומות

פתיחה כוללת

אות א' דיה והנה לשון הזוהר ווי אי אימא וכו' בזוהר בראשית דף י"ב :
 דיה ונודע עים אינם לא המשה בחי' כחבוין : בשחיק ד' סה בדרוש הדעת : בעיה שויה פיה : וכש' כיו פיא ובי' ובמבוש שוב ח'ב פיא :

דיה וחנה אותיות וספי' ענין א' אלא שעם האור נקי ספי' והכלים לבדם אותיות עיה שער הי' פ' ודי' : שעחיק דרוש הי' מולים דף י"ט :

דיה וכוור הכלי משונה צורתה מן האור : עיה ש' מ' דרוש הי' דף פ"ב בהקדמת תיז דף יו"ד בסויה אני הויה לא שנית :

דיה ועיכ רצון לקבל הוא הכלי : שער מאמרי רשבי' דף י"א ע"א דיה מרוב אונים ע"ש דף י"א ע"א שורה י"א :

דיה ומתבאר הרצון לקבל שהוא כלי מלכות שורש לחושך : שער מאמרי רשבי' בפ"י אר"ז דף נ"ג סוף ע"א :

אות ב' דיה ולמיכד אין האצילות עורה בשם עד שיתלבש בדי' בחי' : בעיה ש' פ"ז פ"א ובי' : שהיק ש' דרושי אביע פ"א דף פ"ז :
 שם כללות התפשמות האור נקי חכמה או עצמות שהיא כללות אוי' : בעיה ש' מ' דרוש הי' דף פ"ב : ובעיה ש' עקורים פ"ח בדיה והנה : שהיק דרוש וי' פדרושי אביע דף צ' ע"ב :

שם ג' בחי' בכינה עצמותה התנברותה שפע שהמשיכה, שהיק דף פ"ג ע"ב מבוש ש"ד ח"ב פ"א ע"ש פ"ז :
 שם הכתר היס איס ביה : בעיה שער סדר אביע פ"א וכוהר בא דף פ"ב ע"ב :

אמנם אור דחסדים כמל בעצמות הכינה שהיא אור איס כמו נר בפני אבוקה : מבוש שער א' היא פ"ב :
 שם אור דחסדים התפשט הימנה ולחוי' : ע"ה שער מ"ז פ"א :
 שם התפשמות שיצא לחוי' התנבר ג"כ ונשלם בחי' כלים : ע"ה ש' מ"ז פ"א :
 אלה ד' בחי' הנורעים ואיס ביה : ע"ה שער מ"ז פ"א : זוהר בא דף פ"ב ע"ב :
 והענין בספי' כינה יהיה הנבורה שורש להחסד : אות יו"ד בהנהגת מהר"ז זיל בזוהר אחרי דף ס"ה :
 שם גבורה שבזיא נמשך מכינה : שם בהנהגת מהר"ז זיל אות יו"ד :
 שם זין דנקודים נחשבים לזין דכינה מבוש שער ב' ח"ג פ"ב : ע"ה ש' עתיק פ"ג דף ג"ח בתחילתו : שהיק דרוש ע"י דף ל' ע"א : ע"ש דרוש ד' דף כ"א :
 וספירת ספי' תית היע יחוד דחויג לפעולת כלי מלכות : ע"ה שער ליה פ"א דף ג' ע"ב :
 שם נקי תית ע"ש שמתפאר על החכמה בסויה כתפארת אדם לשבת בית : בחי' תי' ס"ש ד' ק"א : ובתי' ע' ד' קט"ז : ובתי' ג' דף י"ח ע"א : ובתי' מ"ז דף פ"א ע"א : וכוהר בא דף קס"א : ובהקדמת תיז דף ח' ע"ב :
 שם חגית נקי אבות : בחי' תי' כ"א דפי"ג : שם נהי נקי בנים : בחי' תי' חמשין דף פ"ג :
 והענין טבע אור העליון להתפשט לבחי' ד' עד שנפרד ממקומו שאינו חושש לשינוי צורה : ע"ה שער עקורים פ"ה ובפרק ח' :
 ודע אור עליון המתפשט להכאה נקי גהי' : מרשבי' תחילת שמות :
 שם רביעי לאבות ושביעאה לבנין : בהקדמת תיז דף ע"ב : ע"ש דף ה' ע"א :
 שם מלכות מתחילת אצילותה נבנית מתית : ע"ה שער ליה פ"א דף ג' ע"ב : ע"ש בשער הכללים :
 שם והמלכות מצד אויח שבה נמשכת מיסוד : מאמרי רשבי' שמות :
 ועתה ומובן הזהרה הנאמנה שבספי' עשר ולא תשע וכו' : עיין מאמרי רשבי' תרומה דף ר' יוס' :

אות ג' דיה והנה הבתן א' אור העצמות שהוא כללות האור : ע"ה שער מ' דרוש הי' דפ"ב :
 שם הבתן ב' אור דחסדים מעי"א לתתא : ע"ה שער כ"ה כללי חז"ל כלל י"ד :
 שם הבתן ג' אור חוזר מתתא לעי"א ע"ה שער ה' פ"ה : ע"ש שער ו' פ"ה : ע"ש שער ל"ח פ"ב דף פ"א ע"א בסופו : שער מאמרי רשבי' וארא דף כ"ה : ע"ש בשלח דיה כבר : ע"ש בראשית דף יו"ד ע"ג : ע"ש תחילת שמות : שעחיק דף פ"ח ע"ב ל"ה עוד : ע"ש בדרושי אביע דרוש א' דף פ"ז ע"א

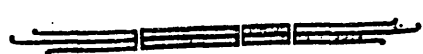
* הערה : דפי כל הספרים נרשמו לפי דמוס ירושלים.

לוח המראה מקומות

ע"א : ע"ח שער עקודים מ"ז ע"ש מ"ח : ע"ש
 שער ט"ל דרוש מ"ז : ע"ש שער מ"ז מ"א :
 ע"ש שער כ"ה כלל י"ד : תיקוני זוהר תי'
 כ"ה דף מ"ח ע"ב : ע"ש תי' מ"ז מ"א ע"ב
 ד"ה ושבת : ע"ש תי' מ"ט דף ק"א ע"א :
 שם הבחן ד' גבורה עילאה. הבחן ה'
 גבורה ת' : ע"ח ש' י"ד מ"ב : זוהר אהרי דף
 רס"ב בהנהגת מהרחיו : ע"ש ויקרא ד"א ע"ב :
 ודע המסך שבבני מלכות שורש
 לחושך : שמשב"י אדר"ז דף נ"ג ע"א :
 שם ונעשה מסך בבלי מלכות המעכב
 על אור העליון : ע"ח שער מ"ז מ"א :
 הפתבאר כל ענין עם אינם אלא כ"י
 א' מלכות שלהשתלמותה נבנתים
 לה נ' שורשים : ע"ח שער מ"ז מ"א וב' :
 תיקוני זוהר תי' מ"ט :
 שם המלכות כלולה באור אים
 ביה שממרם הצמצום : בספר המצי בה
 בתחילתו :
 שם אור הקו כולל ה' עולמות איק
 ואביע : שהיק שער א' סוף הקדמה ד' :
 שם ונקי קו מלשון קו המדה : בסח"ב :
 וענין ה' עולמות הם כתר וד' בחי' :
 ע"ח שער נ"ג מ"ג :
 וענין המלכות צריכה להכלל בכל
 ספ"י וספ"י : בחפצי בה דף ב' ע"ב : בתיו
 תי' מ"ט דף ק"א ע"ב : ע"ש תי' ע' דף קכ"ז
 ע"ב : באר"י קמ"א ע"ב :
 וכיון יוצאים זה מזה ונקשרים זבין
 ע"ד החיוב דקודם ונמשך : בוה"ק
 באר"י דף קמ"ג ע"א : ובאר"י דף רצ"ב ע"א :
 אות ד' ד"ה גם אר"י פונע בהמסך ונעשה
 זווג-דהכאה ויוצאים עים דאוריח :
 ע"ח שער מ"ז מ"א : שעה"ק דרושו אביע
 דרוש א' דף מ"ז ע"א : שער סאמרי רשב"י
 בשלח ד"ה כבר : שעה"ק דף מ"ח ע"ב ד"ה
 עוד דע : ע"ח ש' ל"ט דרוש מ"ז :
 שם עים דאורי ועים דאוריח שהם כ'
 ספירות : שער סאמרי רשב"י בראשית דף
 ירד ע"ג : ע"ש שמות בתחילתו : ע"ח שער
 ל"ט דרוש מ"ז : בתיו תי' כ"ה דף מ"ח ע"ב :
 ובתיקון מ"ז דף מ"א ע"ב ד"ה ושבת :
 אמנם עים דאוריח מתחברים ומשתלבים
 יחד עם עים דאורי בעשר הכלים :
 ע"ח שער ל"ט דרוש מ"ז :
 אות ה' ד"ה וצירוף שאין המדובר בערכי
 מעלה-מטה וכ"ו שבמקום המדומה
 וב' : ע"ח סוף ענה ד"ג ובשעה"ק דף ה' :
 והענין ה' המדרגות הם רפי ערך
 ההדרגות וב' : ע"ח שער מ"ז מ"א :

גם שב המלכות להיות כתר : ע"ח ש'
 ט"ל דרוש מ"ז :
 אמנם נמצאים כל הכלים שוים וז"ל :
 ע"ח ש' ד' מ"ד בסופו : ובשעה"ק ש"א דרוש
 א' דא"ק דל"ו ע"א :
 אות ו' ד"ה ובפנים ב' בחי' התפשטות וב'
 בחי' התעבות : בע"ח שער מ"ז מ"א :
 ובשעה"ק שער דרושו אביע מ"א דמ"ז : והמסך
 לחלן כבר נפסל לעיל) :
 והנה עים הראשונים מאים ביה נק'
 אדם קדמון : (מוסכם ומחלט בכל בהארי')
 ע"ח שער א' דרוש עיגולים וישר ענה ד' ד"ה
 ונתחיל דף י"ג ע"ב : שהיק שער א' הקדמה
 ד' ד"ה והנה :
 שם והם שורשים לכלים הראש
 נולגתא עינים אח"פ : ע"ח ש' אח"ס
 בכל ההמשך :
 שם ונתפשמו כאורא על עים : ע"ח שער
 ד' מ"א ע"ש שער ה' מ"ב ע"ש שער ו' מ"א :
 שם בנוגלתא ועינים אסור הדיבור :
 ע"ח שער ה' מ"א :
 ונדע אור המתלבש בבלי נק' אר"פ
 ושאינו מתלבש נק' אר"מ : ע"ח שער ב'
 ענה נ' מ"ז ע"א :
 שם בכאורא מאח"פ יש הי"פ והים : ע"ח
 שער ו' מ"ב ד"ה ודע :
 אות ז' ד"ה והענין האר"י נמשך לאיק במירואו
 והאוריח באמצעות כל הפרצופין
 העתידין להיות עוד מאיק ולמטה :
 ע"ח שער י"ד מ"ב שער מרשב"י וארא דכ"ה
 שם אר"י מצר המאציק ואוריח מצר
 הנאצל שהים נקבה תסובב גבר :
 שמשב"י בשלח :
 שם עים דאורי הים אר"פ והאוריח הים
 אר"מ : שמשב"י בשלח ד"ה כבר :
 וכבר בינה הים כ"י פנימי לאר"פ
 ומלכות כלי היוצון לאר"מ : ע"ח שער
 ל' מ"א ע"ש מ"ב :
 ואין המלכות נבנת לעצמות גידין
 בשר עור : ע"ח שער מ' דרוש י"ב ע"ש
 שער מ"א מ"א דף מ"ז ע"ב :
 והנה המלכות מהתפשטות הבינה :
 ע"ח שער י"ד מ"ג ע"ש שער מ"ב מ"ג דף צ"ג :
 אות ח' ד"ה ומתחילה ומתחילה נודרך על
 דרגא א' שנק' עיית מלכות ל"א .
 ע"ח שער ו' מ"ה :
 התפשטות האורי מהאים אינו נפסק
 אפ"י רגע : ע"ח שער ו' מ"ה ע"ש מ"ז :
 אות ט' ד"ה וכדי מצב הספירות בתמונת
 סגולתא ע"ח ש' א' ענה ב' שהיק הקדמה ד' :

והנה הבינה יונקת אור החסדים
 וחזרה עם החכמה אביא. ע"ח ש' ה' מ"ז :
 שם בהתנלות אוריח מתפשט אור
 הפנים והעצמות ושבו חריב פליפ :
 ע"ח שער ה' מ"ז :
 שם אור העצמות הוא כללות אור
 הנאצל : ע"ח שער מ' דרוש ה' דף מ"ב :
 אות י' ד"ה והנה כללות אוריח היוורד ומתמעט
 נקי נקודות : ע"ח שער ו' מ"ה :
 ועתה ונשאר ממנו רשימו המקיים
 ומחזיק לצורה הקודמת : ע"ח ש"ז מ"ה
 ע"ש מ"ז :
 וע"ז אור רשימו ואוריח היוורד ב'
 הפכים המה : ע"ח שער ו' מ"ה ומ"ז :
 שם אור רשימו מתחזק להחזיק קומת
 כתר : ע"ח שער ו' מ"ה ומ"ז ע"ש ש"ז מ"א :
 שם אור הנקודות חפץ לירד מקומת
 הכתר : ע"ח ש"ז מ"ז : ע"ש שער ד' מ"א :
 אות י"א ד"ה וע"ז ונק' אותיות שהוא דוגמת
 רפ"ח ניצוצין : ע"ח שער ו' מ"ה :
 שם הארת אורי כונדר בשם אורות
 והארות אוריח בשם ניצוצין : בש'
 מרשב"י שמות בתחילתו :
 שם הניצוצין שנפלו היא בחי' רשימו
 דנקודות : ע"ח ש"ז מ"ה :
 והנה רשימו דמלכות עתה לז"א
 ורשימו דאוריח נשאר במקומו : ע"ח
 שער ו' מ"ה :
 שם מכאן וכה"ן נרהין הניצוצין מפני
 אור הרשימו : ע"ח שער ו' מ"ה :
 ואח"י מתפשט ושוב מכהר לבינה
 ומבינה רכתר : ע"ח שער ט"ל דרוש מ"ז :
 וע"ז ונשאר כלי בינה ריקנית כלי
 אור : ע"ח שער ו' מ"ה :
 ואח"י במל זווג דהכאה ואין עוד
 ניצוצין שיפלו מהכתר : בע"ח ש"ז מ"ה :
 אות י"ב ד"ה ונה ובהזדכך העוביות
 שבשורש מזדכך גם הענף עמו : ע"ח
 ש"ב סוף ע"ג :
 שם שיבת אור הפנים לחריב מוכבת
 להמסך : ע"ח ש"ב סוף ע"ג :
 אות י"ג ד"ה והנה וחזר האתורים להבינה
 ושוב מתפשט העוביות להמסך :
 ונק' רעיתא עילאה : ע"ח סוף שער ח' מ"ז :
 ותכניה עם שהיק בליקושים דף צ"ג סחמא
 דאהר וענין שביה"ב עולים בסגנון איר ועין
 בפנים בש' מליס) :
 וטיבו כשרהבת המתנויע רכאן ורכאן
 ע"ח שער מ"ז ולא מ"ז :
 (התשלום בחלק שני) :

הקדמה

מדבר, ואנו מבחינים ג' ערכים, בכמות הכח המועיל והמויק שיש בהם : כח הקטן שבהם, הוא הצומח, כי הגם שפעולת הצמח, בקרבת המועיל שלה ובדחית המזיק לה דומה, למין האדם והחי, אמנם אין בה הרגש נבדל לענין זה אלא כח כללי משותף לכל מיני הצמחים שבועולם, שפועל בהם מצאכה הווי : נוסף עליהם מין החי, שבכל כרי' וכרי' בפני עצמה יש הרגש פרטי לעצמו, לקרבת המועיל ולהרחקת המזיק, ויוצא לנו בזה, ערך בעל חי פרטי אחר, משתיה עם ערך כל מיני הצמחים שבהמצואות כי זה כח המרגיש בברורי מועיל ומזיק, שישנם לכללות כל מין הצומח, נמצא ככרי' פרטית אחת ממין החי נבדל ברשותו לעצמו : והנה כח המרגיש הזה הנוהג במין החי, הוא מוגבל מאד במקום ובזמן, להיות ההרגש אינו פועל בריוחוק מקום כחום השערה מחוץ לנופו, וכן אינו מרגיש מחוץ לזמנו, כלומר, בעבר ובעתיד, אלא באותו רגע שהוא דבוק בה לבר : נוסף עליהם מן המדבר, המורכב מכח המרגיש וכח השכלי יחד ולפיכך אין כחו מוגבל בזמן ומקום, לקרבת המועיל ולהרחקת המזיק לה, כמו מין החי, והוא בסביבת המדע שלה, שהוא ענין רוחני, שאינו מוגבל בזמן ומקום, ויכול להשכיח בכל הכריות למקומותיהם בכל המצואות, וכן בעוברות ועתידות משנות דור ודור, ונמצא ע"כ, ערך איש פרטי אחר ממין המדבר, משתיה עם ערך כללות הכחות, שבמין הצמחים ומין החי, שישנם בכל המצואות בזה הזמן, וכן בכל הדורות שעברו, להיות כחו מקיף אותם, וכולל בפרטיותו עצמו, לכך כחותיהם יחד :

ומשפם הווי נהג ג"כ בדי המפלגות שבמדרגת מין האדם דהיינו המון עם, עשירים, גבורים, חכמים, דודאי כולם באים מן המון העם, שהם הדרגה הא', ע"ד הכר' הוי מן העפר, ואמנם ודאי כל מעלתה, וזכות קיומה של העפר, הוא לפי ערך ג' הסגולות צ. ה. מדבר, שהיא מוציאה סתובה : כן ישוער מעלת ההמון עם, כפי הסגולות שמוציאים סתובה, דע"כ מהחברים גם המה בצורת פני אדם : ולמען זה, המביע השית, בכללות ההמון, ג' הנמיות, שנקראים קנאה, ותאוה, וכבוד, שבחמתם מתפתח ההמון דרגה אחר דרגה, להוציא מקרבנו פני אדם שלם : והנה ע"י נטיות התאוה, מוציאים מתוכם את העשירים, שהמובחרים מהם ברצון חוק, וגם האיה להם, נמצאים מצטיינים בהשגת העשירות, שהמה דרגה הראשונה להתפתחות ההמון, ובדומה לדרגת הצומח, שבכלל המצואות, אשר כח נכרי מושג עליהם, להנמיות לסגולתם, שהרי כח התאוה במין האדם, כח זר הוא, ומושאל ממין החי : וע"י נמיות הכבוד, מוציאים מתוכם את הנבחרים אנשי השם, המה המושלים בבית הכנסת, ובעיר וכדומה, שבעלי רצון החוק שבהם, וגם נמיות הכבוד להם, נמצאים מצטיינים בהשגת משלה, והמה דרגה הב' להתפתחות ההמון, ובדומה לדרגת מין החי שבכלל המצואות, אשר כח הפועל שבהם, כבר מצוי במהותם בפני עצמם, כאמור לעיל שהרי נמיות הכבוד, נבדלת היא למין האדם בפני עצמו, ועמה חפץ המשלה, כמ"ש כל שתה תחת רגליו : (תהלים), וע"י נמיות הקנאה מוציאים מתוכם את החכמים, כמ"ש ז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה, שבעלי רצון חוק, ונמיות הקנאה להם, נמצאים מצטיינים בהשגת חכמה ומושכלות, וכדומה, לדרגת מין המדבר שבכלל המצואות, אשר כח הפועל שבהם, בלתי מוגבל בזמן ומקום אלא כדרי ומקיף לכל פרטי העולם, ולכל הזמנים, כאמור לעיל, וכן מטבע אש הקנאה הוא כללי ומקפת לכך המצואות, ולכל הזמנים כי זהו מטבע הקנאה, שבאם שלא הי' רואה זה החפץ אצל חברו, לא הי' מתעורר לחשוך אליו כל עיקר, ונמצא שאין הרגשת החסרון מתוך מה שחסר לו, אלא מתוך מה שיש לחבריו, שהמה כל בני אדם וחיה, מכל הדורות, אשר ע"כ, אין קצה לכח הפועל הזה, וע"כ מוכשר לתפקידו הנשא והנעלה :

אמנם הנשואים בדי שום סגולה, היא, מפני שאין להם רצון חוק, וע"כ כ"ג הנמיות הנזכרים, משמשים להם יחד בערכוביא, לפעמים מתאווים, ולפעמים מתקנאים, ולפעמים חושקים בכבוד, ורצונם נשבר לרסוסים, ורומים לקטנים, שכל מה, שרואים חושקים, ולא יעלה בידם, מהשגה של כלום, ולפיכך יהי' ערכם כמו קטן וסובין, הנשואים אחרי הקמח : **ונודע** שכח המועיל וכח המזיק, עוזים בקנה אחר, כלומר, כמה שמסוגל להועיל, כן מסוגל להזיק, ולפיכך כיון שאדם פרטי אחר, עולה כחו על כל הבהמה והחי מכל הדורות והזמנים כנ"ל, כן כח המזיק שבו עולה על כולנה : וע"כ כל עוד שאינו ראוי למעלתו, באופן שימשש בכחו רק להועיל, לשמירה יתירה הוא צריך, שלא יקנה מדה מרובה ממעלת האדם, שהיא החכמה והמדע : ולמען זה הסתירו החכמים הראשונים את החכמה, מסרחבי ההמון, מפחד שלא יארע להם תלמידים שאינם הגונים, וישמשו עם כח החכמה, להרע ולהזיק, ונמצאים פירצים בתאותם ופראיותם הבהמית, בכחו הנדול של האדם, ויחריבו את הישוב כולו : ואחר

בשלהי עיקצין לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום : ויש להשכיל בו רבות, א' מאין הוכיחי שאין יותר טוב לישראל מהשלום : ב' שבהכתוב מפורש שהשלום היא הברכה בעצמה, שכתוב נתינה בעוה וברכה בשלום ולדבריהם ה' לו יוסר נתינה בשלום : ג', למה נתחבר מאמר הזה לסיום השיש : גם צריך להבין פ"י המלות דשלום ועוה. והורחם :

וכדי לפרש מאמר הזה על תכנו האמיתי, מוכרחין אנו לבוא בדרך ארוכה, כי עומק רב בעלי הגדה לאין חקר : ובצדק דיבר הרב בעל אפיקי יהודא ז"ל, כפי' דברי חז"ל, על הפסוק, סגבני באשיות אלו הלכות, רפדוני בתפוחים אלו הגדות, ופי' ז"ל, כי כל עניני התורה והמצוה, יש בהם נגלה ונסתר, כמושיב תפוחי זהב במשכיות כסף דבר דבר על אופניו, אמנם ההלכות דומין לאשישי יין, אשר הנותן לחבירו מתנה גביע כסף עם יין, הרי תוכו וברו שניהם חשוכים, שהרי גם הגביע יש לו ערך בפני עצמו, כמו היין שכתוכו, משאיכ ההגדות, המה נמשלים לתפוחים, שתוכו נאכל וחיצוניותו נזרקת, שאין להחיצוניות ערך של כלום, ונמצא כל הערך והחשיבות רק בהפנימיות והתוך : וכן בדברי הגדה אין בהפשמיות הנראה לעינים שים טובין וחפץ, וזלת בתוכן הפנימי הגנוז בהדברים, שאינם נכנים אלא על אדני חכמת האמת, המסיר ליחודי כגולה, עכ"ל בשינוי לשון :

ומי יהיו להוציא זה מלב ההמון, ולברר דרכיהם, שאין השגתם שלימה גם בשני חלקי התורה הנק' פשט ודרוש : אשר סדר ד', חלקי התורה פריים לפי דעתם, שמתחילה מבינים הפשט, ואח"כ הדרוש, ואח"כ הרמו, ובסוף הכל מבינים הסוד : אמנם איתא, בסידור הנריא ז"ל שתחילת ההשגה מתחלת מהסוד, ואחר שמשגינן חלק הסוד שבתורה, אפשר להשיג חלק הדרוש ואח"כ חלק הרמו ואחר שזוכה האדם להשתלם בני חלקי התורה האלו על בוריים : או זוכה להשיג חלק הפשט שבתורה ע"כ : והיינו דאמרו ז"ל במסכת תענית וכה נעשה לו סם חיים לא וכה נעשה לו סם מות ע"כ, כי לזכיה גדולה אנו צריכים להבין בפשטי המקראות, להיותנו מחויבים להשיג מקודם ג' החלקים שבפנימיות התורה, אשר הפשט מלביש אותם, והפשט לא יופשט, ואם עדיין לא זכה לזה, לרחמים גדולים הוא צריך שלא יהי' נעשית לו סמא דמותא חי', ולאפיקי מטענת המתרשלים בהשגת הפנימיות, ואיסורים בלבם דיינו בהשגת הפשט, והלואי שנשיג אותה, והיינו שמחים בחלקינו, שדבריהם דומים למי שרוצה לעלות על המדרגה הרביעית, במרם שיפס : **מדרגות הראשונות :**

אות ב' אמנם לפי צריכים להבין ההעלמה הגדולה הנוהגת בפנימיות התורה, כמ"ש במסכת חגיגה אין דורשין במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד : וכן כל הספרים המצויים לנו במקצוע הזה, החומים וההומים יעני כל ההמון לא יבינו וזלת השרידים אשר הי' קורא אותם, בהיותם כבר מבינים את השרשים, מדעתם, ובקבלה מפה אר פה : אשר הוא תמיה רבתי אין מינעים ההלכות החכמה והתבונה מקרב העם אשר הוא כל חיותם ואורך ימיהם, ולכאורה הוא עון פליזי שע"כ אמרו ז"ל במדרש רבה בראשית על אהו שע"כ נקרא אהו בשביל שאהו בתי כנסיות ובהי מדרשות וכו', דע"כ גדלה אשמתו וכו' : וכן חוק הטבע אשר עינו של אדם צרה, להאציץ מהונו ורכושו לאחרים, אבל כלום יש כך מי שעינו צרה, מהאציץ סחכתו ותבניתו על אחרים, ואדרכה ביותר ממה שהענג רוצה לינק הפרה רוצה להניק, ומכ"ש בתורת ה' וחפצו ית' :

אמנם כן אנו מוצאים העלמות בחכמה, אפי' בחכמים החיצונים, בדורות שעברו : ואיתא בהקדמתו של הר"ם בוטריי ז"ל לפירושו על ספר יצירה, מאמר בשם אפלטון שהזהיר לתלמידיו כלשון הזה, אל המסרו החכמה למי שאינו יודע מעלתה, וכן הזהיר אריסטו, אל תמסרו החכמה למי שאין ראוי לה פן תחמסוהי והוא ז"ל פירשו, אשר אם החכם מלמד חכמה למי שאינו הגון לה, הוא חומס את החכמה ומשחיתה, עכ"ל : ולא כן עושים חכמים החיצונים שבדורותינא, אלא אדרבא מתאמצים להרחיב שערי חכמתם לכל מרחבי ההמון, בלי שום גדרים ותנאים : ולכאורה יש טענה גדולה על חכמיהם הראשונים, שסגרו דלת חכמתם על קומץ קטן מיחודי סגולה, שמצאו טובטרים אליו ומרבית העם עזבו לגשש קיר :

אות ג' ואסביר הענין, כי די מפלגות אנו מבחינים במין המדבר, במדרגה זה על זה, שהם : המון עם, גבורים, עשירים, חכמים, והם שוים בערך, לדי מדרגות שבכלל המצואות, הנקרא דומם צומח, חי, מדבר : אשר הדומם, מוכשר להוציא ג' הסגולות, צומח, חי,

ואחר שנתמעטו הדורות, והכמיהה בעצמם החלו לחשוך לפני שולחנות, לאמור לחיים טובים גם לחומריותם, ולכן נתקרבה דעתם גם להטמון, ויפחרו עמם, ומכרו החכמה כאתנן זונה ובמחיר כסף, ומאו נהרס החומה הבצורה, אשר שתי עליה הראשונים, ויחמסו להם ההמונים, והפראים, מלאו ידיהם בכח אנשים, והחזיקו בהחכמה ויקרעו איתה, חציה ירשו המנאפים, וחציה למרצחים, וישימו להרפה לראון עולם, כיום הזה :

אות ד) ומזה השפוט לחכמת האמת, אשר כל החכמות החיצוניות כלולים בחוכה, שהמה שבע נערותיה הקטנות, כנודע והוא שלימות מין האדם, והמטרה שכל העולמות בשבילה נבראו, כמיש אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, אשר עיב גדרו לנו חויל (אבות ד' משנה ה'), דאשתמש בחנא חף, עיש, כי אמרו לנו להנות במיכתה, הנאה של כלום לחיי הבשרים: והיא שעמדה לנו עד היום הזה, להחזיק בחי' וחומה, על חכמת האמת, וכל נכרי וזר, לא יתפרץ להיכנס אליה פנימה, גם לא ישומו בכליהם, לצאת ולסחור עמה בשוק, כמקרה החכמים החיצונים כי כל הנכנסים כבר נבדקו בשבע בדיקות, עד שהי' בטוחים מכל חשש וחשד של כרום :

ואחר הדברים והאמת הזה, אנו מוצאים לכאורה, סתירה גדולה מקצה אל הקצה, בדברי חויל, דאיתא בזוהר דבעקבתא דמשיחא עתידא חכמתא דא להתגלות, אפי' לצעירי ימים: אשר לפי האמור נמצינו למדים, שבעקבתא דמשיחא, יהי' כל הדור ההוא בתכלית הגיבה, עד שאין אנו צריכים לשום שמירה, ויתפתחו מעיינות החכמה, להשקות כל הגוי כולו: אמנם במסי סומה מיט ומנהדרין ציז עיא, אמרו זיל דבעקבתא דמשיחא חוצפה יסנה וכו' חכמת הסופרים תסרח וכו' ויראי חטא ימאסו וכו' והנה מפורש שאין עוד כדור הזה לרוע ואיך מכלכלים לכי' המאמרים האלה שודאי אלו ואלו דברי אלקים חיים :

זהענין הוא, כי כל שמירה המעולה, ונעילת הדלת על היכף החכמה, הוא ספחך האנשים שרוח קנאת סופרים שבהם, מעורב בכח התאוה, והכבוד, ואין קנאתם מוגבלת, בחפץ החכמה ומושכלות לבד: ובוה נמצאים בי' המאמרים הנ"ל צדקו יחדיו, שבא זה ולימד על זה, כי מאחר שפני הדור לפני הכלב, כיומר שצוחין ככלכא הב הב, ויראי חטא ימאסו, וחכמת חכמים תסרח בהם, טמילא מותר להרחיב שערי החכמה, ולהסיר השמירה המעולה, להיותה כטוחה מאלי, מחמס ועושק, ואין עוד פחד מתלמיד שאינו הגון, שיטור אותה למכור בשוק, להמון עם, החוסרים, היות שלא ימצא להם קונים על סחורה זו, כי כבר נמאסת בעיניהם, וכיון שאין עוד תקוה לנחול האוה וכבוד על ידה, נעשת בזה, כטוחה ומשומרת מאליה, שכל זר לא יקרב, וזלת אוהבי חכמה ותושי' לבד, ולפיכך יוסר כל בדיקה מהנכנסים, עד שגם צעירי ימים יוכלו לזכות בה :

ובזה תבין אמרם זיל, סנהדרין ציח עיא, אין בן דוד בא אלא ברור שכולו זכאי או כולו חייב שתמוה מאד דכל כמה שימצא איוה זכאים ברור, יהי' מעכבים הגאולה, אלא יתמו הזכאים חלילה מהארץ, ואז יהי' היכולת לביאת המשיח, אתמהא :

אמנם צריך להבין מאד מאד, שזה ענין של הגאולה, וביאת המשיח המקוה לנו בכי'א, הוא ענין תכלית הגובה של שלימות ההשגה והדעת כמיש ולא ימדו עוד איש את רעהו לדעת את ה' כי כולם ידעו אותי סגדלם ועד קטנם וכו', אלא שעם שלימות הדעת נשלמים גם הגופות כמיש ישע'י סיה, הנער בן מאה שנה ימות וכו' וכאשר יושדמו בני ישראל, עם דעת השלם יתגברו מעיינות התכונה והדעת מעל לגבול ישראל וישקו לכל אומות העולם, כמיש ישע'י ייא כי מלאה הארץ דעה את ה' וכו' וכמיש וינהרו אל ה' ואל טובו וכו' והתגברות הדעת הזה הוא ענין ההפשטות מלכות המשיח אל כל האומות ולאפוקי מהמון עם גסי החומר, שגהיות דמיונם דבוק בשלימת כח האגרוף, ועיב נחקק בדמיונם, ענין ההפשטות מלכות ישראל על האומות, אך ורק במין שליטה הנהג סגופות על גופות, ליטור שכרם משלם כנאוה גדולה, להתגאות על כל בני חלה, ומה אעשה להם אם כבר חויל רחו כל אוחם, וכמותם מקהל ה', באמרם כל המתגאה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בסודור אחד: וכן לאפוקי מאותם המועים, ושופמים דכשם שמיצאות הגוף, בהכרח שיהי' סוקרם בזמן, למציאות הנשמה, והמושכלות השלימות, כך, שלימות הגוף וצרכיו, סוקרמים בזמן להשגת הנשמה, ושלימות המושכלות, באופן שגוף חלש נמנע מהשגת מושכלות שלימות, שזה טעות מר וקשה פטות, היות שלא יצויר כלל ועיקר גוף מושלם, במרם שהשיג דעת השלם, להיותו לפי עצמו, שק מנוקב ובור נשבר, לא יכיר משהו תועלת לא לו ולא לאחרים: וזלה,

עם השגת הדעת השלימה, שאז עולה גם הגוף לשלימותו עמה בקנה אחד ממש, וזה הדין נוהג בין בפרטים ובין בהכלל יחד, ועיין כל זה בזוהר פרשת שלח בענין המרגלים, שהאריך בזה עשיה :

אות ה) ובוה תבין משיב בזוהר דבחוורא דא יפקין בני ישראל מגלותא, וכן עוד בהרבה מקומות, שאך ורק בהפשטות חכמת הקבלה ברוב עם, נזכה לגאולה השלמה, וכן אמרו זיל המאור שבה מחוירו למוטב, ודקרקו זה בכונה גדולה להורותינו דרך המאור שבתוכיהוה, כתפוחי זהב במשכיות כסף בה צרור זו הסגולה, להחזיר האדם למוטב, דהן היהיר והן האומה, לא ישלימו הכונה, שעליה נבראו, וזלת בהשגת פנימיות התורה וסודותיה, והגם ששלימות הדעת מקוה לנו, כביאת משיח צדקינו, אמנם כתיב יהיב חכמהא לחכימין וכו' ואומר ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, ועיב להתפשטות גרוף של חכמת האמת בקרב העם, אנו צריכין מקורם, באופן שנהי' ראויים לקבל התועלת ממשיח צדקינו, ולפיכך תלויים המה ההפשטות החכמה וביאת משיח צדקנו זה בזה, והבן היטב :

וכיון שכן הרי אנו מחויבים לקבוע מדרשות ולחבר ספרים, כדי למהר תפוצת החכמה במרחבי האומה, ולא הי' כן בזמן הקודם מפני היראה מתעריבת תלמידים שאינם מהוגנים, כמו שהארכנו לעיל, ומטילא היה זה לעיקר הסיבה של אריכת הגלות בעוה"ז עד היום הזה, והיינו שאמרו חו"ל אין משיח בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי, היינו שכולם יהי' פרושים מדרופת אחר התאוה והכבוד, שאז יהי' אפשר לקבוע מדרשות ברבים, להכניס לביאת מביד כניל: או ברור שכולו חייב דהיינו ברור כזה, שפני הדור הוא לפני הכלב, ויראי חטא ימאסו, וחכמת סיפדים תסרח בהם וכו', אשר אז לאידך גיסא, יהי' אפשר להסיר השמירה היתירה, וכך הנשאר בבית יעקב ולבו דופק להשגת החכמה והתכלית, קדוש יאמר לו ייבוא וילמוד כי אין עוד חשד ופחד, פן ואולי לא ישאר עומד על מדותיו ויצא ויסחור אותה בשוק, כי כבר אפס קונה מההמון כולו, וכבר החכמה מאוסה בעיניהם באופן שאין להשיג תמורתה, לא תאוה ולא כבוד, ולפיכך כל הרוצה לכנוס יבוא ויכנוס, וישוטטו רבים ויתרבה הדעת בכל אותם הכדאים לה, ובוה נזכה בקרוב לביאת משיח צדקינו ופדות נפשינו בכי'א :

ועפ"י הדברים האלה, הסרתי מעלי טענה גדולה, בזה שהרהבתי מכל הקודמים איתי, ובאתי בספרי זה, בנילוי יסודות החכמה שזרכן לכמות, שעד הנה לא עבר בה אדם עוד, דהיינו מהות העשר ספירות לכל משפטיהם, בישר וחזור, ופנימי ומקיף, וסוד ההכאה, וסוד ההורככות אשר הסחברים שקדמוני, בכונה פורו הדברים הנה והנה, וברמזיות דקית, באופן שידו של אדם אינו ראוי לקבץ אותם אשר אנכי באורו יתברך שהופיע עלי, ובעזרת רבותי קבצתי אותם, ונליתי הדברים די באר, ובצביונם הרוחני, למעלה מן המקום ולמעלה מהזמן: והי' יכולים לבוא עלי בטענה גדולה, מסיג, אם אין פה נוספות על רבותי איב הארץ זיל ורחיו זיל, בעצמם והסחברים האמיתיים מפרשי דבריהם, הי' יכולים דגלות ולבאר הדברים בכיאר גריו, כמו שעשיתי אנכי, ואם נפשך לאמר שלפניהם הי' גריו, איב מי הוא המחבר הזה, אשר ודאי זכות גדול הי' לו להיות עפר ואפר תחת כפות רגליהם זיל, לומר שנחלתו שפרה לו הי' יותר מנחלתם: אמנם כן, לא הוספתי על רבותי, ולא באתי בחדרשה כמו שהראה במראה המקומות, עיי החיבור, שכל דברי כבר רשום וכתוב, בשמנה שערים, ובעה"ח, ומכריש, מהארץ זיל, ולא הוספתי עליהם אף מלה אחת, אלא המה כיונו לכמות הדברים, ועיב פורו אותם אחת הנה ואחת הנה, והוא מפני שדורם לא הי' עוד כולו חייב, והי' צריכים לשמירה יתירה, כניל, משיב אנו שבעוה"ז נתקיימה בנו כל דברי רז"ל האמורים מראש לעקבתא דמשיחא, שכדור כזה שוב אין פחד מלגלות חכמה, כמו שהארכנו לעיל, ועיב דברי סגולים ומסודרים :

אות ו) ועתה בנים שמעו לי, כן החכמה בחוץ תרונה, והנה עתה מרחובות קוראה אליכם מי לה' אפי, לא דבר ריק אני טכם, כי אני חייכם ואיך ימיכם, כי לא נבראתם לחזור אחר מעשה דגן, ותפוחי ארסה, אחם וחמוריקם באבוס אחד: וכמו שלא יהי' מטרת החמור לשמש את כל חמורי עולם בני גילו, כן לא יהי' מטרת האדם, לשמש את כל גופות הבריות בני גילו של גופו הבהמי, אבל מטרת החמור לשמש האדם הנעלה הימנו כדי להועילו, וכטרת האדם לשמש להשלים כונתו כמו שאמר בן זומא, כל אלו לא נבראו אלא לשמשיני, ואני לשמש את קוני, ואומר כל פועל הי' למענהו, כי השית חושק ומתאיה אל השלמתניו כמו שאמרו בבראשית רבה פיח בדבר כריאת האדם, וזיל שהמלאכים אמרו לפני יתברך, מה אנוש כי הזכרנו וכן אדם כי תפקרנו, הצרה הזאת דמה לך, אמר להם הקב"ה, איב צונה ואפנים למה וכו' למהיך דמך שהי' לו מגדול מלא מכל טוב, ואין לו אירחים מה הנאה למלך שמלאו

השי"ת כל מעשיו במוחים ונאמנים, ודין אינאה אין נוהג בו ח"י, והיינו שאמרו ז"ל לא זכו בעתה, ומה שלא יעשה החפץ יעשה הזמן וכפ"ש בפ"ס סוף ע"א, בשיעור הכתוב התשלח ברכים וילכו ויאסרו לך הנני ע"ש, ריש דרך היסודין שמסוגל למרק כל חוסר וגשם, עדי שיבין, איך מוציאים ראש מתוך האבוס הבהמי, כדי להנכיה על ולעלות ולטפס על דרגת סולם האושר וההצלחה האנושית, כי ישוב ויתדבק בשרשו וישלים הכונה :

אות ח) **ולפיכך** בואו והבינו, כמה וכמה יש לנו להחזיק טובה לרבותינו המשפיעים אלינו אורותיהם הקדושים ומוסרים נפשם להטיב לנפשינו, שנמצאים עומדים בתוך, בין דרך היסודים הקשים, ובין דרך השוכה, ומצילים אותנו משאל תחתית דקשה ממה, ומרגילין אותנו להגיענו לשמי עונג, לגובה העידון והנועם שהיא חלקינו, המוכן ומסתין עלינו מכל מראש כני"ל, אשר כאו"א פועל בדרו כפי עוצם איר תורתו וקדושתו, וכבר אמרו ז"ל אין לך דור שאין בו כאברהם יצחק ויעקב ; אמנם זה האיש האלקי רבינו יצחק לוריא ז"ל, מרח ומצא בעדינו מלא מרתו, הגדיל הפליא על קודמיו, ואם הי' לי לשון מדברת גדולות הייתי משבח אותו יום, שנגלה חכמתו כמעט כיום אשר נתנה תורה לישראל : אין די מלה בשיעור פעולתו הקדושה בעדינו, כי היו דלתי ההשנה נעולים בדתים ובריח, ובא ופתחם אלינו, באופן, שכל מי שמשתוקק לכנס להיכל המדך פנימה, אין צריך כי אם קדושה וטהרה ולילך למרחץ, ונגדל שערו ולבבוש בגדים נקיים, כדי לעמוד לפני המלכות העליונה, כיאות : והנך מוצא בן ליח שנה, הכריע בחכמתו הקדושה לכך קודמיו עד הגאונים ועד בכלל : וכך ישישי ארץ אבירי הרועים הברים ותלמידים של החכם האלקי הרמ"ק ז"ל, קמו עמדו לפניו, לתלמידים לפני הרב, וכן כל חכמי הדורות, אחריהם, עד היום הזה, איש מהם לא נעדר, משכו ידיהם מכל הספרים והחיבורים שקדמוהו, הן קבלת הרמ"ק, והן קבלת הראשונים וקבלת הגאונים, וכו' כולם דברכה, וכל חיי רוחם הדביקו בחכמתו הק' ביחוד : ומיכן מעצמו שלא על חנם זוכין לנצחון מוחלט, כמו שנחל אב החכמה ורך השנים הזה :

אולם לראבון לבינו הצליח מעשה שמן, ונעשו מעקשים בדרך התפשטות חכמתו למרחבי עם קדוש, ומעומא דמעומא, החלו לכבוש אותם : והוא בעיקר מפני שהדברים נכתבו מפי השמועה, כמו שדרש בחכמה יום יום לפני תלמידיו שכבר היה ישישי ימים, ובקיים גדולים בהשגת הזהר והיקונים ועל פי רוב נערכו אמרותיו הקדושים, לפי השאלות העמוקים שהי' שואלים היסנו כד אחד לפי ענינו, ועל כן לא מסר החכמה על הסדרים הראויים, כמו בשאר החיבורים שקדמו אליו : ואנו מוצאים בכתבים שהי' האר"י ז"ל עצמו משתוקק לזה לעשות סדר בענינים, ועי' זה בשאר מאמרי רשב"י בפירוש האדרא זוטא, בהקדמה קצרה של הרחי"ו ז"ל : ונוסף על זה הוא קצרות זמן לימודו כי כל חיי בית מדרשו הי' כשבעה עשרה חדשים, כמפורש בשער הגלגולים שער ח' דף ס"ט, כי הניע ממצרים לצפתו, בשנת של"א ליצירה קרוב לימי הפסח, והרחי"ו ז"ל הי' אז בן כ"ט שנה, ובשנת של"ב ביום ועשיק פרשת מו"ט, בריח מנחם אב נחלה וביום ג' דברים הי' מניא, נפטר לחיי עולם הבא ע"ש :

ואיתא שם עוד בשער ח' דף ע"א עמוד א' שבעת פטירתו נהן צוואה להרחי"ו ז"ל שלא ילמד את החכמה לאחרים, ולו התיר לעסוק בה בפני עצמו בלחישה, אמנם לשאר החברים אמור להתעסק בהם ככל, כי אמר שלא הבינו החכמה כראוי, ע"ש בארוכה : והא הסיכה אשר הרחי"ו ז"ל לא סידר כלל את הכתבים, והניחם בלי סדרים, ומכ"ש שלא ביאר הקשרים מענין לענין, כדי שלא יהי' בזה כמו מלמד לאחרים, ולכן אנו מוצאים היסנו והירות יתירה בזה כנודע להבקאים ככהארי ז"ל :

ואלן הסדרים המצויים לפנינו בכתבי הארי ז"ל, נערכו ונסדרו ע"י דור שלישי בני זמנים, ועי' ג' מסדרים הראשון למסדרים הי' החכם מהר"י צמח ז"ל, שהי' בזמן אחד עם מהר"א אזולאי ז"ל, שנפטר בשנת ת"ד, שהגיע לידו, חלק חשוב מהכתבים, וסידר מהם ה"כ"ה ספרים, והחשוב מהם, הוא הספר ארם ישר, שאסף בו שורש ועיקר כלל הדרושים מהמצויים לו, ומקצת ספרים שסידר הרב הנ"ל נאבדו, ובהקדמת ספרו קול ברמה, מביא שם כל הספרים שסידר : מסדר השני הוא תלמידו החכם מהר"ם פאפריש ז"ל, והגדיל ביותר סרבו, ז"ל להיות שהגיע לידו, מתקת הכתבים שהי' בידי החכם מהר"ש וויטאל ז"ל, וסידר הרבה ספרים, החשוב מהם, הוא ספר עץ החיים, ופרי עץ חיים, שכוללים מרחבי החכמה, במלוא המובן : השלישי למסדרים, הוא החכם מהר"ש וויטאל ז"ל בן מוהר"ר חיים וויטאל ז"ל, והי' חכם גדול וכפורסם, הוא סידר שמונה שערים המפורסמים, מעובדו שהניח לו אביו ז"ל : ואנו רואים, שכך אריא מהמסדרים, לא הי' לו כד הכתבים כשלימות, וזה גרם להם כווד גדול ע"ע

שמלאו וכו', מיד אמרו לפנינו, הי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ, עבד מאי דהניי לך עכ"ל, לכאורה יש להרהר אחר המליצה הזאת, כי איפא מצוי ועומר, זה המגדל המלא מכל טוב, אשר בזמנינו זה, באמת, שהינו מסמלים אותו אורחים על כל נדותיו : אמנם כנים הדברים, כי הנך רואה שלא מענו המלאכים, על שום ברי' מכל הבריות שנבראו בששת ימי בראשית, וזלת על מין האדם לבר, והוא להיותו נברא בצלם אלקים, ומורכב מעליונים ותחתונים יחד, והמלאכים שראו את זה, כן חמהו ונבהלו, איך נפש הרוחני זכה וברה הרד מרום המעלה, ולכוא ולדור בכפיפה אחת, עם גוף הבהמי המנוהם הזה, והיינו שתמהו הצרה הזאת למה לך : ולזה הגיע להם התשובה, שמכבר נמצא מגדל מלא מכל טוב, וריקן מאורחים, וכדי למלאותו באורחין, למציאותו של אדם זה, המורכב מעליונים ותחתונים יחד, אנו צריכין, ולסיכה זו, בהכרח שתתלבש הנפש הזכה וברה, בצרה של הגוף המנוהם הזה, ומיד הבינו זה, ואמרו עבד מאי דהניי לך :

ותדע שזה המגדל המלא מכל טוב, יורה כללות העונג והטוב, שבשבינו ברא את הנבראים, ע"ד שאמרו ז"ל שמדרך הטוב להטיב, וע"כ ברא העולמות, כדי להנות לנבראיו : (והארכנו ענינו בפ"ס ענף א' ומשם תדרשנו), וכיון שאין ענין עבר ועתיד נוהג בו ית' צריך להשכיח שתיכף כשחשב לבראות נבראים ולהנות אותם תיכף יצאו ונתהוו מלפניו יתברך, הם וכל מילואיהם מהעונג והטוב, יחד, כמו שחשב עליהם : והיינו דאיהא בספר, חפצי בהי' מהאר"י ז"ל שכל העולמות עליונים ותחתונים כלולים בא"ם ב"ה, עוד מטרם הצמצם כסוד היא ושמו אחר, ע"ש בפ"א : ומקרה הצמצום, שהוא השורש לעולמות אביע המונבלים עד לעוה"ו, קרה, מפאת כללות שרשי הנשמות בעצמם, מחשקם להשוות צורתם ביותר להמאצי"י ית' שהוא ענין דביקות : כמו שנתבאר שם, שפירוד ודביקות בכל רוחני, לא יתכן, וזלת בערכין של שיווי הצורה, או שינוי הצורה, ומתוך שרצה יתברך להנותם נטבע בהם קבלים בהכרח הרצון לקבל הנאתם, שבוה נשתנה צורתם היכנו יתברך, להיות צורה זו אינו נוהגת כלל ועיקר בגדר המאצי"י ית' דמטי יקבל ח"ו : ולתיקון זה נעשה הצמצום והגבול, עד ליציאת עוה"ו, למציאות התלבשות נשמה בגוף גשמי, שבהיותו עוסק בתורה ועבודה ע"מ להשפיע ניר ליוצרו, תשוב צורת הקבלה להתאחד בעל מנת להשפיע : והוא שיעור הכתוב ולדבקה בו וכו' כי אז משהו צורתו ליוצרו, אשר שיווי הצורה הוא דביקות ברוחני כאמור וכנכמד ענין הדביקות, בכל חלקי הנשמה על מילואם, ישובו העולמות לבחי' א"ם, כמו שהיו מטרם הצמצום : ובארצם ירשו משנה, כי אז יוכלו לשוב ולקבל כל העונג והטוב המוכן להם מכבר בעולם א"ם ב"ה, כאמור, ונוסף עוד כי עתה מוכנים לדביקות אמיתי, בלי שינוי צורה כלל, כי כבר גם הקבלה שלהם אינה להנאת עצמם, אלא להשפיע ניר ליוצרם, ונמצאים משתיים בצורת השפעה להמאצי"ל יתברך, וכבר הרחבתי דברים אלו בטוב מעם, בפ"ס בענף א' ע"ש ;

אות ז) **ובזה** תבין אמרם ז"ל, אשר השכינה בתחתונים צורך גבוה, שמאמר הזה מתמיה מאד : אמנם עולה בקנה אחד עם האמור במדרש הנזכר, שדימו הענין למך שיש לו מגדל מלא מכל טוב, ואין לו אורחים, אשר ודאי, לאורחים יושב ומצפה, דאם לא כן, נמצא כד ההכנה ללא הועיל ולתוהו, וכדומה, למך גדול שגילד לו בן לעת זקנתו, שהי' חביב לו ביותר, וע"כ, מיום הולדו חשב בעדו מחשבות, וקבץ כל הספרים והחכמים המצוינים שבהמדינה, ועשה בעדו ביה מדרש לחכמה, וקבץ כד הבנאים המצוינים ובנה, לו היכלי עונג, וקבץ כד בעלי הניגון ושיר ועשה לו בתי זמרה, וקבץ מטיטב המבשלים והאופים שבמרחבי המדינה והמציא לו מכל מעדני עולם וכו', והנה נגדל הבן ובא בשנים, והוא סכל, אין לו חפץ במושכלות, והוא סומא אינו רואה ואינו מרגיש, מיופי הכנינים, והוא חרש לא ישמע בקול שרים ושרות, והוא חולה במחלת צוקר, אינו רשאי לאכול אלא פת קיכר לבד, והנה כדי בויון וקצף :

ובזה תבין אמרם ז"ל על הפסוק, אני הי' בעתה אחישנה ופירשו בסנהדרין צ"ח לא זכו בעתה וכו' אחישנה : היות שיש ב' דרכים להשגת המטרה הנזכרת, או ע"י תשומת לב מעצמם, שהוא נקרא דרך תשובה, ואם יזכו לזה יקויים בהם אחישנה, כלומר, שאין על זה זמן קצוב, אלא מתי שיוזבו יוגמר התיקון, כמובן : ואם לא יזכו לתשומת לב, יש דרך אחר, שנקרא דרך יסודין, ע"ד שאמרו ז"ל סנהדרין צ"ו אני מעמיד להם מלך כהמן, ובע"כ חוזרים מוטב, והיינו בעתה כי ע"ז יש זמן קצוב : וירצו בזה : להורות לנו, שלא דרכיו ית' דרכינו וכו', וע"כ לא יארע לו ית' מקרה מלך כו"ד הנ"ל, אשר מרח והבין כ"כ גדולות ונצורות, בשביל כנו החביב, ולבסוף נמצא מתאנה מכל וכל, וכל הוצאתו וטרתתו לשוא ולתוהו לבויון וקצף, אולם

על סידורם של הענינים, שאינם מוכשרים כלל לאותם שאין להם בקיאות אמיתי בזה, והתקונים, וע"כ בני עליהם מועטים :

אות ט) ותמור זה חביבה יתירה מודעת לנו מאתו יתברך שהגיענו וזכינו לרוח אפינו הבעש"ט ז"ל, אשר פרשת גדולתו ועוצם קדושתו, למעלה מכל הגה ומכל מלה, לא התבוננו ולא יתבוננו בו, וזאת אותם הזכאים ששמשו לאורו, וגם הם לשיעורין, כל אומא לפום מאי דקביל בלבי : והן אמת, שאור תורתו וחכמתו הק', נבנים על אדני הקודש סהארי ז"ל ביותר, אמנם אין ענינם דומה זה לזה ככלל, ואסביר זה ע"ד משנ' למי שנשבע בנהר, והוא עולה ויורד כדרך הנשבעין, שלפעמים נגלים רק שערות ראשו, ואז מטכסים תחבולות, איך לתופכו ולהצילו דרך ראשו ולפעמים נראה גם נופו, ואז מטכסים ההבולות, להפסו מכנגד לבו : כן הענין הזה, אחר שאיש ישראל נטבע במים הזרונים גלות העצים, מאז עד עתה, נמצא עולה ויורד, ולא כל הזמנים שוים, אשר בזמן הארי ז"ל לא נראה אלא ראשו, וע"כ טרח הארי ז"ל בעדינו, להצילנו דרך ראשו, ובזמן הבעש"ט ז"ל הי' הרוחה, וע"כ הי' לברכה בעדינו, להצילנו מכנגד הלב, והי' לנו לחשועה גדולה ונאמנה :

ובעזרה חזר ונהפך הגדל בדורינו זה, וירדנו פלאים, כמו מאנרא רמא לבירא עסיקתא, ונוסף עלינו התנגשות העמים, אשר כלכל כל העולם כולו, ונעשו הצרכים מרובים, והרעת קצרה, ומשובשה בזהמפת החומר, הנוסף חלק בראש, ועכרים רוכבים על סוסים, ושרים לארץ יהלכו, וכל הנאמר בכחניתין במס' סוטה הני' נהקיימה בנו בעזרה ושוב נעשה מחיצה של ברזל, גם לאור הגדול הזה של הבעש"ט ז"ל, אשר אמרנו שהולך ואור עד נכון גאולתינו השלימה, ולא האמינו חכמי לב בהאפשרות בדור יבוא ולא יוכלו לראות לאורו, והנה חשכו עינינו נשינו טובה, ובראותי זה אמרתי עת לעשות, וע"כ קמתי לפתוח בהרחבה פתחי אורה של הארי ז"ל, שהוא הוא המסיגל ומוכשר גם לדורינו זה כניל, וטובים השנים מהאחר :

ואין להאשימו על הקיצור לשון הנהגה בחיבורי, להיות זה מותאם, ומוכשר דבר אוהבי חכמה, כי ריבוי הקנקנים מפיגין מעם היין, ויוכד המושג על המעיין : ואין אנו אחראין לשמיני הלב, בשעדיין לא לא נברא הלשון הוועים, ובכל מקים שנותנים עיניהם, מווסן להם חפץ הבסיות, וכללא נקוט, שמתוה מקים שהחכם שואב מקורי חכמתו שואב משם הכסיל מקור אולתו : ובכ"ל אני עומד בראש ספרי ומהיר שוא טרחתו כ"ל, לבל אותם האיהבים להסתכל בארובות, וזאת לאותם שדבר הי' יקר להם, והולכים ומתגעגעים לנהור אחר הי' טובה, בכדי להשלים הספירה שבשביעה נבראו, כי יהקיים בהם ברצות הי' הכתוב כל משחרי ימצאוננו וכו' :

אות ו) ובא וראה דברי פי חכם, הריא אבן עזרא ז"ל בספרו יסוד מורא דף הי' ע"ב, וז"ל בא"ד, ועתה שים לבך ודע, כי כל מצוות הכתובות, בתורה או המקובלות שהקנו האבות, אעפי שרובם הם במעשה או בפה, הכל הם לתקן הלב, כי כל דבבות דורש הי', וכל יצר מחשבות מבין : וכחוב, לישרים בלבותם, והפך זה לב חורש מחשבות אין וכו' ומצאתי פסוק אחד כולל לכל המצות, והוא, את הי' אלקיך תירא ואותו העבוד, והנה מלת תיראי, כולל כל מצות לא העשה, בפה ולב ומעשה, וזו היא המדרגה הראשונה, שיעשה ממנה, אל עבודת הי' יתעלה, שהיא כוללת כל מצות עשה, וא"ה, ירגעו לבו ויריכוהו, עד כי ידבק בהשם יתברך הנכבד, כי בעבור זה נברא האדם, כי לא נברא קנות הון ולבנות בנינים וכו' ע"כ יש לו לבקש כל דבר שיביאנו לאהוב איתו ללמוד חכמה, ולבקש האמונה, וכו', והי' יפקח עיני לבו ויחדש בקרבו רוח אחרת, או יהי בחייו אהוב ליוצרו וכו' : ודע כי התורה לא נתנה אלא לאנשי דבב, כי התיבות כגויות, והטעמים כנשמות, ואם לא יבין הטעמים כל עמלו שוא ועמל רוח, כמו המייגע עצמו לפפור הדפין והתיבות שבספר רפואה, שמזאת היגיעה לא יוכל לרפאות מור, וכמו גמל נושא מש, והוא לא יועיל להמשי, והמשי לא יועילנו, עכ"ל אות באות :

הנשאב מדבריו ז"ל, שהוא באחת, דהיינו לאחוז בהמטרה, שעליה האדם נברא : ואומר עליה, שהיא ענין הרביקות בהשם הי' הנכבד, ואומר ע"כ, שהארם מחויב לחזור אחר התחבולות, שיביאנו לאהוב אותו, ללמוד חכמה ולחפש אמונה, עדי שזוכה שהשי יפקח עיני לבו, ויחדש בקרבו רוח אחרת, שאז יהיה בחייו אהוב ליוצרו : ובכוונה גדולה מדויק זה שיהי בחייו אהוב ליוצרו, להורות, שכל עוד שלא זכה לקנין הזה, אין עבודתו שלימה, והעבודה בהכרח שנתנה לנו היום לעשותם : וכמו שמסיים על זה כי התורה לא נתנה אלא לאנשי לבב, כלומר, שהשיגו לב, לאהוב אותו ויחדרהו, שהם נקראים בלשון חכמים חכמי לב :

להיות שאין שם עוד רוח הבהמי היורד לטטה, שאין היצהר שורה אלא בלב פנוי מחכמה : ומפרש ואומר שהתיבות כגויות, והטעמים כנשמות, ואם לא יבין הטעמים, הרי זה דומה למייגע עצמו לפפור דפין ותיבות שבספר רפואה, שמזאת היגיעה לא יוכל לרפאות מור : רצונו לומר שבהכרח מחויב למצוא התחבולות, לזכות להקנין הנזכר, שאז מסוגל למעט מעמי תורה, שהוא ענין החכמה הפנימית ומסתריה, ומעמי מצוה שהוא ענין האהבה והחמדה אליו ית', שבלעדי זה, נמצא שאין לו, אלא התיבות והמעשים לבר, שהמה גויות בחיסר נשמות, שדומה למייגע עצמו לפפור דפין ותיבות שבספר רפואה וכו', שוראי לא יושלם בו הרפואה, מטרם שמכין פירושה של הרפואה הכתובה, וגם אחר שילך ויקנה אותה בכל הרמים שיפסקי ע"י, ואם סדרי הלימוד והמעשה אינם מסודרים להביאנו לזה, דומה לגמל לובש משי שהוא אינו מועיל להמשי, והמשי לא יועילנו להביאו אל שלימות הכוונה שבשביעה נברא :

אות יא) ועפי הרברים הללו, השגנו פקחת עינים במאמר הי' סימון, במדרש רבה פרק ו' ע"פ פסוק, נעשה אדם, וז"ל (שכח הקביה לבראות את האדם נטלך במלאכי השרת) שנעשו כתיב כתיב חבורות חבורות, מהם אומרים יברא, מהם אומרים אל יברא, ההיך חסד ואמת נפגשו, צדק ושלוש נשקו, חסד אמר יברא, וזהו נוסף חסדים : אמת אמר אל יברא, שכולו שקרים : צדק אמר יברא, שהוא עושה צדקות, ושלוש אמר אל יברא, שכולו קטמה : מה עשה הקביה, נטף האמת והשליכו לארץ ההיך ותשלך אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקביה, מה אתה טבוח חכמים אלתכסיה (חותם) שלך, העלה האמת מן הארץ, ההיך אמת מארץ הצמח עשיה :

והנה המאמר הזה מוקשה הוא סביב סביב, עייין לא נתבאר בזה חומר הכתוב דנעשה אדם וכי חיו לעצה הוא צריך עדיה תשועה בלב ויעץ : ב', פה אמת, איך יאמר על כלל מין האדם שכולו שקרים, והא אין לך דור, שאין בו כאברהם יצחק ויעקב, ג', ואם כנים שפתי אמת, איך מלאכי חסד וצדקה הסכימו על עולם שכולו שקר. ד', למה נקרא האמת חכמים אלהכסיה, שפי חותם, הבא בשולי המכתב, אשר בהכרח שיש מציאות של עיקר הוץ מהחותם, אמנם חוץ מנכול האמת, ודאי שאין שם מציאות כלל, ק', היהנן למלאכי אמת, לחשוב דפועל אמת, שאין חיו פעילתו אמת, י', מה הגיע לו דהאמת מתוך עיניו הקשה שנשלך עד לארץ ולתוך הארץ, ק', רטה לא מוכא השיבת המלאכים בתורה כמו שמוכא השאלה אליהם :

וצריך להבין אותם ב' ההנהגות הערוכות לעינינו, ההפכים מן הקצה אל הקצה שהם הנהגה של הויות כל המציאות של עולם הזה, והנהגה של אופני הקיום, להעמדתם של כאומא, מהמציאות שפנינו כי מקצה מזה, אנו מוצאים הנהגה נאמנה, בהשגחה מאישרה עד להפליא, השילטה, להתהוות כל בריו ובריה מהמציאות, וניקח לדוגמא, סדרי הויה למציאות האדם, והנה האהבה והעיני סבה ראשונה שלו, הבטוחה והנאמנה לשליחותה, והיכף אחר שנעקר מכוח אביו, ההשגחה מונעת לו מקים במיה, משומד מכל נוק, בין המצעות שבכטן אמו, באופן שכל זר לא יגע בו, שמה ההשגחה מכלכלת לו דחם חוקה, דבר יום ביומו, לפי סדתו, וכן מטפלת עמו בכל צרכיו, לא תשכחהו רגע, עד שירכיש לו חיל, לצאת לאויר ארצינו המלאה מעקשים, ואז, ההשגחה משאפת לו עצמה וכת, וכמו נבחר מוויין זקן ורגיל, הולך ופותח שערים ושובר בחומותיו, עד שבא בין אנשים כאלו, שאפשר לבטוח עליהם, שיעזרוהו כל ימי חולשתו, להיותם היקרים לו מכל בני חלה, באהבה ורחמים ונעגועים עצומים בעד קיום מציאותו, וכן הולכת ההשגחה ומחבתו עד שמכשרתו למציאותו ולהשתלשלות מציאותו אחריו : וכמקרה האדם כן מקרה מין החי, ומין הצומח, כולם מושגחים בהפלאה יתירה המבטחת הויתם למציאותם, וידעו זאת כל חכמי הטבע :

ומעבר מזה מקצה השני, בהסתכלותנו על סדרי העמדה וכלכלה באופני הקיום של איתם המציאות מקרני ראמים עד ביצי כינים, אנו מוצאים בלבו סדרים, כמו בין מחנה הבורחת משרה המערכת מוכים וחולים נגועי אלקים, וכל חיחם למסותים, אין להם זכות קיום, זולת בהקדם יסורין ומכאובים, ובנפשם יביאו לחסם, ואפי' כנה הקמנה שוברים שניה בעת צאתה לסעודתה, וכמה כרכורים היא מכרבת עד שמשגת אוכל לפיה די סעודתה, לזכות קיומה, וכמוה מקרה אחר לכולם הקטנים עם הגדולים, ואינו צריך לומר במין האדם מוכחר היצורים, אשר ידו בכל יוד כל בו :

אות יב) אמנם גם בעשר ספירות דקדושה, אנו מבחינים, ערך של ב' הפכים, להיות ט' ספירות ראשונות עינים בצורת השמעה

השפעה, ומלכות ענינה לקבלה, וכן מיר מלאים אור, והמלכות, לית לה סגרתה ולא מיר, וז"ל שאנו מבחינים בכל פרצוף, כי בחי באור, שהם אויב ואויב, וכי בחי בבליים, שהם כלי פנימי לאויב, וכלי חיצון לאור כקף: והוא מסכת ב' הפכים הנז' שא"ל לבי הפכים שיבואו בנושא אהר, וע"כ צריכים לנושא מיוחה, לאויב, ולנושא מיוחד לאור מקף, כמו שהארבתי בפמ"ס ענף ב' וד':

אולם בקדושה אינם הפכים ממש, להיות המלכות נמצאת עם המיר כסוד היוונו, ויהי גם הכונתה להשפיע בסוד איה, כמ"ש בפמ"ס ענף ד': משא"כ הסיא שאין להם מבחי' מיר כלום ועיקר בנינם מחלל הפנוי שהוא ענין גדלות הצורה של קבלה, שעליה הי' הצמצום האי שאפי' אחר שהגיע הארת הקו לתוך הרשמו נשאר שורש הזה בלי אור כמ"ש בפמ"ס ענף א' וע"כ המה הפכים מראש עד רגל לעומת החיים והקדושה, בסוה"כ זה לעומת זה עשה אלקים, וע"כ נקראים מתים כמ"ש שם: **והנה** נתבאר לע"כ באית ו', שכל ענין הצמצום הי' רק להתקשמות הנשמית בדבר השוואת הצורה ליוצרה, שהיא ענין התהפכות בלי קבלה על צורה השפעה, כמ"ש שם, ובמצב הנז', נמצא המטרה הזאת עורגה משוללת, הן מצד בנין פרצופין דקדושה, שאין שם כלום מבחי' חלל הפנוי, שהוא צורת גדלות הקבלה, שעליה הי' הצמצום, וע"כ, לא יארע שום תיקון דבר שאינה שם במציאות, וכן מצד בנין הסיא, וראי אין כאן שום תיקון, אע"כ שיש להם מבחי' חלל הפנוי, שהרי ענינה הפוכה לגמרי, וכך מה שמקבלת למיתה עומד: וע"כ, אך לאדם דעולם הזה צריכין, שבקטנותו מצוי בכלכלה וקיום הסיא, ויורש מהם הכלים דחלל הפנוי, ובגדלותו עובר ומתחבר לבנין הקדושה, במגולה תורה ומצות להשפיע ניר ליוצרו, ונמצא מהפך גדלות הקבלה שכבר קנה, שתהי' מסודרת בו רק ע"ס להשפיע, שנמצא בזה משה הצורה ליוצרה, ומתקיים בו הכינה: **וזה** סוד מציאת הזמן בעולם הזה, דהנך מוצא שמהחילה נתחלקו ב' ההפכים הגי' לבי נושאים נפרדים זה מזה, דהיינו הקדושה והסיא בסוד זה לעומת זה, שעדיין נשלל מהם התיקון כניל, מפני שמחוייבים להמצא בנושא אחר, שהוא האדם, כניל: וע"כ בהכרח, למציאות סדר זמנים אנו צריכים, שאז יהי' ב' ההפכים באים בהאדם, בזה אחר זה, כלומר, בזמן קטנות, ובזמן גדלות כאמור:

אות י"ג **וְבִזְזָה** תבין הצורך לשבירת הכלים ותכונתם, כמ"ש בזהר וכדאר"י, דנודע, דכ' מיני אור נמצאים בכל ע"ס, ברצוא ושוב, אור הא', הוא אור אין סוף ב"ה, הרצוא מלמעלה למטה, ונקרא אור ישר: ואור הב', הוא תולדות כלי המלכות, השוב מלמטה למעלה, ונק' אור חוזר: אשר שניהם מתחברים לאחד ממש: ותדע, דהא דאר"י, אשר מהצמצום ולמטה, כבר נשללת נקודת הצמצום מכל אור, ונשארה חלל פנוי, ואור העליון לא יופיע עוד לבחי' אחרונה, כטרם נמר התיקון שזה נאמר ביחוד, על אור א"ס ב"ה, שנקרא אור ישר, אבל אור הב', הנקרא אור חוזר, הוא יכול להופיע לבחי' אחרונה, היות, שעליו לא הי' מקרה הצמצום כלל:

ונתבאר אשר מערכת הסיא והקלי', הוא צורך מחוייב, למטרתה של הצמצום, והוא, כדי להטביע בהאדם כלי גדלות הקבלה, בעת קטנותו, בהיותו סמוך על שולחנה, וא"כ הרי הסיא ג"כ, לשפע היא צריכה, ומאין תקח זה, בהיות כל בנינה רק מבחי' אחרונה, שהוא חלל פנוי מכל אור, אשר מהצמצום ולמטה, כבר אור העליון נפרד משם לגמרי: **ולפיכך**, הוכן ענין שביה"כ, שענין שבירה יורה, ענין הפרש חלק מאור חוזה, שבעשר ספירות דעולם הנקודים, שירד סאצילות ולחוף, עד לחלל הפנוי, וכבר ידעת, שאור חוזר, אפשר לו להופיע גם לחלל הפנוי: והנה בזה החלק איה, שירד סאצילות ולחוף, יש בו מכל ספירה וספירה, דע"ס דנקודים, ל"ב בחי' מיוחדות, כמ"ש בסקוט, ועשרה פעמים ל"ב, הוא ש"ך: וש"ך בחי' אלו שירדו, הוכנו, לקיום המציאות, של התחתינים, שהמה באים להם בבי' מערכות, בסוה"כ זה לעומת זה עשה אלקים, דהיינו עולמות בי"ע דקדושה, ולעומתם עולמות אבי"ע דסיא: והיינו שאמרו ז"ל (מגילה ו' ע"א) בביאור הכתוב, ולאום מלאום יאמץ וכו', כי כשקם זה נופל זה, ולא נבנית צור אלא מתורבנה שר ירושלם, ע"ש: להיות ש"ך הבחי' האלו, אפשר להם, שיופיעו כולם דסיא, ואז נחבר ח"ו בנין מערכת הקדושה, כלפי התחתינים לגמרי: ואפשר להם, שיתחברו כולם לקדושה, ואז נמצא נחרת מערכת הסיא לגמרי מהארץ: ואפשר להם, שיתחלקו בין שתיהם, בפחות ויתר, לפי מעשי בני אדם: וכך הם מתנגלים בבי' המערכות, עד גומרו של התיקון: **והנה** לאחר שביה"כ, וירידתם של ש"ך בחי' ניצוצי אורה הנ"ל, סאצילות ולחוף, נתבררו ועלו מהם רפיח ניצוצין: דהיינו כל מה שירד מתשעה ספירות הראשונות, שבע"ס דנקודים, וט' פעמים ל"ב, הוא רפיח בחי': והמה שבו ונתחברו, לבנין מערכת הקדושה: ונמצא נשאר לסיא, רק ל"ב בחי', ממה שירד מהמלכות דעולם הנקודים: והי' זה, לתחלת בנין הסיא, במיעוט בתכלית, שעדיין איננה ראויה

להתקדש, ומילוא בנינה נגמר להם אח"כ, כפיט בעיה: **והנה** נתבאר שבי' מערכות זה לעומת זה, נוהגת, בקיום ופרנסת, המציאות: ותקציב אור הצריך לזה הקיום הוא ש"ך ניצוצין: והמה הוכנו ונסדרו, בכח שביה"כ: ותקציב הזה ראוי להתגלגל, בין ב' המערכות אשר בזה תלוי סדרי הקיום והכלכלה של המציאות: ותדע שמערכת הקדושה מחוייבת להכיל, לכך הפחות תקציב של רפיח ניצוצין להשלמת ט"ס ראשונות שלה, כניל, ואז יכולה לקיים ולכלכל מציאות התחתינים: וזה היה לה קודם חסאו של אהר, וע"כ היה כל המציאות מתנהגת או, ע"י מערכת הקדושה, להיות שהיה לה המילוא של רפיח ניצוצין כאמור:

אות י"ד **וְעֵתָהּ** מצאנו הפתח, להמדרש הנ"ל, בענין ד' הכתות, חסד וצדקה אמת ושלום, שנשא' ונתנו עם השי"ת, בבריאת אדם: כי המלאכים הללו, המה משמשי הנשמה של האדם, (וע"י בע"כ ש' דרושי אבי"ע) ולכן נשא ונתן עמהם, להיות כל מעשה בראשית לדעתם נבראו, כאמרו ז"ל: ונודע, שכל נשמה ונשמה כוללת ענין, ע"ס, באויב ואויב, והנה החסד, היא ענין אויב של מיר של הנשמה: והצדקה, הי'ע אויב של המלכות של הנשמה: והאמת, הי'ע אור מקיף של הנשמה: וכבר דברנו שאויב ואויב הפכים המה, להיות האויב נמשך כחוק הארת הקו, שנמנע מלהופיע לנקודת הצמצום, שהיא צורת הגדלות של הקבלה: ואויב נמשך מאור א"ס ב"ה, המקיף לכל העולמות, ששם בא"ס שזה קטן וגדול וע"כ אויב מאיר ומטיב לנקודת הצמצום ג"כ, ומכ"ש לבחי' המלכות: וכיון שהמה הפכים, א"כ לבי כלים צריכים, כי אויב מאיר במ"ה, וכן אפי' למלכות אינו מאיר אלא כחוק מ"ה, ולא כלל דבחינתה עצמה: אמנם אויב, מאיר בכלים הנמשכים מנקודת הצמצום ביחוד, שנק' כלי חיצון: **וְבִזְזָה** תבין, למה נקרא האמת חותם, כי שם זה, מושאל, מחותם הבא בשולי המכתב בסוף הענינים, אמנם היא מעמידם ומקיימם, כי זולת החותם, אין בהם שום ערך, וכל הכתב הוי לבטלה: וכן ענין אויב המטיב לנקודת הצמצום, שהי'ע גדלות הקבלה, עד שמשוה צורתה ליוצרה בבחי' השפעה כניל, שהיא מטרת כל העולמות עליונים ותחתונים המונבלים: **וְהַיְיָנוּן** המחאה של האמת, בבריאת האדם, כי מען שכולו שקרים, להיות שמצד יצירתו של הקב"ה, אין להאדם כלי חיצון, שהוא צריך להמשך מנקודת הצמצום, בשכבר נפרדה מאורו ית' כאמור לעיל: וא"כ, אי אפשר למלאכי אמת, להועיל להאדם בהשגת אור מקיף, וא"כ כל העולמות העליונים והתחתונים המונבלים, שלא נבראו אלא להשלמה הזו, ואשר זה האדם צריך להיות הנושא היחיד אליה, וכיון שהאדם הזה אינו מוכשר למטרתו, א"כ כולם המה תוהו ושקר, וכל המרחא בהם ללא הועיל: **אֲמֵנָם** מלאכי חסד וצדקה, שהמה שייכים ביחוד, לאויב של הנשמה, אדרבא משום זה שאין לו כלל מבחי' חלל הפנוי, היו יכולים להשפיע לו כל אורות הנשמה בהרוחה יתירה, על צד השלימות היותר נעלה, ולפיכך היו שמחים להועילו, והסכימו ככל מאדם על בריאת האדם: ומלאכי השלום, מענו דכולו קטטה, כלומר, איך שיהי' ענין קבלתו את האויב, אמנם סוף סוף אי אפשר שיבואי בנושא אחר עם האויב, דהיותם הפוכים זל"ז, כאמור, והיינו כולו קטטה:

אות ט"ז **וְבִהַאֲמֹר**, זכינו להבין המשך חפסוקים, בחסאו של עץ הדעת טוב ורע, אשר עומק רום להם, וחוז' שגילו בהם טפת, עוד כסו בדבריהם עשרה טפחים: והנה בהקדם הענין כתיב, ויהיו האדם ואשתו שניהם ערומים ולא יתבוששו: ורע, שענין רבוש, הי'ע כלי חיצון, כמ"ש בע"כ שער דרושי אבי"ע, ע"ש, וע"כ מקדם לנו הכתוב, דהורות סיבת חסאו של עצה"ד, ע"ד שאמרו ז"ל, בהפסוק נורא עלילה לבני אדם, אשר בעליה באת עלי', כלומר, שהי' מוכן לו חסאו מכל מראש: וזה שיעור הכתוב, שהיו האדם ואשתו מצד היצירה, בלי כלי חיצון, רק בבחינת כלים פנימים, הנמשכים ממערכת הקדושה כניל, וע"כ ולא יתבוששו, כלומר, שלא הרגישו בחסרונם, כי הבושה הי'ע הרגשת חסרון: ונודע, שהרגשת החסרון, הוא סבה ראשונה למלאות החסרון בדומה, להמרגיש בחליו, מוכן הוא לקבל רפואה, אבל האינו מרגיש כי חולה הוא, נמצא נמנע ביראי מכל רפואה: אכן תפקיד הזה מוטל הוא על כלי חיצונה, שבהיותה בבנין הנוף, והיא ריקנית מאור, מסכת שכאה פחלל הפנוי, נמצאת מולידה בו, הרגש הריקנית והחסרון, ומתבייש מזה, וע"כ מוכרת, שיחזור למלאות החסרון, ולהמשיך האויב החסר לו, שהוא עומד למלאות את כלי הו: והוה הוראת הכתוב, ויהי האדם ואשתו שניהם ערומים, מכ"י חיצון, ולפיכך ולא יתבוששו, שלא הרגישו חסרונם, ונמצאים משוללים מהמטרה שעליה נבראו:

אֲמֵנָם צריך להבין מאד, רוממות זה האדם יציר כפיו של הקב"ה, ואשתו שהקב"ה חלק לה עוד בינה יתירה הימנו, כאמרו ז"ל (נדה מ"ה) בהכנת הכתוב ויבן ה' את הצלע, ואיככה נכשלו ונעשו ככסילים, לא ידעו להוזהר מערמת הנחש, גם לאידך גיסא, זה הנחש, שהסקרא מעיד עליו

ב

עליו, שהיה ערום מכל חית השרה, איך הוציא משפתיו כסילות וריקות כזו, שבאם יאכלו לפני העצה, או יתהוה מהם אלקים: ואיך כסילות זה מצא קן בלבנם: ועוד, כי להגן נאמר, שלא מפני התאוה להעשות אלקים אכלה מעצה, אלא בפשימות, כי טוב העץ למאכל וכו', שהוא לכאורה, תאוה בהמית:

(אות י"ז) וצריכים דעת, טיב של ב' מיני הביורורים הנהגים אצלנו:
 ביורור הא', נקי ביורור טוב ורע, ביורור הב', נקי ביורור אמת ושקר: פ"י, שהשית המביע כח המברר בכל בריה, שפועל בה כל התועלת הנרצה, ומעמידה על שלימותה הנרצה, והנה ביורור הא' הוא כח הפועל גיפני, שאופני פעולה, ע"י הרגש מר ומתוק, שהוא ממאם ודוחה צורת המר, כי רע לו, ונאהב לו, וכקרב צורת המתוק, כי טוב לו: והנה כח הפועל הזה, די ומספיק, בדומם, צומת, וחי, שבהמצאות, שמעמידם על גמר שלימותם הנרצה: וניסף עליהם מין האדם, שהמביע בו השית כח פועל שכני, שאופני פעולתו בביורור הב' הנ"ל, שדוחה עניני שקר וריקות, במיאים עד להקאה, ומקרב ענינים אמיתיים, וכל תועלת, באהבה גדולה: וביורור הזה, נקי ביורור אמת ושקר, יאינו נהג זולת במין האדם כאי"א לפי שיעורו: ותדע, שכח הפועל הזה הב', נכרא והניע להאדם, כמבט עמיו של הנחש, כי מצד היצירה, לא היה לו זולת כח הפועל הא', מביורור מיר, שהיה די ומספיק לו לתועלתו בעת ההיא: ואסביר לך עדי, אם היו הצדיקים נגמלים כמפעלם הטוב, והרשעים נענשים על מעשיהם, כדי רשעתם, בעוה"ז, היה או הקדושה מוגדרת לנו, במציאות של המתוק והטוב: והמ"א היתה מוגדרת לנו, במציאות של הרע והמר: ובאופן זה, היה מצוות הבחירה מניענו, ע"ד ראה נתתי לפניך את המתוק ואת המר, ובחרת בהמתוק: ובאופן זה, היו כל בני אדם בטוחים בהשגת השלימות, שבטח היו בורחים מן העבירה, להיותה רע להם, והיו מרודים במצוותיו ית' יום וילילה לא יחשו, כמו המשפיש שד עתה בעניני הגוף וזוהמתו, להיותה טוב ומתוק להם: והנה כן היה ענין אדה"ר, מפאת יצירתו ית' אותו: והניחוחו בניע, לעבדה ולשמרה, שפירשו ז"ל, לעבדה אלו מצות עשה, ולשמרה אלו מצות לא תעשה, ומצות עשה שלו, היה לאכול ולהענג מכל עצי הגן, ומצוות לא תעשה שלו, היה שלא לאכול מעצה"ד מיר: אשר המצוות עשה, היתה מתוקה ונחמדה, והמצות לא תעשה, היה הפרישה מן הפרי המר והקשה כמות: ואין לתמוה, איך אפשר להקרא כאלה, בשם מצוות ועבודה, כי מצינו כזה, גם בעבודתנו של עתה, אשר ע"י התענוג בשבתות ויו"ט, אני זוכים לקדושה העליונה, וכן על ידי הפרישה משקצים ורמזים, וכל אשר נפשו שפ אדם קצה בו, אנו מקבלים שכר: והנך סוצא, שענין הבחירה, בעבודתו של אה"ר, הי' ע"ד ובחרת במתוק כניל, ונמצא שחיד הגופני לבד, היה די ומספיק לו לכך תועלתו, דעת אשר צוה ה', ואשר לא צוהו:

(אות י"ח) ועתה, נבין ערמת הנחש, אשר חז"ל הוסיפו להודיענו, אשר הסי"ט היה מהלבש בו, והיינו מפני שנבהו דבריו מאד:
 והנה פתח, באף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן, פ"י שנכנסם עמה בדברים, להיות שהאשה לא נצטוה מפי הקב"ה, כנודע, וע"כ שאל אותה על דרכי הביורור, כלומר מאין הרע, שנאמר העצה"ד, אוי נאמר לכם גם כל פירות הגן: ותאמר האשה מפרי עץ הגן נאכל וכו', לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פ"ן המותו: ויש כאן ב' דיוקים גדולים, א' הא הנניעה, לא נאמרה מעולם, ועל מה הוסיפה באיסור, ב', כי הטילה ספק בדברי השית ח"ו, שהשית אמר מות המותו, והאשה אמרה פ"ן המותו, והיתכן שלא האמינה ח"ו ברבר ה', ע"ד מטרם החטא: אמנם האשה ענתה לו על פי שאלתו של הנחש, דעל כן יודעה, מה שאמר ה' כי כל עצי הגן מתוקים ונחמדים, וראוים לאכול, משאי"כ זה העץ אשר בתוך הגן, כבר היתה בו בקריב נניעה, ומעמה בזה מעם קשה כמות: והיא שהוכיחה מעצמה, שסצר הביורור שלה, יש חשש מיתה אפי' על הנניעה ולכן היסירה להבין במצוות האיסור, על מה ששטעה מבעלה, כי אין חכם כבעל נסיון, ופ"ן המותו טוב על הנניעה: וכנראה, שההשיבה היה מספקת לגמרי, כי מי יתערב ויכחיש בחיש הטעם של הכירו: אמנם הנחש הכחיש איתה, ואמר, לא מות המותו, כי יודע אלקים ביום אכיתם ממנו וכי ונפקחי עיניכם וכי: ויש דיוק, מה ענין פקחת עינים לכאן, אמנם כן דבר חדש ונשגב הימנה, הודיע אותה, שהוכיח להם, שטפשות הוא לחשוב, שכרא ה' דבר רע ומזיק בעומדו, והא ודאי כלפי השית, אין זה ענין רע ומזיק, אלא זה המרירות שהפעמו בו אפי' בקירוב נניעה, הוא רק מצדכם, להיות אכילה זו, הוא להעמיד אתכם, על גובה מעלתכם, וע"כ לקדושה יתירה אתם צריכים, בעת המעשה, שהיה כל כוננתם להשפיע נ"ד לו ית', לקיים הכונה שעליה נבראהם: ולפיכך הוא נדמה לכם כרע ומזיק, כדי שתבינו הקדושה היתירה הנדרש מכם: אמנם ביום אכלכם ממנו, פ"י, אם תהיה המעשה בקדושה וטהרה, ברורה כיום, או והיתם כאלקים יודעי טוב ורע, כלומר, כמו שכלפי השית הוא ודאי מתוק בהשואה גמורה, כן יהיה לכם הטוב

והרע בהשואה גמורה, למתוק ולערך: ועדיין נשאר מקום להרהר באימין הנחש, מפני שהשית לא הודיעו זה בעצמו, ע"כ הקדים הנחש, ואמר כי יודע אלקים כי ביום אכלכם ממנו, ונפקחו עיניכם כלומר, מצד השית דבר יתר הוא, להודיעכם זאת, להיותו יודע שאם תשימו פכם לזה, לאכל על צד הקדושה, ונפקחו עיניכם מעצמיכם, להבין נודל הרוממות שבו, כי הרגישו בו מתקיות ועידון עד להפליא, וא"כ אינו צריך להודיעכם, דע"כ כן הטביע בכם כח המברר, פ"דע תועלתכם מעצמכם: ופ"ד כתיב, והרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים וכי, פ"י שלא סמכה עצמה על דבריו, אלא שהלכה ובררה מדעתה ותבונתה, והקדישה את עצמה בקדושה יתירה, לעשות נר השית, כדי להשלים הכינה הנרצה הימנה, ולא כלל להנאתה עצמה: שאו, נפקחו עיניה, כדברי הנחש, והרא האשה כי טוב העץ למאכל והיינו ע"י זה שראתה, כי תאוה הוא לעינים, כלומר, דע"ד מטרם שננעה בו, הרגישה מתקיות ותאוה גדולה, כראות עיניה לבד שחמדה כזה ע"ד לא קרה לה, בכל עצי הגן, ונתכרר לה ע"ד, אשר נחמד העץ, להשכיל כלומר, דע"כ יש בעץ הזה תאוה וחמדה מרחוק, יתר מכל עצי הגן, היינו להשכיל עליו, אשר בשכיל מעשה האכילה הזו, נכראו, והוא כל המטרה, כמו שנילה לה הנחש: ואו, אחר הכירורין המוחלטים האלו, והקח ספריו ותאכל, ותתן גם לאשה עמה ויאכל, ודייק הכתוב במלת עמה, כלומר, ע"ד כינתה הטהורה, דהיינו רק להשפיע, ולא צריכו עצבו וזה הוראת הכתוב, שנתנה לאשה עמה, כלומר, עמה בקדושה: **אות י"ח) ועתה נבוא לעומק הענין, והמעוה, שהיה קשור ברנללו,** כי זה העצה"ד מיר, היה מעורב מבחי' ח"ל הפנימי כלומר, מצורת הגדלות שבקבלה, שעליה היה הצמצום, ואור העליון כבר נפרד משם, כניל: וכבר נתבאר, שאדם הראשון, לא היה לו כלל בכנינו, צורת גדלות הקב"ה, הנמשך מחלל הפנוי, אלא כולו נמשך ממערכת הקדושה, שענינם להשפיע: כמו"ש בזה קדושים, דאדה"ר לא היו י"י מהאי עלמא ב"ו, ע"כ נאמר לו העצה"ד, כמו ששורשו, וכל מערכת הקדושה, שהמה נפרדים מהמ"א, משום שינוי הצורה שלהם, שהיא ענין הפידוד כניל, וע"כ גם הוא נצטוה עליו, והוזהר מלהתחבר בו, כי יופרד מחמתו משורשו, הקדוש, וימות, כמו המ"א והקד"י שהמה מתים, לסבת הפכיותם ופירודם מהקדושה, וחי החיים, כניל: אמנם השמן הוא המ"מ הוא הטהר, שנתלבש בהנחש, וירד והסיתה לחיה, בדבר שקר שבפיו, לא מות המותו: ונודע, שכך דבר שקר שאין אומרים דבר אמת בתחילתו אינו מהקים, וע"כ הקדים איתה בדבר אמת, וגינה לה מטרה הבריאה, שכל ענינה לא באה, אלא להקן העץ הזה, כלומר, כדי להפך כלי קבלה הגדולים ע"ד צד ההשפעה, וז"ש חז"ל שאמר לה, אשר אלקים אכר מעץ הזה וברא את העולם, כלומר, שהמתכ"ל על ענין זה בבחי' סוף מעשה במחשבה תחילה וע"כ ברא העולם: וכמו שנתבאר לעיל, דכל ענין הצמצום א', לא היה אלא בשכיל האדם, העתיד להשיות הצורה שפ קבלה, להשפעה, ע"י לעיל, והוא דבר אמת: וע"כ היה השעה משחקת לו, והאשה האמינה אותו, בשעה שהכינה את עצמה לקבל ולהנות רק בע"מ להשפיע, נמצא ממיקא, שפרח הרע מן העצה"ד מיר ונשאר עצה"ד טוב: להיות שכל ענין הרע רשם, הוא רק מבחי' שינוי צורה, דקבלה לעצמו, שהיה מוטבע בו להטביע, אמנם בקבלה ע"מ להשפיע, הרי הביאתו ע"ד הכינה שלימותו, ונמצאת שעשתה יחוד הגדול, כמו שראוי להיות בסוף מעשה: אמנם זה הקדושה העליונה, היה עדיין שלא בעונתו, שלא היתה ראויה לעמוד בה, זולת באביזה א', אכר לא באכילה הב' (ש"ס הוזה"ק דכלא מליא בשיקרא): ואסביר לך, כי אינו דומה המנור עצמו מהתאוה במטרם שטעמה והורגל בה, להמנור עצמו מהתאוה, אחר שטעמה ונקשר בה, כי הראשון ודאי יכול להיור את עצמו, בפעם א' על תמיד, משאי"כ השני, צריך לעבודה יתירה, לפרוש מתאוותו לאט לאט, עד שגומר הענין: כן הרבר הזה, להיות שהאשה עדיין לא טעמה מעצה"ד, והיתה כולה בבחי' השפעה ע"כ, בקל היה מעשיה לאכול אכילה ראשונה, ע"מ להשפיע נ"ד להשית בתכלית הקדישה, משאי"כ, אחר שטעמה אותה, כבר נקשר בה תאוה גדולה וחמדה יתירה לעצה"ד, עד שלא היתה יכולה ע"ד לפרוש מתאויתה, כי כבר יצא הענין מרשיתה: והיינו שאמר חז"ל, שאכלו פנה, פ"י, מ"ס בישולו, דהיינו במטרם שקני הכח והגבירה למשי"ע על יצרם, והבן היטב: ודומה למה שאמר ז"ל במ"ס יבמות אליבא דאבא שאיל, שאמר הנושא יבמתו לשם נוי ולשם אישית הוי כפוגע בערוה, ואמר נזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה, עשיה: וז"ש ז"ל, אכלתי, ואוכל עוד, כלומר, שאפי' בו בעת, שכבר שמע בפירוש, שחרה בו השית, מ"ס לא יכול לפרוש הימנו, שכבר נקשר בו התאוה: ונמצא, שאכילה א', היה ע"צ הקדושה, ואכילה ב', היה בזהמ"א גדולה:

ובזה מובן חומר ענינו של עצה"ד, שנתקבצו עליו כל בני אדם למיתה, אמנם זה המיתה, נמשך מתוך אכילתו, כמו שהוזהר אותו השית, ביום אכר ממנו מות המות: והענין להיות שנמשך לתוך איבריו, צורת גדלות הקב"ה מחלל הפנוי, אשר מצמצום ולהלך, כבר אור הענין אי"א

עמה תענוג טרובה ברדיפה כבירה, אמנם בתענוג זה, טפה סם המות כרוך בעקבו, שבאם לא ימשול על יצרו, וישלם את התביעה הרדופה, נמצאים החלוצים מגדילים עוד את חובו, כלומר, לפי מדרתו של השנת התענוג מהחיכוך, כן יתרבה עליו הלכותא, ויתחפך התענוג למכאוב, ובהתחילה שוב להתרפאות, נולד עמה יחד, תביעה חדשה לחיכוך, ובסדרה יותר גדולה מקודם, ואם עדיין אינו מושל ביצרו, ושוב משלם די התביעה, נמצא גם הלכותא הולך ומתרבה עליו, עד שמביאה לו טפה של מרה בסופו, שמרעלת כל הדם, שבאותו החי: ונמצא, שמת עיי קבלת התענוג, מפני שהיא תענוג דפרודא, המקובל דק לחק נכדל של הקומה, ועיי פועלת המות בהקומה, בהפכי מהתענוג המושפע לכלל הקומה, כאמור: והנה הגיע לפנינו, צורת הסיא העיונה מראשה עד עקבה, אשר ראשה, היא הרצון לקבל אך לעצמה, ולא להטפיע מחוץ לה, כתכונת התביעה שבבשר המנוגע, בערך כלו של קימת החי: וגופה של הסיא, היא צורתה של מין תביעה, שאינה עומדת להפדע, שהפרעון שהוא הולך ופורע, עוד מגדיל החוב והלקוחא, ביותר, כדוגמת קבלת תענוג עיי החיכוך, כניל: ועקבה של הסיא, היא הטפה של סם המות, שעושקתו ומפרידו, גם מניצוץ חיים האחרון, ונשאר לו, כדוגמת טפה של סם המות הנזי המרעלת את כל הדם שבקומת הבעל חי: והיינו שאמרו ז"ל, ולבסוף בא וניטל את נשמתו, כניל: והיינו שאמרו שהמהים מורמן בחרב שלופה וטפה של מרה בקצה החרב, והאדם פותח פיו וזורק בו הטפה, ומת: אשר חרבו של מהים, הוא השפעת הסיא, שנקי חרב, לסבת הפירוד המתנדל במדת הקבלה, שהפירוד מחרבו, כניל, והאדם פותח בהכרח את פיו, להיות שמוכרח לקבל שפע הקיום והעמדתו, מתחת ידיו, עד שפגיע אלו טפה של מרה, שבסוף החרב, שהוא נמר הפירוד מניצוץ האחרון של נשמת חייו, כניל:

אות כ) ׀בסבת ב' הקלקלים הניל, נתקלקל גיב בנין גופו של אדם
 להיותו מותאם מצד היצירה, בהכחית הדיוק, לקבלת שפע של קיומו, ממערכת הקדושה: כי כל פעולה מאושרה, וישל קיימא, יהיו חלקיה משומרים, מהערפה או מגרעת עד לכל שהוא, והפעולה שאינו מאושרה, ושאינה של קיימא, הוא בשביר, שחלקיה חסרי העונ, ומצוי בהם בכל שהוא, מגרעת או העדפה: ועד שאומרי בשירי החוה, מכר מלאכתך דבר אחר לא שכחת, לא העדפת ולא חסרת: והוא חוק מחוייב, שמהפועל השלם נמשך פעולה שלימה: ואמנם בעבור האדם, ממערכת הקדושה למערכת הסיא, בסבת הספחת הניסוף בבנינו, עיי העצה, כניל, כבר נמצאים חלקים מרובים בבנין גופו בעודפות, בלי צורך להיותם אינם מקבלים כלום, משפע של קיום המושפע מרישות הסיא: כמו שאנו מוצאים בעצם לוי עיין כוזהר כמדי הנעלם תולדות וכן סניא דיבי זכו, וכן בחק ידוע מכל אבר ואבר, ואכמיס:

ולפיכך, מחוייב האדם, לקבל כלכלה לתוך גופו, יתר מהצורך, להיות העודפות הנזי, מתחברים בכך תביעה, העולה מהנוף, ועיי מקבל הגוף בשבילם, אמנם העודפות בעצמם אינם יכולים לקבל חלקיהם, ועיי נשאר חלקיהם בגוף, בבחי' מותרות ופסולת, שהנוף מחייב אחיכ הפליט לחוץ: ונמצאים כלי המאכר והעיכול, מהיגעיים דריק ולבטלה בשבילם, ועיי הולכים ונפסדים, עד לכדיון, כי משפסם חרוץ ככד פעולה מחסרי המוג, שסופה להתפרק: והנך מוצא גם מצד בנין הגוף, ששנתלה מיתתו, בקודם ונמשך מעצה:

ועתה זכינו להשכיל ולדעת, ברבר' ב' ההנהגות הסותרות זו את זו עד קצה, שעמדנו עליהם, דעיו באות יא עיש: כי הנהגת קיום וכלכלה של בני המציאות, כבר עברה ממערכת הקדושה למערכת הסיא, והוא, מסבת הספחת, של גדלות הרצון לקבל לעצמו, הנקשר בבני המציאות, מסבת אכילת העצה, שגם פירוד והפכיות זשנאה, בין מערכת הקדושה, לבנין הניפות של בני מציאות העדה: בשכבר הקדושה, אינה יכולה לקיימם ולזעם, משחך צבחה, ועיי כדו שלא יחרב המציאות, וכדי להזמין להם מהלך חיקונם, שפדתה דכלדות השפע של קיום המציאות, שהיע רפיח הניצוץ שלה, למערכת הסיא, שהמה יהיו המפרנסים לכל בני העולם, בזמן המשך החיקונים: ועיי סורי הקיום נמצאים סבולכים מאד, כי מרשעים יצא דשע, ומסיני, אם שמעימים השפע לבני העולם, מביאים ודאי חורבן ויסורים, ואם מרבים בשפע נמצאים מביאים כח הפירוד ביותר להמקבלים, עיי שאמרו ז"ל, יש לו מנה רוצה מאתים, ויש לו מאתים רוצה ארבע מאות: כדמיון התענוג דפרודא, המושג לבשר הנפרד והלקוי הנזי, ששמות התענוג, סדכה הפירוד והלקוחא, ונמצא האהבה עצמיות, מתגבר ביותר בהמקבלים, זאישי את חבירו חיים בלעו, גם חיי הגוף מתקצרים, כי עיי דכדו כמות הקבלה, מגיע במקודם לטפה של מרה שבאחריתה, ובכל מקום שהם פונים, אך מרשעים, כניל:

ובזה הבין מ"ש בתוספת בחובות דף ק"ה, דעד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, עיש: והיינו, משום דצורת הקבלה העצמית, שהוא ההפכי מהקדושה מתרבה ומתנדל

לו להיות עמה, ככפיפה אחת, ועיי זה הנשמת חיים הנצחית, המפורש בהכתוב, ויפה הי באפו נשמת חיים וכי, היה מוכרח להסתלק משם, ונתנה לו חייהו הזמנית בפת לחם: וחיים האלו, אינם חיים נצחיים כמלפרע, שהיה לצורכו עצמו, אלא דומה בערך, לזיעה של חיים, כלומר שנתחזק לו החיים לטפין טפין, באופן שכל טפה וטפה, הוא חלק מהחיים שלו הקודמים, שהיע ניצוץ נשמות שנתחזקו לכך תולדותיו עד שבכך תולדותיו, מכל בני הישוב ומכל הדורות, עד דור האחרון, המשלים ממדת הבריאה, המה, בערך שישפת גדולה אהת, באופן שמעשי השיית לא נשתנו כלל וכ"ל, מחמת הטאו של עצה, אלא זה האור החיים, שהיה באהיר בבת אחת, נמשך ונארך, לשפלת גדולה המהגלגלה, עד גנגל שינוי הצורות, עד נמר החיקון, בלי הפסק כלל כרגע, להיות מעשה הי מוכרחין להיות חיים וקיימים, ומעלין בקודש ואין מורידו, והבן זה היטב: ובמקרה האדם, כן קרה לכך בני העולם עמו, כי כלם ירדו מבהי נצחית וכלית, עד גלגל שינוי הצורה, כמו האדם, כי האדם ועולם, ערך פנימי וחיצון להם, אשר החיצונית תמיד עולה ויורד בהתאם להפנימי, ואכמיס: וזיע בניעת אפיק תאכר להם, שבמקום נשמת החיים הקדום, שנפח הי באפו, נמצא עתה, זיעה של חיים באפו:

אות י"ט) ׀היינון שאמרו ז"ל (כ"ב י"ז), הוא היצהיר הוא השמן הוא מהים, שיוורד ומסית, ועולה ומקטרג, וכא ונוטל נשמתו: והיא כי ב' קלקולים כוללים נעשו בסבת החטא של עצה, קלקול הא' היע עולה ומקטרג, כי אחר שנתפתה ואכל מעצה, וקנה בכנין גופו, כלי קבלה דחלל הפנוי, נעשה מחמת זה, שנאה והרחקה, בין אור החיים הנצחי דנפח הי באפו של האדם, ובין נוף האדם: ודומה למה שאמרו ז"ל, כל המתנאה אומר הקביה אין אני והוא יכולין לדור במדור א', כי ענין הגאווה, נובעת מכלי קבלה דחלל הפנוי, שבכר אור העליון נהרחק ונפרד משם, מעת הצמצום ולהין, ועדיש בוזהר הק, שהקביה שונא את הגופות שבנינם אך לעצמם: ועיי פרח ממנו אור החיים והיא קלקול א': וקלקול ב', היא ירדת רפיח ניצוץ, שכבר היו מחוברים במערכת הקדושה, כניל, שעתה, כדי שלא יחרב העולם, נמסרו וירדו למערכת הסיא והקלי: כי מאחר שאין מערכת הקדושה יכולה, לפרנס ולכלכל את האדם ובני העולם, מסבת השנאה, שנתהוה בין הקדושה והכלים דחלל הפנוי, כחוק ההפכים זה לזה, כניל, שאין אני והוא יכולים לדור במדור א': עיי נמסרה הרפיח ניצוץ למערכת הסיא, כדי שהמה יכלכו ויקיימו את האדם והעולם, בכך משך זמן גלגולי הנשמות בהגופים כס' ריבוא לדור, ובאלף דור, עד נמר החיקון: ובוה הבין, למה המה מכונים בשם קליפות, להיות ערכם, בערך הקליפה שעל הפרי, כי קליפה הקשה חופפת ומכסית על הפרי, לשמרה מכל מינוף והוק, עד שהבוא הפרי, לידי האכילה, שבלעדה, היה הפרי נשחתה, ולא היתה באה למטרתה: כן אתה מוצא, אשר הרפיח ניצוץ נמסרו לידי הקליפות, כדי לככר ולהכשיר את המציאות, עד שיתחברו וישנו למטרתם הנרצה, כניל:

והנה קלקול הב' הנזכר, היע ובא ונוטל נשמתו רצינו לומר, גם זה החלק הקטן של נשמה, הנשאר לו להאדם, בבחי' זיעה, של חיים הקודמים, הרי הסיא עושקתה, על ידי אותה ההשפעה בעצמה, שהיא משפעת לו מהרפיח הניצוץ, שנפלו דגורלה: ולהבינך את זה צריך לצייר היטב תמונת הסיא כמות שהוא, בכדי שתוכל להשכיל כל דרכיה, וכבר הראיתי לדעת בפמים בענף ו' דכר חלקי המציאות מעולם התחתון, המה ענפים נמשכים משורשם, כמו חותם מחותם, מעולם העליון, והעליון מגבוה היסנו, והגבוה, מגבוה על גבוה זכו: ותדע, שכל הבחן שיש מהענפים על השורשים, הוא רק ביסודות החומר שבהם לבד, כלומר שחומריים שבעוה, הכה יסודות נשמיים, והחומריים שבעולם היצירה המה יסודות רוחניים, דהיינו מבחי' רוחנית היצירה, וכן כל עולם ועולם סבחינתו, אמנם המקרים והתהלוכות שבהם, יש להם ערך שוה, מכל ענף לשורשו, כמו ב' טפות מים, השוות זו לזו, וכמו הנחתם ששוה צורתו בכל וכל להחיהם, שמשנו נחתם: ואחר שהדע זה, נבקש את זה הענף, שישנו להסיא העליונה בעוה, ואז נדע על ידו, גם את שורשו הסיא העליונה:

ומצאנו בוזהר הק' פרשת הוריע, דהנגעים שבגופי בני אדם, המה ענפים של הסיא העליונה עשה: ולפיכך, נקח להשכיל את קימת הבעל הי, ואנו מוצאים בו, אשר זה הנביע המתהוה בגופו, עיי השנת התענוג, הוא המרבה ומפריא לו החיים, ועיי ההשנחה המביעה בהקטנים, שבכל מקום שיתנו עיניהם, ימצאו קורת רוח ותענוג, ואפי' מדברים קטמנים של מה בכך: להיות קומת הקטן, מחייב לרביה של חיים ביותר, כדי שיהיה סיפוק בו לצמיחה ונידול, ועיי התענוג מצוי: והנך מוצא אשר אור התענוג הוא אבי החיים: אמנם חיק זה, אינו נוהג זזת בתענוג, שהוא מושפע לכללות הקומה, אבל בתענוג דפרודא, כלומר, בשעתענוג מתקבץ ומקובץ, רק לחלק נכדל של קומת הבעל חי, או אנו מוצאים בו דין הפוך: דהיינו אם יש לו מקום לקוי בכשרו, התיבע אותו לגרם ולחכך, והנה פעולת החיכוך, מביאה לו גיב שכרו בצדה, שמרגיש

שכל חלק וחלק מהששצפת, אינו מקבל את אור החיים לתוך עצמו, אלא רק משפיע אור החיים, לכללות הששצפת: וכן אהה כוצא בסדרת ימי חייו, כי בעשרים שנה, ראוי לישא אשה: ועשרה שנים, ראוי להמתין על לידת בנים, כמ"ש ז"ל: ונמצא מוליד בטוח, בשנת השלשים ואז, יושב וממתין על בנו, עד שיגיע לארבעים שנה, ימי בינה, באופן, שיובל למסור לו, את הנוני ויריעותיו, שרכש בעצמו, וכך אשר למד וירש מאבותיו, ויהיה בטוח עליו, שלא יאבד זה בענין רע, שאז תיכף הולך לו לעולמו, ובנו נאחו בהמשך השלשלת, תחת אביו;

והנה נתבאר לעיל זות ט"ו, אשר מקרה החטא שר עצה"ד, היה במחוייב לאה"ר, בסויה נורא עליה לבני האדם, עשיה: כי צריך לקנות בבנינו, כלי חצון, לקבלת אור מקיף, באופן, שבי' ההפכים יבואו בנושא אחר, כבי' זמנים בזה אחר זה, שבזמן קטנותו, יהיה סמוך על שלחן הסיא, ועיי' התענוגים דפרודא שמקבל בחמתם, מתגדלים בו הכלי קבלה דחלל הפנוי, בשיעורם הנרצה, ואז, כשמגיע לגדלותו, ועוסק בתורה ומצות, יהיה מצוי לו היכולת, להפוך כלי קבלה הגדולים, בעי"ם להשפיע: שהיא עיקר המטרה, שנק' אור האמת, והחותם, כניל באות י"ד עשיה **אמנם** נודע, שבטרם שמהחבר להקדושה, מחוייב שוב להתפרש, מב" צורת הקבלה, שהשיג משלחן הסיא: כמו שהגיע אלנו מצוות האהבה, בכל נפשך ובכל מאורך, ואיכ מה הועילו חכמים בתקנתם, דשוב חזר ואבד, כל מה שהשיג מסיא, ודו"ק היטב: ולפיכך, הוסיף השגחתו ית', ריבוי הגופות בכל דור ודור, ע"ד שאמרו ז"ל, ראה הצדיקים שהמה מועטים, עמד ושתלן בכך דור ודור: פי', שראה ית', שסופם של הצדיקים, לדחות לגמרי ענין הקבלה העצמית, ונמצאים נתמעטים מאור מקיף שלהם, כי נדחה מהם כלי החצון הראוי לזה, ועי"כ שתלן בכך דור ודור, שאין לך דור שלא יהיה בו חלק גדול מאותם הבריות שעיקר בריאתם אינם אלא כשביל הצדיקים, שהיו המה הנושאים בחי' הכלים דחלל הפנוי, כשבילם: שיתפעל בהצדיקים בחי' כלי חצון על ידיהם, על צד ההכרח שלא ברצונם: והוא, ספני שכך בני הישוב, יש להם דביקות זה עם זה, להתפעל זה מזה, הן בנטיית הניף, והן בדעות, ועי"כ, המה מביאים במחוייב, את נטיות הקבלה עצמית, להצדיקים, שבאופן זה מסוגלים לקבל, את האור מקיף הנרצה:

אמנם לפי"ו, היו צריכים צדיקים ורשעים, להמצא בכך דור כמשקל השוה, ואינו כן, אלא על צדיק אחד, אנו מוצאים אלפי רבבות שר ריקים: אלא צריך שתרע, בי' מיני שליטות, הנמצאים בהבריאה: הא', הוא כח איכותו, הב', הוא כח כמותו: ולהיות שכל אותם המתנהלים פרנדי הסיא, כחם דל ומצער בזוי ושפל, בלי חפץ ובלי מפרה, אלא הולכין ונהדפים כמוץ לפני רוח: איכ, איך יוכלו כאלה, לפעול מה באנשים חכמי רב, שדרכיהם מבורר בחפץ ותכלית, ועמוד אור העליון מאיר לפניהם יומם ולילה: באופן, שיופיקו להביא נטיותיהם הקטנטנות בלבבם: אשר עי"כ, הוסיף ית', כח הכסותו בהבריאה, שכח הוה, אינו צריך לאיכות של כלום: ואמכיר לך, על דרך שאנו מוצאים, כח האיכותו בנבורה, כמו באריות ונמרים: אשר מרוב האיכות שבכח נבורתם, שום אדם לא ילחם בהם: ולעומתם, אנו מוצאים כח ונבורה, בלי איכות של כלום, אלה ככמות לבד, כמו הזבובים: שלגודף הריבוי שבהם, שום אדם לא ילחם עמהם, ומיירים האלו, בני חורין המה כביתו של אדם, ועל שלחנו הערוך, והאדם מרגיש את עצמו חפש לנגדם: משאיכ, לעומת זבובי השרה, ושרצים, וכדומה, מאורחים בלתי קרואים, הגם שכחם יהיה ביתר איכות מזבובים הביתים, לא ישקים האדם, ולא ינות, עד כלה יגרש אותם מרשותו: והוא, ספני שהמבע לא הנחיל להם כח הריבוי, כמו לזבובים: ועי"פ זה תבין, אשר בהכרח, מחוייב להמצא הסון גדול מאד, על כל צדיק וצדיק, עדי שיפעלו בו את נטיותיהם הנסות, בכח הריבוי שבהם, משום שאין להם איכות של כלום, והבן היטב, ואכמ"ל עוד: **וזה** שיעור הכתוב, הי' עוז לעמי יתן, פי', שאור החיים הנצחי, המושג בכך שלשלת הבריאה, הוא נקרא עוז, ומבטיח לנו הכתוב, שהששית נותן לנו בכסחה העיז הזה: אמנם יש להקשות הא כיצד, כיון דכל אחד ואחד, אינו ענין ששם לעצמו, כמ"ש ז"ל, טוב לו לאדם שלא נברא משנברא, ואיכ, איך אנו בטוחים בנצחיותו ית': וזה שנומר הכתוב, הי' יברך את עמו בשלום, והיינו, ברכת הבנים, ע"ד שאמרו ז"ל, במסכת שבת מטיל שלום בבית בטל, כי עיי' הבנים, נמשך ונקשר הששצפת הזה עד גמר התיקון, ואז נמצאים כל החלקים בנצחיות, ואכמ"ל והבן: **ולפיכך**, אמרו ז"ל, לא מצא הקביה כלי מחוץ ברכה לישראל אלא השלים, כי כמו שברכתו ית' היא נצחית, צריכים המקבלים גיכ להיות נצחיים, ובוה נמצא אשר עיי' הבנים, נאחזים האכות, ועושים ביניהם שלשלת הנצחית, הראוי לחזיק ברכה הנצחית, ונמצא שהששית הוא המחויק ומנצח על שליטות הכרכה:

ומתגדל, בשיעור התענוג המושג לנופו, כניל: ואיכ איך אפשר לו להשיג אור תורה לתוך גופו, בהיותו נפרד בהפכיות הצורה עד לקצה מהקדושה, ושנאה גדולה מצוי בנייהם, כערך כל ההפכים ששונאים זה לזה, ואינם יכולים להמצא בכפיפה אחת: ופשוט הוא, שמחוייב מקודם להתפלל, שלא יכנסו המעדנים והתענוגים לתוך גופו, ולפי רוב המעשה בתורה ומצות, נמצא לאט לאט, זוכה להיפך צורת הקבלה לעי"ם להשפיע, ונמצא משה צורתו למערכת הקדושה, ותור להיות ההשתוות והאהבה ביניהם, כמו שהיה קודם חטאו של עצה"ד, וזכה לאור תורה, להיותו נכנס למחיצתו של הקביה;

(אות כ"א) ועתה מיבן היטב, למה לא טובא תשובתם של המלאכי מעלה, בדבר בריאת האדם, שעמדנו בהמדרש כניל, באות י"א ע"ש: להיות, שעל אדם של עתה, לא הסכימו אפי' מלאכי חסד וצדקה, כי יצא כולו מתחת השפעתם, ונעשה סמוך על שלחן של הסיא, כניל, והיינו שמסמיי המדרש, שנמל האמת והשליכו לארץ, מיר אמרו כולם תעלה האמת מן הארץ: כלומר, שאפי' מלאכי חסד וצדקה, התחרטו על הסכמתם, כי אדעתא דהכי לא הסכימו מעולם, שיתבזה האמת וכו': שמקרה הוה, קרה בעת אכילת העצה"ד, שנעדר האמת מהנהגת קיום המציאות, כי נכשל ונחלש כח הברירה, המוסכע באדם מצד היצירה, שאופני פעולתו, היה עיי' הדגש מר ומתוק, כמ"ש לעי' באית ט"ו, עשיה: כי השפע של קיום, שהם רפיח בחי' שונות, כבר היו ברורים, כשמש בצהרים, ומחוברים במערכת הקדושה, וחיך אוכל ימעם, לקרב ולהשתלם, בכך הנאהב והמתוק, ולרחות כל המר, והרע לו, באופן, שלא יכשף אדם בהם, כניל עשיה: אמנם אחר המעימה הראשונה של עצה"ד, שנחמתה נתרבק בהם, צורת גדלות הקבלה העצמית, ונעשה גופם עם הקדושה, בי' הפכים, כניל, או הגיע השפע של קיום, שהיא רפיח הבחי' הניל, לירי הסיא: ונמצא שרפיח הניצוצין, שהיו כבר ברורים, חזרו ונתבלבלו בירי הסיא, ונולד צורה חרשה בהמציאות, שהי' הצורה, שתחילתה מתיק וסופה מר: כי כן נשתנה, צורת הרפיח בירי הסיא, שאור התענוג, שעל ידיהם מביא פירוד, וטפה של מרה כניל: שזה הוא צורת השקר, אבי אבות החורבנות, וכל בלבול: ויש שנמר האמת והשליכו לארץ, ועי"כ ניתוסף להאדם, מתוך עמיו של נחש בירור חדש, שהוא כח הפועל השכלי, שאופני פעולתו עיי' בירורי אמת ושקר, שמוכרח לשמש עמו, בכל משך זמן מהלך התיקונים, שבלעדו הוא נמנע התועלת, כניל באות ט"ו, עשיה: ובוא והשכל כמות הבלבול שנתהוה, כסיבת נפילת הרפיח ניצוצין לירי הסיא, כי במרם שטעמו מעץ הדעת, לא יכלה האשה, אף לנגוע בדבר האסור, כניל באות י"ז, דאפי' בקירוב נגיעה לעץ הדעת, תיכף טעמה, בו מרירות בטעם מוה, דעי"כ הבינה והוסיפה, גם כאיסור נגיעה, כניל ע"ש, ואחר מעימה הא' שכבר שלטה הנהגת הסיא והשקר בקיום המציאות, נעשה להם האיסור כיכ מתוק בתחילתו, עד שלא יכלו עוד לפרוש הימנו, כמ"ש ז"ל, שאמר אכלתי ואוכל עוד כניל:

ובזה תבין מה שהמתן שכר שבהתורה הק', מיגדר, רק בשלות הגופות, להיות, שכך ענין התורה, הוא להבאת חיקונו של חטא העצה"ד, שנתבלבד ההנהגה של קיום המציאות על ידיה: ולתיקון זה ניתנה התורה, כדי לחזור ולהעלות הרפיח ניצוצין להקדושה, שאז ישוב ההנהגה של הקיום, אל הקדושה, ויסירו הבלבולים, מדרכי הקיום המציאות, שאז יוכשרו בני אדם לשלימותם הנרצה, מאליהם, עיי' הברור של מר ומתוק לבד, שהוא הפועל הראשון שבטרם חטאו שר עצה"ד, והבן: וכן הנביאים, אינם מדברים אלא מתיקון הזה לבד, והיא שאמרו חז"ל, כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח, שהיא ענין השבת דרכי קיום העולם בהשגחה המבוררת, כמו שהיחה קודם החטא, שב"ל לעולם הבא, פי' גמר הענין שהוא השואת צורה ליוצרה כניל, עין לא ראתה אלקים זולתיך, עשיה, וכמ"ש, שבימות המשיח, יום מצרים לא יעלה וכו' לא עליהם יהיה הגשם וכו' והיינו עיי' בירור מיד כניל: **(אות כ"ב) ועתה** מובן לנו מאמר חז"ל שנכנסנו בו, דלא מצא הקביה כלי מחויק ברכה לישראל אלא השלום וכו', ועמדנו בו, למה נבחר מאמר זה לסיום הש"ס, ומובן עי"פ הניל, דמסכת חטאו של עצה"ד, פרה נשמת חיים הנצחית, שנפח הי' באפו, לצרכי האדם הראשון לבדו, וקבלה לצורה חדשה, המכונה זיעה של חיים, כלומר שנתחלק הככל לפרטים טרובים מאד, לפי"ן ספין, שנתחלק בין אה"ר וכל תולדותיו, עד עת קץ, באופן, שאין שינוי כלל במעשה הששית אלא צורה נוספה יש כאן, אשר זה אור החיים הכנף, שהי' צורה באפו של אה"ר, נתפשט לששצפת גדולה, המתגלגלת על גרנף שינוי הצורה, בגופות מרובות, ובגוף אחר גיף, עד גמר התיקון המחויב: ולפיכך נמצא שתיכף ביום אכילתו מעצה"ד מת, ופרח הימנו חיים הנצחיים, אלא שנקשר באבר ההולדה, (שהי' הוונג שנקי שלום כמ"ש בוהר וכהארי"ו) לששצפת גדולה כאמור:

ונמצא, שאין אדם חי לצורך עצמו, אלא לצורך השלשלת כולו, באופן

פתיחה בוללת

להבקיאים בע"ת, וגם שוה לכל נפש, ע"ד מתחילה למגמר והדר למוסבר:

ילאו בהם המעיינים, ובשום אופן לא יתקשרו להם הענינים: ע"כ יצאתי בפתיחה הזו לקשר רוב הענינים ויסודות החכמה במושג קצר באופן שיהי' מוזמן ביד המעיין לכל מאמר ומאמר שירצה לעיין בכהאר"י ז"ל: וע"כ איני מאריך לפרש כל ענין וענין עד סופו, כי זה יתבאר בפנים חיבורי, אלא מקצר ועולה, באופן שיספיק לעיין הנרצה לי. וכן אמרו ז"ל בתחילה למגמר והדר למסבר:

והנה כיו"ל לן הרב, אשר ע"ם כח"ב חג"ת נהי"ם, אינם באמת אלא חמשה בחי', כח"ב ז"א ומלכות כנ"ל, והוא סוד שם בן ד', ו"ה ו"ה, דקוצו של יוד הוא כתר, והיוד הוא חכמה, והי הוא בינה ואו הוא זעיר אנפין, הכולל ששה ספירות חג"ת נהי"ם. והי אחרונה הוא מלכות: וצריך לידע, שהאותיות והספירות הם ענין אחד, אלא לפי הכלל שאין לך אור מתפשט בלי כלי, ע"כ כשאנו מדברים משניהם יחד, דהיינו כשהאור מלוכש בהכלי, אז נקראים ספירות וכשאנו מדברים מהכלים לבד, נקראים אותיות:

וז"ס שאיתא בהמאור, אשר הל"בן שבספר התורה רומז לאור, והשחור שבס"ת דהיינו האותיות רומזים לכלים: פי' ע"ד שפירש הרמב"ן ז"ל בסו"ה יוצר אור ובורא חושך, ופי' שענין הוצאת יש מאין נקרא בורא, כי הוא חידוש מה שלא היה מטרם שנברא: והנה באור. וכל טוב ועונג הכולל באור, אין זה חידוש ובחי' הוצאת יש מאין, אלא הוא יש מן יש, דהאור וכל טוב כבר כלול במהותו ית' עצמו. וע"כ נאמר יוצר אור, דאינו ענין בריאה, אלא ענין יצירה, כלומר, מצייר האור באופן שדרי מטה ויכלול לקבלו, אבל החושך, שהיא חידוש שנתחדש עם הבריאה. בהוצאת יש מאין, כלומר שאינו כלול ח"ו במהותו ית', ע"כ נאמר ובורא חושך:

והנה החושך הוא הפכי אמיתי להאור, ולפי"ז צריך להבין, איך אפשר זה, שהחושך יהי' נמשך ויוצא מן האור.

ובפנים מסבירות ענף א' הארכתי בזה עש"ה, ואמ"ל כאן בקצרה: **דנודע** מה שאיתא בזהוה בדבר מטרת הבריאה, שהיא להנות לנבראיו, כי מדרך הטוב להטיב, ע"ש. ומובן, דכל מה שאצלו ית' הוא רצון. יהיה אצל הנבראים חוק מחוייב ומוכרח. ונמצא דכיון שחשב הש"ת להנות לנבראיו, תיכף הוטבע טבע מחוייב בהנבראים. שירצו לקבל את הנאתו, דהיינו החשק הגדול לקבל שפעו ית'. ותדע שזה החשק נקרא כלי, בערך שורש:

וע"כ אמרו המקובלים שאין לך אור בלי כלי, כי הרצון לקבל הכלול בכל נאצל ונברא הוא הכלי, והוא ג"כ כל מדת האור, כלומר שמקבל בדקרוק כפי שיעור שרוצה, לא פחות ולא יותר, כי אין כפיה נהנת ברוחניות, ואפי' בהגשמיים אינה מסטרא דקדושה:

וברוך, שהכלי משונה צורתה מן האור, דע"כ נכתנת תחת שם כלי. ולא בשם אור: וצריך להבין ענין שינוי צורה הזאת: אמנם כן, זה הרצון לקבל עצמו הוא שינוי צורה גדולה. מפני שאין צורה הזו נהנת כלל וכלל בהמצילי'ת, דמטי יקבל ח"ו, אלא שנתחדשה ע"ד המצאת יש מאין, עכשיו בהנאצל הראשון, שבו הרצון לקבל מעילת העילות ית'. ועיין בפמ"ס ע"א:

ומתבאר בזה, מ"ש בזהוה הק', דכתר עליון אוכמא היא לגבי עילת העילות, דכונתם על בחי' הרצון לקבל הכלול בנאצל הא', ומכנים שינוי הצורה הזו בשם אוכמא, משום שאיננה בהמצילי'ת, וע"כ הוא שורש להחושך, שהוא גזון שחור בערך האור, והפכי לו: ונתבאר בפמ"ס, דכמו שדברים גשמיים נבדלין זמ"ז ע"י גזון ומקבת, כן הרוחניים נבדלין זה מזה בשינוי הצורה שיש ביניהם, ובהגדיל

אמרו ז"ל, אין לך כל עשב מלמטה, שאין עליה מלאך מלמעלה, שסכה אותה ואומר לה גדל, שלכאורה תמוה מאד, דלמה ועל מה הטריח הש"ת מלאך ממרום, להכות ולהגדיל עשב הקטן שאין לה ערך של כלום:

והנה המאמר הזה הוא מסודות הבריאה הארוכים מלפרשם. כי לב חכמים עד אין חקר, לגלות טעם ולכסות טפחים במליצתם הזהב, להיותם נוהרים מלגלות תורה לתלמיד שאינו הגון: אשר ע"כ אמרו ז"ל, שאין למדין מדברי אגדה, בהיות דברי האגדה חתומים וסתומים לפני ההמון כולו. ואינם מגלים זולת ליחודי מגולה שבדור וכן מצינו ג"כ בספר הזהוה, שרשב"י ציוה את רבי אבא, שהוא יכתוב את הסודות, משום שיודע לגלות ברוא. עיין באידרא, פי', דאיתא שם, דעל כל רז ורז שגילה רשב"י בסודות החכמה, הי' בכו ואמר, ווי אי אימא ווי אי לא אימא אי לא אימא, יאברין חברי' מילא דא, ואי אימא, ינדעין חיוביא איך למפלח למאריהון: פי', כי היה צר לו מבי' צדדים, אם לא יגלה סודות התורה, או יאברו הסודות גם מחכמים האמתיים יראי השם, ואם יגלה הסודות, אז יכשלו בהם אינשי ולא מעלי, שלא יבינו הדברים בשורשם, ויבואו לאכול פנה: ע"כ בחר רשב"י ברכי אבא שהוא יכתוב, כשבי"ל חכמתו במלאכת המליצה, למד הדברים באופן שיהי' מגלים בכל צרכן לכל אותם שהמה כדאים להבינם, ויהיו מכוסים וחתומים לאותם שאינם כדאים להבינם: וזה שאמר, שיודע רבי אבא לגלות ברוא. כלומר, דאע"פ שמגלה, כ"מ נשאר ברוא למי שאינו כדאי: אמנם הבטיחו לנו בזהוה הק', דעתידא חכמתא דא להגלות לגמרי בסוף יומיא ואפי' לקטנים, ועוד אמרו דבחיבורא דא יפקון בני ישראל מן גלותא, פי' שבהגלות חכמת האמת יזכו ישראל לגאולה השלימה, וכן אנו רואים שלאט לאט מתגלה דברי הזהוה והסודות הכמוסים בחכמת האמת, דור אחר דור, עד שנוכה שיתגלה כל החכמה הזו, ואז נוכה לגאולה השלימה:

וכדי לבוא לכיבוד המאמר שהתהלנו בו. נקדים לבאר את המשנה בספר היצירה המפורסמת, דאיתא שם בסוד עשר הספירות, עשר ולא חשק, עשר ולא אחד עשר: וכבר עמדו בה רוב המפרשים אמנם אנו נפרש אותה ע"פ דרכינו. באופן שיהי' הדברים מגולים לכל מבקש דבר ה':

ונודע שעשר הספירות, הם נקי, כתר. חכמה. בינה. חסד. גבורה. תפארת. נצח. הוד. יסוד. מלכות: ואיתא בשער הקדמות למורנו האר"י ז"ל, בדרוש הרעת, אשר באמת אינם אלא חמשה בחי', דהיינו כתר. חכמה. בינה. זעיר אנפין, ומלכות: אלא שזעיר אנפין כולל ששה ספירות, חג"ת נהי"ם: והנה הארכתי בהרחבה בפנים חיבורי זה בענין עשר הספירות. וכאן אבוא בקצרה, כי חפצי בפתיחה כוללת הזו, ליתן לפני המעיין מושג כללי ונאמן, בהקפת רוב החכמה הארוכה הזו. והישרה אמיתית בסגנון הלימוד. בספר עין חיים, אשר רוב המעיינים נבשלין מאוד בפירוש הדברים, להיות המובנים הרוחניים שהמה למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, נכמאים ומתבארים בלשון הגשמי, המדומים ונערכים במקומות וזמנים: ועוד נוסף על זה, שאין בסודר בכהאר"י ז"ל שום סדר למתחילים בחכמה זו. ונתחברו הספרים בחיבור אמרותיו הקדושים שהי' אומר לפני תלמידיו יום יום, אשר התלמידים הי' מעצמם חכמים גדולים בחכמת האמת. ע"כ אין לך מאמר גדול או קטן בכל הספרים שנתחברו שלא יהי' צריכים לו בקיאות אמיתי בכל החכמה בכללות, לכן

קודמת לחסד שלו.

וספירת ת"ת דו"א, הוא יחודם דחריג הנ"ל לפעולת הכלי מלכות, ונק' ת"ת, על שם שהאור מתפאר בעצמו על כח' האי, שהוא החכמה שלא הספיקה בהתגברות רצונה לעשות כלי, אבל כח' הנ', שהוא חריג המתפשטים מהבינה ולחוי, הספיקו לעשות כלי מלכות, שז"ס כתפארת אדם לשבת בית: וזוהי נתבאר ג' הספירות חג"ת דו"א, והמה נק' ג' אבות, להיותם עיקר אצילותו של הו"א, ונצח הוד יסוד, נקראים בניס, להיותם מתפשטים מן החג"ת: **והענין**, שמסכת הצמצום הא' המתבאר בפנים הספר היטב, נעשה מסך קשה בכלי המלכות, פירוש אשר כח' הדי שבכלי מלכות, מעכבת האור העליון, שלא תתפשט לבחי' הדי, והיא מסכת השינוי צורה שיש שם, כמו"ש במקומו: והנה האור מתפשט ורוצה לבוא גם בבחי' הדי, כי כן טבע האור העליון להתפשט אך לתחתונים עד כמעט שהוא נפרד ממקומו, כמו"ש בפס"ם שם, וע"כ נעשה בין האור העליון המתפשט לכלי מלכות, ובין המסך המעכב שבכלי המלכות, בחי' זוג דהכאה: כעין אור השמש המכה בעשית וחוזרים הניצוצים לאחוריהם: ולכן יצא מבחי' זוג דהכאה הזאת, עשר ספירות חדשות, שנקראים ע"ס דאור חזר: ונמצא שיש כ' פעמים ע"ס בכל נאצל, שהם ע"ס דאור ישר ע"פ ד' הבחי', וע"ס דאור חזר כנ"ל: **ודע** שזה אור העליון שהתפשט שוב מחג"ת דו"א, לזוג דהכאה בהמסך שבכלי מלכות, הטה נקראים נצח הוד יסוד: וזוהי הבין המובא בתיקוני זוהר, דהמלכות היא רביעי לאבות, ושביעי לבנין, דהיינו שהמלכות מתחילת אצילותה נבחת מפעולת התפארת דו"א כנ"ל, ונמצאת נמשכת אחר החג"ת, שנקראים אבות כנ"ל, ומצד הארת או"ח שבהמסך שלה, נמצאת נמשכת אחרי הנהי שהתפשטו אליה לזוג דהכאה כנ"ל, והנהי נקראין בנין דחג"ת, כנ"ל, ע"כ הוא שביעי לבנין, והרי נתבאר מהותם של עשר הספירות כח"ב חג"ת נהי מלכות, בשורשם לנכון, שהוא ידיעה הראשונה בחכמת האמת, המחוייבים להמצא לעיני המעין תמיד בעיונו כחכמה הזו: **ועתה** מוכן הזהרה הנאמנה של ספר היצירה, עשר ולא תשע: פי' דכיון דמהצמצום ולמטה נעשה מסך המעכב בבחי' הדי כנ"ל, אי"כ אפשר ח"ו לטעות ולומר, שבחי' הדי נרחית מעשר הספירות, ונשאר בקדושה ח"ו וזאת תשע הספירות. ע"כ עומד ומוזהר עשר ולא תשע: ומוזהר עוד, עשר ולא אחד עשר, פי' דאל' תטעה לומר שבחי' הדי נעשה לכלי קבלה אחר הצמצום: וא"כ יש כ' ספירות במלכות אחת היא בחי' המסך המעלה או"ח תמיד, וכלי קבלה לקבל ג"כ אור ישר, ע"כ אומר, עשר ולא י"א, ודו"ק

(אות ג') **והנה** ה' הבחנות גדולות יש בע"ס הנ"ל, שא"ל יליוו מעיניך ויישירו אורחותך לנגדך בעיון החכמה: **הבחן א'** הוא אור העצמות שהוא כללות האור מא"ס ב"ה שמצוי בנאצל ההוא, והוא העיקר, להיות שאין ענין התחתון משותף כאן כלל וכלל. שנק' חכמה דאור ישר: **הבחן ב'**, הוא אור דחסדים הנמשך מעילא לתתא, שהוא אור המשותף בהתקוותה גבורת הנאצל דבחי' ב' שהיא אור הבינה שמשכה כנ"ל **הבחן ג'**, הוא אור דחסדים העולין מתתא לעילא ע"י זוג דהכאה כנ"ל, והוא נקרא אור חזר, שקולה ונמשך מצד הנאצל לבד, במיכת העיכות כנ"ל: **הבחן ד'**, הוא אור הגבורה עילאה: דהיינו בחי' ב' שהיא עוביית הבינה, שקנתה בהתגברותה כנ"ל: **הבחן ה'**, הוא גבורה תתאה והיינו בחי' ד' אשר התגברות הרצון נתפעל באור דחסדים המשותף מצד הנאצל, כנ"ל, שנקרא כלי מלכות דאור ישר, אשר גבורה זו ה"ס הכלי דע"ס, כנ"ל וזכור זה: **ודע**, שהמסך שבכלי מלכות היא שורש לחושך, והיינו ככת העיכות המצוי במסך. על אור העליון שלא יתפשט בבחי' ד' והוא השורש ג"כ ליגיעה ע"ס לקבל שכר, כי ענין היגיעה היא בחי' פעולה שלא ברצון, להיות הפועל רק במנותח ניחה ליה, אלא מפאת שבעל הבית משלם לו שכר, נמצא מסך רצונו מפני רצון של בעל הבית: **תודע**

ובהגדיל השינוי צורה. עד להפכיית. מהקצה אל הקצה, נעשה ביניהם פירוד גמור, עש"ה: **ונתבאר** שם, דצורת הרצון לקבל תיכף כלול בכל אור המתפשט הימנו ית', ורק בבחי' כח נעלם, אשר אין כח הנעלם הזה מתגלה אל הפועל, זולת בהתגברות הנאצל לרצות בתוספות שפע, יתר מכפי שיעור שבהתפשטות שלו מצד המאצל: ע"כ, כשהמאצל יונעם ויכושם לחיך, יתגבר חשקו לרצות בתוספת מאכל, יותר משיעור אכילתו: ולכן, אחר שהנאצל מתגבר ברצונו להמשיך תוספת שפע. יתר מכשיעור שבהתפשטותו, אז נגלה הכלי קבלה בפועל: והענין הוא משום שאין צורה זו נוהגת בו ית', אלא בהנאצל ע"כ אינה נגמרת אלא בהתקוותה הנאצל, והכן היטב: (אות ב') **ולפיכך**, אין התפשטות אורו ית' יוצא מכלל מאציל לבחי' נאצל, עד שיעבור עליו ד' בחי', שנקראים חכמה, בינה, זעיר אנפין, מלכות: כי כללות התפשטות אורו ית' נקרא חכמה, שהוא כל שיעור עצמות האור של הנאצל ההוא: וכשהוא מתגבר להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו, נבחן זה לבחי' ב' שנק' בינה: ובבחי' הדי לבד יש להבחין בה ג' הבחנות, **הבחנה א'**, אשר מהותה של ספי' בינה הוא עצם אחד מהחכמה: **הבחנה ב'**, ענין התגברות הרצון שגילתה, שמטעם זה נגלה בה שורש לכלי קבלה, וכערך הזה יש בה שינוי צורה, דהיינו עוביית כערך אור החכמה, ונקרא זה גבורה עילאה: **הבחנה ג'**, היא מהות השפע שהשיגה ע"י התקוותה רצונה עצמה, שאור הזה נבחן בשם לפי עצמו, דהיינו אור דחסדים, ששפ"ל הרבה מאור החכמה, המתפשט מצד המאצל לבדו, ואור דחסדים משותף ג"כ מצד הנאצל והתגברותו כנ"ל, דהגבורה שהיא בחי' אור שנתעבה, נעשה שורש לאור דחסדים: וג' הבחנות האלו יחד נקראים בשם בינה: ובחי' ב', מחכמה, כנ"ל: ונתבאר ב' הספירות, חכמה, וכינה, והכתר ה"ס א"ס ב"ה, בבחי' שהוא שורש להנאצל: **אמנם** אע"פ, שבחי' ב' כבר גילתה התגברות הרצון שבה אל הפועל מ"ס עדיין איננה ראויה להיות בחי' כלי קבלה שלימה, והענין, כי ברוחניות קרובים המה מאד הכלי עם האור שבו, ותלויים ממש זה בזה, שבהעלם האור יתבטל הכלי, ובהעלם הכלי יתבטל האור, וחשיכות הכלי כחשיכת אורה, וכדומה, וע"כ לא נשלמה בהבינה צורת הכלי קבלה להיותה מעצם אור החכמה כנ"ל, וע"כ אור דחסדים שהמשיכה ע"י התגברותה עצמה, ה' כמ"ל בשיעור עצמותה כנר בפני אבוקה, וע"כ, זהו אור דחסדים, התפשט עוד מהבינה ולחוי סבחינתה, גם נתגבר להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו מצד הבינה, או נשלמה הכלי קבלה: וע"כ אנו מבחינים עוד כ' בחי', בחי' ג' ובחי' ד', שמהות ההתפשטות שנתפשט מהבינה, ששם עדיין צורת הכלי כלול ככת בהעלם, בכל עוד שלא התגבר אחר תוספת, זה נק' זעיר אנפין: ומה שהתגבר לתוספת שפע, נק' כלי מלכות, שהוא כלי קבלה שנשלמה בהנאצל ההוא, שעששו כלול הוא מאור וכלי, וזוהי יצא מכלל מאציל, ונבחן בשם נאצל: **אלה** הם ד' בחי' הנודעים בשם ח"ב וז"א ומלכות, וה"ס שם כן ד'. רח"כ ה"ס י"ה וזו"ן ה"ס י"ה: והם נבחנים בעשר ספירות, מפני שזעיר אנפין כלול ששה ספירות, שהם חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד: **והענין** דמהותו של הז"א הוא אור דחסד וגבורה, דהיינו כ' הבחי' אור דחסדים וגבורה עילאה, שנתפשטו מהבינה ולחוי כנ"ל: **ויש** כאן להבחין, שבהבינה, הגבורה הוא קודם ושורש לאור דחסדים, אמנם בת"ת להיפך, אשר החסד הוא קודם לאור הגבורה, מפני שעיקר התפשטותו היא אור החסד. אלא שהגבורה מפיצה בו אנב אמיה הבינה, וזוהי תבין מ"ש בעין החיים וכמרשבי אשר בעולם הנקודים היה הגבורה דו"א קודם לחסד שלו, והיינו משום ההז"ג דנקודים נחשבים לזו"ן דבינה, ולא לזו"ן ממש דכ' בחי' התחתונה, מדי' בחי' הנודעים, כמו"ש במקומו, וע"כ הגבורה דו"א

תודע

והתפשט בהם. אמנם לא על סידורם כבתחילה. אלא אור הכתר לא חזר ויצא ונשאר נעלם. וע"כ יצא אור החכמה בכלי הכתר. ואור הבינה בכלי חכמה. ואור ז"א בכלי בינה. ואור מלכות בכלי ז"א. ונשאר כלי מלכות בלי אור כלל עכ"ל בקיצור. עוד שם עשר ספירות דעקודים יצאו מתחת לעילא. מתחילה יצא המלכות. ואח"כ הו"א. ואח"כ הבינה. ואח"כ החכמה. אח"כ הכתר עכ"ל.

וצריך להבין היטב. ענין יציאת הספירות מעילא לתתא ומתתא לעילא. הנזכר בדברי הרב. דודאי. שאין המדובר בערכי מעלה מטה קודם ואח"כ. שבזמן ומקום. אלא בערך קודם ונמשך. עילה ועלול: וא"כ איך אפשר שהמלכות תצא בתחילה. ואח"כ הו"א. ואח"כ הבינה. ער הכתר שהוא השורש לכולם. יצא לאחרונה. שהיא תמוה לכאורה. ומי ומה נתן והיפך העליונים למטה והתחתונים למעלה:

והענין דכבר נתבאר סדר ע"ס דאור ישר. שהם ה' מדרגות זה למטה מזה. דהיינו על פי שיעור הזדככות דכל או"א. מאור העב שנשתנה צורתו. דהיינו הבחי' הד'. אשר בחי' א'. להיותה בבחי' העלם בכת. היא חשובה במדרגה. ובחי' ב' שכבר יצאה מכח אל הפועל ע"י שהתגברה ברצון. גרוע מבחי' א'. ובחי' ג' גרוע מבחי' ב'. עד שבחי' ד' שהיא המלכות. גרוע מכולם בשביל העוביות שבה שהיא יותר מכולם. כנ"ל ע"ש:

גם נודע. שאחר שיצאה כלי המלכות עבר עליה צמצום הא'. שלא לקבל בבחי' ד'. שזה הכח העיכוב נקרא מסך: ואשר האור ישר יורד מא"ס ב"ה. ופוגע במסך שבהמלכות. או נעשה זוג דהכאה. ויוצא ע"י זה ע"ס דאור חוזר. כמו"ש בפנים בענף ג' ע"ש. והנה בע"ס דאור חוזר האלו. נהפכו המדרגות בערך ע"ס דאור ישר. דע"ס דאוי"י יהי' כל היותר זך. יותר ע"יזון במעלה יותר משוכת כנ"ל. אמנם בע"ס דאור חוזר. יהי' כל היותר עב. יותר ע"יזון ויותר משוכת. והיא משום שהמלכות היא הכתר והשורש לע"ס דאוי"י האלו. לסבת מסך העב שלה המעכב על האור מליד על הבחי' ד' שלה. וע"כ שב המלכות להיות כתר. בסוד נעוץ סופו בתחילתו. כמו"ש בענף ג' בפמ"ס ע"ש. ונמצא שהו"א מקבל האור מהכתר דאוי"י. וע"כ נחשב הו"א לדרגת חכמה. והבינה נחשבת לדרגת בינה משום שמקבלת מו"א השב להיות חכמה כנ"ל: והחכמה דאוי"י. נחשב באוי"י. לז"א. להיותו מקבל האוי"י מהבינה: וכתר דאור ישר. נחשב למלכות באוי"י. להיותו מקבל מהו"א כנ"ל: והנך מוצא, שכל הו"ך בהמדרגה. יהי' יותר נמוך במעלה ושבת. והבן היטב:

אמנם ע"ס דאוי"י מתחברים ומשתלבים יחד בעשר הכלים. ובחיבורם כאחד. נמצאים כל המדרגות בערך השוה: כי המלכות. יהי' קומתה שוה עם הכתר מצד האוי"י ששב המלכות להיות כתר כנ"ל: וכן הו"א. שוה עם החכמה להיות הו"א בחי' חכמה דאור חוזר כנ"ל: והחכמה שוה קומתה עם הכתר להיות הכתר מקבל ממנה האוי"י. כמו שהחכמה מקבל מהכתר את האור ישר. וכיון שהו"א שוה קומתו עם החכמה כנ"ל והחכמה עם הכתר. נמצא גם הו"א. שוה קומתו עם הכתר. והבן: ונמצא בזה. שבסיבת יציאת הע"ס דאוי"י מבחי' הד'. הושוו כל המדרגות שבע"ס. בקומה שוה עד הכתר:

ואות ה' (ה') והנה עשר ספירות דעולם העקודים חזרו ונתעלמו. וצריך להבין סיבת הסתלקות שלהם: והנה הרב אומר הטעם דבעת שיצאו לא יצאו שלימים, וע"כ חזרו והסתלקו כדי לקבל תשלומיהם כמו שמוכר דבריו לע"ל:

אמנם צריך להבין ענין החסרון, וענין התיקון שהגיע להם ע"י הסתלקותם הוה, וכאן כתב הרב שהחסרון היה מפני שהכתר לא יצא אלא בבחי' נפש, ובמקום אחר כתב שהחסרון היה מפני שאור פנימי ואור מקיף יצאו מנקב אחד. והיה מבטשים זה בזה וז"ל בהיכל א"ק שער ו' שער העקודים פ"א בא"ד ואח"כ באו הטעמים התחתונים. שהם מתחת לאותיות. שהם בחי' אורות היוצאים דרך הפה של א"ק משם ולחוץ, והנה ככאן התחברו האורות חיבור גמור, כי הרי הם יוצאים דרך צנור א' לבד וכו', וכיון שכבר נתחברו האורות המקיפים ופנימיים יחד, לבן

ותדע, שאין כאן בעוה"ז שום מציאות או הנהגה, שלא יהיה מושרשת בעולמות העליונים, שמשם מתפשטין ענפים לעולמות התחתונים. עד שנמשך ונגלה לנו בעוה"ז: והנך רואה שכללות העבודה והיגיעה, מושרשת בהמסך שבכלי מלכות, הכעכבת לאור הע"יזון הנחמד לה, מפאת המאצ"ל שרוצה להנות כנ"ל, וכל מה שהוא מחשבה בהמאצ"ל, הוא חוק מוכרח ומחויב בהנאצ"ל, כמובן שאין צריך לכלי מעשה, אלא מחשבתו ית' גומרת, וע"כ היא בוחרת בעצמה שלא לקבל אור הע"יזון, שלא יבוא לידי שינוי צורה כנ"ל, וע"י בפמ"ס ע"א: ונמצא ערך כח העיכוב שבהמסך, שוה עם ערך היגיעה: וענין השכר שבע"ל הכית נתן לפועל, נשרש באור חוזר היוצא ע"י זוג דהכאה, אשר על ידי שהמסך נעשה שורש לאוי"י, נמצא בזה שחוזרת להיות כתר לע"ס הללו דאוי"י וגם לאוי"י, כמו שיתבאר עוד, אשר כל הריח הזה היגיעה לה, מסבת פעולת העיכוב כנ"ל.

המתבאר מהנ"ל, שכל ענין עשר הספירות אינם אלא כלי האחת הנקרא מלכות, אלא להשתלמות צורתה, נבחנו לה ג' שורשים, שהם ג' בחי'. חכמה, ובינה, וז"א, הנמשכים זה מזה כנ"ל: ודע שהמלכות הו"ו עדיין כלולה באור א"ס ב"ה שמתרם הצמצום, שנקראת מלכות דא"ס. שבה היתה ענין הצמצום הא', כמו"ש בפנים מסבירות ענף א', שלמכת השתוות הצורה להמאצ"ל, נתעלה רצונה מלקבל בבחי' הד', ואו נמשך לה מא"ס ב"ה אור הקו, שאור הקו הוא כולל לכל האור הנמשך בה' עולמות, שנק' אדם קדמון, אצילות בריאה, יצירה, ועשיה, שאור הזה בכללותו, מכונה בשם קו, מלשון קו המידה. להיות נמשך בהעולמות, במדה ומספר קצוב בכ"ל עולם ועולם, כצורת כלי מלכות דאיתו עולם, כמו"ש בפנים בהרחבה.

וענין חמשה העולמות הנ"ל, הם מסך ענין הכתר וד' הבחי' הנודעים שבעשר הספירות אשר עולם הא"ק הוא עולם הכתר, ועולם האצילות הוא עולם החכמה, ועולם הבריאה הוא עולם הבינה, ועולם היצירה הוא עולם של זעיר אנפין, ועולם העשיה הוא עולם המלכות, אלא שבכל עולם ועולם יש ע"ס, וכל ספירה וספירה מע"ס של העולם, כלולה ג"כ מע"ס, כמו"ש בפנים:

וענין התחלקותם לה' העולמות הנ"ל, הוא משום שמתחילה צריכה הכלי מלכות, להכליל בכל ספירה וספירה עד הכתר, וזה מתהווה: בהתפ"א דאח"פ דא"ק, ששם נכללה בו"ז: ובהתפ"ב, דאח"פ נכללה בבינה: ובעולם הנקודים, נכללה בחכמה: ובעולם האצילות נכללה בכתר:

ואות ד' (ד') וצריך מקודם להבין תכונת כל עולם ועולם מא"ק ואבי"ע. שאבארם אחד לאחד: ונתחיל מעולם הכתר, שהוא עולם אדם קדמון. וכלי ראשון שלו הוא עולם העקודים: וז"ל הרב ז"ל בשער עקודים פ"ג בא"ד. והנה כל עשר ספירות יצאו, אבל לא יצאו יחד כולם. רק מתחילה יצאה בחי' מלכות מעולם העקודים. ומלכות הו"ו יצאה בבחי' נפש וכו'. ואח"כ נמשכו ויצאו שאר החלקים עד הכתר וכו'. ובבוא הכתר נמצאת המלכות שלימה מכל ה' אורות פנימיים שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה וכו'. והיו חסרים עדיין כל הספירות הנ"ל. שיצאו בלי תשלומין. לבן הוצרכו לחזור ולעלות אל המאצ"ל לקבל תשלומיהם. ואמנם עתה בחזרה היה הכתר חוזר בתחילת כולם. והנה בהתעלם הכתר עלתה אור החכמה במקום הכתר. ובינה במקום חכמה. וז"א במקום בינה. ומלכות במקום ז"א: ואח"כ נתעלם גם החכמה להמאצ"ל. ועלתה הבינה אחר החכמה לכתר. והו"א לחכמה. ומלכות לבינה: ואח"כ נתעלם גם הבינה. ועלה הז"א לכתר. והמלכות לחכמה: ואח"כ נתעלם גם הז"א. ועלה המלכות לכתר. עד שנסתלקה גם המלכות למאצ"ל: ואח"כ שוב חזר האור מהמאצ"ל,

התעבות שנעשה בהתפשטות ע"י חלון, כי בהתעבות הא' אין הצמצום שולט שם. וע"כ היא ראויה לקבלת אור, וע"כ נקראת חלון, כלומר מקבלת, כמו הבית המקבץ אור יומם ע"י החלון שבו משא"כ התעבות ב' שולט עליה כח הצמצום, ומונעת את עצמה מלקבל השפע בעוביית שלה, וע"כ נקראת מסך, כלומר כעכב על האור, והבן:

ואחר שנגלה בחי' ד' עם המסך שלה כנ"ל, שוב מתפשט האור אליה והמסך כעכב עליו כנ"ל, ואז נעשה מזה בחי' ז' וזוג דהכאה, ויוצא מזה עשר ספירות דאור חוזר כמו"ש בענף ג' עש"ה: ומידור ע"ם האלו הם בהיפך מן הע"ם דאוי"ו, שהם יוצאים מתחת לעילא, כי המסך שהוציא את האור הגדול הזה, והוא שורש לו, נעשה לכתה, שז"ם נעוץ סופן בתחילתו, דכמו שהכתה היא תחילה וראש לע"ם דאוי"ו, כן הסוף שהיא המלכות נעשה תחילה וראש לע"ם דאוי"ו, ושב המלכות להיות כתר לע"ם ההם, וז"א דע"ם דאוי"ו נעשה עכשיו לחכמה, כי המקבץ הראשון מן השורש נקרא חכמה ועד"ו השאר, עד הכתר דאוי"ו, שנערך למלכות בע"ם דאוי"ו, להיותו מקבץ מן הז"א דאוי"ו, שהוא חכמה דאוי"ו, והבן:

ונמצא דע"ם כח"ב זו"ן דאוי"ו, נבחנים המדרגות בערך הזכות כאור העב, שכל הוד ביותר הוא עליון וחשוב ביותר, ובע"ם כח"ב זו"ן דאוי"ו נבחנים המדרגות בערך העוביות, שכל מדרגה שהיא עב ביותר, יהי' עליון וחשוב ביותר כנ"ל, ובוה נמצאים העליונים דע"ם דאוי"ו, יהיו לכמה בע"ם דאוי"ו, והתחתונים דע"ם דאוי"ו, יהיו למעלה בע"ם דאוי"ו:

והנה ע"ם הראשונים המתפשטים מא"ם ב"ה, נק' אדם קדמון, והם שורשים לכלים דראש, וע"כ נק' הע"ם ע"ש כלי הראש, דהיינו גולגלתא עינים, אונים, הם כח"ב דע"ם דא"ק, והוטם ופה, ה"ם ז"א ומלכות דע"ם דא"ק, ונודע שע"ם נכללים זה מזה, כמו"ש בפנים, ע"כ נתפשטו כל א"א מגולגלתא ועינים ואח"פ הנ"ל, על ע"ם: ומע"ם שנתפשטו בגולגלתא ועינים, שהם כתר וחכמה דע"ם דא"ק אסור בהם הריבוי, ואין לנו עסק בהם, ואנו בתחילים לדבר מאח"פ ולמטה, דהיינו מכינה זו"ן דא"ק.

ונודע שעשר הספי' ה"ם כתר וד' הבחי' ח"ב זו"ן, ויש בהם אר"פ, ואר"ם פ"י מה שכבר התלבש בכלי נקרא אר"פ, ומה שעוד לא התלבש בכלי נק' אור מקיף, ונמצא שככל אר"פ מע"ם דאח"פ דא"ק יש ה' פנימים כח"ב זו"ן, וה' מקיפין כח"ב זו"ן:

(אות ז) עתה נבאר תכונתם עצמם של אר"פ ואר"ם דכללות ע"ם דא"ק, והנה כבר נתבאר ענין ע"ם דאוי"ו וע"ם דאוי"ח שיש בכל ע"ם, שגם בע"ם דא"ק האלו יש ע"ם דאוי"ו מכתר עד מלכות ועד"ו ע"ם דאוי"ח ממלכות עד הכתר, והנה האור ישר נמשך וזכא בשלימות אל הנאצל הריא, אמנם ע"ם דאוי"ח לא נמשך במילואו תיכף אל הנאצל ההוא אלא הוא נמשך באמצעות כל הפרצופין הנאצלים אחר אדם קדמון:

והענין דכל הנמשך מצד המאציל נמשך בכל השלימות, וככל המילואים, שהוא ע"ם דאור ישר: משא"כ ע"ם דאוי"ח, שנמשכים מצד הנאצל דהיינו מכח העיכוב שבבחי' ד' שנק' מסך כנ"ל, זה אינו יוצא תיכף בכל מילואו, אלא כל נאצל ונאצל יש לו חלק בו, והוא נפרה ונרבה לפי ריבוי הנאצלים, כמו"ש בפנים; ובוה תבין, שע"ם דאור ישר וחלק מע"ם דאוי"ח ה"ם אר"פ, וכללות האוי"ח ה"ם אר"ם:

וכבר נתבאר לעיל, שיש ב' נוקבין בע"ם, דהיינו ההתעבות שבהתפשטות דהרחבה, וההתעבות דהתפשטות ע"י חלון, שנק' כינה ומלכות ותדע שבחי' כינה ה"ם כלי פנימי, שבה מתלבש כל אר"פ: והמלכות, ה"ם כלי חיצוני, שבה מתלבש כל אר"ם, כלומר שהאר"ם נקשר בה, להיותה בעלת המסך שאינו ראוי לקבלה מפני כח העיכוב שבו, אלא הוא השורש לע"ם דאוי"ח כנ"ל:

והנה נתבאר היטב תוכנם של אר"פ ואר"ם, ותוכנם של כלי פנימי וכלי חיצוני, ובוה מוכן לשון הרב ז"ל המוכא לעיל כאות ה' בענין ה"פ וה"מ שיצאו קשורים זה בזה וכו' דרך פה דא"ק וכו' עש"ה פ"י דסוכב על מה שביאר בשער טנת"א פ"א, אשר אור פנימי ואר"ם דע"ם דאונים, וכן אר"פ ואר"ם דע"ם דחוטם, יצאו כב' כלים, כלי פנימי לאר"פ וכלי חיצוני לאר"ם, והם מרוחקין זה מזה, כי מנקב און ימין יוצאים ה' מקיפין כח"ב זו"ן

לכן מכאן התחיל להתהוות בחי' כלים וכו', לכן ה' אורות פנימיים והאורות מקיפין יצאו קשורים יחד, וע"כ נקראים עקודים מלשון ועקוד את יצחק וכו', ולכן בצאתם יחד חוץ לפה קשורים יחד הם מכים זה בזה ומכששים זה בזה, ומהכמות שלהם אתיילוד היות בחי' כלים וכו' עכ"ל: פ"ו דאורות דאזון ודחוטם ה' האור פנימי מתפשט דרך נקבים השמאלים דאזון ודחוטם, ואור מקיף היה מתפשט דרך נקבים הימנים דאזון ודחוטם, וע"כ נתקיימו ולא נסתלקו, משום שיש כלי מיוחד לאר"פ, וכלי מיוחד לאר"ם, אמנם כאורות דפה, שאין שם אלא נקב אחד, והיו האר"פ והאר"ם בכלי אחד, ע"כ היו מכששים זכ"ו וע"כ ה' מסתלק האור ונפלו הכלים למטה, כלומר נפלו ממעלתם, וניתוסף עיבוי על עיבוי הקדום, ובוה נעשו כלים, כי המסתלק האור גומר ומשלים בחי' הכלים: **וכדי** להבין היטב ענין הכ' נקבים, דאזון, וחוטם דא"ק, וענין נקב אחד, דפה דא"ק, וענין ה' פנימיים וה' מקיפין, וענין הביטויש וענין הכלים והעיבוי, צריך אני להאריך, להיות שדברי הרב בענינים האלו נאמרים בקיצור נמרץ, ומכ"ש בעניני המקיפין, שלכאורה מותר את עצמו בכל דרוש ודרוש, דפעם אומר שמחוטם, ולמעלה מחוטם, ה' בהם ה' אורות פנימיים כח"ב זו"ן וה' אורות מקיפין כח"ב זו"ן, אמנם מפה ולמטה נפסקו מקיפי כינה זו"ן, ולא נשאר אלא ב' מקיפין כתר חכמה, וה"פ כח"ב זו"ן, ופעם אמר שמעולם הנקודים ולמטה, נפסקו המקיפין התחתונים, אבל באורות דפה, יש עוד ה' אורות מקיפין זה' אורות פנימיים, ופעם אומר שבכל אר"פ יש ה"פ וה"מ, ועוד סתירות כאלו:

(אות ו) ובפנים הספר באתי בארוכה, ופה אקצר ועולה כדי שלא לצאת מהענין, וע"י בענף א' וענף ד', בסדר עשר הספי' בסוד ד' הבחי' דע"ם דאור ישר ואר"ח, ונתבאר שם, שבכל עשר ספי' נמצא ב' בחי' התפשטות וב' בחי' התעבות, המתפשטים מהשורש, שהיא הכתר דע"ם האלו, דמתחילה מתפשט החכמה, והיא בחי' התפשטות בהרחבה, כלומר שהתפשטות הוה כולל כל האור הנמשך מא"ם אל הנאצל ההוא, והכלי שנק' אור העב, דהיינו הרצון לקבל הכלל בהתפשטות האור, שמחמת זה קונה שינוי צורה מהמאציל שאין בו בחי' קבלה, וע"כ נעשה כהה מן האור, עדיין איננה מגולה, בהתפשטות הוה דהרחבה, כל עוד שאינו מתגבר ברצונו אחר תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו, אמנם כלל הוא מאור העב הנ"ל, מצד המאציל שרצונו להשפיע אליו, ולפיכך הוא מחויב לגלות כלי קבלה שלו, ולהוציאה מכח אל הפועל, ולפיכך היא מתעבה בדרך התפשטותו, כלומר שמתגבר ברצונו להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו, וזה ההתעבות שנעשה בהתפשטות הוה, נגדר בשם לפי עצמו, מסבת התגברותו, ונקרא כינה, דכהה מן אור החכמה, שבה נגלה הרצון לקבל בפועל: וכינה זו, אינה ראויה עוד לבחי' כלי ממש, להיות עצמותה מעצם החכמה כנ"ל, אלא היא שורש לכלי, כי אין הכלי יכול להתגלם בשלימות, וזאת מהתעבות הנעשה בהתפשטות השני, שהיא נק' התפשטות ע"י חלון, פ"י שתוספת השפע שהמשיכה הכינה ע"י התגברותה, מתפשט היסנה ולחון, ונקרא אור דחסדים, לאפוקי מהתפשטות דהרחבה הא', שנקרא אור העצמות:

והנה התפשטות דע"י חלון המתפשט מהכינה נקרא ז"א, והוא מתעבה ג"כ בדרך התפשטותו, כמו התפשטות הא', והיינו שגם הוא מתגבר להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו מן הכינה, שבוה הוא מוציא כלי קבלה הכלול בו אל הפועל כנ"ל, והנה ההתעבות השני הוה, נקרא בשם לפי עצמו, משום דע"י התגברות נעשה כהה מן האור דהתפשטות, ונקרא מלכות:

והנה בחי' ד' שהיא ההתעבות שנעשה בהתפשטות שע"י חלון שנק' מלכות, היא הכלי קבלה הנמורה, ולא ג' בחי' שקדמו לה שהמה נשתלשלו רק לגלות בחי' זו הד', על דרך הנ"ל.

ועל"ה עובר סוד הצמצום הא', ומונעת את עצמה שלא לקבל שפע כבחי' זו הד', מטעם שינוי הצורה שכתגלה בה, וכח העיכוב הוה, נק' מסך או פרגוה, כלומר כי מעכבת את השפע להאיר ולהתפשט בעצמה, והבן: וזהו כל ההבן מן התעבות הא' שנעשה בהתפשטות דהרחבה, בין

זו"ן ומנבך און שמאל יוצאים ה' פנימיים כח"ב זו"ן ועד"ז כהוטם ולפיכך משמיענו כאן בע"ס דפה דא"ק שאין כאן ב' כלים מיוחדים, אלא שניהם הן ה"פ והן ה"מ, יצאו מקושרים בכלי אחד, שהוא הפה שנק' מלכות דא"ק, דהיינו בחי' ד' כנ"ל, אבל כלי פנימי שהיא בחי' ב' ובחי' בינה, אין כאן. כנ"ל ודו"ק:

ואין להקשות ע"ה איך אפשר לאו"פ שה"ס ע"ס דאו"י להתלבש בכלי דפה שה"ס בחי' ד' שהותתקנה בסוד המסך ואינה ראוי לקבלה כנ"ל: והענין, דהמלכות עצמה נבחרת על ד' בחינות מיוחדות, שנקראים, עצמות, גידין, בשר, עור: העצמות דהמלכות, יורה על עצם בינה, שהוא בחי' ז"א ממש, דהיינו ההתפשטות ע"י הלון, אלא שנתעבה בדרך התפשטותו מסכת התגברות הרצון להמשיך תוספת שפע יתר מכפי התפשטותו מהבינה. וע"כ נגדר כשם לפי עצמו כנ"ל, ולכן נבחרים בה ב' הבחי', בחי' א', הוא העצמות שבה, שהוא חלק הז"א: ובחי' ב', היא העוביות הנוסף בה מחמת התגברותה, ונקרא גידין: ומה שנוטלת מכת הצמצום, דהיינו כח העיכוב שלא לקבל שפע באור העב הזה, אשר נק' מסך, שהיא בעל הווג דע"ס דאו"י כנ"ל, הוא בחי' ד' דהמלכות, ונקרא עור: ואו"י העולה מהמסך מכה הווג, נקרא בשר, והוא בחי' ג' דהמלכות:

והנך מוצא, אשר המלכות היא כלולה ג"כ מהתפשטות הבינה, וארבה היא עצם בינה כנ"ל, ותבין אשר בחי' העצמות שבמלכות נעשית לכלי פנימי לה"פ דאורות דפה, ובחי' העור שבה נעשית לכלי חיצון לה"מ דאורות דפה: ונתבאר היטב, איך ה"פ כח"ב זו"ן וה"מ כח"ב זו"ן, יצאו בכלי אחד שהיא המלכות, ובה עצמה יש ג"כ ב' כלים פנימי וחצון, אמנם מקושרים זה בזה, דהא כל ה"ד הבחי' המה רק כלי א' שהיא המלכות:

(אות ח') **ועתה נבאר** ענין ההכאה והביטוש, שהי' בין או"מ לאו"פ בסבת עקודתם בכלי אחד, ועיין בעה"ח בהיכל א"ק ש"ב ע"ג, וגם בשער עקודים פ"ב, שטבע של או"פ לזכך את הכלי שהוא מלוכש בה ע"ש: לפיכך, כיון שבק"ס דפה דא"ק היו האו"פ והאו"מ קשורים בכלי אחד דמלכות, היה האו"פ הולך ומזכך את הכלי מלכות דרגא אחר דרגא, והיו סיבת הסתלקות של ע"ס דפה, שנק' עולם העקודים:

והענין דכבר נתבאר לעיל באות ו' ואות ד', אשר ע"ס דאו"י הם בערך ההפכי מע"ס דאור ישראל, כי בע"ס דאור ישראל, יהי' המדרגות מתעלים זה על זה לפי הזכות שלהם. עד השורש שהוא הו"ך שבכולם: אבל בע"ס דאו"י, יתעלו המדרגות זה על זה לפי העוביות שלהם, עד השורש שהוא היותר עב מכולם. שהיא בחי' ה"ד, ומלכות ששב להיות כתר: ובחי' ג' חכמה, ובחי' ב' בינה, ובחי' א' ז"א, והכתר לבחי' מלכות.

ומתחילה נזכך המסך בדרגא אחת, דהיינו שנוזכך צורת אור העב דבחי' ד' שבו וקיבל צורת העוביות דבחי' ג', וזה נקרא שאור המלכות נסתלקה מביקומה ועלתה לכלי דו"א, מפני שגם אז נתפשט האור ישר מהא"ס על המסך, וגם אז שלט בהמסך כח העיכוב עד שנעשה ווג דהכאה, ויצאו ע"ס דאו"י כהמסך דבחי' ג', אמנם אינם עוד בקומת הכתר פבתחילה אלא הם בקומת חכמה, והיינו משום דהעוביות דבחי' ז"א ובחי' ג' דאור ישראל יש לו ערך חכמה באו"י כנ"ל, ונמצא שהמסך לא שב להיות כתר בסבת האו"י, אלא שב להיות חכמה: ואח"כ נזכך עור, וקיבל הזיכוך דבחי' ב', שהיא בחי' בינה, וגם שם נתפשט אליה האור ישר עד לזווג דהכאה והעלאת או"י, אמנם בקומת בינה, וכמו שאבדה לה העוביות דבחי' ג' ובחי' ד' כן נחסרו לה ב' ספירות הראשונות דאו"י כנ"ל: ואח"כ נזכך עור וקיב' הזיכוך דבחי' א', וגם נדווג בו האו"י מהא"ס ועלה אור ההוה, אמנם בקומת ז"א, ונחסר לה גם בחי' בינה: ואח"כ נזכך עור עד לצורת השורש, שעלתה למעלת הכתר, ואז אין עוד עוביות כלל בהמסך, וא"כ אין עוד עסה בחי' זווג דהכאה מאור ישראל, וע"כ נעלם האו"י לגמרי מע"ס דעקודים, ועיין בפנים בענף ג' וענף ד' שנתבאר כ"ז בארוכה:

והנה נתבאר שכיון שגם או"פ מלוכש בכלי מלכות, לכן הוא הולך ומזככו דרגא אחר דרגא, וכדרך זיכוכו הולכים ונעלמים הע"ס כח"ב זו"ן דאור חוור, מפני שבעת עלייתה לבחי' כתר שוב נאכר מהמסך כל המגולה שלו להעלות או"י כנ"ל, אמנם גם הע"ס דאור ישראל ג"כ נסתלקו

עמו והוא מפני שהאור ישר והאו"י קשורים ותלויים זה מזה. **(אות ט)** **ובכדי לבאר זה**, אקדים לבאר ענין מצב הספירות בתמונת מגולתא דטעמים, כזה: דהיינו הכתר למעלה באמצע, ותחתיו בימינו החכמה, ובשמאלו הבינה וכו' כנדוע: וצריך להבין את זה, דח"ו להבין זה בציוור מקומות המדומות לעין גשמי, וכן ענין פכ"פ ואחור באחור, הנוהג בע"ס, דח"ו אין כאן לא עורף ולא עיפוי: והענין, דכבר נתבאר בסדר ד' הבחי' דאור ישראל המתפשטים מא"ס ב"ה שה"ס הכתר, שההתפשטות דהכתר נקרא חכמה, והוא מתעבה בדרך התפשטותו שה"ס התגברות הרצון להמשיך שפע יתר מכשיעור התפשטותו, דע"כ נבחן לב' בחי', בחי' א', הוא כללות כל האור המתפשט מהא"ס אל הנאצל ההוא, שנק' חכמה, ובחי' ב', היא בחי' ההתעבות, שנקנה לו ע"י התגברות הרצון להמשיך שפע חדשה, ונקרא בינה כנ"ל.

וע"כ יש בכפ"י בינה ג' הבחנות, הבחן א', הוא עצם בינה, שהיא חלק מהחכמה עצמו: הבחן ב', היא אור שנתעבה בה, דהיינו ע"י התגברותה להמשיך שפע חדשה מהכתר: הבחן ג', היא מהות השפע שהיא יונקת מהכתר, שנקרא אור דחסדים, שהוא שפל הרבה מאור החכמה הנמשך ישר מהמאציל, משא"כ אור הבינה שיונקת מהכתר, הוא משותף ע"י הקדם ההתגברות שלה שנתעבה בשבילה כנ"ל:

והנה בעת שהבינה יונקת אור דחסדים מהכתר, אינה יונקת אז אור החכמה מספ"י החכמה, וע"כ נהשבת עם החכמה אהור באחור: ונמצא, שאור החכמה, שהוא אור העצמות לכללות הע"ס שבנאצל הוא נפסקת הימנו בשביל הבינה שהסבה פניה לינק אור דחסדים מהכתר, אמנם בעת שמתגלה בחי' ה"ד, וע"ס דאו"י היוצאים הימנה, שהיא ג"כ בחי' אור דחסדים, עוד במדה יתירה מאור דחסדים שבבינה, אז אין הבינה צריכה עוד אל יונקת אור דחסדים מהכתר, כי מגיע לה מאו"י דמלכות בשפע גדול, וע"כ מחזרת פניה אל החכמה, ושוב יונקת אור החכמה, ואז נמשך גם אור החכמה בשפע, בכללות הע"ס שבנאצל ההוא, וזה נק' פנים בפנים דחו"ב, שהרויחו בסבת או"י העולה מהמלכות: אמנם מפרם הגלות הכלי מלכות, היה הבינה נותנת פניה אל הכתר, שזהו מצב הסגולתא דטעמים, אשר הבינה נמצא מתחת הכתר כמו החכמה, אלא שהחכמה יונקת מהכתר אור דעצמות, והבינה יונקת מהכתר אור דחסדים, וכיון שאור העצמות הוא כללות האור שבהנאצל, ע"כ נבחן החכמה לבחי' ימין, ואור דחסדים נבחן לבחי' שמאל להיותו משותף בגבורה, כנ"ל:

והנה נתבאר אשר אור העצמות אינו יכול להתפשט בכללות ע"ס דאור ישראל, לסיבת הבינה שהיא עמו אחור באחור, וזלת ע"י זווג דהכאה בהמסך שבכלי מלכות, שאז אין הבינה צריכה עוד לאור דחסדים, ושבה פכ"פ עם החכמה, ונמצא אשר בעת שהסתלקו הע"ס דאו"י מעולם העקודים כנ"ל, נמצא שגם אור העצמות דע"ס דאור ישראל ג"כ הסתלקו עמו, כי אור החכמה והאור חוור תלויים זבי"ז כנ"ל, ולא נשאר שם בעולם עקודים וזלת בחי' אחוריים רבינה, דהיינו אור דחסדים וגבורה שלה, כנ"ל:

ובזה תבין דברי הרב ז"ל שהבאנו לעיל, אשר מטבע של האור פנימי לזכך הכלי שהוא מלוכש בה כנ"ל, כי סובב על אור החכמה שמתלבש בפנימיית הנאצל, ע"י הבינה ששב עמו פכ"פ, כנ"ל, שעל ידי זה נמצאים מזדככים אחוריים דהבינה: וכיון שאחוריים דבינה שהיא בחי' ב', הוא השורש, לבחי' ד', כנ"ל, א"כ, כיון שמזדכך השורש, מזדכך עמו גם הענף ובחי' ה"ד.

(אות י) **ועתה נבאר** ענין הביטוש דאורות פנימיים עם אורות מקיפים בסבת עקודתם זה כזה, שהבאתי לעיל כאות ה', ואביא עוד לשון הרב ז"ל בשער עקודים פרק ה' שמבאר שם בעצמו ענין הביטוש הזה בארוכה, וז"ל בקיצור באמצע דיבור, נמצא שיש [בהתפשטות האור דעולם העקודים והסתלקותו כחורה אל המאציל] ג' מיני אורות: אור הא' הראשון שבכולם דהיינו אורות דעקודים נקרא טעמים, הב' הוא הרשימו שנשאר עוד מזה האור אחר הסתלקותו ונקרא מנין; הג' הוא האור הבא אליו דרך עליות הספירות שאז הוא דרך אחוריים שהוא דין ונקרא נקודות: ובבוא אור ג' שנקרא נקודות, ופוגע באור הב' שנקרא רשימו שהוא

שהוא רחמים, או מכים ומכששים זה בזה, שהם ב' הפכים זה אור וישר שהוא רחמים, זה אור'ה שהוא דין, ואז נופלין ניצוצין מאור'ה תיורד שהוא דין, ואילו הניצוצין הוא אור אחר רביעי, שנקרא אותיות, והם ד' בחי' טעמים נקודות תנין אותיות, שכולם היו נכללים ככאן בענין העקודים וכו', ואילו הניצוצין שנפלו מאור'ה תיורד הם, דוגמת רפ"ח ניצוצין דשביבת הכלים בעולם הנקודים וכו', עכ"ל:

פ"י דבריו, לפי המתבאר לעיל בסדר התפשטות האור לעולם עקודים, שמתחילה מתפשט האור מא"ס כ"ה עד לזווג הדכאה במסך שבכ"י מלכות, ואז יוצאים הימנה ע"ס דאור'ה מתא לעילא כנ"ל באות ו', שיש להם ערך הפכי והעליונים דאורי יהי' תחתונים באור'ה, שבכ"י דאור'ה מתעמים המדרגות בערך הויכוח, שז"א שהוא זך מהמלכות יהי' במדרגה פחותה מהמלכות, והוא רק בערך חכמה בע"ס דאור'ה: והכינה שזכה ביותר מהו"א, נתמעטה במדרגה ואין בה אלא ערך בינה: והחכמה שזכה ביותר מהכינה, נתמעטה במדרגה ואין לה אלא ערך ז"א: והכתר היא בערך מלכות, כמו"ש שם ובפנים בענף ג', אמנם אחר שהאורי והאור'ה מתחברים ומשתלבים יחד, לפיכך נעשה בזה ערך השוה, שכל אור'ה מע"ס יהי' קומתו עד הכתר, כמו"ש באות ד': וכללות הזה דעולם העקודים דהיינו ההתפשט ושוב דאור א"ס כ"ה מכתר עד מלכות ומלכות עד הכתר, והאור'ה מתחבר יחד עם האורי בקומה שוה עד הכתר, נקרא טעמים, או התפשטות א' דעקודים:

והנה נתבאר לעיל אות ח', שבמכת האור'פ שמלוכש ג"כ בכ"י מלכות שטבעו לזכך את הכלי, ע"כ הולך ומודכך המסך בסבתו בדרך הדרגה, שמתחילה מקבל זיכוך כבחי' הג' ונק' שעלה המסך לז"א, ואז אור א"ס כ"ה מתפשט ושוב מכתר עד המסך שבכ"י ז"א ומז"א לכתר, שזכה נתמעט ערך האור'ה העולה מהמסך לדרגת חכמה, כערך ז"א של אור'ה: ועד"ז יורדים המדרגות בהודכות המסך עד להודכות דבחי' כתר דאורי ואז בטל המסך, ונשבת זווג הדכאה, כנ"ל: והנה כללות האור'ה הזה, תיורד מדרגא לדרגא עד שנעלם כולו נקרא אור הנקודות: מפני שסוד המסך נמשך מנקודת הצמצום, דע"כ מעכב ג"כ לאור ישר מלכוא ולהתפשט כתוכה, כמו נקודה האמצעית דצמצום הא', דקישטה בעצמה ועובה את האור שבה, ובתרה ביותר בהודכות מעוביותה, כדי להשוות צורתה אל המאציל, כמו שנתבאר בארוכה בענף א' בפנים מסבירות, וע"כ מוטבע בהמסך כח הזה דהיינו הרצון להודכות, והבן היטב:

ועתה נבאר סוד הרשימו, שהוא אור התנין, דנודע דאע"פ שהאור מסתלק מי"ט מניח אחריו רשימו, וע"כ כללות ההתפשטות א' דעולם העקודים שהתפשט ושוב מכתר למלכות ומלכות לכתר, ויצאו שם ע"ס שקומתם שוה עד הכתר כאור פנימי, ועד"ז ע"ס דאור'ה, כנ"ל באות ו', [עשה"ה שלא הי' כאן כלי מיוחד לאור'פ וכלי מיוחד לאור'ה] והכלי הזו בכללה נקרא כלי דכתר, מפני שכל ע"ס היו בקומת כתר, ולכן אע"פ שחזר ונסתלק התפשטות הזה, מי"ט נשאר הימנו רשימו המקיים ומחזיק את צורה הקודמת שם, שלא תתבטל לגמרי בסכת הסתלקות האור:

ועפ"ז תבין, איך אור הרשימו הנשאר מהתפשטות הא', ואור חוזר התיורד שהיא אור הנקודות, המה ב' הפכים ומכים ומכששים זה בזה, כי אור הרשימו מתחזקת על התפשטות הא', שהאור הישר היה מתפשט עד המסך דבחי' ד', וחפצה מאור שהמסך ישאר בעוביות דבחי' ד' דוקא, דרק ע"י סגולת העוביות היתרה שבהכחי' הד' יש לה ערך דקומת הכתר כנ"ל: אמנם אור הנקודות דהיינו המסך עצמו, אדרבה הוא מתחזק בכל כחו אך להודכך מאור העב שבו, שהוא בחי' דין וחפץ להודכך לגמרי, ולהשוות צורתו להמאציל ית' כי נטבע בו התחלה הראשונה מנקודת הצמצום, שהוא שורשו כנ"ל, והבן היטב:

אות י"א וע"ז נבין אור הרכיעי, שנפלו ע"י ביטושם דאור הרשימו עם אור הנקודות, שנקראים אותיות, שהם דוגמת רפ"ח ניצוצין דשבה"כ דעולם הנקודים: וצריך שתדע, שבכל מקום שמובא בזהר תיקונים ובכארא"י ז"ל לשון ניצוצין או נצצין או התנוצצות, יורה על בחי' אור חוזר: כי הארות אור ישר, מוגדר בשם אורות או נהורין וכדומה,

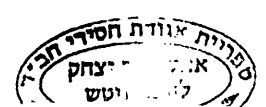
והארות אור'ה מוגדר בשם ניצוצין או זיקין או התנוצצות וכדומה: וזכה תבין דענין הניצוצין שנפלו ע"י ביטוש דהרשימו באור'ה התיורד, הוא ג"כ בחי' רשימו, אלא שהיא רשימו דאור חוזר, וע"כ מוגדר בשם ניצוצין: **והנה** נתבאר לעיל אות ח', סדר הירידה דאור'ה, שמתחילה קיבל זיכוך דז"א ונמצא נעתק מבחי' ד' שהוא כלי מלכות האמיתית, וכשאר א"ס כ"ה התפשט ושוב להמסך שבכ"י ז"א, יהי' אור המלכות הזה בקומת חכמה, ונגרע מכללות האור דהעקודים בחי' הכתר, מפני שהמלכות שבו"א לא שב להיות כתר אלא חכמה, [ונתבאר שעיקר נותן מדת הקומה בכללות הע"ס של הנאצל הוא אור המלכות כנ"ל וע"י בפנים מסבירות ענף ד'] ונמצא כלי מלכות האמיתית בלי אור, והיה צריך להשאר בה ב' רשימות, רשימו א' מאור הטעמים, שהוא מקיים ומחזיק העוביות דבחי' ד' כמה שיכולה, ורשימו הב' מאור הנקודות, דהיינו מזה האור המיוחס להמסך וחפץ בהודכות כנ"ל: אמנם שניהם אינם יכולים להשאר ביחד, שהמה הפכים זה לזה, כי במקום שנמצא הרשימו דהטעמים נקרא כלי דכתר, על שם שע"ס שלו המה בקומת הכתר כנ"ל, ובמקום שנמצא רשימו דאור חוזר התיורד, נקרא כלי דחכמה, או דלמטה מכתר, וע"כ נסתלקה מהמלכות גם הרשימו שלה, ועלתה ג"כ לכלי ז"א, ורשימו דאור'ה התיורד נשאר על מקומו: ונמצא שכאן נדחה הרשימו בשביל הניצוצין דאור'ה, אמנם מכאן ולהלן נדחין הניצוצין דאור'ה, בשביל אור הרשימו:

ואחר זה בעליית המסך למקום בינה, כלומר שקיבל זיכוך דבחי' ב', ואור א"ס כ"ה מתפשט ושוב מכתר לבינה ומבינה לכתר, או נגרע ג"כ בחי' חכמה, ונמצא כלי ז"א נשארים בלי אור, ונשאר גם שם ב' רשימות, מאור הטעמים, ומאור חוזר הפכים ז"א, וכאן גבר הרשימו על הניצוצין דאור'ה, שהרשימו דטעמים נשאר בכ"י ז"א, וע"כ נשאר בבחי' כלי דכתר: אמנם הרשימו דאור'ה, שהיא הניצוצין דכלי חכמה, המה נדחין למטה ממבור, כלומר למטה מכלי דכתר, כי התפשטות עולם העקודים היא עד הטבור, דמלכות דעקודים נקרא טבור: וכבר נודע ששם נשארו ניצוצין דכתר דאור'ה התיורד, שערכם בחי' כתר דחכמה, דהרשימו דמלכות דטעמים שהמה בחי' כתר מט"ל, ע"ה לז"א כנ"ל, וניצוצין שנפלו מכלי ז"א שהמה ניצוצין דחכמה שבחכמה, נפלו למטה מטבור, ששם כתר חכמה כנ"ל: **ועד"ז**, בעליית המסך לחכמה, כלומר שנודכך לבחי' א', עדיין הי' אור א"ס מתפשט ושוב מכתר לחכמה ומחכמה לכתר, שאור הזה הוא בקומת ז"א, ונגרע ג"כ קומת הבינה, ונשאר כלי בינה ריקנית בלי אור ונשארו ב' רשימות כנ"ל ורשימו דטעמים נשארו במקומם, ורשימו דאור'ה התיורד נדחין ונפלו, למטה מניצוצין דחכמה שלמטה מטבור, כנ"ל:

ואת"ל נודכך עד לבחי' הכתר שהוא השורש, וממילא אבד כל בחי' העוביות, שבו וממילא בטל הזווג הדכאה, ואין עוד אור'ה, ונמצא שלא נפל כלל ניצוצין מבחי' הכתר, אלא נשאר שם רשימו דהטעמים לבדה:

והנה נתבאר היטב, ענין ההפכיות בין הרשימו ואור'ה התיורד, דע"כ נתפרדה החבליה, ורשימו דע"ס דהטעמים נשארים במקומם, שהם בחי' כלים כח"ב זו"ן דכתר עד הטבור דא"ק, והניצוצין שהם רשימו דאור'ה התיורד, נפלו לחוץ מדרגתם שהיו בו, ומכונים למטה מטבור, כלומר למטה ממלכות דעקודים, שהם בחי' כלים כח"ב זו"ן דחכמה, כנ"ל שם נקראים אותיות:

אות י"ב והנה סיבת ההודכות כבר נתבאר לעיל אות ט' בסופו, משום דאור'פ קשור בכלי מלכות, שהוא באמת רק כלי היצון לאור'ה, כמו"ש באות זי"ן ע"ש, ועל כן בהיות האור'ה עולה ומשיב ח"ב פנים בפנים כנ"ל באות ט', נמצא בחי' עוביית דבינה הלכה הימנה, דחוזר ומתעצמת עם החכמה לעצם אחד כמו שהיו מתחילה, ובהבטל העוביית שכשורש בטל עמו ממילא גם העוביית שכענף, וזכה תשכיל בסדר התעצמות הבינה עם החכמה היא מוככת עמה גם המסך, וגם הוא עולה על ידה ובמכתה, מדרגא לדרגא עד שמתעלם: שמתחילה ביאת האור'ה אל הבינה, והיא מתחלת להחזיר פניה אל החכמה, עולה בזה המסך מבחי' ד' ובחי' ג': וכשיונקת אור החכמה מפנים דחכמה, נמצא המסך מתעלה לבחי'

כ' אורות הללו, וענין הצמצום החדש הזה, צריך ביאור רחב, שיתבאר במקומו אמנם נבאר כאן בהם לפי הצורך במקום הזה:

והנה האורות שלמטה מסביר דא"ק: כבר נתבאר לעיל אות י"א, שה"ם האותיות והניצוצין, שנפלו ע"י הביטוש דהרשימו דכתר ומעשים ברשימו דחכמה ונקודות, עד שיצאו למטה מכל הרשימו דכתר, שמקום יציאה הזה, נק' נה"י ולמטה מסביר, עש"ה: והנה עתה אחר שחזר התפשטות הב' לעולם העקודים, כנ"ל, שהיא רק אור החכמה בכלי דכתר, א"כ נעשה שוב השתוות, בין רשימות דמעשים לרשימות דנקודות, דשניהם בחי' חכמה ולפיכך נמשכו ועלו כל הכח"ב זו"ן דרשימות דנקודות דלמטה מסביר, ונתחברו שוב עם הרשימות שלמעלה מסביר: והיינו שאומר הרב, שהא"ק העלה האור שמטבורו ולמטה, למעלה מסביר.

אמנם צריך להבין למה נקרא זה צמצום: והענין, משום דב' בחי' יש בהניצוצין שעלה הא', הוא ניצוצין דכתר דא"ח היורה, שנשארו כמבור גופי, שהוא מלכות דעקודים, ובחי' הד'. אשר אור דהתפשטות ב' אינו מגיע אליה, להיותו מבחי' ג' ועוביות מהתפשטות אחרים דהבינה כנ"ל: הכתן הב' היא ניצוצין דחוי"ב זו"ן, שהמה מבחי' ג'. כנ"ל באות י"א וי"ב עש"ה:

ולפיכך, אחר שעלו חוי"ב זו"ן דניצוצין, נתרבו שם האורות יותר מקדם, למיכת העוביות שנתוסף עליהם מחמת נפילתן למטה מסביר. וע"כ נמשך שם ג"כ ניצוצין דהכתר שבמבור, שהמה בחי' הד', וממילא נתפשט ונתחדש עליהם האו"י דא"ם ב"ה, שאינו נפסק מהנאצלים אפי' רגע כנ"ל, ונעשה הווג דא"ח בבחי' הד' וע"כ יצאו ע"ם חדשים בקומת כת, כמו בהתפשטות הא':

והנך רואה, איך שנעשה מהניצוצין שעלו ב' בחי' ע"ם; דמחוי"ב זו"ן דניצוצין, שהתקנו בעלייתם לכו, להיותם מבחי' ג' כמו התפשטות הב', נמצאים מתוקנים בבחי' ע"ם בקומת חכמה. ומניצוצין דכתר, הותקנו ע"ם חדשים בקומת כת: וכ' פרצופים האלה, המה שורשים לפרצופי או"י וישמיות דאצילות, שפרצוף החדש בקומת הכתר ה"ם או"י, ונקרא חכמה, ואבא דאצילות: ופרצוף דאור הישן, שהיא בקומת חכמה, ה"ם ישמיות. ונקרא בינה, ואימא דאצילות: ובשורשים אלה, תבין המוכר כאירא זוטא, דאבא הוציא את אימא לחוץ אודות בנה, ואבא עצמו התתקן כעין דר"ג: כי פרצוף העליון שהוא בקומת כת. שנקרא אבא, התתקן כעין דר"ג, כי העלה אליו בחי' הד', שה"ם הנוקבא והמלכות: והבינה, שה"ם פרצוף התחתון, שקומתו למטה מכתר. נמצא שיצאה חוץ מאבא, למיכת הנוקבא, שה"ם בחי' הד', אשר מעכבת ומסיימת על אור העליון, שלא יתפשט למטה הימנה, דע"כ נקראת בחי' ד' הזו פרסא, בלי נקב הנוהג בבחי' ב', ואין ישמיות מלכישין לאור הכתר מסכת הפרסא הזו, והבן:

ונמצא שבחי' ב' שה"ם בינה שעליה לא ה"י כלל הצמצום הא' נמצאת ננרעת עכשיו, שנתצמצמה ג"כ, למיכת מציאותה למטה מבחי' ד': והיינו שאמר הרב, שהא"ק צמצם את עצמו בהעלאת אור דמטבור ולמטה, דמוכב על בחי' ב' שנתצמצמה עכשיו, בסכת העליית מ"ן, כנ"ל והבן זה:

(אות ט"ו) וצריך שתדע, התברר הגדול בין ראש לגוף, שהראש נקרא ג"ר, והגוף נקרא ז"ק או ז"ת או זו"ן: וגם הגוף עצמו נחלק לג' זו"ן: ושורש ההתלקות הזה, הוא משום דעד הפה, שה"ם מלכות, נמצא האו"י בעיקר הבנין, והאו"ח העולה ומתחבר עמו, הוא רק בחי' לבוש אליו, והפכי לו, הגוף, שהיא התפשטות המסך עצמו, כאותו שעקר שמלכיש לספירות דראש, וע"כ יהיה האו"ח, עיקר בנינו, וע"ם דא"ח כמו ענפים אליו: אמנם נקרא זו"ן, אע"ג שעיקרו אינו אלא מלכות כנ"ל. והוא משום דאין לך אור המלכות כלל בהמציאות, זולת עם נה"י דז"א המתחברים עמה בזווג דהכאה כנ"ל, וע"כ נחשבים שניהם לאחד, המתפשטים כבוד האו"ח: וכבר נתבאר לעיל, שענין המסך המעכב, והאו"ח היוצא כמכתו, אינו נחשב על המאציל. רק על הנאצל לכו, ולפיכך הראש נבחר שהוא עצמות אור המאציל, והגוף נבחר על פעולת הנאצל עצמו לכו והבן היטב:

והנה

לכחי' ב': וכשמתעצמת עם החכמה לעצם אחד, אז עולה המסך לבחי' א' עד שמתעלה לבחי' השורש, שז"ם המוכר בא"ר, ואשתאיב ניצוצא: ואכמ"ל היוצא מזה, שאור החכמה שהוא כללות אור העצמות שבהנאצל הא'. דהיינו ע"ם העקודים, ואור חוזר העולה מכלי מלכות: נמצאים קשורים זה בזה, ורדופים זה מזה: כי כלעדי האו"ח לא יוכל אור החכמה להתפשט בהנאצל, מסיכת הבינה שמישה פניה לינק אור דחסדים מהכתר, ואחוריה לחכמה, כלומר שלא תינק ממנו אור העצמות, אלא בצאת האו"ח, נמצאת הבינה משיבה פניה אל החכמה, ורק אז יוכל אור העצמות להתפשט בהנאצל: ונמצא אור העצמות תלוי באו"ח: אמנם, בעת שיבת חוי"ב פכ"פ, ופסקה יניקתה מהכתר, נמצא מתבטל העוביות שבה, וממילא בט"ל ג"כ העוביות שבהענף שהוא המסך, וממילא נעלם ג"כ האו"ח, ונמצא שהאו"ח נדחה ונדרף בסכת אור העצמות:

ובזה יתבאר היטב, לשון הרב ז"ל שהבאתי לעיל אות ה', אשר או"פ ואו"י מבטשים זה בזה, ומתכאתם אתיילד היות הכלים: כי או"פ ה"ם אור החכמה המתפשט בהנאצל במיכת האו"ח כנ"ל, ואו"י ה"ם המסך שהיא כלי היצון שקשור בו כל האו"י העתיד לצאת בעולמות מבחי' האו"ח, כנ"ל באות ז' ע"ש: ואעפ"י שהמה תלויים זה בזה, מ"ם האו"י המתפשט ע"י השבת חוי"ב פכ"פ מבטש באו"י, שמוכך להמסך וגורם להתלקות האור מעולם העקודים, וזוה נתפרדו ג"כ הרשימות דמעשים דא"ח זה מזה כנ"ל, ורשימו דא"ח נדחה חוץ ממחיצתה. דהיינו למטה מטבור, שנקראים אותיות, והמה הם הכלים כנודע, ורו"ק היטב:

(אות י"ג) והנה נתבאר היטב סיבת הסתלקות, מפאת הודכות המסך ע"ד המדרגה, עד שנעלם כל האו"ח, ועמו גם אור העצמות דכתר החכמה דאור ישר: אולם עוד לא נשאר כך, אלא אחר העלפת אור העצמות, מפאת הבינה שהחזירה פניה אל הכתר לשפע אור דחסדים, נמצא שחזר אליה האחוריים והעוביות כמקדם, ואם כן חוזר העוביות שלה גם אל המסך שהוא ענף שלה. כנ"ל. ונודע שאור הישר מן המאציל אינו נפסק מהנאצלים אפי' רגע, ולפיכך אחר שהמסך חזר ונתעבה, שוב נתחדש עליו אור ישר דא"ם, על ד' הבחי' הנודעים עד לזווג דא"ח, ושוב מתפשטים הע"ם דא"י ואו"ח בעולם העקודים, וזה נקרא התפשטות ב' דעולם העקודים: **אמנם**, מאחר שהחוי"ב שבו להיות פכ"פ ע"י האו"ח כנ"ל, נמצא שוב מזדככת העוביות ואחורים דבינה כנ"ל, ועמה גם העוביות דהמסך שהוא ענף שלה, ושוב מתבטל זווג דהכאה והאו"ח, וחזרת הבינה לינק אור דחסדים מהכתר, ונמצא שוב מסתלק אור העצמות כמקדם: וכמו כן על דרך זה, אחר ששב האחורים והעוביות אל הבינה, חוזר ונמשך העוביות גם על המסך, וממילא שוב מתחדש האו"י על המסך, שבסגולתו מתפשט ג"כ אור העצמות כנ"ל: ועד"ו, תמיד חוזר חלילה, שבביאת האו"ח, שב ומתפשט אור העצמות, ובביאת אור העצמות, מסתלק האו"ח, ובהסתלקות האו"ח, שוב מתעבה המסך, ושוב מתחדש האו"ח, ושוב מתפשט אור העצמות, וחוזר חלילה. וכנ"ל: ונמצא התפשטות הב' הזה, תמיד כמו ש"הכת המתענע לכאן ולכאן. והיינו שאומר הרב, שאו"פ ואו"י הנעקדים בכלי אחד, הם מכים זכ"ו, ומבטשים זכ"ו:

ומובן הבחן הגדול מן התפ"א דעקודים, שהיה בקומת הכתר משום דא"י מזווג עם המסך דבחי"ד, להתפשטות של עתה, שהוא רק בקומת החכמה להיות כל עוביות דהמסך הוא רק התפשטות מעוביות הבינה, ע"ד עוביות דז"א, שע"כ אינו ממשיך אלא קומת אור החכמה, כנ"ל באות ה', וגם אור הזה אינו קבוע וקיים, אלא כש"הכת המתענע לכאן ולכאן, והנה נתבאר היטב, שענין התפ"ב דעקודים. היא ענין נמשך מהסתלקות דהתפ"א גופיה, ורו"ק:

(אות י"ד) וזוה נבוא להבין דברי הרב ז"ל בשער נקודים פ"א וב': אשר הא"ק צמצם א"ע, והעלה כל האורות שמטבור ולמטה למטבור ולמעלה, ועלו למ"ן לע"ב דגולגלתא, ופרים שם חד פריסה בגוי מעוהי, והאור שעלה מנה"י יצא דרך עינים, עד שנמשך למטה מסביר, ונתפשטו ע"ם דעולם הנקודים, ומן האור שנתחדש ע"י עליית מ"ן, נמשך ג"כ ובקע להפרסא ויורד למטה מסביר, שמתפשט דרך נקבי הטבור ויסוד ע"ם דעולם הנקודים: ומכ' אורות אלו, נבנו הע"ם דהנקודים, ע"ש: וענין

נמצא שהבינה דפרצוף זה היא מתחת כל ע"ם דאריא עלאין, ונגרעת משום זה בכחי הכתר כנ"ל: ומקום ספה ולמטה כלומר משכולת הזקן שהוא סוד גולגלתא שלו, וכמו שהע"ב החיצון מלביש רק למלכות דכתר ומ"ר נשארין סגולים, כן הס"ג החיצון אינו מלביש רק למלכות דכתר דע"ב, דהיינו ספה ולמטה, ומ"ר שלו שה"ס כללות הראש, נשאר סגולה: וכמו שהע"ב הוציא ענפיו דרך שערות רישא, כן ס"ג הזה הוציא ענפיו דרך שערות אח"פ, שית' במקומם, שה"ס האור הנגרע מהם בסבת יציאתם. בערך העליון, שנשאר שם בהשערות, בסוד מקיפים, ע"ד מקיף חזור: והס"ג הזה מלביש להאי"ק משכולת הזקן עד סיומו, דהיינו כחי' הראש שלו שה"ס ג"ר, נמשכין עד הטבור, שהם בערך גולגלתא עינים, ואוזן, וחוטם; ופה שלו מתפשט בעצמה לע"ם גופא, ע"ד חפה דע"ב החיצון כנ"ל: ומקרה אורות דפה דס"ג החיצון, כמו מקרה אורות דפה דע"ב החיצון, שמסבת עקידתם בכלי אחת, נקשה גם בהם הזדככות המסך בדרך הסדרנה, עד שנודכך לבחי' הכתר ונעלם כל ההתפשטות: שז"ס שבירת הכלים ונפילת רפ"ח ניצוצין כמ"ש במקומו: אמנם זה קרה רק בכחי' זו"ן שלהם, ולא בג"ר שלהם, והיינו משום תיקון הפרסא, כמו שית' במקומו: ואח"כ נמשכו ועלו גם הניצוצין שנפלו ספה דס"ג החיצון, בסוד עליות מ"ן, כמ"ש במקומם, שאי יצא המ"ה החדש, והותקנו ע"ם דאצילות בסוד י"ב פרצופין: אשר כל הבחי' הקודמות נכללים בעולם האצילות, כמ"ש בע"ה, ומעולם האצילות נחתם עולם הבריאה, באופן שכל שנמצא באצילות נחתם בהבריאה, ומהבריאה נחתם היצירה, ומהיצירה נחתם העשיה, וע"כ אין לך שום מצויאות או הנהגה בתחתונים שאין לה יחס ישר להעליונים, שמטנו יוצא ונמשך עד למהות תחתון:

זה שאסרו ז"ל, אין לך כל עשב מלמטה, שאין לו מלאך מלמעלה, שמכה אותה ואומר לה גדל: כי כל הנמשך מעולם עליון לתחתון, הוא נמשך ע"י זווגים, אלא העולמות נחלקים לפנימיות וחיצוניות, אשר בחי' הפנימיות של העולמות, מאצילות ולמטה, אינו נמשך דרך זווג דהכאה בהמסך כנ"ל, אלא דרך זווג יסודות, כמ"ש במקומו, אמנם בחי' החיצוניות שנמשכים מעולם לעולם, נמשכים ע"י זווג דהכאה: שז"ס ע"ה מכה וכו', וזה שדקדקו חו"ל, שהמלאך שבעולם היצירה, שהוא השורש להעשב העולם עשיה, הוא משפיע לה ומגדלה, בבחי' זווג דהכאה, והיינו מכה ואומר לה גדל, דאמירה ה"ס השפעה, כנודע: ונתבאר היטב ענין קודם ונמשך, דגולגלתא ע"ב, ס"ג דא"ק: ואיכות הלבשתם זה על זה, ושכל תחתון הוא בערך זו"ן דעליון, שנמשך רק מניצוצין דאורות הפה דעליון: ונתבאר, שביציאת הע"ב לחו"ן, נכלל המסך בבחי' ג', וביציאת הס"ג לחו"ן נכלל המסך בבחי' ב', לנוקי דאבא, וביציאת המ"ה מפנים לחו"ן, נכלל המסך בבחי' א', שזה ית' עוד במקומו: ומלכות דבחי' ג' נקי טבור, ודבחי' ב' נקרא פרסא, ודבחי' א' נקרא קרומא, ואכ"ס להאריך יותר, רק קשרתי העינים בשורשם, בדרך קצר וקל, שזהו כונתי במקום הזה, ובפנים הספר מתבארים הדברים בהרחבה בע"ה.

תשלום עינים האלו יתבאר בהפתיחה כוללת לחלק הב' בעזרי

ובזה יתבאר לך, ה' פרצופין הכוללים דא"ק, הנקראים, גולגלתא, ע"ב, ס"ג, ס"ה, וכ"ן, על סדר אצילותם, והלבשתם וא"ו ואיך הם נקשרים וכ"ן, ויוצאים זה מזה ע"ד קודם ונמשך, מחמת מחשבתו ית' היחידה ומיוחדת, שמתכרת היטב בפמ"ם בענף א', שה"ס להנות לנבראיו, אשר מחשבתו ית' זו ה"ס השורש לבחי' הכלי, ולבחי' הצמצום הא', שנעשית בבחי' הר' אמנם בהמשכה לבחי' ישרה, כמ"ש שם באות ז' ע"ד מש' מעשיר וכו': וע"ש באות ח', אשר מחשבה היחידה הזאת, מקפת כל המציאות וכל העולמות, וכל ריבוי הבחי' והצורות וההנהגות עד נטר התיקון, שכולם יחזרו ויתחדו באור א"ס כ"ה שמתרם הצמצום, ביחודו הפשוט בצורה האחת שעומדת עלינו, להנות לנבראיו. עשיה: והנה תיכף מסוד הצמצום בבחי' הר', שה"ס גדלות הרצון, בערך מלכות דא"ס, נתגלו בהרשימו שנתרוקנה מהאור, ד' צורות של הדרגה, בבחי' הכלי, שנק' חו"ב וז"א ומלכות, ובהם או"פ ואו"מ, הרי י"ב צורות: ואח"כ שנמשך האור על בחי' הרשימו הנ"ל, עד לנקודת הצמצום, כי אורו ית' אינו נפסק כלל כנ"ל וזכור זה, אז נמשך הקו הרק לתוך הרשימו ונקרא דק, משום דאור העצמות אינה מתפשט להנאצל, וז"ל בהאוי"ח העולה בזווג מהמסך כנ"ל, ובסגולת האוי"ח נתגלה צלם אי"ק בסוד פרצוף גולגלתא, שנק' בדוגמא תחילת הקו: והוא מתפשט על כ"ה בחי', דיש כח"ב זו"ן כאורך וכן בעוכי יש כח"ב זו"ן כנ"ל שמשום המלכות שב להיות כתר, ע"כ מתפשט כל אחד מכח"ב זו"ן לע"ם עד הכתר, ונקרא בדוגמא גולגלתא, עינים, אח"פ, או גולגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וכ"ן שכאוי"א קומתו עד הגולגלתא והבן, ומפנימית הנאצל הזה יוצאים הארותיו לחו"ן, ע"ד שנתבאר ברף ל"ב בפמ"ם בענף ג' אות ב', ע"ש היטב סדר יציאת האורות לחו"ן בסיבת הזדככות המסך:

(אות ט"ו) ולפיכך מתחילה יצא הע"ב לחו"ן, ויציאה היא ענין נרעון שמסבת הזדככות בחי' הר', דא"ק הפנימי שנק' פה וקיבלה לעוביות דבחי' ג', ואחר שאור א"ס נמשך על מסך זה, יוצאים ע"ס חדשים בקומת חכמה כנ"ל, שנקרא ע"ב: ונמצא שע"ב היוצא לחו"ן נגרע מע"ב הנשאר בפנימיות הא"ק, בקומת כתר: ונמצא שכתר דע"ב החיצון מלביש על חכמה דגולגלתא, ומתפשט עד הטבור דא"ק הפנימי, ויש בו ג"כ כ"ה בחי', דע"ם דאוי"ו שלו שהם גולגלתא, עינים, אוזן, חוטם, פה שלו מתפשטים כאוי"א בסגולת האוי"ח על ה' בחי', עד כתר ע"ב, אמנם כתר כנ"ל דא"ק הפנימי נשאר מגולה כנ"ל: ונבחן בו ג"כ ראש וגוף, כנ"ל שספה ולמטה נק' גוף, להיותו רק התפשטות המסך לכה וע"כ נעקרים שם האוי"פ והאוי"ם בבחי' הר' דע"ב לכה, דע"כ היה מוכרחים לחזור ולהסתלק, כנ"ל, שהם נקי עולם הנקודים, שהוא בחי' זו"ן וגוף דע"ב החיצון, כנ"ל: וכבר נתבאר, שמן ההסתלקות גופי' חזר העוביות אל המסך, והגיע שם התפשטות ב', כנ"ל אות י"ג וי"ד, שהוא הממשך האורות דלמטה מטבור למעלה מטבור, שמהעלאה הזו מתתקנים או"א עלאין, והופרם פרסא מתחתיהם, וישמיות מהפרסא עד הטבור, אשר כל העלאה הזו נקרא פרצוף ס"ג החיצון, כלומר שיצא סדרנתו הקודמת, שבק"ב החיצון ה' הבינה בקומת כתר חכמה שה"ס אור האוזן עד שבולת הזקן, אמנם בפרצוף זה, שנעשה מניצוצין שנפלו מאורות דפה דע"ב החיצון,

עין החיים ענף א'

דרך קצרה יז

היה אור עליון וכו' יורינו בזה בתחילת דבריו, שכל המדובר בספר ההיא, אינו בעצמותו ית', וכל המציאות שלפנינו, הן העולמות העליונים, והן העולמות התחתונים, כולם הם, התפשטות האור מן עצמותו ית': ואנו מבחינים במציאות הכללי הזו, ב' עיקרים גדולים. הא', מכונה אור א"ס ב"ה, שהוא צורת מציאות הכללי הזו, מטרת הצמצום: הב', המה החמשה העולמות, וכל מלואם שהם, אדם קדמון. אצילות, בריאה, יצירה, ועשייה, שהיא צורת התפשטות האור מעצמותו ית'. מהצמצום ולמטה: וכך האורות ותקונים שישנם בעיקר הב'. נמשכים מעיקר הא':

הפשוט: דמהצמצום ולמטה אין דך שום אור, שלא יהי' מורכב מבחי' כלל, שהיא בחי' אור שנתעבה, אמנם מטרת הצמצום, אין שינוי הצורה, מורכבת באור המתפשט הימנו כלל, אלא אור פשוט, בסוד הוא ושמו אחר: ממלא כל המציאות וכו': כלומר דאע"ג שיש במציאות הזו, בחי' מקום בהכרח, שהיא ענין הרצון לקבל מן עצמותו ית', הכלול באור א"ס ב"ה, כביכול, שהרצון הזה ה"ס המקום של מציאות הזו, כמו"ש בפנים מסבירות עש"ה, אבל לא הי' שם משום זה שום בחי' עיבוי בהאור, ומכ"ש סיוס ונבול, אלא אור א"ס ב"ה, היה ממלא את כל המקום, אפי' לבחי' אחרונה:

מקום פנוי, ואויר ריקני, וחלל: דמסכת הצמצום נעשו ג' מעוטין כאלו כמו"ש לקמן:

ולא הי' לא בחי' ראש ולא בחי' סוף: דמשורש הצמצום, נמשכו ב' מעוטין, הא', היא בחי' האמצע והסוף, שהמה עשר ספירות דעגולים, הב' היא בחי' ראש, שה"ע ע"ס דיושר:

והוא הנק' אור א"ס ב"ה: משום שאין בו אפי' מבחי' עגול:

וכאשר עלה ברצונו וכו', ע"י בפמ"ם בענף זה, ושם נתבאר, דהרצון לקבל, והיא מלכות דא"ס ב"ה, אמנם אינו עולה בשם לפי עצמו, שהי' נקרא מקום, או מלכות, משום שצורתו אינו משונה כלל מן האור: והיינו דאיתא בפרקי דר' אליעזר, פ"א, דמטרת שנברא העולם, היה הוא ושמו אחר עכ"ד, הוא, יורה על אור א"ס ב"ה, ושמו, יורה על בחי' המקום, שכלול באור א"ס ב"ה, כלומר, הרצון לקבל האור מעצמותו ית', וכאשר רצון: ומשמיענו, שהוא פשוט ואחד, בלי שום שינוי צורה ביניהם, ככל יכלתו ית': וכאשר עלה ברצונו הפשוט להתצמצם, פי', כי הרצון שה"ס מלכות דא"ס, בחר ביתר דביקות והשוואת הצורה להמציל ב"ה, כי בהכרח, שיש במלכות דא"ס, בחי' דונמא של שינוי הצורה, בערך עצמותו ית', דמשום זה יצא מכלל מציל לבחי' נאצל, והוא מבח הרצון לקבל הכלול שם, שאינו נוהג ח"ו כלל וכלל בעצמותו ית': וע"כ, עדה הרצון להתצמצם מבחי' הר', דסבת בחירתו ביתר דביקות והשוואת הצורה להמציל; וסוד בחי' הר', ע"י כאן בפמ"ם להוציא

ענף א'. דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים, היה אור עליון הפשוט ממלא כל המציאות ולא היה שום מקום פנוי, בבחי' אויר ריקני וחלל, אלא היה הכל ממלא מן אור א"ס פשוט ההיא, ולא הי' לא בחי' ראש ולא בחי' סוף, אלא הכל היה אור פשוט שוה בהשוואה א', והוא הנקרא אור אין סוף: וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים להוציא

ומטרת נבא אל הביאור, נסביר מהות ענין ההבדלה, הנוהג ברוחניים: ודע, אשר אישים הרוחניים מתפרדים זה מזה, רק על פי שינוי צורה בלבד, דהיינו, אם דבר רוחני אחר, קונה בעצמו שתי צורות, כבר אינו אחר, אלא שנים: ואסביר לך, בנפשות בני האדם, שהם ג"כ רוחניים: ונודע חוק הרוחני, אשר צורתו פשוט כגיל, וזה ודאי שיש ריבוי נפשות, כמספר הגופות, שהנפשות מאוירים בהם, אלא שהם נבדלים זו מזו, ע"י שינוי הצורה שבכל אחת ואחת: וע"ד שאמרו חז"ל, כשם שפרצופיהם אינם שוות זו לזו, כך דעתיהם אינם דומות זה לזה: ויש בסגולת הגוף, להבדיל בצורות הגופות, עד להבחין בכל נפש לפי עצמה, שזו נפש טובה, וזו נפש רעה, וכדומה, בצורות הגבולות: והנך רואה, דכמו דבר גשמי, מתחלק ונחתך ונבדל, בגרון, ותנועה בהרחקת מקום בין חלק לחלק, כמו כן דבר רוחני, מתחלק ונחתך ונבדל, בסבת שינוי צורה מתחלק לחלק, ולפי שיעור שר ההשתנות, כן ישוער המרחק מן חלק לחלק, וזכור זה היטב:

(ג) אמנם עדיין לא הונח לנו, אלא בעוה"ז, בנפשות בני אדם, אבל בדבר הנשמה, שאמרו בה שהוא חלק אלוקי ממעל, עדיין לא נתבאר, איך נבדלת היא מאלקיות, עד שיתכן לקרותה חלק אלוקי: ואין לומר, על ידו שינוי הצורה, דח"ו לומר כן, דכבר ביררנו, שהאלקיות הוא אור פשוט, הכלול כל מיני ריבוי הצורות, והספיקת הצורות שבכולם, באחדותו הפשוט, בסוד אחד יחיד ומיוחד, כגיל: ואיך, איך יצויר לנו בחי' שינוי הצורה, בהנשמה, דתהיה משונה מהאלקיות, שמשום זה תהיה נבדלת, לקנות שם חלק, הימנו ית': ובאמת, אשר קושיא זו נוהג ביוהר, באור א"ס ב"ה שצמרת הצמצום, עילוינים ותחתונים יחד, נכתנים שלפנינו, כל העולמות עליונים ותחתונים יחד, נכתנים בשני הבחנות, הבחן הא', הוא צורת כל המציאות הזו, איך שהוא בטרם הצמצום, דהכל היה או בלי גבול וכלי סוף, והבחן הזה נקרא, אור א"ס ב"ה: הבחן הב', הוא צורת כל המציאות הזו, שכבר בא מהצמצום ולמטה, אשר הכל היא בגבול ומדה, והבחן הזה נקרא, ד' העולמות, אצילות, בריאה, יצירה, ועשייה: ונודע, שבעצמותו ית', לית מחשבה תפיסא ב'י' כלל וכלל, ואין בו שום שם וכנוי, דכל מה שלא נשיג איך נגדרהו בשם, דכל שם, ענינו השגה, שיוורה, שמושג לנו בבחי' שם הוה: וע"כ, ודאי שבעצמותו ית' אין שום שם וכנוי כלל וכלל, וכל השמות והכינויים, המה, רק באורו ית' המחשבת היסודי, אשר התפשטות אורו ית' מטרת הצמצום, שהיה ממלא כל המציאות בלי גבול וסוף, הוא נקרא בשם אין סוף ב"ה: ולפי זה, צריך להבין כמה שאור א"ס ב"ה מוגדר לעצמו, ויצא מכלל עצמותו ית', עד שנוכל לגדרהו בשם, כמו שהקשינו בהנשמה כגיל:

(ד) ולחבין באפס מה במקום נבזה הגיל, צריכים להרחיב הדברים: ונחקור, בקוטב כל זה המציאות שלפנינו, ותכליתה הכללי, שכלום יש לך פועל בלי תכלית, ואיך תכלית זה מה הוא, אשר לסבתה, המציא ית' כל המציאות הזו שלפנינו, בעולמות העליונות ועולמות התחתונים: אמנם כן, כבר הורו לנו חז"ל בהריב מקומות, אשר כל העולמות כולם לא נבראו אלא בשביל ישראל המקיימים תורה ומצוות וכו', וזה מפורסם: אלא צריך להבין בזה, בקושי של הוהר, שהקשו ע"ז, אם הכונה

פסק (א) דע וכו' ממלא כל המציאות וכו' דברים הללו צריכים ביאור, דמטרת שנאצלו העולמות, איך הי' שם בחי' מקום של מציאות, שהי' אור הפשוט ממלא אותו כולו: וגם ענין עליית הרצון להתצמצם כדי להוציא לאור שלימות פעולתו, דמשמע מדברי הספר, דכבר הי' שם איזה חסרון ח"ו; גם ענין נקודה האמצעית אשר בו ממש, ששם הי' דבר הצמצום, שהיא תחמיה מאור, דהא כבר אמר שאין שם ראש וזו, וא"כ איך יש האמצע; אמנם כן, הדברים הללו עמוקים מני יום, וע"כ אני מוכרח להאריך בביאורם: דע שאין לך שום מהות של ישות בהעולם, הן מן המוחשות אל החושים שלנו, והן מן המושכלות בעין השכל שלנו שאינו כלול בבואר ית', דהא כולם נמשכין לנו הימנו ית', וכלום יש לך נותן מה שלא יהי' בו, וענין זה כבר מבואר היטב בספרים: אמנם צריך להבין, אשר אותם המושגים, שהם נפרדת אצלינו, או הפכיות, עדימ, דמושג החכמה נבחן בהפרש מן מושג המתיקות, שהחכמה והמתיקות ב' מושגים נבדלים המה זה מזה, זכן מושג הפועל, הוא ודאי בהפרש מן מושג הפעולה, שהפועל ופעולתו בהכרח ב' מושגים נבדלים זה מזה, ומכ"ש המושגים ההפכיים, כמו המתיקות והמרירות, המה נכתנים ודאי כל אחד לעצמו; אמנם אצלו ית', יהי' החכמה, והתענוג, ומתיקות, וחריפות, ופעולה, ופועל, וכדומה מן הצורות המשונות וההפכיות, כל זה כלול כאחד באורו הפשוט, בלי שום הכר והבדל ביניהם כלל, אלא כמושג אחד יחיד ומיוחד: אחד, יורה שהוא בהשוואה אחת; יחיד, יורה על הנמשך היסודי, שגם כל אלו הריבויים המה אצלו ית' בצורת יחיד, כמו עצמותו ית'; ומיוחד, יורה אשר גם שהוא פועל ריבוי הפעולות, אמנם כח אחד פועל כל אלה, וכולם חוזרים ושבים ומתחידים בצורת יחיד, שצורה זו היחידה, בולעת כל הצורות המתראים בפעולותיו; והוא ענין דק מאוד, ולא כל מוחא סביל דא: וכן פי' רנו הרמב"ן ז"ל, על ענין אחרותו ית' בסוד אחד, יחיד, ומיוחד, וזה לשונו, כפירושו על ספר יצירה פ"א מ"ו, יש הפרש מן אחר, ויחיד, ומיוחד: שם המתפרש, כשהוא מיוחד לפועל ככה אחד, נקרא מיוחד: וכשהוא מתחלק, לפעול פעולתו, כל חלק שממנו נק' יחיד: זכשהוא בהשוואה אחד נקרא אחד, ע"כ לשונו הו"ך: וכמ"ש הרמב"ם ז"ל, הוא היודע, הוא היודע, והוא המדע ע"כ: כי סוד נבזה מחשבותיו ממשחשבותיו ודרכיו מדרכיו, וצא ולמד מאוכלי המן, שהמן נקרא לחם מן השמים, כשם שלא נחגשם כהתלבשותו בעוה"ז, ואמרו חז"ל שכל אחד ואחד היה טועם בו כל מה שרצה, ונמצא שהיה בו בהכרח מן הצורות ההפכיות, דהיינו אחד טעם בו טעם מתוק, והשני טעם בו טעם חריף ומר, אשר המן בעצמו, היה בהכרח, כלול משני ההפכיים יחד, דכלום יש לך נותן מה שאין בו, וא"כ איך אפשר שיהיו ב' הפכים בנושא אחד, אלא על כרחך, שהוא פשוט ומופשט מב' הטעמים, ורק כלול הוא מהם, באופן, שהמקבל הגשמי יכול להבדיל לעצמו, זה הטעם שרוצה: ועל דרך זה תבין כל דבר רוחני, שהוא בעצמו יחיד ופשוט, אמנם כלול מכל ריבוי הצורות שבעולם, דבביאתו ליד מקבל הגשמי והמוגבל, או יעשה בה המקבל צורה נבדלת אחת, מכלל ריבוי הצורות, המתחידים כמהות הרוחני ההוא: ולפי' יש להבחין תמיד בהשפעתו ית', ב' בחי', הא' היא צורת מהות השפע העליונה, טרם ביאתה לכלל קבלה, שעדיין הוא אור פשוט וכולל: הב', היא אחר שהגיע השפע לכלל קבלה, שע"י קנתה צורה נבדלת אחת וחלקית, לפי תכונת המקבל:

(ב) ובזה נבוא להבין מ"ש המקובלים במהות הנשמה, וזה לשונם, אשר הנשמה, הוא חלק אלוהי ממעל כמש ואין בה שום שינוי כלל מן הכלל, אלא במה שהנשמה הוא חלק ולא כלי: ודומה לאבן הנחצב מתהר, שמהות ההר ומהות האבן שוה, ואין שום הבחן מן האבן אל ההר, רק בזה, שהאבן הוא רק חלק מן ההר, וההר הוא בחי' הכלל, עד כאן תמצית דבריהם ז"ל: ולכאורה הם דברים מתמיהים בתכלית, וביותר קשה להבין, איך יתכן לדרוש בחי' הבדל וחלק מן האלקיות, עד לדמות, לאבן הנחצב מההר, דבשלמא אבן, הוא נחצב מההר, ע"י גרון ומקבת, אבל באלקיות, כביכול, איך, ובמה, יתפרדו זה מזה:

הכונה

הכונת של בריאת העולמות, היא כשביב להנות לנבראיו, אי"כ, מה הי' לו ית', לברוא את העוה"ו, הגשמי העבודה מלאה יסורין, דבלי זה, ודאי שהיה יכול להנות להנשמות כמה שרוצה, כביכול, ולמה הביא את הנשמה כגוף עכור ומוותם כזה: ותי' על זה, דמאן דאכיל דלאו דלוי' כהית לאסתכלוי באפי' וכו', פי' דבכל מתנת חנם נמצא פגם של בושת פנים, וכדי למנוע מהנשמות ספגם הזה, ברא את העוה"ו, שיש כאן מציאות של עבודה, ונמצאו נהנים לעתיד מיגיע כפיהם, כי נוטלים שכרם משלם, חלף יגיעתם, וניצולים עי"ז ספגם של בושת ע"כ, ודבריהם ז"ל אלו, מוקשים סאר סביב סביב, דמתחילה קשה, הא עיקר מנסתינו ותפלינו הוא מאוצר מתנת חנם חנו, ואמרו ז"ל אשר אוצר מתנת חנם, מוכן הוא, רק בשבול הנשמות היותר גדולות בעולם: וביותר קשה עיקר תירוצם, שתירוצו, אשר בכתנת חנם נמצא חסרון גדול, דהיינו הבושת פנים הנמצא לכל מקבל מתנת חנם, שלהשלמה הוה, הכין ית' את עוה"ו, שיש בה מציאות יגיעה ועבודה, כדי שבעוה"ב יטלו את שכרם, חלף טרחתם ויגיע כפם, ותירוצם תמוה סאור, הא למה זה דומה, אל אדם האומר לחבירו, עבוד עמי רגע אחת קטנה, ותמור זה אתן לך סכל תענוגי עולם ושכיות החסדה, בכל ימי חייד: דאין לך מתנת חנם גדולה מזה, משום דהשכר אין לו שום חשתות עם העבודה, דהרי העבודה היא בעוה"ו, עולם עובר, שאין לו ערך של כלום, כלפי השכר והתענוג של עולם נצחי, דאיוה ערך יש, אל כמות עולם עובר, נגד כמות עולם נצחי: ואצ"ל באיכות היגיעה, שאין בה ערך של כלום, כלפי איכות השכר, וכמו"ש ז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק צדיק ש"י עולמות, וכו': ואין לומר, דמקצת השכר נותן השי"ת חלף טרחתם, והשאר בכתנת חנם, דאי"כ מה הועילו חכמים בתקנתם, דהא נשאר הפגם של בושת פנים, בשאר המתנה: אלא שאין דבריהם אלו טובנים כפשוטם, אלא יש כאן כוונה עמוקה:

ומרם שאנו נכנסים בביאור דבריהם ז"ל, צריכים להבין, במחשבתו ית', בבריאות העולמות והמציאות שלפנינו, אשר לא יצאו פעולתם לפניו ית', בדרך ריבוי מחשבות, כמו דרכינו: כי הוא ית', אחד, יחיד, ומיוחד, כנ"ל, וכמו שהוא פשוט, כך אורותיו הנמשכים הימנו, פשוט, ומיוחד, בלי שום ריבוי צורות, כמו שכתוב, לא מחשבותי מחשבותיכם ודא דרכי דרכיכם וכו': ועל כן תבין ותשכיל, דכל השמות והכנויים וכל העולמות העליונים והתחתונים, הכל אור פשוט א', יחיד ומיוחד, דלגבי השי"ת, האור הנמשך, והמחשבה, והפעולה, וההפעול, וכל מה שהלב יכול לחשוב ולהרהר, המה אצלו דבר אחד מסמ:

ועל פי זה תשפוט ותשכיל, אשר במחשבה אחת נאצל ונברא כל המציאות הוה, עליונים ותחתונים יחד, עד ככלות הכל בגמר התיקון: אשר אותה המחשבה היחידה, היא הפועלת את כל, והיא עצם כל הפעולות, והיא מקבלת התכלית, והיא מהותה של היגיעה, והיא עצמה מציאות כל השלימות והשכר המקווה: כמו שפי' הרמב"ן ז"ל, בסוד אחד יחיד ומיוחד, כנ"ל:

וקיינן שהארץ הרב ז"ל בפרקים הראשונים שבהספר הזה, בענין הצמצום הא', להיות ענין הזה התמור שבחבורות, כי בהכרח היא, אשר גם הקלקולים וכל מיני החסרונות, המה נמשכים ובאים הימנו ית', וכמו"ש יצר אור ובורא הושך, והנה הקלקולים וההושך המה הפכי אמיתי לו ית', ואיך אפשר שימשך זה מזה, ואיך באים ביחד עם האור והעונג, שבמחשבת הבריאה: ואין לומר, שהם כ' מחשבות מיוחדות זו מזה, דח"ו לומר ולהרהר כזאת, כנ"ל, ואי"כ איך כ"ו נמשך הימנו ית', עד לעולם הזה, המלאה תלאה ויסורין וזוהמא גדולה, ואיך הם כותלכלים יחד במחשבה היחידה: (ה) **עתה** נבא אל הביאור, בצורת מחשבת הבריאה: דוה ודאי, אשר סוף מעשה במחשבה תחילה, כי אפי' באדם גשמי בעל ריבוי מחשבות, גם בו יבוא סוף המעשה במחשבתו תחילה, ער"פ, כשעוסק בבנין ביתו, אנו מבינים, שמחשבה הראשונה שחשב בעסק זה, הוא שחשב צורת בית לשבת בו, וע"כ מוקדם לו ריבוי מחשבות וריבוי פעולות, עד שגומר צורה זו, שחשב מראש, וצורה זו, באה לו, בסוף כל פעולותיו: והנך

להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכנויו אשר זאת היתה סיבת בריאת העולמות כמבואר אצלינו בע"א ח"א:

והנה או, צמצם את עצמו בנקודה האמצעית אשר בו, באמצע ממש: וצמצם האור היא, ונתרחק אף צדדי סביבות הנקודה האמצעית, ואז נשאר מקום פנוי, ואויר, וחלל ריקני מנקודה האמצעית ממש:

והנה הצמצום הזה הי' בהשוואה א' בסביבות הנקודה האמצעית הריקנית

רואה, שסוף מעשה במחשבה תחילה: והנה הסוף מעשה, היא הקוטב והתכלית, שבשביבה נברא כל אלה: והיינו, כדי להנות לבריותיו, כמו"ש בזוהר: ונודע, שכתבתו ית', גומרת ופועל תיכף, דלא אדם הוא, להיות מחוייב לכלי מעשה, אלא המחשבה לברה, גומרת כל הפעולה, תיכף ומיד: ולפי זה מוכן, שתיכף בחשבו ית' על דבר הבריאה, להנות לנבראיו, תיכף נמשך ותפשט האור הזה הימנו ית', בכל צביונו וקומתו וכל גבהם של התענוגים שחשב בהם: שכל זה, נכלל באותו המחשבה, שאנו מכנים אותה מחשבת הבריאה, והבן זה היטב, כי מקום שאמרו לקצר הוא: וזוהו שאמר הרב ז"ל, דמתחילה הי' אור א"ס ב"ה מסלא את כל המציאות: פי', כיון דחשב השי"ת, להנות את הנבראים, והאור התפשט ויצא מלפניו, כביכול, תיכף הוטבע באור הזה, הרצון לקבל את הנאתו: ותשפוט ג"כ, שוה הרצון, הוא כל מדה גדולה של האור המתפשט, כלומר, שמדת אורו ושפעו, הוא כפי השיעור שרוצה להנות, לא פחות ולא יותר, ודו"ק בזה: וע"כ, אנו מכנים מהותו של הרצון לקבל, המוטבע באור הזה, מכח מחשבתו ית', בשם, מקום: ער"ם, באמרנו שאדם אחד יש לו מקום לקבל פעודת ליטרא לחם, והשני אינו יכול לאכול יותר מחצי ליטרא לחם, באיזה מקום אנו מדברים, לא מגודלם של בני המעיים, וולת מגודל של החשק והרצון לאכול: ובני עולם אומרים, שבני אדם קטנים אוכלים יותר מבני אדם גדולים: והנך רואה, שמדת מקום הקבלה, של הלחם, תלוי בשיעור הרצון והחשק של האכילה, ואצ"ל ברוחניות, אשר הרצון של קבלת השפע, הוא המקום של השפע, והשפע נמדדת במדת הרצון:

ובזה, ארוח לן להשכיל, כמה שאור א"ס ב"ה יצא סכלל עצמותו ית', להיות נגדר בשם אור א"ס כנ"ל, והיינו בחבחן הזה הנ"ל, אשר באור הזה כלול בו, הרצון לקבל מעצמותו ית' כנ"ל: והוא צורה חדשה, שהיא אינה כלולה ח"ו כלל וכלל, בעצמותו ית': וזה הצורה, היא ג"כ כל גדלו של האור הזה, כנ"ל: ודו"ק, כי אי אפשר להאריך כאן:

אמנם, בכל יכלתו, לא הי' נבחן צורה החדשה הוה לבתי' שינוי סאורו ית', שז"ס שאיתא בפרד"א, שטרם שנברא העולם, היתה הוא אחד ושמו אחד: הוא, יורה האור שבא"ס ב"ה: ושמו, יורה על המקום, שהי' הרצון לקבל מעצמותו ית', הכלול באור א"ס ב"ה: ומשמיענו, שהוא ושמו אחד, כלומר, ששמו, שהי' הרצון, לא נבחן בו שום שינוי צורה והבדל מן האור שבו, והאור והמקום, אחד הם ממש, דאם הי' שם איוה שינוי ונרעון בהמקום, בערך האור א"ס ב"ה, או ודאי הי' שם ב' בחי' כנ"ל, ודו"ק:

וזהו דבר הצמצום: אשר הרצון לקבל, הכלול באור א"ס ב"ה, המכונה מלכות דא"ס, קישטה בעצמה להתעלות, ולהשוות צורתה ביותר, לעצמותו ית': וע"כ, מיעטה את רצונה מלקבל שפעו ית', בבחי' הדי' שברצון, כמו"ש זה לקמן, בכוונה, דעל ידי כן יתאצלו ויבראו העולמות עד לעוה"ו—שבאופן זה יהיה מתתקן צורת הרצון לקבל, וישוב אל צורת ההשפעה, וזוה תבוא בהשואת הצורה אל המאציל: והנה אחר שמיעטה, בהרצון לקבל, ממילא נסתלק שם האור, דכבר נודע, דהאור תלוי בהרצון, והרצון הוא מקום של האור כנ"ל: ועתה

להוציא לאור שלימות פעולתו: זהו ככל הפעולות של התיקונים, המסוככים ובאים בעולמות אבי"ע, עד גמר התיקון: ומשמיענו, שכל הסיכוב הזה היתה תיכף בכונת הצמצום ועליית הרצון, שבוה ישוב צורת הקבלה אל צורת ההשפעה:

ושמותיו וכינויו: דהיינו, י"ג מדות הרחמים, שהן הם הראשון של כל התיקונים הנ"ל, שסופם להפך כלי קבלה על כלי השפעה:

צמצם את עצמו: פי', דמועטה בגדלות הרצון דלקבל שיש בה, כי ד' בחי' יש ברצון דלקבל, הנק' חכמה, וכינה, תפארת, ומלכות, וגדלות הרצון נק' מלכות, שהיא בחי' הדי' הנ"ל:

בנקודה אמצעית: פי', דמקום המצומצם מתבאר על דרך תמונה עגולה בדורי, וכל כדור נערך הסוף שלו במרכזו, דהיינו נקודה האמצעית אשר בו, והיא בחי' אחרונה הנ"ל:

באמצע מ"ש: דתמונה הדי' עצמה, כודלת ג"כ את הנ' הבחי' הראשונות, ואומר אשר הרצון נתעלה רק מבחי' האחרונה של הבחי' ד', אבל לא מנ' בחי' הראשונות שלה, והיינו, כמו אמצעי דאמצעיותא, בחי' הדי' שבהם:

וצמצם האור ההיא: עליית הרצון, שלא רצתה לקבל בשיעור דבחי' הדי', וענין של הסתלקות האור, הוא ענין א': משום שלא יצויר ברוחניות שום מהות, שיהי' שלא לרצון:

ונתרחק אל צדדי סביבות וכו' פי', דאחר הצמצום, שנסתלק האור, נבחנו בהמקום המצומצם, ד' צדדין, דהיינו ד' בחי' הרצון, חו"ב ותו"מ, כנ"ל, שהם עתידים לקבל הארות מיוחדות זו מזה, כמו"ש לקמן, ואומר, שנתרחק מבחי' הדי', אף צדדי סביבות הנקודה האמצעית, כלומר אל בחי' ג' הצדדים, שהם חו"ב ות"ת:

ואז נשאר מקום פנוי, ואויר, וחלל:

ג' חדושים יצאו עם הצמצום: הא', הוא מקום פנוי, כלומר, שנעשה מופנה לקבל תיקונים ושלימות, דבאור א"ס ב"ה, לא הי' מקום כזה כנ"ל: הב', הוא אויר ריקני, כי נסתלק האור, מכל ד' הבחי' שבבחי' הדי', אשר בג' בחי' הראשונות שלה, חזר אח"כ הארת הקו, וע"כ נרשם גם בג' הבחי' אויר ריקני, וכמו"ש בפמ"ס: הנ', נק' חלל פנוי, והיא הבחי' האחרונה שבבחי' הדי', כי נתרחק ממנה הרצון, וע"כ לא הגיע שם אח"כ אור הקו, ונשארה חלל פנוי, שאינה מוכשרת עוד, לקבל שם אורה הקדום, עד גמר התיקון:

מנקודה האמצעית ממש: דהיינו בחי' אחרונה דבחי' הדי', כנ"ל, ואע"ג דגם

בג' בחי' ראשונות נגע הצמצום, דהיינו מטרם ביאת הקו כנ"ל, אמנם כיון שלא הי' הצמצום מצדם כלל, ע"כ לא נקרא הצמצום רק על

בחי' האחרונה, כנ"ל, שכל התיקונים בשביולה: **והנה** הצמצום הזה וכו': צריך לידע

בכאן, שאין ענין העדר וחרטה נוהג ברוחניות, וע"כ, באמרנו שצמצם א"ס את

עצמו

עין החיים ענף א'

דרך קצרה יט

ועתה יתבאר ענין מחצבת הנשמה, שאמר, שהיא חלק אלקי סמל וכו'; שהקשינו לעיל, אך ובכח ישתנה צורת הנשמה מאורו הפשוט, עד שתהיה גבולת כוונה מן הכל, ית' כנ"ל: ועתה מובן, כי נעשה בה באמת, שינוי צורה גדולה, כי הגם שהוא ית' כולל כל הצורות שאפשר להשוב ולהרהר, אמנם אחר האמור לעיל, אתה מוצא, צורה אחת, שאינו כולל בו ית', והיינו הצורה דהרצון לקבל, דה"ו מבי יקבל: אמנם הנשמות, שכל בריאתם הוא, משום שרצה ית', להנות להם, שוו הוא מחשבת הברואה כנ"ל, א"כ בהכרח שנשבעו בהנשמות החוק הזה, לרצות ולחשוק לקבל שפעו: ובוה נמצאים נכדלים היסנו ית', משום שנשתנה צורתם היסנו ית', דכבר נתבאר דמהות גשמי נחלק ונבדל, ע"י כח התנועה וריחוק מקום, ומהות רוחני, נחלק ונבדל ע"י שינוי צורה, ולפי שיעור שבהשגחות הצורה זה מזה, כן ישוער המרחק בין זה לזה, ובאם ששינוי הצורה יגיע להפכיות כמש מן הקצה אל הקצה, או נעשה חיתוך והבדל גמור, עד שלא יוכלו לינק זה מזה, כי זרים נחשבים זה לזה:

ההיא באופן שמקום החלל ההיא היה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה, ולא היה בתמונת מרובע בעד זווית נצבת, לפי שגם א"ס צמצם בבחי' עגול בהשוואה א' מכל צדדים: והסבה היתה, לפי שאור הא"ס שוה בהשוואה גמורה. הוכרח ג"כ שיצמצם עצמו בהשוואה א' מכל הצדדים, ונודע בחכמת השיעור, שאין תמונה כ"כ שוה כתמונת העיגול, משא"כ בתמונת המרובע בעד זווית נצבת בולמת, וכן תמונת המשולש, וכיוצא בו בשאר התמונות: וע"כ מוכרח היא להתצמצם בבחי' העיגול; והסבה היא בשביל שהיא שוה כנ"ל: גם בוודר פ' בא ד' מ"ב איתא מאנא בעיגולא דאיהו יו"ד וע"י פ' פקודי דרנ"ח דקאמר כי ההיכלות ומה שבהם הם עיגולים: עוד יש סבה אחרת והיא בעבור הנאצלים אשר עתיד להאצילם אח"כ בתוך המקום החלל ההיא וריק ופנוי

עצמו, לא יהיה המוכן שנשתנה משום זה חמציאות הקדום, הנק' אור א"ס כ"ה, אלא המוכן היא, שמכח הצמצום יצא מן הא"ס כ"ה עולם חדש, דהיינו, זה העולם שהתצמצם, אבל במציאת הקדום, לא נתהוו שום שינוי עי"ו: אלא החילת פעולת הצמצום, מיוחס לא"ס כ"ה, והיינו רק לבחי' הד', שהיא מלכות דא"ס כ"ה, כנ"ל, אמנם פעולה עצמה, היא ענין מיוחד בפני עצמו, ונקרא עולם הצמצום: והוא ע"ד שאיתא בכ"מ, אשר מלכות דעולם העליון נעשה כתר לעולם התחתון, ומ"מ נשאר עולם העליון ככל העשר ספירות בלי שינוי כלל:

בהשוואה א': דלא ניכר שם הבחן מדרגות, אלא כל ד' הבחי' מקבלים האור בריחוק מקום, וקטן וגדול, שוים הם בקבצת אור מאור המקיף:

היה עגול מכל סביבותיו: כלומר, דפעולת הצמצום, היא רק מכח הנאצל לברו, ע"י שהעלה רצונו מבחי' הד', כנ"ל, ולא כלל מצד המאציל, וע"כ יכונה זה דתמונת דבר עגול כדורי, אשר סופו ונבולו יוכן בתוכיות שלו ובמרכזו, אבל מחוצה לו, לא יוכן שום נבול, לא ראש ולא סוף, כי מצד המאציל, אין כאן שום נבול: וע"כ נמצא מקיף עליה, ומאיר בה בהשוואה, אלא בריחוק מקום, מכח נקודה האמצעית, שנסתפק הרצון ממנה, כנ"ל, וע"י בפמ"ס:

ולא היה בתמונת מרובע: דאם היו הצמצום מצד המאציל, או היו מקום המצומצם מכונה בתמונת המרובע, המורה על הבחן ארבעת המדרגות, דארבע הבחי' הנ"ל, חו"ב ות"ת ומלכות, שחו"ב מכונים דרום צפון, ות"ת ומלכות מכונים מרח מערב: כי כן תמונה המרובעת, יוכנו הנבולים שבה מחוצה לה, בדיוק, ולא כלל מתוכיותה: וע"כ אומר הרב ז"ל, דלא היה תמונה מרובעת, משום שהגבול אינו מצד המאציל, כנ"ל:

לפי שגם א"ס וכו' בהשוואה א' וכו': כלומר, שאור א"ס נסתלק מסבת הנקודה שבהנאצל, ולא מחמת עצמו, א"כ לא עשה בדרך הסתלקותו שום הבחן בין המדרגות של הנאצל, אלא בהשוואה א':

והסבה לפי שאור א"ס שוה וכו': פ"י, כיון דבאור א"ס עצמו לא נבחן כלל בחי' המקום לבחי' שינוי, ואפי' בחי' אחרונה שברצון, שוה צורתה כמו האור עצמו, כנ"ל, איך יתכן להיות איוה הבחן בין ד' הבחי' שבהמקום גופי, בערך הא"ס:

ונודע בחכמת השיעור וכו': דע, שכל שבע החכמות כלודים בחכמת האמת, והיינו על פי דרכים ידועים, כמו שתמונת העגולים מיוחס למקום של צמצום א', וע"ד שפרשנו ואכ"מ להאריך:

כי ההיכלות ומה שבהם עגולים: כי חוק זה נשאר לקביעות, וע"י בפמ"ס: עוד יש סבה וכו': דבוה מוסף מעם לשבח בענין הצמצום בבחי' העיגול ולא כמרובע:

בעבור הנאצלים וכו': כדי שיגיע על ידו זה

ובזה הבין שורש הקלקולים, שנכלל תיכף במחשבת הברואה, שהיא כדי להנות לנבראיו, אשר אחר כל ההשתלשלות דהי עולמות הכוללים, שהם, אדם קדמון, ואבי"ע, ונתגלו הקליפות ג"כ בדי' עולמות אבי"ע, דמוטאה, בסוד זה לעומת זה עשה אלקים, או נמצא לפנינו, גוף העבור הנשמי, שנאמר עלי, כי יצר לב האדם רע כנעוריו, משום שכל יניקתו מנעוריו הוא משמרי הקליפות, שכל עניני הקליפות והטומאה, הוא ענין צורת, הרצון, אך לקבלי' שיש בהם, ואין בהם מרצון להשפיע ולא כלום: ובוה נמצאים הפכיים היסנו ית', שהוא ית' אין לו רצון לקבל ח"ו כלל וכלל, וכל רצונו הוא, רק להנות ולהשפיע: וע"כ נקראים הקליפות, כחיים, כי בהפכיות צורתם מחי החיים, נמצאים נחתיים סמנו, ואין בהם משפיעו ית' כלום: וע"כ, גם הגוף הינוני ע"י שמרי הקלי, הוא נמצא ג"כ נחתך מחיים, והוא סלא וזהמא, וכ"ז הוא משום, הרצון אך לקבלי' ולא להשפיע, הנטבע בו: כי רצונו תמיד פתוח, לקבל כל העולם ומלואה לתוך כטנו: וע"כ רשעים בחייהם נק' מתים, כי מתוך שינוי צורתם עד לקצה, מן שורשם, שאין להם מבחי' השפעה כלום, נחתיים היסנו ית', והסבה כחיים ממש: ואע"ג שכדומה, שגם הרשעים יש להם מבחי' השפעה, שנותנים צדקה וכדומה, אמנם כבר אמרו עליהם בזה, דכל חסד דעבדין לגרמיהו הוא דעבדין: דעיקר כוונתם הוא לעצמם ולכבודם, ע"ש: אמנם, הצדיקים העומקים בתורה ומצוות ע"ם שלא לקבל פרס, אלא להשפיע נ"ר ליוצרים, מוככים את גופם בוה, ומהמכים את הכלי קבלה שבהם, על בחי' השפעה: ע"ד שאמר רבינו הקדוש גלוי וידוע וכו' ודא נהניתי אפי' באצבע קטנה (כתובות ק"ד): ובוה נמצאים דבקים בו ית' ממש, להיות שצורתם שוה לגמרי ליוצרים, בלי שום שינוי צורה כלל: וזה שדרשו ז"ל על הפסוק, ולאומי אלי הקשבו, ודרשו, עמי אתם בשותפות, אשר הצדיקים המה שותפים עם הבורא ית', כהיות שהוא ית' התחיל הברואה, והצדיקים גומרים אותה, להיותם מהמכים הכני קבלה, על כלי השפעה: ודע, דכל ענין החידוש, שהמציא הבורא ית' בזה הברואה, שאמר ז"ל, שהוציא אותה יש מאין, אין זה החידוש נופל, וזלת על הצורה של הרצון להנות, המוטבע בכל נברא: דיותר מזה, לא נחתרש כלום בסוד הברואה: שוים יוצר אור ובורא חושך, ומי' הרמב"ן, דמלת בורא, יורה חידוש, דהיינו מה שלא היה מקודם זה: והנך רואה שלא נאמר ובורא אור, דהיינו משום שאין בו חידוש, על דרך המצאת יש מאין, כי האור וכל הכלול באור, שהוא כל המוחשות והמושכלות הנעימות שבעולם, כל זה נמשך, יש מן יש, כדובר דכבר כלולים הם בו ית', וא"כ אין בהם בחי' חידוש; וע"כ נאמר יוצר אור, להורות שאין בו בחי' חידוש וברואה; אבל על החושך, שהוא כולל כל המוחשות והמושכלות הכלתי נעימים, עליהם נאמר, ובורא חושך: כי המציא אותם יש מאין ממש, כלומר, שאין זה ח"ו במציאותו ית' כלל וכלל, אלא שנתחדש עכשיו; אשר השורש לכולם, הוא הצורה של הרצון להנות, הכלול באורותיו המתמשים היסנו ית', כנ"ל,

אשר מתחילה היא רק כהה מן האור העליון, וע"כ נקראת חושך בערך האור, אבל לבסוף, משתלשל ויוצא מחמתה הקליפות ומ"א והרשעים, שהם נחתיים לגמרי על ידה משורש החיים, שז"ס הכתוב ורגליה יורדת מות, פ"י, דרגליה, יורה לשון סוף דבר, ואומר שרגליה של המלכות, שהוא בחי' הרצון להנות, שיש בהתפשטות אורו ית', בסוף משתלשל היסנה בחי' המות לס"א, ולהניזונין ונמשכים אחרי המ"א:

(1) אמנם אפשר להקשות, כיון דהבריות בהכרח מחויב להמצא בהם, וזה השינוי הצורה, הנ"ל, מהותו ית', דאם לא כן, איך ימשכו היסנו ית', ויצאו מכלל בורא לכלל נברא, דלא יצויר זה, אלא ע"י שינוי צורה כנ"ל: ועוד דהא צורה הוה של הרצון להנות, היא עיקר טיב כל הברואה, אשר מחשבת הברואה סוכבת עליה: והיא ג"כ מדת כמות הטוב והעונג, כמו שהארכנו לעיל, שעי"כ נקראת מקום: ואיך נאמר עליה, שנקראת חושך, והוא נמשכת עד לבחי' מות, כנ"ל, כי עושיית בהמקבלים התחתונים, בחי' הפסק ופירוד מחי החיים ח"ו: ועוד צריכים להבין, מה ענין התדרה הגדולה הזאת המגיע להמקבלים מחמת שינוי הצורה מעצמותו ית', ולמה חרי בה, האף הגדול הזה:

וכדי להסביר לך די באר את הענין הדק הזה, צריך לבאר מקודם, מוצא כללות התענוגים והיסורים, המורגשים בעולמינו, ותשכיל זאת, כהידוע, אשר כל ענף יהי טבעו שוה לשורשו, ולכן כל הענינים הנהוגים בשורש, יותרצה בו גם הענף ויאהב אותם ויחמדם, וכל הענינים שאינם נהוגים בשורשו, גם הענף מתרחק מהם, לא יסבול אותם, וישנא אותם, והנה חוק זה, הוא נוהג, בכל שורש עם הענף שלו, ולא יעבור: ובאשר שהוא ית' וית', הוא שורש לכל ברייתו אשר ברא, וע"כ כל הענינים הכלולים בו ית', ונמשך לנו היסנו בהמשכה ישרה, יבושם לנו, ויונעם לנו, באשר שטבעינו קרובה לשורשנו: וכל הענינים שאינם מצויים בו ית', ולא נמשך לנו היסנו בהמשכה ישרה, וזלת על פי קוטבה של הברואה עצמה, יהיו אלו נגד הטבע שלנו, ויהי קשה לנו לסובלם: דהיינו אנו אוהבים את המנוחה, ואנו שונאים את ענין התנועה מאוד, עד שאין אנו עושים שום תנועה, וזלת בשביל שלנו בעל תנועה, ויהי זה, בשביל שהשורש שלנו כולל, וע"כ וזלת בעל מנוחה, שאין התנועה נוהגת בו כלל, וע"כ הוא ג"כ נגד טבעינו והיא שנואת לנו: ועד"ו, אנו אוהבים

אוהבים את החכמה והגבורה והעושר וכל המעלות הטובות, היינו משום שהמה כלולים בו יח' שהיא שורשינו: ושונאים אנו מאוד את הפוכים, כמו הסכלות והחולשה והעניות והביונות וכדומה, היינו בשביל שאינם מצויים כלל ועיקר בשורש שלנו, וע"כ הוא מאוס לנו ושנוא לנו עד אין לסבול:

אמנם צריך לחקור, איך אפשר שימשך לנו איזה המשכה, ולא יהי' ישר מסנו ית', כי אם מקוטבו של הבריאה עצמה: אלא למה הדבר זה דומה, לעשיר אחד שקרא לאדם מן השוק, ומאכילו ומשקהו ומעניק אותו מספף וזה בכל יום ויום, וכל יום מרובה משל חכירו: ותבחין שאדם הזה טועם במתנותיו העצומים של העשיר, כי טעמים, משונים זה מזה, בבת אחת, כי מצד אחד טועם תענוג גדול לאין קץ מכה ריבוי מתנותיו, ומצד השני קשה לו לסבול ריבוי ההטבה, ומתבייש בעת קבלתו, שמביא לו אי סבלנות, מחמת הריבוי מתנות שמרבה עליו בכל פעם: והא ודאי שהתענוג שיש לו מהמתנות, נמשך לו ישר מן העשיר הנותן, אמנם הקושי סבלנות, שהוא טועם בהמתנות, וזה אינו נמשך לו מן העשיר הנותן, אלא מתוך פהותו עצמו של המקבל, שנתעורר בו בושא, מחמת הקבלה, והסתגת חנם; ובאמת שגם זה סוכב לו העשיר כסובן, אבל הוא בלתי ישר:

המתבאר לנו מכל האמור, אשר כל הצורות הנמשכות לנו בהמשכה בלתי ישרה היסנו ית', יהי' בו קושי הסבלנות והוא נגד הטבע שלנו: ובה תבין, שהצורה הרעה שנעשה בהמקבל, דהיינו, הרצון להנות', אינו באמת שום פחיתות והסרון בערכו ית', ואררבא וזה עיקר הקוטב של בריאתו, דבלא זה אין כאן בריה כלל כנ"ל; אמנם המקבל, שהוא הנושא את הצורה הנו, מרגיש בה מחמת עצמו, בחי' קושי סבלנות, והיינו משום שלא נמצא צורה זו בשורש שלו, ודיק היטב:

ובזה הרוחנו להבין את תי' הוזהר, אשר עוה"ז נברא, משום דמאן דאכיל דלאו דליו, בהית לאסתכלו באפי', שלכאורה הוא תמוה מאוד כנ"ל: ועתה יונעמו לנו דבריהם מאוד, דכונתם על ענין שינוי הצורה של הרצון להנות', שנמצא בהכרח בנשמות, כנ"ל, משום דמאן דאכיל דלאו דליו בהית לאסתכלו באפי', כלומר דכל מקבל מתנה מתבייש בעת הקבלה, והיינו משום שינוי הצורה מהשורש, שאין בו צורה זו של קבלה, וכדי להקן זאת, ברא את העוה"ז, אשר הנשמה באה בה ומתלבשת, בגוף: ועי' עסק התורה ומצוות ע"מ לעשות נ"ד ליוצרו, נתהפכו בזה כלי קבלה של הנשמה, על כלי השפעה, כלומר שמצד עצמה לא היתה הפיצה בהשפע הנכבדה: אלא מרוצית בהשפע, רק כרי להשפיע, נ"ד ליוצרה, משום שהוא רוצה שהנשמות יהנו משפעו ית': וכיון שהוא מנוקת מן הרצון לקבל לעצמה, שוב אינה בהית לאסתכלו באפי', ונגלה על ידי זה, תכלית השלימות של פעולתו: וענין הצורך והחיוב של השתלשלות הרחוק עד עוה"ז, יתבאר לקמן, שמלאכה הגדולה הנ"ל, שהיא התהפכות צורת הקבלה על צורת השפעה, לא יצוייר וזלת בעוה"ז כמו"ש עוד:

ובא וראה, אשר לרשעים, משנה שברון שברם: כי אוחזין ההבל בבי' ראשים, כי העוה"ז נברא עם חסרון וריקות מכל שפע הטוב, וכדי לקנות הקנינים הטובים צריכים התנועה, שכבר ידעת שריבוי התנועה מדאיב את האדם, להיותה המשכה בלתי ישרה, ממהותו ית', אמנם להשאר ריקן מהקנינים והטוב גם זה אי אפשר, שהוא ג"כ מתנגד להשורש, דהא השורש מלא מכל טוב, וע"כ בוחרים בסבל ריבוי התנועה, בכדי להשיג מילוא הקנינים; אמנם כיון שכל קנינם ורכושם הוא אך לעצמם, נמצא כזה שאין אדם מת וחצי תאותו כידו, ונמצאים סובלים מבי' הצדדים, הן מצער ריבוי התנועה, והן מצער החסרון של הקנינים, שחטר להם מתציתם; אבל הצדקים בארצם ירשו משנה, דהיינו אחר שמהפכים את הרצון לקבל' שלהם, על רצון להשפיע, או ירשו משנה; כי מלבד שמשגיגים את שלימות התענוג ומובחר הקנינים, המה משיגים ג"כ, השואת הצורה ליוצרה, ית', שבוה נמצאים בדביקות האמיתו, וזו נמצאים ג"כ בסוד הסנוחה שהשפע מגיע אליהם ממלוי, בלי שום תנועה ועמל:

כנ"ל, והענין הוא כי בהיות הנאצלים בתמונת העיגולים הנה או יהיו כלם קרובים ודבוקים בא"ם הסובב אותם בהשוואה א' גמורה והאור והשפע הצריך להם יקבלו מא"ם מכל צדדיהם בשיקול א', משא"כ אם היו הנאצלים בבחי' מרובע או משורש וכיוצא בשאר תמונות, כי אם היו בהם זוית בולטות קרובות אל האצילות יותר משאר צדדיהם לא היו מקבלים אור א"ם בהשוואה א', ובסוף ע"ג יתבאר טעם למה הוצרך הצמצום הזה ומה ענינו:

ענין הצמצום הזה הוא לגלות שורש שורש הדינים כדי לתת מדה"ד אח"כ בעולמות וכה ההיא נקרא בוצינא דקרדנותא כמו חימי קורדנייתא:

הגהת מהר"ח: ונלע"ד כי נקודה האמצעית דא"ם שם היה שורש הדין ונתגלה אח"כ למטה וממנו נעשה המקום שהוא דוגמת הכלי, וממה שסובב ע"ד הנקודה ההיא נמשכו חצוניית העולמות ומהיות סובב נמשך פנימיות ודי בזה שלא נחמא, והוזהר שא"ל תחשוב כי שם בנקודה ההיא הי' גילוי דין ח"ו:

והנה אחר הצמצום הנ"ל אשר אז נשאר מקום החלל ואויר פנוי וריקני באמצעית אור א"ם ב"ה ממש כנ"ל הנה כבר היה מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים ואז המשיך מן אור א"ם קו א' ישר מן האור העגול שצדו מצמעה למטה

(ח) ועכשיו שוכנו לכל הנ"ל, יובן לנו באפס מה, עוצם יחודו ית' ויח', אשר לא מחשבותי' מחשבותינו וכו', וכל ריבוי הענינים והצורות המושגים לנו, בכל זה המציאות אשר לפנינו, כל זה מתיהר אצלו ית', במחשבה יחידה אחת; דהיינו מחשבת הבריאה כדי להנות לברייתו; אשר מחשבה היחידה הזאת, מקפת כל המציאות באחדות גמורה עד גמר התיקון, כי הוא כל מטרת הבריאה כנ"ל; והוא הפועל כלומר, ע"ד כח הפועל בנפעל, כי מה שהוא אצלו ית' רק מחשבה, יהי' בהנבראים חוק מחוייב בהכרח, וכיון שחשב עלינו להנות אותנו, נתפעל בנו בהכרח ענין הזה להיות מקבלים שפעו הטוב; והוא הפעולה, כלומר אחר שהוטבע בנו החוק הזה של הרצון לקבל הנאות, או נגדרים אנו לעצמינו בשם פעולה, שמתחת שינוי הצורה הזאת, יוצאים אנו מכלל בורא לכלל נברא, ומכלל פועל לכלל פעולה, כנ"ל; והיא היגיעה והעבודה, שמתחת כח הפועל בנפעל כנ"ל, מתגברת והולכת כמות חשק הקבלה שבנו, ע"ד השתלשלות העולמות, עד לבחי' גוף נפרד בעוה"ז, דהיינו בהפכיות הצורה מתי החיים, שאין נגדרו להשפיע מחוצה לו כלל וכלל, שהוא המביא להגופים את הסיטה, וכל מיני יסורים ויגיעות להנשמה כמו"ש עוד; והיא ענין עבודת השי"ת בתורה והמצוות, כי ע"י הארת הקו בהמקום המצומצם, נמשכים השמות הק' והתורה ומצוות, ועי' העמל בתורה ומצוות ע"מ להשפיע נ"ד ליוצרו, לאט לאט מתהפכים הכלי

ידי זה תיקון גדול להתחתונים המקבלים מהאצילות: כי בהיות הנאצלים בתמונת של עגולים וכו': פו' דאין ברוחניות ענין חילוף והעדר ולכן אפי' אח"כ בביאת הקו שהיא ענין היושר מ"מ לא נעדר התמונה הקורמת אלא שנקבעו מחמת זה שני הסדרים של העגולים ושל היושר כולם: קרובים ודבוקים בא"ם: פו' דמצד אור א"ם עדיין אין כאן שום צמצום ונרעון ע"ד הבחי' הד' שלא יהי' ראוי וכדאי לאורו ומכ"ש שאין שום הבחן מדרגות בג' בחי' הקודמים, שע"כ הא"ם מאיר כהם בבחי' או"ם בהשוואה:

שורש הדינים וכו': כלומר דפה לא נגלה עוד שום דין אלא בחי' סוף לבד באור העליון: שהוא אח"כ שורש לכל הדינים להיות התחתונים נבדלין מהאצילות על ידה, כמו שמוהיר למטה כדי לתת מה"ד וכו' פו' דכל אותם שנמשכים מבחי' הד' שולם עליהם הדין וכח ההוא נק' בוצד"ק: פו' אור קשה, כי יש קושיית בבחי' ד' שאינו עוזבת אור עדיין מלעבור את דרכה ולמטה וממנו נעשה המקום וכו' עי' בפמ"ס וממה שסובב ע"ד הנקודה: כלומר בחי' האחרונה שבבחי' ד' נעשה לחצוניות, ומהית סוכב היינו ג' בחי' הראשונות של בחי' הד' ה"ם פנימיות:

באמצעית אור הא"ם מ"מ ש: דהיינו בבחי' האחרונה שבבחי' הד' שהוא אמצעית העגול, כלומר סופו, דכל תמונות של עגולים יהי' סופם במרכוזם כנ"ל: הנה כבר היה מקום שיוכלו וכו': דעליות הרצון מן בחי' הד' גרמה להסתלקות אור מן ג' בחי' הראשונות, שבוה נעשה מקום לכל העולמות דאבי"ע, שהם כל מהלך התיקונים השופעים ע"פ מדות של ג' מדרגות הראשונות, שהיא ענין ש"ד הקו כמר שיתבאר:

ואז המשיך מן אור א"ם קו א' וכו': ענין הקו היא ביאת האור ע"פ הכונת ג' בחי' הראשונות, ואפי' בחי' הד' אינה מקבלת אורה עצמה אלא רק על פי התכונה של ג' מדרגות הראשונות, ובחי' האחרונה שבה נמצאת בלי אור, וע"כ נק' קו להורות שיש לו ראש וסוף, כמ"ש:

מלמעלה למטה וכו': כלומר מא"ם המקיף אל המקום המוקף דנקודה האמצעית ע"ד הנ"ל כי מסבת הצמצום דעליות הרצון מבחי' ד' כנ"ל, נתרשם רק בחי' פנימי ומקיף, משום דהגבול היא יצא מכה הנאצל, אבל מצד העליון דהיינו המאציף, עוד לא היה שום גבול, וע"כ רשימו דהגבול רק בבחי' תוכיותו של הנאצל, אבל המאציף מצדו הנם שנסתלק באורו מן הנאצל. היינו רק לפי ערכו של הנאצל עצמו, אבל מצד המאציף נמצא מקיף עוד עליה בהארותו ממקומו בהשוואה א' מכל הצדדים בשוה, אבל עכשיו כהשא"ם המשיך אל הנאצל אור חדש, כתכונתו של רצון הנאצל, דהיינו שלא להאיר לבחי' הד', א"כ גם המאציף עצמו נכנס בפעולת הגבול, כי הוא עכשיו אינו משפיע בהשוואה

עין החיים ענף א'

דרד קצרה כא

הכלי קבלה שבנו, על כלי השפעה; והוא כל שבר המקווה לנו, דכל כמה שכלי הקבלה אינם כתוקנים, אי אפשר לנו להרחיב פינו לקבל שפעו ית', והיינו משום פחד דהשתנות הצורה, בסוד כאן דאכיל דלאו דלי' בהית לאסתכלי באפי', כי כשום זה ה' הצמצום חאי' כניל, אבל בהיותנו מתקנים את כלי קבלה שלנו שיהי' ע"ם להשפיע, משווים אנו כזה את הכלים ליוצרים, וראויים אנו לקבל את שפעו עד אין קץ:

זהנך רואה שכל אלו הצורות ההפכיות שבכל זה הברואה שלפנינו, דהיינו צורת הפועל והנפעל, וצורת הקלוקלים והתיקונים, וצורת העבודה וכתן שכרה, זכו, כ"ז הוא נכלל רק כמחשבתו ית' הנ"ל, היחידה ובחלית הפשיטות, דהיינו, להנות לנבראיו' בדקדוק לא פחות ולא יותר; ועד"ז הנ"ל נכללים ג"כ בהמשכה חתא, כל ריבוי המושכלות, חן המושכלות שבתורתנו הק', והן החכמות החצוניות, וכל ריבוי הבריות והעולמות, ושינוי ההנהגות שבכל אחת; כל אלו יוצאים ונובעים רק כמחשבה היחידה הנ"ל, כמו שאבאר בהמשך ביאורנו במקום בסי':

ובהנ"ל יוכן, המוכב בחי' וזהו מבחי' המלכות דא"ס ב"ה, שע"ז נרעשו חספס סקול הסמיהים, דהיתכן לנות שם מלכות בא"ס ב"ה, דא"כ יש גם שם ט' ספירות ראשונות וכו'; ובדברינו מתבאר היטב, דענין הרצון לקבל הכלול באור א"ס ב"ה בהכרח כניל, היא נקרא מלכות דא"ס ב"ה; אלא ששם לא עשתה המלכות בחי' סוף ונכול על האור א"ס ב"ה, משום שעוד לא נגלה בה שינוי צורה סחמת הרצון לקבל, וע"כ נק' א"ס ב"ה, כלומר שהמלכות אינו עושה שם בחי' סוף וכו', לאפוקי מאחר הצמצום ולמטה, נעשה בכל ספירה ומרצוף בחי' סוף ככה המלכות:

(ט) ונרחיב כעת את הענין הזה, להבין היטב ענין הסוף שנעשה בדבר המלכות:

ונקדים סתחילה לבאר, מה שגדרו לנו המקובלים ומוכב בוהר ות', שאין לך שום אור גדול או קטן חן בעולמות העליונים והן בעולמות התחתונים, שלא יסודר תחת הסדר, של השם בן ארבע אותיות הויה:

וזה סותאם עם הכלל, המוכב בעה"ה, שאין לך אור בעולמות שלא יהי' מלוכב בכלי; פי' דכבר ביארתי ההבחן בין עצמותו ית' להאור המתפשט היסנו ית', שהיא רק בחי' הרצון להנות, שנכלל באור המתפשט, שהיא בחי' שינוי צורה מעצמותו, שאין בו ח"ו הרצון הזה; וזוה נגדר אור זה המתפשט, בשם נאצל כניל, דמסכת שינוי צורה זו יוצא האור ככלל המאציל לבחי' נאצל; ומבואר ג"כ, שהרצון להנות הכלול באורו ית', היא ג"כ מדרתו של גדלות האור, והיא נק' מקום של האור, כלומר שמקבל שפעו ית' במדת רצונו לקבל וחשקו, לא פחות ולא יותר כניל:

ומבואר ג"כ, שענין זה של הרצון לקבל היא כר בחי' החידוש, שנתחדש בבריות העולמות, על דרך המצאת יש מאין כמש', כי רק צורה הוואת לבריה, אינה כלול ח"ו כלל בעצמותו ית', ורק עכשיו המציא אותה הבורא ית' לצורך הברואה, שז"ס ובורא חושך, מפני שצורה זו היא השורש לחושך כניל, מפני שינוי צורה שבה, וע"כ כזה היא סן האור המתפשט כתוכה ובסבתה:

ובזה תבין, שכל אור המתפשט היסנו ית' תיכף נבחן בזה ב' בחי'; בחי' א', הוא עצבות האור המתפשט, טרם נגלה בו הצורה של הרצון להנות; ובחי' ב', הוא אחר זה שנגלה בו הצורה של הרצון להנות, שאז נתעבה ונחשך כעט, בסבת הקנין של שינוי הצורה כניל; והנה בחי' א' ה"ס האור, ובחי' ב' ה"ס הכלי; וע"כ נבחן בכל אור המתפשט, ד' בחי', בדבר התפעלות הכלי; כי צורת הרצון לקבל, שנק' כלי אל האור המתפשט, אינו נשלם בבת אחת, אלא בדרך פועל ונפעל, ויש ב' בחי' בפועל, וב' בחי' בנפעל, ונק' כח הפועל בהפועל, וכח הפועלה בהנפעל; והענין, משום דהכלי הוא שורש החושך כניל, אשר היא הפכו סן האור, וע"כ מחויבת להתפעל לאט לאט, ע"ד המדרגה, בדרך עילה ועלול, שז"ס הסיס הרו וילרו אפילה, כי החושך, הוא תולדה מהאור עצמו, ונתפעל היסנו ע"ד הרוין וליריה שה"ע כח הפועל;

ומשתלשש ויורד תוך החלל ההיא, וראש העליון של הקו נמשך מהא"ס עצמו ונוגע בו אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור א"ס, ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה, ובמקום החצר ההיא האציל וברא ויצר ועשה כל העוצמות כז"ס, וקו זה כעין צנור דק א' אשר דרך בו מתפשט ונמשך מימי אור העליון של הא"ס אל העוצמות אשר במקום אור וחלל ההיא:

ונבאר עתה קצת ענין חקירת המקובלים לדעת איך יש ראש תוך סוף בספירות הנ"ל אמנם בהיות כי הקו ההיא ראשו נוגע באור א"ס מצד העליון וסופו אינו נמשך למטה עד מקום אור א"ס המוכב תחת העולמות ואינו דבוק בו ככן אז יצדק בו ראש וסוף, כ"א היו דרך ב' הקצוות מקבצים שפע הא"ס היו ב' הקצוות בחי' ראשים שז"ס וז"ס ורא ה"י אז בחי' מערה ומטה, וכן אם ה"י הא"ס נמשך מכל סביבות צדדי המקום החצר ההיא לא ה"י לא מערה לא מטה לא פנים לא אחר לא מורה ולא מערב וצפון ודרום, אך בהיות אור א"ס נמשך דרך קו א' וצנור דק בלבד יצדק בו מעלה ומטה ופנים ואחר מורה ומערב וכמ"ש בע"ה בענף זה בכ"ז דברינו; והנה בהיות אור א"ס נמשך בבחי' קו ישר תוך החלל לא נמשך ונתפשט תיכף עד למטה אמנם ה"י מתפשט לאט לאט ר"ל

והיינו, כי בהכרח, שנכלל תיכף בכל אור המתפשט בחי' הרצון לקבל כניל, אלא שאינה עולית בשם של שינוי הצורה, עד שיוקבע בהאור, זה הרצון להרוא, ולזה לא די בחי' הרצון לקבל הנכלל בהאור מצד המאציל, אלא הנאצל לקבל הנכלל בהאור מצד לקבל שבו, בפועל, מצד עצמו, כלומר, שמחוייב להמשיך שפע ברצונו, ביותר ככפי שיעור האור של ההתפשטות שבו מצד המאציל, ואחר שנפעל הנאצל סכח עצמו בגדלות שיעור רצונו כניל, או נקבע בו החשק והרצון לקבל, ואז אפשר להאור להתלבש בכלי הוה בקביעות:

והן אמת, אשר אור א"ס ב"ה התפשט, כביכול, ג"כ על ד' בחי' הנ"ל, עד שיעור גדלות הרצון מצד הנאצל עצמו כניל, שהיא בחי' הד', דבלאו הכי לא ה"י יוצא כלל מבחי' עצמותו ית', להיות נקבע בשם לפי עצמו, דהיינו א"ס; אמנם, בכל יכלתו ית' לא נשתנה הצורה כלל, מחמת הרצון לקבל, ולא נבחן שם שום שינוי, בין האור, ובין המקום של האור, שהוא הרצון להנות כניל, והם אחד כמש': והיינו דאיתא בפרדריא, דקודם שנברא העולם הוא, ושמו דקודם אחד: דבאמת קשה הלשון הכפול, הוא, וישו, דקודם שנברא העולם מה ענין שבו שם, וה"י לו לומר קודם שנברא העולם היה הוא אחד: אלא הכוונה, על אור א"ס ב"ה, שהוא טרם הצמצום, דאע"פ, דיש שם בחי' מקום, ובחי' הרצון לקבל השפע מעצמותו ית', אמנם בלי שום שינוי והבחן, בין האור ובין המקום; והוא אחר, דהיינו האור א"ס ב"ה; ושמו אחר, דהיינו הרצון להנות

בהשוואה א', אלא לפי תוכן בחי' העיבוי שבחכמי, דע"כ לבחי' האחרונה שבבחי' הד' אינו משפיע כלום, אשר לפי זה נמצא שכל בחי' שהוא זכה יותר ונקיה ביותר משינוי צורה, נמצאת חשובה ביותר, ומקבלת שפעה יותר בהרחבה, והרי נעשה עכשיו הגבול מצד הא"ס:

וראש העליון של הקו וכו': שנמשך מא"ס עצמו כנ"ז שנכנס בהגבול: אינו נוגע באור א"ס, כי לא השפיע לבחי' האחרונה שבבחי' ד':

ודרך הקו הזה וכו': שנמשך מא"ס כלומר ע"פ ד' הבחי' במדותיו, דע"כ נק' קו המדה:

ובמקום החלל וכו': פי' מסבת התיקונים ש' בחי' הד' נמשכים האבי"ע:

וקו זה כעין צנור דק וכו': ענין הדקות שלו הוא מחמת שאינו כלול מבחי' ד' והוא בדוגמת בחי' ג' אות ו' דהויה:

מימי אור העליון וכו': ע"י נארוך ששפע של הע"ס נבחנו על ב' בחי' על בחי' אור ועל בחי' מים ודו"ק, כי האור של בחי' ג' נקרא מים:

ונבאר עתה וכו' איך יש רת"ס וכו' איך אפשר שימשך מן בחי' הא"ס בחי' סוף ונכול:

אמנם בהיות הקו ההיא וכו': פי' דיש כאן ב' מיעוטין; מיעוט, א' היא מה שלא נמשך האור אל המדרגה הד', שוהו עושה בחי' סוף וסיום; ומיעוט הכ', היא כמה שלא נמשך האור, מאור המקיף אל המקום החלל, דרך כל סביבותיו דאור מקיף, אלא ממקום אחד בלבד, דהיינו ממקום ספי' המלכות, כלומר דגם אות"ס כולל ד' הבחי' בערך התחתונים, ולא מאיר מן בחי' ג' בחי' הראשונות, אלא מבחי' מלכות דא"ס לכר: שמסבת ב' מיעוטין הללו, נעשה חן בספי' דעגולים והן בספי' דיושר ד' הבחנות דמעלה ומטה פנים ואחר, וד' הבחנות מורה מערב דרום צפון, כמו שיתבאר למטה:

וסופו אינו נמשך למטה וכו': כי אור הקו אינו מאיר לבחי' האחרונה שבבחי' הד', וע"כ נקראת מטה, דסופו הוא במרכזו: עד מקום אור א"ס המוכב תחת וכו': פי' לאור א"ס המורם והמסתלק מן בחי' אחרונה הנ"ל, שנק' תחת העולמות והבן:

דרך ב' הקצוות מקבילים: דהיינו שהי' מקבל השפע גם בקצה שרמטה, לבחי' הד':

מכל סביבות צדדי המקום וכו': דהיינו מכללות ד' הבחי' שבא"ס כניל, שהם עושים בתחתונים ד' צדדים כניל:

דרך קו א' וצנור דק וכו': מלת קו יורה שיש לו ראש וסוף כניל, ומלת צנור דק יורה על מיעוט הב' הנ"ל, שאינו נמשך מכל סביבות צדדי המקום כניל אמנם ה"י מתפשט לאט לאט וכו': פי' על סדר התכללות הספי' זה כזה, שמתחילה התפשט הכתר בכל הע"ס

להנות הכלול שם בלי שום שינוי ח"ו כלל וכלל: והבן סה שרמזו ו"ל אשר שמוי בגי' רצון, דהיינו, הרצון להנות:

וכבר נתבאר בענין סוף מעשה במחשבה תחילה, שהוא מחשבת הבריאה שהתפשט מעצמותו ית', כדי להנות לנבראו, ונתבאר שאצלו ית', המחשבה והאור הוא ענין אחד: ובוה סובן שאור א"ס ביה שהתפשט מעצמותו כולל כל המציאות שלפניו עד גמר התיקון העתידי, שהיא הסוף מעשה, אשר אצלו ית', כבר נגמרו כל הבריות בכל שלימותם והנחתם, שרצה להנות אותם: והנה זה המציאות השלם ככל צרכו, נקרא אור א"ס ביה:

וכבר התבאר אשר הנקודה האמצעית, שה"ס הרצון להנות, הכלול שם, קישטה את עצמה, להשוות צורתה להמציאות ביהר שאת, ואע"כ סמצד המאציל אין בה שום שינוי צורה בכל יכרתו, אמנם נקודת הרצון הרגושה בוה כעין המשכה בלתי ישרה משהותו ית', ע"ד המשל הנ"ל מהעשיר עש"ה, וע"כ מיעטה את רצונה מבחי' אחרונה, שהוא תכלית הגדלות של הרצון להנות, כדי להוסיף בדביקות בבחי' המשכה ישרה משהותו ית', כמו"ש לעיל: ואז נחרוק האור מכל בחי' המקום, כלומר מכל ד' המדרגות שיש במקום, ואע"כ שלא מיעטה רצונה אלא מבחי' הר', אמנם מטבע הרוחני שאינו נחלק לחלקים, ואחר זה נמשך שוב אור א"ס ביה אל המקום שנחרוק, אלא לא מולא את המקום ככל ד' בחינותיו, אלא רק על ג' בחי', כמו שהיה הרצון של הנקודת הצמצום, ונמצא אשר נקודה האמצעית שנצמצמה, נשארה חלולה וריקנית, כי לא האיר האור אלא עד בחי' הר', ולא עד בכלל, ונפסק שם האור א"ס:

ויתבאר לקמן, ענין התכללות הבחי' זה מזה חנוהג בעולמות העליונים: ובוה תבין אשר הר' הבחי' נכללים זה מזה, באופן שגם בבחי' הר' עצמה יש ג"כ כל ארבעת הבחי': ונמצא בוה שגם בבחי' הר' הגיע האור א"ס ביה דהיינו לג' בחי' ראשונות שבה, אלא הבחי' האחרונה של בחי' הר' לבד, נשארה ריקנית בלי אור: וזכור זה:

ועכשיו נבאר, מהות הר' בחי' עילה ועולה, המוכרחים להתפעלות שלימות הצורה של הרצון לקבל כניל, בסוד המים הרו וילדו אפילה, כניל ע"ש: דהנה בהאצילות יש ב' בחי' אור, בחי' הא' נק' אור, ובחי' הב' נק' מים, כי בחי' הא' נמשך מעילא לתתא בלו סיוע מצד התחתון, ובחי' הב' נמשך בסיוע מצד התחתון, ע"כ נק' מים, שכן טבע האור שישודו למעלה, וכן טבע המים שישודו לתתא, והבן: וגם במים עצמם יש ב' בחי' דהיינו מים עליונים, שהם ע"י בחי' הב' שבד' הבחי', ויש מים תחתונים, שהם ע"י בחי' הר', שבד' הבחינות:

וע"כ יש בכל התפשטות של אור ע"ס: דהא"ס, שה"ס השרש והמאציל נק' כתר: ואור ההתפשטות עצמו נק' חכמה, שהוא כל שיעור ההתפשטות האור מעילא, מא"ס ביה: וכבר נודע, שבכל התפשטות אור מעילא, כלול בו הרצון לקבל כניל, אלא אין הצורה של הרצון לקבל נגלות בפועל, עד שיתעורר הנאצל לרצות ולהמשיך אור, יתר מכשעור התפשטותו, וא"כ כיון שהרצון לקבל כלול בבחי' כח תיכף באור ההתפשטות, ע"כ מחוייב האור לגלות הכח אל הפועל, וע"כ מתעורר האור להמשיך תוספת שפע, יתר משיעור שבהתפשטותו מצד הא"ס, ובוה מתגלה הרצון לקבל בפועל, באור ההוא, וקונה צורת חירוש בשינוי צורה במעט כניל, כי נעשה בוה כהה מן האור, כי נתעבה מחמת חירוש הצורה הנ"ל, ווה החלק שנתעבה נקרא בינה, וז"ס אני בינה לי גבורה, שבאמת הבינה היא חלק מן החכמה, דהיינו עצם אור ההתפשטות דא"ס כניל, אלא משום שהתגברה ברצון, והמשיכה שפע יתר משיעור ההתפשטות שבה מהא"ס, מחמת זה, קנתה שינוי צורה, ונתעבה מעט מן האור, ויצאה בשם למי עצמה, שהיא ספי' בינה: והנה מהות תוספות השפע שהמשיכה מהא"ס, ככה התגברות הרצון שלה, נק' אור של חסדים, או מים העליונים כניל, מפני שאור זה לא נמשך ישר מהא"ס ביה, כמו אור החכמה,

כי בתחילה התחיל קו האור ההיא דהתפשט שם ותיכף בתחילת התפשטותו בסוד קו נתפשט ונמשך ונעשה כעין גנל אי עגור מסביב והעגור הזה היה בלתי דבוק עם האור א"ס הסובב ע"יו מכר צדדיו שאם יתדבק בו יחזור הדבר לבמו שהי: ויהיה מתבטל באור א"ס, ולא יתראה כחו כלל, ויהי הכל אור א"ס כבראשונה, לכן העיגול הזה סמוך אל עיגול א"ס ובלתי מתדבק בו, וכל עיקר התקשרות ודביקות העיגול הנאצל ההיא עם א"ס המאציל, היא ע"י הקו ההיא הנ"ל, אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן א"ס ומשפיע בעיגול ההיא: והא"ס סובב ומקיף עליו מכל צדדיו, ורחוק ממנו בהשוואה אי מכל צדדיו, כי גם הוא בבחי' עגול סביב

אלא ע"י סיוע של הנאצל, שהתגבר ברצון כניל, וע"כ עולה בשם לפי עצמו, להיות נק' אור חסדים, או מים: והנך מוצא עכשיו בספי' הבינה, שהיא כלולה מג' בחי' אורות: בחי' א', היא אור עצמותה של הבינה, שהוא חלק באור החכמה כניל: ובחי' ב', בחי' ההתעבות ושינוי צורה שבה שקנתה ע"י התגברות הרצון כניל: ובחי' ג', היא אור חסדים שהגיע לה, ע"י המשכתה עצמה מהא"ס ביה:

אמנם, עדיין לא נגמר בוה הכלי קבלה על שלימותו, להיות הבינה כעצם אור החכמה, הנעלה מאוד, שהוא ההתפשטות הישר מאור א"ס ביה, ע"כ נגלה בהבינה, רק בחי' שורש כללי קבלה, ובחי' פועל לפעולת הכלי, דהיינו, שוה אור חסדים, שהמשיכה בכח התגברותה, שוב התפשט היכנה, והתפשטות אור חסדים הוה, נקרא ועיר אנפין, או חגי' כמו"ש במקומו: והנה אור ההתפשטות הוה, ג"כ התגבר ברצונו, להמשיך שפע חדש, יתר מכשעור שיש בהתפשטות שלו מן הבינה, וע"כ נבחן התפשטות זוה ג"כ לבי' בחי', כי אור ההתפשטות עצמו נק' ז"א או חגי', ובחי' ההתגברות שבו, נק' מלכות: שז"ס עשר הספירות: כתר, ה"ס א"ס: חכמה, הוא אור ההתפשטות מא"ס: בינה, ה"ס אור החכמה שהתגבר להוסיף שפע, שע"כ נתעבה כניל: ז"א, הכולל חגי' נה"י, ה"ס אור חסדים, המתפשט מן הבינה: ומלכות, ה"ס התגברות ההתפשטות אור חסדים: וז"ס ד' אותיות, דשם בן ארבע: דקצו של יוד, ה"ס א"ס, כלומר, כח הפועל הכלול במחשבת הבריאה, כדי להנות דבריותי, שה"ס כלי הכתר: ויוד, ה"ס חכמה, דהיינו בחי' הא', שהיא בחי' כח שבפועל, הכלול תיכף באור ההתפשטות של הא"ס: והא ראשונה, ה"ס בינה, דהיינו בחי' ב', שהיא בחי' יציאת הכח אל בחי' פועל, דהיינו האור שנתעבה מן החכמה כניל: ואו, ה"ס ועיר אנפין, או חגי' נה"י, דהיינו התפשטות אור חסדים שיצא ע"י הבינה כניל, שהיא בחי' ג', בחי' כח לגילוי הפעולה כניל, הא תתאה שבהויה, ה"ס מלכות, דהיינו בחי' הר' בחי' גילוי הפעולה בשלימות הכלי קבלה, דהיינו אור חסדים, שהתגבר להמשיך תוספת שפע יתר מכשעור התפשטותו מהבינה כניל, ובוה נקבעה צורת הרצון לקבל, על היכנו, והאור מתלבש בהכלי שלו, שהוא הרצון לקבל, הנגמר רק בבחי' זו הרביעית כניל, ולא קודם היכנה: ובוה תבין בפשיטות, שאין לך אור בעולמות עליונים ותחתונים, שלא יהי' נסדר תחת סדר שם בן ארבע, שה"ס ד' בחי' הנ"ל כי בלא זה לא נקבע הרצון לקבל, שצריך להיות בכל אור, כי הרצון הוה הוא המקום והמדה של כל האור ההיא כניל:

ואין

הע"ס שבו, ולאחר סיום כל ע"ס שבכתה, התפשט החכמה בסל ע"ס שבה, ועד"ו כל השאר כמו"ש: כי בתחילה הותהל וכו' להתפשט שם: פי' רביאת הקו הי' ע"ד התכללות הספי' ומ"ו, ומתחילה נכלל מלכות דא"ס עצמו בסוד הקו, דהיינו שנתפשט בה האור רק לג' בחי' ראשונות דבחי' ד', ולבחי' אחרונה דבחי' ד' לא נמשך האור הישר דבחי' הקו:

ותיכף בתחילת התפשטותו בסוד קו וכו': דהיינו, בהתפשט הקו דרך מלכות דמלכות דא"ס, עשה ב' כתר, שבכ"א עשר ספירות, שהיא ע"ס דכתר דיושר, וע"ס דכתר של עיגולים, שיצאו שניהם בכת אחת: ומ"ש לקמן, שהעיגולים קדמו דיושר, היינו דוקא במהות בנינם, שהמה נבנים תיכף בצמצום א', בערך שאינם מוגבלים מצד העליון, אלא מצד המקבל עצמם כנ"ל, דע"כ המה נבנים רק בפנימי ומקיף, אבל הקו שבו נרשם הנבול גם מצד העליון כנ"ל, שהיא בנין דיושר, בא לאח"כ כנ"ל: אבל ערך הארת העיגולים, בא להם בב"א עם הקו:

והעגול הזה הי' בלתי דבוק וכו': פי' כיון דכל התפשטות הקו אינו רק על ג' בחי' הראשונות, אבל לבחי' אחרונה אינו מאיר, וע"כ נמצאת בחי' זו, בתכונת מקום פנוי בלי אור העליון, וכבר ידעת שכל הספי' נתכללו זו מזו, וא"כ נמצא דבסוף כל כל ספי' וכפי', נמצא מקום פנוי הנ"ל, ונודע דגם מלכות דא"ס עצמו נכללה בבחי' הקו כדי להאיר למטה, וא"כ נשאר ג"כ בסיום מלכות דא"ס, זו הבחי' הנ"ל הפנוי בלי אור, וערכו כעין אויר מפסיק בין הא"ס ובין הנאצלים, ודו"ק:

שאם יתדבק בו יחזור וכו': פי' אם יגיע לשם אור העליון, א"כ יתבטל כל מלאכת הצמצום הנעשה בבחי' הוה, ופשוט: וכל עיקר התקשרות וכו': כלומר, דלכאורה קשה, אם הסיום דכל ספירה היא בבחי' האחרונה הנ"ל, שהוא פנוי מאוד, א"כ איך האיר העליון בתחתון, כיון שבחי' האחרונה מפסיקתו בדרך אלא שוה יתבאר לקמן, פ"ג, איך יש כסגולת בחי' האחרונה, להעלות תמיד אור חוור מתתא לעילא, שבוה האו"ח, מתקשר האור העליון ועובר לספי' התחתונה, אשר כל זה מתהוה בבחי' הקו כמו"ש, וע"כ נמצא כל דביקות נאצל במאצל, אינו אלא ע"י קשר האו"ח שבראשו של הקו בסוד מלכות דא"ס כנ"ל, אמנם חוץ ממקום הקשר הוה, אין להנאצל שום קשר עם המאציל, מסיבת בחי' האחרונה כנ"ל ודו"ק: והא"ס סובב וכו' ורחוק ממנו בהשוואה וכו': פי' דב' בחי' אור, נמצא ב"ס דעגורים, בחי' א', מצד רשימו דכלים דעגולים עצמם, והיינו מה שמקבלים מאו"מ, ממרם ביאת הקו כנ"ל, שאו עוד לא נמצא בחי' גבול מצד המקיף, ע"כ הם מקבלים תמיד הארה זו מאו"מ, שהוא בהשוואה א', אמנם יש ריחוק מקום בין העיגולים, ובין אור המקיף, והינו מחמת בחי' אחרונה שנשארה פנויה מאוד כנ"ל, וע"כ גם העיגולים

עין החיים ענף א'

דרך קצרה בנ

העיונים מקבלים האור דרך הקו, שהוא דבוק בראשו עם המאציל, אפי' בבחי' הד', דהיינו עי' האו"ח, כמו"ש, אשר בסגולת האו"ח הוזה נעשית הבחי' הד' בחי' משפעת:

כן הוא מוכרח שהארת א"ס וכו': דרך קו ההוא לבד וכו': כלומר, דאפי' העגולים, שתכונתם עוד נכנה מטמם ביאת הקו, דע"כ מקבלים הם בחי' הארה דרך אור מקיף, אמנם מרחוק היא, אבל עיקר הארתם מוכרחים לקבל מבחי' הקו דוקא בלבד, דאם יוכלו לקבל כח הארתם מאו"מ, א"כ יתבטל שוב כל הגבול דבחי' אחרונה:

יוך מדות וי"ס וכו' וקצבה ומספר קצוב: מדה, יורה על ענין בחי' אחרונה, שהוא מודדת את הספירות ומסיימת אותם: ספירה, יורה על שפע עצמות האור, שבא בהמדה: ומספר קצוב, יורה על ע"ס דאור ישר הבא מעילא לתתא, ועל ע"ס דאו"ח העולה מתתא לעילא, דהיינו מבחי' האחרונה עד כתר, כמו"ש, שזוהו המספר הוא מחוייב להיות בכל ספירה לא פחות ולא יתר: כדי צרכם בלבד וכו': פי' באופן שיעלה ענין התיקון כהלכתו, בסו"ה כי לא ירח ממנו נדח:

היותר דבוק עם הא"ס: משום דאין בשורש הכתר שום בחי' כפי, וכל ריחוק מקום ה"ס שינוי הצורה, שהיא רק מתכונת הכלי, ועד"ו יתר הבחי' שהיא לפי מדרגתה:

הוא הנק' כתר דא"ק וכו': דע"ס הם כח"ב זו"נ, שהוראתם הוא לפי ערך התקרבותם לבחי' כלי ממש, שהוא מלכות: וחכמה, בינה, וועיר אנפין, המה ג' בחי' הראשונות, שמתכונתם יוצא התגלות הכלי, לפעולה וכתר ה"ס א"ס וע' בארוך:

ונמשך מעט וחזר להתעגל וכו': דאע"ג דאמר לעיל, שהעיונים ויושר יצאו כב"א, היינו דוקא בנ' ראשונות דיושר, כח"ב, אבל ז"ת יצאו ונמשכו לאחר תשלום העיונים דאותו הספי', ומאי דקאמר ונמשך מעט, יורה על ז"ת חג"ת נה"י דיושר, שנמשכים לאחר השכום י"ס דעגולים:

את כל המציאות, כנ"ל: וז"ס הוא ושמו אחר כנ"ל: ואע"ג שמקום הקבלה של זה המציאות הי' ודאי בבחי' ד', וגם בתכלית גדלות הרצון לקבל, עד כלי גבול ושיעור, מ"ס אין שם מחמת זה הפכיות הצורה ח"ו, ואפי' שינוי צורה לא נרגש שם כנ"ל, אמנם בצאת הרצון להתעלות ולהסתלק מגדלות הצורה, של הרצון להנות, דהיינו בחי' אחרונה שבבחי' ד' כנ"ל, או נקבע השינוי צורה בבחי' ד', בשיעור חוק, להיות כל אור א"ס הסתלק על ידה, ואפי' מג' בחי' הראשונות, כנ"ל, שבוה נעשה מקום של האור כולו, פגיו וריק סן כל ארבעת הבחי', ואז נמשך להמקום, שיש בו כבר הרשימו של ד' הבחי', נמשך אור חדש, כפי רצון החדש של המקום, דהיינו רק על ג' בחי' של כל בחי' ובחי', ובחי' אחרונה שבבחי' הדי' נשאהר חלל פגיו כנ"ל, אשר חלל הפגיו הזה, לא יוכשר לקבל אורו עד גמר התיקון:

ובזה תבין ההפך, בין סטרא דקדושה לבין סטרא אחרא: להיות פרצופין דאביע דקדושה מתוקנים ע"ד התפשטות הקו, המתוקן במדת הרחמים, שהוא רק על ג'

עליו, כנ"ל, כן הוא מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהי' דרך קו ההיא לבד. כי אם היה האור נמשך להם גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים בבחי' המאציל עצמו בלתי גבול וקצבה, ולא עוד אלא אפי' גם קו ההיא דק מאד, ולא בהתחברות גדול, כדי שיהיה האור הנמשך אף הנאצלים במדה וקצבה, אשר לסבה זו נק' הנאצלים יוד מדות וי"ס, להורות שיש בהם מדה וקצבה ומספר קצוב, משא"כ בא"ס: וכמו"ש בספר הזוהר פ' פנחס, פקודא תליסר דא ק"ש וכו' אבל לא אית לי מדה ולא שם ידוע כגונא דספירן וכו' דכל ספירה אית לה שם ידוע למדה וגבול ותחום ע"כ, ובהיות הקו דק, ימשך להם שפע כדי צרכם בלבד, בערך היותם נאצלים, ולא יותר מדאי בערך היותם מאצילים:

והנה העגול הזה הראשון היותר דבוק עם הא"ס הוא הנק' כתר דא"ק: ואח"כ נתפשט עוד הקו הזה, ונמשך מעט, וחזר להתעגל ונעשה עיגול ב' תוך עיגול הא', וזה נק' עגול החכמה דא"ק: ועוד התפשט יותר למטה, וחזר להתעגל, ונעשה עגול ג' תוך עגול הב' הזה, ונק' עגול בינה דא"ק: ועד"ו היה חוזר ומתפשט ומתעגל, עד עיגול יוד, הנק' עגול מלכות דא"ק: והרי נתבאר ענין יוד, ספירות שנאצלו בסוד יוד עיגולים זה

בעלת חסדה של השפע היא: גם נתבאר, שכל השינוי צורה שבין מאציל לנאצל, הוא בבחי' הרצון לקבל שיש בהנאצל, שאינו ח"ו נהוג כלל במאציל העליון: ונתבאר ג"כ, אשר ענין דבר גשמי נבדל ונתחד עי' גרון ומקבת, שמרחיק חלק מחבירו על ידיהם, ובוה נשארים נבדלים זה מזה, וענין רוחני נבדל בכח השתנות הצורה, שנקנה לחלק היכנס, וענין פירוד החלק זמ"ז מגיע, באופן שמתגדל בהחלק בחי' שינוי צורה עד להפכיות ממש, סן הכל, שבוה נפרד ומתרחק, עד שאין להם שום יחס ביניהם כלל, וכמו זרים נחשבים זה לזה, כמו"ש לעיל:

גם נתבאר, אשר ענין שינוי הצורה הזאת, דהיינו הרצון לקבל שיש בכל נאצל ונברא, אע"ג שאינה נמצאת בעצמותו ית' ח"ו כלל וכלל, מ"ס היא נמשכת הימנו ודאי, אלא שהמטבה הזו נק' המשכה בלתי ישרה, ע"ד המשר מעשיר כנ"ל, כי זהו עיקר קוטבו של מחשבת הבריאה, שהיא כדי להנות לנבראיו, שמוה הוטבע חוק מחוייב בהנבראים, לקבל הנאתו בחשק נמרץ, וכיון שהמחשבה ההיא, כדי להנות לבריותי', הוא ודאי בלי שיעור, מובן סאליו, אשר גם הרצון והחשק המוטבע בהבריות, לקבל הנאתו ושפעו, הוא ג"כ בלי שיעור:

ונתבאר אשר כל זה המציאות אשר לפנינו, כבר היתה כלולה בא"ס ב"ה בטרם הצמצום, שה"ס התפשטות כל אורות והנשמות הכלולים במחשבת הבריאה כנ"ל, אמנם הרצון להנות שהיא נק' מקום, המחזיק בתוכו את אורו ושפעו כנ"ל, היא נמצאת שם בתכלית השלימות ודבקות בהמאציל, כי בכל יכלתו, לא נבחן שם כלל בחי' שינוי הצורה במקום ההיא: שז"ס שאטר הרב ז"ל, בתחילה היה אור א"ס ממלא

ואין להקשות על זה שהיוד רוכז להכמה והי' לבניה, דהא כל עצמות האור, שאך יש בע"ס, הלא הוא נמצא בספירת החכמה, ובינה וועיר אנפין ומלכות, המה רק לבושים בערך החכמה, א"כ הי' צריך לה להחכמה, לתפוש אות היותר גדולה בשם בן ד': והענין הוא, דענין האותיות דהשם בן ד', אינם מורים ומרמזים, על שיעור וכמות האור שבע"ס, אלא שהם מורים בערכי התפעלות הכלי, כי הלכן שבקלף הס"ת, הוא מרמז על בחי' האור, והשחור שהיא האותיות שבס"ת, מרמזים על בחי' איכות הכלים: וע"כ הכתר, כיון שהיא רק בחי' שורש דשורש אל הכלי, לכן מרמזו רק בקיצו של יוד: והחכמה, שהיא בחי' הכח טרם שנתגלה לפועל, ע"כ נרמז באות היותר קטן שבאותיות, דהיינו ה' יוד: והבינה, שבה יצא ונגלה הכח אל הפועל, נרמז באות הרחבה שהוא הא': והוא, כיון שאינו אלא בחי' כח לגילוי הפעולה כנ"ל, ע"כ נרמז באות ארוך ודק, שהוא הוא: שהקויות, כורה שעריון הויית כלי טמון בו בכח בהעלם: ואריכות הקו, כורה שבסוף התפשטותו נגלה על ידו כלי נמורה ושליטה: כי החכמה לא הספיקה בהתפשטותה, לגלות כלי שליטה, כי הבינה עדיין איננה כלי ממש, אלא בחי' פועל הכלי כנ"ל, שע"כ רגל היוד קצרה, להורות שעריון קצר הוא שלא גילה, ע"י כח הטמון בו, וע"י התפשטותו, בחי' כלי שליטה: וגם המלכות, נרמזת כאות ה', כמו ספירת הבינה, שהוא אות רחבה, שנגלית בשלימות הצורה: ולא יקשה לך ע"י, מה שהבינה והמלכות יש להם אותיות שוות, והיינו כשום, שבעולם התיקון המה באמת דומים זה לזה, ושואלים בליהם זל"ז, ובס"ת ותלכנה שתייהם יחדיו, שיתבאר במקומו:

(1) ובה תבין ענין דבר ונוקבא הנבנתים בכל ע"ס, (כי יש ב' בחי' דבר ונוקב' בחי' א' הוא חכמה ובינה, בחי' ב' הוא ז"א ומלכות), והענין, דמלת דבר, יורה אך משפיע ולא מקבל, ומלת נוקבא, יורה מקבלת ולא משפעת: והנה כל החידושים והתולדות וריבוי הצורות, יוצאים רק על ידי בחי' נוקבא, כי הוא בעלת ההריון, והלידה והמניקה, והמגדלת בנים, אשר כל אלו אינם נבנתים בחדרכו כלל, כי אין בגדר הדבר זולת להשפיע לחנויק: והשפעת הדבר נבחן בשנים, בחי' א', הוא בחי' שפע של המציאות, דהיינו ללידת בנים, ונשמות חדשות: ובחי' הב' הוא שפע של קיום המציאות, דהיינו מוון ומתיה להחיות בני ביתו, והנה החכמה והז"א הם ב' דבורין, מפני שהם שניהם בחי' התפשטות כנ"ל, דמלכות הוא חכמה, וע"כ כלים שלהם דקים, התפשטות האור סן הבינה, והז"א הוא להיותם כלולים בהתפשטות רק בבחי' כח לבד, שבהחכמה כולל הכח אל בחי' פועל, ושורש לכלי, ובחי' כלול הכח, לבחי' גמר פעולה של כלי: וע"כ, כיון שאין בהם כלי קבלה, המה מסוגלים רק להשפיע: ותבינה והמלכות, הם ב' נוקבין, כי הן שתייהן, בבחי' שפע שנתעבת, כנ"ל, דהיינו שנתעוררו להוסיף המשכת שפע הרשה משורשם, יתר מכפי שיעור התפשטות שלהם, אשר ע"י אתערותא דלתתא שלהם, בדבר תוספת שפע, גמרו בזה צורת הרצון שלקבל, שהי' כולל בהדבורין, רק בבחי' כח כנ"ל: וע"כ נגמרו בהם הכלי קבלה שמשום זה נקראים נוקבין:

ובזה תבין, סוד הווג של דבר ונוק' הנוהג באורות עליונים, באופן, שאין שום דבר נמשך לתתא, זולת עי' וזוג דו"ג: שהוא סוד טמיר ונעלם, וע"כ אאריך פה מעט, כדי להרחיב הדברים: ואגב אורחא, אבאר הפ' הנסה אלקים לקחם לו גוי מקרב גוי וכו', דמה ענין הפליצה הזאת, גוי מקרב גוי, ומה טיבה של הפלאה הזו, דודאי כל בחי' גאולה, היא גוי מקרב גוי: וכן סו"ה וישאלו איש מאת רעהו וכו', כלי כסף וכו', שמתמיה מאד שהשי"ת לא הי' לו עצה אחרת להוציאם בכסף וזהב, זולת ע"י רמאית ושאלה שמתמיה מאוד:

והנה כבר נוכחנו לדעת, ענין הכלי והמקום באורות עליונים, שה"ס הרצון לקבל ההנאה והשפע הכלול בכל תחתון: ובארנו ג"כ, שהרצון לקבל הכלול בהנאצל, זו עצמו הוא מדת שפעה, לא פחות ולא יתר, כי בגשמיים המוכרבים, יצויר קבלה יתר מכפי שרועה, דהיינו ע"י כפיה והכרה, שזו ודאי אינו נוהג באורות עליונים: וע"כ הרצון לקבל, שנמצא בהנאצל, היא

וכ"ז הוא בחי' י"ם הכוונות וכו': פ"י דע"ם דאדם קדמון. המה כוללים לכולהו עוצמות דאבי"ע, שהם נחשבו רק לבחי' לכושים לא"ק:

אלה א"פ פנים וכו': ומהם אינו עוסק כלל בספר ההוא, רק מא"ק וד' לבושי אבי"ע:

וכולם כגלדי בצלים וכו': לאפוקי מעיגול שטחי, דיש בו פנים ואחור, אלא כדורו, שאין בו רק מפנימי ומקיף, וסופו כאמצעו כנ"ל:

והנה הבחי' המחבר כל העיגולים יחד וכו': דשפע העצמות אינו מגיע לעיגולים, אלא דרך קו כנ"ל, שהיא מחברם יחד: כדמיון ג' קיום וכו' דקו היסוד היא חח"נ, וקו שמאל הוא כנ"ה, וקו האמצעי הוא דה"ו וכן ע"ד כגולתיו חב"ד חג"ת נהי"ם כמ"ש:

מתחתית סיום כל העיגולים: פ"י דהקו מתפשט עד נקודה האמצעית, שהיא הסיום דכוס, אבל לא עד ככלי:

לבא עי"ו כמיעוט הרביקות, לכן שיתף עמו מדה הרחמים, דהיינו שצמצם א"ע סבלי להתפשט לבחי' הד', וחור וקבל הארתו דרך קו דק, שה"ס ג' בחי' הראשונות של בחי' הד', שכליו דקים כניל, וע"כ נק' מדה הרחמים, כלומר שאין בהם חשש דינים כניל:

וכייל לנו הרב ז"ל בכמה מקומות בספר הזה, אשר תכונת הרוחני אינו כלל בבחי' עובר מסקום למקום ויהי' נעדר מציאות הראשון למציאות הב', כדרך דבר גשמי, שפושט צורתו הראשונה ולובש צורה שנית, ונמצא צורה ראשונה נעדרת היסנה: אלא אם דבר רוחני עובר מבחי' לבחי' אחרת, אינו מחליף צורתו, אלא הוא בחי' הוספת הצורה, וכל מקום שעובר בו נמצא קונה מקומו לנצחיות, שז"ס הוא ותמורתו יהי' קודש, שהקדשים מסודרים תחת חוק האורות העליונים, וע"כ גם בהם אינו נוהג חילוף ותמורה:

ולפ"ז הבין, דלע"ג שאמרנו שא"ס צמצם את עצמו, וחור והמשך הארותי' דרך קו דק וכו', אין הכוונה שנעדר ח"ו מחמת זה צורה הקודמת, שמתרם הצמצום, אלא שמלכות דא"ס התצמצמה וקיבלה לצורת הקו הדק, עד שנתפשטה לכולהו עולמות דאבי"ע, אמנת בחי' הא"ס ג"כ לא נשתנה כלל, וע"כ מתלבשים זה בתוך זה, כי אור א"ס מתלבש בתוכיותם ובפנימיותם דאבי"ע: וז"ס, שיתף עמו מדה"ר, כלומר דמן הצמצום ואילך, יש ב' הנהגות, כי ניתוסף ובשתתף עם מדה"ר: והנה נחקק רב', דהיינו הנהגה של המציאות, והנהגה של קיום המציאות: הנהגה א', נמשכת במה"ר, והנהגה ב', נמשכת ממדת הרחמים, וע"כ אין לך דבר בכל העולמות, שצמצום ולמטה, שלא יהי' משותף מן ב' הנהגות הנ"ל, וכל דבר ודבר נבחן בו ענין מציאותו לבד, וענין קיום מציאותו השתתף עם ענין המציאות: ער"ם, האדם נולד בסוד ההנהגה של המציאות, הנמשך מא"ס, והוא חי, אבל קטן וחלש, ואין לו זכות קיום כלל, אמנם משתתף עליו, סוד הנהגה של קיום המציאות, הנמשך מהארת הקו, כניל, וע"ס הנהגה הזו, הוא ניוון, וממשיך ימי חיותו וקיומו, וקונה כל מעלותיו: ומיטן לרבר, דכל מה שנמשך ע"י יגיעה, היא מבחי' הנהגה הב':

והענין, דכל חידוש בחבריה מתייבב להמשך מן הא"ס, כי כל העולמות העליונים והתחתונים לכל פרטיהם משתרשים שטה, בסוד אין כל חדש תחת השמש כניל, וע"כ משהו האדם וכל דבר חי בסוד הנהגה א', הנמשכת מהא"ס ב"ה: אמנם כשנולד, תיכף עובר עליו סוד הצמצום דבחי' אחרונה, וע"כ אע"פ שהיא בריה שלימה והי, אמנם אין לו זכות קיום כלל, מחמת שהיא כלול מבחי' אחרונה שבמלכות דא"ס, שהוא מדה הדין, ובסוד השפע של הארת הקו, שהיא

בתוך זה, וכ"ז היא בחי' י"ם הכוללת דרך סתם כל בחי' העוצמות כולם, אמנם מבואר ופשוט שכמה מיני עוצמות, נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו אלה אצפים ורבו ריבואות, וכולם כאחד הם בתוך המקום החלל ההיא הנ"ל, ואין דבר חוצה לו: והנה כל עולם ועולם יש בו י"ם פרטיית, וכל ספ"י וספ"י פרטיית שבכל עולם ועולם כלול מיס' פרטי פרטיית, וכולם הם בצורת עיגולים זה בתוך זה, וזה לפנים מזה, עד אין קץ ומספר, וכולם כגלדי בצלים זה בתוך זה, ע"ד תמונת הגלגלים, כנז' בספרי תוכניים: והנה הבחי' המחבר כל העיגולים יחד, היא ענין קו הדק הזה, המתפשט מן הא"ס, ועובר ויורד ונמשך מעיגול על עיגול עד סיום תכלית כולם כנ"ל, ודרך קו הזה נמשך האור והשפע הצריך לכ"פ או"א מהם, והרי נתבאר בחי' יוד עיגולים של י"ם:

ועתה נבאר בחי' הב' שיש ב"ם, הלא היא בחי' אור היושר, כדמיון ג' קיום, בצורת אדם העליון: והנה דרך קו הניל המתפשט מלמעלה למטה אשר ממנו מתפשטים העיגולים גם הקו ההיא מתפשט ביושר מלמעלה למטה, מראש גג העציון של עיגול העליון מכוסם עד למטה מתחתית סיום כל העיגולים ממש, מלמעלה למטה כפוף זקופה, כפוף מר"ח אברים מצטיירים

היא בחי' המציאות במהותם עצמם: עיקר ב', היא בחי' הקיום של זה המציאות: דמלא גדול אנו רואים בכל בריה ובריה, שמצד אחד נראה כמו שהוא חי ומצוי ברשות עצמו, כלומר שלו בטבע: ומצד השני, אנו מרגישים בכל בריה ובריה, אשר אין לו רוח החיים בטבעו ממש, אלא רק בבחי' קנין מלאכותי, דהיינו על ידי אכירה ושתיה הולך וקונה לו סדת ימי חייו, ואם ישבת איזה ימים ולא יקנה לו החיים מן החוץ אז נופל וכת: ע"כ מצד א', נראה שהחיים נצורים בבחי' בטבע, ומצד הב' נראה שכל החיים של החי בא לו במקרה, ע"י קנין, ע"ד העשירות, והכבוד, וכדומה: ולטה זה, יושב בשמים ישחק לנו שלכאורה הוא כמו לעג שלווע ע"ד בריותי, ואם רצה ית' ליתן לנו מתנה חשובה הו, ולכחבנו בין החיים, הי' לו ליתן לנו עכ"פ משך ע' שנותינו הללו בטבע, ולטה עוד מטריח אותנו לקנות אותו מן החיץ, ע"י אכירה ושתיה וכו':

והענין הוא ע"ד שאמרנו ח"ל: מתחילה ברא הקב"ה את העולם במדת הדין, וראה שאין העולם כדאי, שיתף עמו מדת הרחמים, פ"י דבריהם, ע"פ הנ"ל, אשר בסוד א"ס שמתרם הצמצום, יצאה הכלי קבלה בתכלית הגדרות, וגם בתכלית השלימות, דהיינו שהי' אור א"ס ממלא את כל המקום אפי' לבחי' אחרונה שבבחי' הד', שה"ס מדת הדין כניל, אמנם נקודת הרצון נתערה מבחי' זו אחרונה, שהרגישו בחי' שינוי הצורה, שז"ס ראה שאין העולם כדאי, והמקבלים יהי' יכולים עוד

על ג' מדרגות הראשונות של קבלה, נפרשים מבחי' אחרונה שבבחי' ד', וע"כ אין בהם הפכויות הצורה מן המאציל, וע"כ דבוקים בו ית': אמנם ה"א והקל"י, כליהם מתוקנים מבחי' ד', ומבחי' אחרונה שבה, בתכלית הגדלות של הקבלה, עד שאין בהם מניצוץ ההשפעה ולא כלום, ונמצאים בתכלית הריחוק וההפכויות מן המאציל, שאין ענין המאציל אלא להשפיע ולא כלל לקבל, וה"א בכל פנותיהם שהם פונים יהי' רק לקבל ולא כלל להשפיע, וזוה נהתכים מהשושש ומשהי"ם, כאבר הנחתך ונבדל מן קומת החי, שאין לו עוד עסק של כלום עם האברים החיים: וזוה תבין, סו"ה, ורגלי' יורדות מות, שבזוהר פירשו על רגלי המלכות המתלבשים בראשין דקליפות הטמאות, שנקראים מות, פ"י, דסוף דבר נק' רגלים, כי הרגלים הם סוף הקומה, והיינו בחי' אחרונה שבבחי' ד', הנק' מלכות, שהיא מתלבשת בשרשין של פרצופין דקליפות, כלומר שנטלו זה הבחי' האחרונה להלכס, דהיינו רצון של קבלה בתכלית הקצה, שהוא נקי לגמרי מניצוץ השפעה, שהיא כל גדרם של ה"א כניל, והמה הם המות כניל: אמנם צריך להבין, ענין ההתלבשות הנאמר על רגלי המלכות, שה"ס אלקיית, שהי' מתלבש וכו' בהמות ח"י, דאיהו ענין רחמי להתלבש א"ע בהמות ח"י: וצריך להבין את זאת באר היטב, שהיא מהררים התלוים בשערה, והזהר מאד שלא להחטיא את המטרה בעירוב קודש בחור נקראים בשם קליפות: ואבאר זה, צריך להבין, למה נקראים בשם קליפות: ומתחילה עדי"ם כמו אדם השולח חנה לחבירו, והיא דבר רך ולא, וע"כ מתיירא שלא יתנף ולא יתקלקל בדרך, שבמשך הדרך עלולה להתקלקל עד שלא יהי' הסתנה ראוי לכלום, לכן כרו להיות בטוח, שיגיע המתנה ליד חבירו בכל הדרו ושלימותו, משי"ם אותה בתוך תיבת עץ קשה, וזוה בטוח שיגיע ליד חבירו בטוהרה ובשלימות, ועדין המה כל ענין של הקליפות, שהמה באמת רק שומרים לקדושה, אלא כל עוד, שהענינים מצויים במהלך דרך תיקונם, או רשע מבחיר את הצדיק, והס"א מסבב על הקדושה, כמו קליפה הסובבת על הפרי, שבוה נשמר הקדושה שבסוף דבר ויבוא לשורשם בתכלית הגדלות והנקיות:

(יא) וארחיב הענין הזה, כי מאוד נכבד הוא: והנה נוכחת לדעת, אשר כל מדת גדלות השפע תלוי במדת הכלי קבלה, שהיא ענין הרצון של קבלה כניל, וכל הצמצום א' לא בא אלא לתקן את זאת, על דרך התיקונים של עילה ועלול ככל פרצופי אבי"ע, אשר כל התיקונים האלו, נצרכים לחיקון נקודה האמצעית שנתצמצה, דהיינו בחי' אחרונה שבבחי' ד', כניל, אשר בגמר החיקון, כשהי' הנבראים יכולים להשתלם בבחי' אחרונה לבחי' הד' הנ"ל, או ישובו לשורשם שבא"ס ב"ה, כי יוכלו לקבל זה השיעור הגדול, של אור א"ס ב"ה בלי גבול, באשר שיש להם כלי הקבלה של בחי' הד' בשלימות, וגם בטוהרה, כלומר בלי שינוי צורה כניל, אמנם טרם עלות נמר התיקון ככל משפטו וחקתו, יהי' הכלים הנמשכים מבחי' אחרונה הנ"ל, בחי' גרון מפריד אלוף ח"י, כי יש בהם בחי' שינוי הצורה, ע"ד הפכויות הצורה, שהוא מפריד את המקבלים של סוג הזה, מן שורש החיים כניל: והנך מוצא בכל השלימות והמטרה הנרצה לנו, אינו אלא השגת הכלי קבלה היותר גדולים: ולעומת זה אנו רואים, שכל ענין הפירודא והס"א, משוער לפי מדות השגת בגדלות כלי קבלה, דהא כל ענין ושבת הקדושה ורום מדרגותי, הוא משוער, רק לפי מיעוט ונקיות של כלי קבלה כניל:

ולפ"ז נמצא לנו החיוב, לאחוז את החבל בשני ראשיו שלו: דהא אם אנו מתאמצים בעבודה, כדי להקטין ולנקות את הכלי קבלה שלנו, ולעשות את רצוננו רק לחשפוי, כדי לחשוות את הצורה ליוצרה: נהי' בזה מחוסרי השלימות, דשלימות השפע צריכה לכלי קבלה היותר גדולים כניל:

ולאידך גיסא, אם אנו מגדילים את הכלי קבלה שלנו, אז אנו נופלים ח"ו לבאר שחת תחת השראת ה"א והקליפות כניל, אמנם זה סוד הכתוב באיוב, התשלה ברקים ויכבו וישובו ויאמרו כן הגנו: שז"ס ב' תעיקרים הכוללים, המשותפים בכל עניני הברואה: עיקר א',

עין החיים ענף א

פנים מאירות כה

שהם בדרך הענולים: דענין התחלקות והבחן המדרגות נמשך מהארץ הקדושה ענולים ויושר מקבלים הימנו:

ב' בחי' דרך ענולים ודרך קיום: כי הענולים נמשכים מרשימת המקום פנוי מרם שהאיר בה הקדושה והיושר נמשך מהארץ הקדושה ענולים, שאין העדר והשתנות ברוחניות, אלא הענינים נוספים בערכי התלבשות וע"ז:

שהענול הסובב על כולם וכו' נגלגל הכתר וכו': פי' דר' הבחי' הי' כלולים במלכות דא"ס ג"כ, אלא שלא הי' שום שינוי צורה בבחי' הד', וממילא אין כאן הבחן כלל בבחי' א', לבחי' שניה, דכל ענין ההבחן הוא בערכי ההתעבות, עד שמחגלה כלי הקבלה האמיתית, שהוא בחי' ד', שיש בה בחי' עיבוי ושינוי צורה ממש, שכ"ו לא הי' כלל באור א"ס ב"ה, כנ"ל, אבל מהצמצום ולמטה, שנתהוה בבחי' הד' בחי' עיבוי ושינוי צורה, נמצאו או נבחן כל הד' בחי' בהבחן ההתעבות שלהם זה יותר מזה, וע"כ נתהוה תיכף בעת הצמצום הבחן הע"ס דענולים, שהם עינול הכתר, והחכמה, והו"א, והמלכות, אשר היו מקבלים הארתם, מא"ס המקיף עליהם כהשואה א', בלי הבחן המדרגה: אלא אח"כ, בהארץ הקדושה נעשה גם בהארץ ענולים הבחן מדרגות, כנ"ל, ואז נמצא הכתר שאין בו כלל בחי' כלל, הוא וראי יותר קרוב אל הא"ס, כי ענין הריחוק מקום, הוא ע"פ ערך שינוי צורה שיש בכלי הקבלה, והחכמה, שהוא עכ"פ בחי' כח לכלל, הוא פחותה מן הכתר, והבינה, שהיא בחי' פועל לכלל, עוד גרועה ממנו, והו"א, שהיא בחי' כח לפעולה גמורה, עוד גרוע מהבינה, והנוק', שהיא בחי' פעולה הגמורה שבכלי הקבלה, הוא פחותה מכולם:

אמנם נגלגל הב' וכו' יש הפסק וכו': פי' דביאת הקדושה הי' בסוד התכללות הספירות זה מזה, ויצאו ע"ס בכתר בשלימות, ואח"כ יצאו ע"ס דחכמה, וכבר נודע שבחי' האחרונה שבמלכות נשארה פנוי' בלי אור, נעשה מחמתה בחי' הפסק בין ספירה לספירה, והבן:

עד שנמצא עוה"ז וכו': היינו בערך ענולים:

ועוד יש סבה ב' קרובה אל הנ"ל: פי' דבטעם הקדום מבאר הבחן המדרגות לפי תכונת הכלים דענולים עצמם, וכאן מוסף מעם ע"פ הארץ הקדושה, אשר גם הענולים מקבלים עיקר הארתם ממנו: וידוע שהארץ הקדושה האור עצמו בבחי' ראש תוך סוף, כנ"ל, כי בו יש בחי' הגבול מצד המאציל ג"כ, כנ"ל:

הוא מתפשט ואח"כ מתענל וכו': פי' דהענולים מסבכים דוקא על הראש דיושר ולא על ו' ספירות תחתונות דיושר, ונמצא בביאת הקדושה, ונמשך ג"ד דיושר שהם כתר חכמה בינה נמשך עמו יחד כל עשר ספירות

מ"ס ג"כ בכללות, וכל ספי' מהם בפרטות מ"ס, עד אין קץ, ע"ד הנ"ל בענין י"ס שהם בדרך עינולים: והנה בחי' זאת הב' נק' צלם אלקים, ועליהם רמו הכתוב באמרו ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים, וכמעט כל ספר הזוהר ותקונים רוב דבריהם כולם מתעסקים בבחי' ב' הזאת בלבד, כמו"ש הישב במ"א: והרי בזה מתקיימים ב' הסברות הנ"ל, כי יש ב' בחי' דרך עינולים, ודרך קיום, ושניהם כא' שובים דברי אלקים חיים, ובוה יתיישב לך כמה מאמרים הנראים כחולקים זה על זה בענין סדר ומצב הי"ס, גם נתבאר לך התקירה הנ"ל, איך יהי' ראש וסוף מעלה ומטה בענין הי"ס, והנה הוא מבואר בכל ב' בחי' אלו, הא' בחי' הי"ס בציר ענולים זה תוך זה, וזו פשוט הוא שענינול הסובב על כולם שהיא נגלגל הכתר, הנה הוא דבוק עם הא"ס יותר מכולם, ולכן היא משובת מכולם: אמנם נגלגל הב' הנק' חכמה, יש הפסק בינו ובין הא"ס, והוא נגלגל הכתר, לכן מעלתו למטה ממעלת הכתר: וכן נגלגל הבינה הוא רחוק מהא"ס שיעור שני עינולים, ומעלתו למטה ממעלת חכמה: ועד"ז כל עינול ועינול מכל העולמות כולם, אשר בתוך החלל, כל הקרוב אל הא"ס יותר מחבירו הוא עליון מאוד ומשובת מחבירו, עד שנמצא עוה"ז האמצעי החומרי היא נקודה האמצעי התיכוני תוך כל העינולים כולם, בתוך כל המקום החלל ואויר הפנוי הנ"ל, וגם הוא מרוחק מן הא"ס, הרחקה גמורה יותר מכל העולמות כולם, וע"כ הוא כ"כ גשמי וחומרי בתכלית הגשמיית עם היותו נקודה האמצעית בתוך כל העינולים והבן זה הישב:

ועוד יש סיבה ב' קרובה אל הנ"ל, כי הנה נתבאר איך הקדושה נמשך מא"ס הוא המתפשט ואח"כ מתענל, ומתפשט

דהיינו בגלות בארץ העמים, ואז ויתערכו בנויים וילמדו ממעשיהם, כי באים לידי קטנות הדעת, וע"כ אינם יכולים לעסוק בתורה ומצוות לשמה, דהיינו ע"ס להשפיע נתת רוח ליוצרים, כי הכלי קבלה מנושמים בהם, ועי"ז הס"א מתדבק בהם ומביא את קבלת השפע שמקבלים, לבחי' מות ופרודא כנ"ל, ונעשין בלי קבלה שבתם בכל פעם ופעם יותר מנושמים, ונפרדין בריחוק יותר מרשות הקדושה, כי הכלי קבלה והשפע מתגדלים זה ע"ז: עד"ס מי שיש לו שפע של מנה רוצה מאתים, אבל מי שיש לו שפע של מאתים רוצה ארבע מאות, וכן להלן, נמצא ששיעור השפע שהס"א עושקה, עוד מגדיל ביותר ומרחיב את הכלי קבלה, שז"ס עכירה נורית עכירה, אמנם

מדת הרחמים, משם נמשך לו משך ימי חייו, וכל מעלותיו, ובוה יוכן סהות הקליפות בסוד זה לעומת זה עשה האלקים: והנה מציאותם וראי שהם נמשכים ג"כ מבחי' אלא ע"י שביורת הכלים, כמו שיתבאר בפ"ה: אמנם ענין קיום מציאותם אינו נמשך מהארץ הקדושה מדת הרחמים, אלא מהארץ הרשימו, דהיינו מקום החלל שהותצמצם, משם מניע להם השפע של קיום הציאות: דכבר ביארתי בפ"ה הקצר שהארה נמשכת למקום החלל מסוד אור המקיף, המאיר לתוך המקום החלל בהשואה א' בלי חילוק דרגות, ונמצא שמאיר ג"כ אפי' לבחי' אחרונה, אלא הוא הארה מרחוק מאד, כלומר הארה מוקטנת, ומשם שורש השפע של קיום הציאות לקליפות, אמנם בי"ע דקדושה יהי' שורש השפע של קיום הציאות בסוד מדת הרחמים שהוא הארץ הקדושה, שכליו דקים, שאין בהם מבחי' האחרונה, ודו"ק בזה, שהוה כל ההבחן בין הקדושה, ובין הס"א הנק' מות:

ועם זה יבואר ענין התלבשות קדושה בקלי', בסוד ורגלי' יורדת מות, דכבר ביארנו שאין התיקון עולה כחלכתו וזולת בהשגת כלי קבלה היותר גדולים, דהיינו מבחי' ה' בסוד מדת הדיון, שז"ס הב' בתיקוני וזהו א"ס לא נתייח ותודיה עלי' עד דיהבין ליה בת זוגיה, פי' דעיקר כל התיקונים הוא לתקן את בת זוגי' דא"ס, דהיינו בחי' הד' הנ"ל, הנמצאת בתכלית השלימות בא"ס, וכל ענין שיתוף דמדה"ר לא בא לשנות הכלי קבלה ולמעט, אלא להמציא כל תיקוני דאבי"ע, שסופם לתקן את הבחי' האחרונה, ולהפך אותה על בחי' השפעה, שאו לא יהי' נבחן בה שינוי צורה כנ"ל, ואז תהי' נקראת בת זוגי' דא"ס, והבן: ולפי' תבין כפשיטות שאנו מוכרחין בהשגת הכלי קבלה הגדולים, כדי לתקן אותה כנ"ל, והנה בסוד מלכות דקדושה א"א להשיג את זאת, להיותה כבר משותפת במדת הרחמים, שאינו מאיר לבחי' אחרונה דקבלה, וכמו שאמרנו הו"ל כל המתנאה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בסודו מאיר פי' כי המתנאה על חביריו נמצא אינו סוגיש רק את עצמו וכסנו, ובוה מתנשם אצלו כלי קבלה שלו עד להשכיית הצורה ופרודא, וע"כ אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בסודו אחר, כי נגרש מחמת זה מסדור הקדושה תיכף וזמיר, ונפול לסדור הקליפות והס"א, להיות עורחו משתוה עם הס"א, כי כסמרא דקדושה אין בחי' בלי הקבלה הגדולים האלו, וא"כ איך אפשר לנו עוד לקבל בחי' הגדלות דקבלה מבחי' מלכות דקדושה:

עיוור פרא אדם יולד, שכל אדם בקטנותו הוא מסוד תחת הנהגת הס"א והקליפות עד י"ג שנים, אשר כל שפע של קיום מציאותו אינו נוסל מרשות הקדושה מדת הרחמים, אלא מתחת רשות הקליפות ומדת הדיון, ונעשה זה בכוונה כדי שישנו מהקליפות במשך זמן קטנותו את בחי' הכלי קבלה היותר גדולים בג"ל, שאינם נמצאים אלא במדור הס"א והקליפות: ופי"ג שנים ואילך נכנס תחת הרשות דקדושה עלי' בחירתו, וכבר יש לו כלי קבלה בכל שלמותו, וע"כ אין חסר לו וזולת כלי השפעה, וע"י עסק התורה ומצוות ע"ס שלא לקבל פרס, אלא לעשות נ"ד ליוצרו, שהוא בחי' השפעה בלי שום קבלה, והוא משה צורתו לחי החיים, כי נמצא מתייחד עמו ית' בהשתוות הצורה והשפעה כנ"ל, ובוה נכנס למדור של הקב"ה ומקבל אור פני מלך חיים:

באמת אשר הנשמה הקדושה מצויה הוא באדם גם בעת קטנותו, מרם בא לכלל שנים, אמנם מגורה ומסוגרת במלבוש הקליפות, כי בגלוי הוא עושה או רק מעשיהם של הקליפות, רק למלאות בטנו: אשר באמת זה בכוונה רצויה לטובת שלימות הנשמה כנ"ל, וזהו נקרא התלבשות הקדושה בקליפות המתים, כסוד"ה ורגליה וירדת מות, כי רגלי' המלכות דקדושה, כלומר סוף קומת המלכות, שה"ס בחי' אחרונה שלה יורדת מות, שמתלבשת בראשי הקליפות, כדי שבני אדם ושינוי דרך הקליפות את בחי' הכלי קבלה היותר גדולים, שעליהם סובב התיקון כנ"ל ודו"ק: ונוס"ה חיל בלע ויקיאונו מבטנו תורישנו אל: שלפעמים נסמרים בני ישראל תחת רשות הס"א והקליפות, דהיינו

אמנם כל זה הוא לטובת בני ישראל, כי ע"י ממשלת הס"א עליהם כנ"ל, נמצאים הכלי קבלה מתגדלים בכל מדתם, ואע"פ שהס"א עושקת את כל שפעם לבחי' פירודא ומותא, אמנם השי"ת יודע מחשבת לבם של בני לאבותם, וע"כ אחר שהס"א בולעים חיל גדול המביא את בלי הקבלה על שלימותו, או עורר השי"ת וגואל אותם מתחת הס"א, כי מאיר עליהם רוח חכמה ובינה, וממילא עוסקים בתורה ומצוות ע"מ להשפיע, וכלי הקבלה הגדולים שהשיגו ע"י הס"א והקלי' מתהפכים על כלי השפעה; וז"ל, מבטנו כלומר אחר שמתגדלים הכלי קבלה, אז תורישנו אל, שהקדושה יורשתם:

ובזה תבין סו"ה, הנסה אלקים לקחת לו גוי מקרב גוי וכו', כי האומות נקראים גוים ע"ש נאים, שאין להם חפץ אלא לעצמם, וכל מה שמחפץ להם הכל בטל ומבוטל בפניהם, כלא וכאפס, מפני שהמה דבוקים ונמשכים אחר הס"א והקליפות, שאין בהם בחי' השפעה ולא כלום כנ"ל, אמנם כבר נתבאר שענין הגאולה אי אפשר להיות רק דוקא ע"י השגת הכלי קבלה הגדולים האלו, שהם צריכים להתהפך על כלי השפעה כנ"ל, והיינו הפלאה הגדולה שהכתוב משמיענו, אשר השי"ת המציא א"ע לנו עד שנגדלו כלי קבלה שלנו בשלימות בבחי' גוי, ואז נגלה עלינו ונאלצנו, כדי שיעלה התיקון והגאולה על הכלית שלימותו כנ"ל, וזה שיעור הכתוב גוי מקרב גוי, והבן:

וזסו"ה דבר אל בני ישראל וישאלו איש מאת רעהו וכו', כלי כסף וכלי זהב ושמלות, כי אם היו בני ישראל במצרים כל זמן הארבע מאות שנים, היה הענין הנ"ל של השגת כלי קבלה נעשה מעצמו ע"י הקטנות הבא מקושי השעבוד, אבל כיון שהקב"ה מיהר את הקץ על ר"י שנים, וא"כ זה שהיו צריכים להשיג מהמצרים במשך קץ שנים החסרים מת' שנים, הי' מוכרחים ליטול מהם ע"י שאלה במצות השי"ת, כי לא הי' אפשר להם ליטול דרך מתנה וכדומה, כי אלה הי' בחי' הכלי קבלה היותר גדולים, שעדיין לא הי' ראויים שיוכלו להפך אותם על כלי השפעה, וע"כ נטלו כדרך שאלה ע"מ להתחיים, וכיני לבני נגאלו, והפכו אותם על כלי השפעה, ועלו לכלים דקדושה לנצחיות, וענין כסף וזהב ונתושת היינו מבחי' ג' עולמות בי"ע דוהב נק' כלים דכריאה, וכסף נק' כלים דיצירה, ונחשת נק' כלים דעשי', שיחבאר זה במקומם:

(יב) וז"ל שאתא בזוהר, אשר המלכות לית לה מנרטה ולא מירי, וכל מה דאית לה יהיב לה בעלה ז"א, פי' המלכות היא ריקנית מכל שפע מצד עצמה, וכל השפע שיש בה בא לה מצד הו"א, ש"שפיע בה, והיינו משום הבחי' האחרונה, שיש בה, המכונים רגלים כנ"ל, שהמה יורדים ומתלבשים בס"א הנק' מות, לכן אע"ג דנתכללה בהאות הקו, מ"מ כבר נשתרש בה בחי' האחרונה אשר האור העליון אינו מגיע שם, וע"כ לית לה מנרטה ולא מירי, והבן:

ונמצא דכל השפע היורד לתחתונים הוא ע"י הו"א, שה"ס בחי' ג', כלומר שכולל ג' בחי' הראשונים מתבוננת הכלי, ולא כלל מבחי' ד' הנ"ל, וע"כ נק' הו"א מדת הרחמים, משום שבשפע שלו אינו נכלל בחי' הד' שהיא מדת הדין כנ"ל:

אמנם מבחי' ז"א לבדו לא יכול לצאת שום חידוש במציאות אל העולמות התחתונים, משום דאור א"ס אין יכול להתיר בו, דבכר ידעת שאור א"ס נשפע דוקא ע"י בחי' הד' כנ"ל, אשר בחי' זו אינה כבנין הו"א כנ"ל, ועכשיו יתבאר סוד הוונן דדבר ונוקבא המחוייב בעולמות העליונים, דהנך רואה דהן הו"א והן חנוק, בהיותם בפני עצמם יהי' שניהם מחוסרי השלימות, כי פרצוף הו"א יש לו השלימות בענין השפע להיותו נבנה מן' בחי' הראשונים שאין בהם סמדת הדין כלום, אמנם כלי קבלה שלו אינם שלימים שהוא חסר מבחי' הד', שהיא גדלות הקבלה, ומסכה זו אין אור הא"ס שמטרם הצמצום יכול להתיר עלי', בהיותו בלי הנוק', כי אור א"ס אינו נשפע וזולת על גדלות הקבלה, שהיא בחי' הד' כנ"ל, גם פרצוף הנוק' יש לה השלימות בכלי קבלה, אמנם אין לה השלימות בשפע, כי אם יושפע בה לבדה השפע, אז יצא השפע הזאת לפירודא ולקליפות הנאותים

ומתפשט יותר למטה ומתעגל, עד סיום תכלית כל העיגולים, ועיגול המתהווה ראשון במקום ראשית הקו, הנה הוא מעולה ומשובח מכל העיגולים אשר תחתיו, כי הנה הוא נמשך מראש הקו, ועוד כי הנה הוא מקבל הארה בהיותו במקום גבוה יותר מכולם זהו העיגול העליון שבכולם יהי' נקרא מעלה, והעיגול היותר פנימי הוא אמצעי ותיכון שבכולם, אשר הוא תחתון שבכולם, אשר הוא מקבל האור מתחתית הקו ההוא, יהי' נק' מטה: ובענף ג' בענין יו"ד עיגולים דעולם הנקודים, יתבאר הא"ך גם בחי' י"ס של העיגולים יש בהם בחי' קוים ממש עם היותם עיגולים, מלבד בחי' הי"ס של היושר הנעשה בצירור מראה אדם ע"ש ושם תכלית דרוש העיגולים, ושם יתבאר לך איך גם ב"ס העיגולים יצדק בהם ימין שמאל ואמצע עם היותם בדמיון עיגולים זה תוך זה: והנה גם בבחי' ב' של היושר, שהיא בצירור אדם, יצדק שם מעלה ומטה פנים ואחור, כי פשוט הוא שהקרוב אל ראשית הקו יהי' ראש, ושל מטה ממנו יהי' גוף ושלמטה ממנו יהי' רגלים וכיוצא בזה בשאר פרטי פרמות, ובענף ג' יתבאר ג"כ בענין יו"ד עיגולים דא"ך ע"ש, והוא ענין זה שנתבאר בענף זה, איך כל העולמות הם בבחי' עיגולים זה בתוך זה כגלדי בצלים, והנה בחי' א' נרמז בזוהר בכ"מ בפרט בפרשת ויקרא דף ט' ויו"ד, איך אפי' הרקיעים והארצות כגלדי בצלים זה בתוך זה ע"ש, וכך כפ' בראשית דף י"ט, וז"ל, כולא איצטרך לקובה למברי עלמא בהו ולא תתקנא עלמא בהו, וכולא, כוחא לגאו, וכמה קליפין חפין למותא, וכל עלמא, כגוונא וכו', כולא איהו דא לנו מן דא, ודא לגאו מן דא וכו', והרי מוכרח איך כל העולמות זה טובב לזה, וזה טובב לזה, ואע"פ שמשם נראה להיפך, שהיותר פנימיות הוא מות, והחופף עליו היא קליפה הגדועה ממנו, אם תפקח עיני שכלך תבין ותראה, כי מאמר זה מדבר בערכינו אנחנו שוכני ארץ התחתונה, אשר היותר קרובה עלינו הוא הנק' קליפה הסובבת בערכינו, אשר המוח היא, אשר לפנים הימנו, והוא הנלגל הסובב עליו, ואח"כ נלגל אחר היותר פנימי ממנו בערכינו, והוא המוח אשר נלגל אחר, וכעד"ז עד אשר נמצא שהא"ס

הוא

ספירות דעגולים עד מלכות, באופן שכח"ב דיושר עומדים בכל המקום דכל עשר ספירות דגני העגולים, וז' תחתונות נמשכין כולם בתוכיות של העגול העשירי שהוא מלכות דעגולים, וכ"ז הוא ע"ס דכתר דעגולים ויושר: ועד"ז ע"ס דעגולים ויושר דחכמה, שמתחילה נמשך הקו לג"ר דחכמה דהיינו כח"ב ונמשך עמו יחד כל ע"ס דעגולים דחכמה עד מלכות: ונמצאים כח"ב דיושר תופסים מקום גנים של העגולים דכל ע"ס שלהם, וז"ס תחתונות נמשכין בתוכיות של העגול העשירי דהיינו מלכות דעגולים: ועד"ז בינה וזו"ג דעגולים ויושר ונמצא שיש התפשטות דו"ס תחתונות דיושר בין כל עגול ועגול, דבין עגולי כתר לעגולי חכמה מפסיקין ז"ת דיושר דכתר, אשר עגול הראשון דחכמה מתחיל אחר סיום מלכות דו"ת דיושר דכתר: ועד"ז בין עגולי חכמה לעגולי בינה, אשר עגול הראשון דבינה מתחיל אחר סיום מלכות דו"ת דיושר דחכמה, ועד"ז בינה וזו"ג: והיינו דקאמר מתפשט ואח"כ מתעגל והבן:

ועגול המתהווה ראשון וכו' משובח מכל אשר תחתיו: פי' דע"ס דעגולי הכתר המה מקבלים הארתם מראשית הקו, שהוא כח"ב דכתר, אמנם עגולי החכמה המה מקבלים הארתם מתחתית קו היושר דכתר דהיינו אחר המלכות דו"ת דכתר, ועד"ז כולם, עד ע"ס דעגולי מלכות דו"ת דכתר, ועד"ז מקבלים ממלכות דו"ת דו"א דיושר, ונתבאר שכל הקודם הוא משובח:

אשר הוא מקבל האור מתחתית הקו ההיא: פי' מתחתית הקו דספירה הקודמת, שהחכמה מקבל מתחתית הקו דכתר דהיינו ממלכות דו"ת דיושר כנ"ל, ועד"ז הבינה מתחתית הקו דחכמה, והו"א מתחתית הקו דבינה, עד מלכות מתחתית הקו דו"א כנ"ל:

כי מאמר זה מדבר בערכינו וכו': פי' כי הוזהר מדבר על דרך קבלתנו השפע מהעליונים, וע"כ כשמצייר זה בבחי' עיגולים יהי' היותר פנימי בחי' מות, והרב מדבר על מצב העולמות עצמם, כשנשפע השפע מעילא לתתא, ואז ודאי היותר פנימי הוא קליפה, כי עיקר הוא התוכן של הדברים, אשר סוד העגולים הוא אשר הסיום והגבול שיש בהם הוא מכח הנאצל עצמו, ולא מצד המאציל, ע"כ נחשב כופו ונבולו במרכוז שכלפי עילא נחשב לחיצון, וכלפי דידן נחשב לפנימי, ודו"ק:

הוא לפנים מכל האצילות והוא מוח פנימי לכולם, וכל הנאצלים קליפין שלו. והגלגל היותר קרוב אלינו הוא התצון שבכלם, וקליפה לכולם, ואמנם בבחי' העולמות בעצמם אינם כך, אלא הפנימי שבכולם הוא הקליפה והסובב על כולם הוא

הנאותים בבחי' הד' כנ"ל, דמסכה זו אתתקן בה בחי' הר', בסוד מקום הפנוי מכל אור כנ"ל:

וע"כ כדי להמשך התחדשות השפעה לתחתונים מאור א"ס ב"ה, מחוייבים הו"א והנוק' להזדווג, ואז נחשבת הנוק' כגופו של ז"א ממש, בסוד היחוד, ובזה נמצא שהו"א נשלם בכל ד' בחי' של קבלה, ונמצא בזה מוכן להשראת אור א"ס עליו שממרו הצמצום, והוא משפיע אור א"ס לתחתונים, ונמצא אשר השפע הזו היוצאת לעולמות מסוד זווג ז"א ויחד יש בה שלימות מאור ושפע מצד הו"א, ויש בה שלימות בכלי קבלה מצד הנוק', והבין: וז"ס שאמרו ז"ל שהלובן שכולר נותן אביו, והאורם שבו נותנת אמו, כי הלובן הוא שם השפע והאור, שהיא בא במדה"ר מצד הו"א, והאורם שכולר, הוא שם הכלי קבלה, שנקרא אורם, משום מדת הרין המצוי בכלי הקבלה, והיא אינו יכול להמשך מו"א, כי אין בו סמה"ר כלל, וע"כ נמשך מהנוק' בסוד זווגו עמה:

אמנם כ"ז נאמר רק בבחי' היחודש ותולדות חרשות הנמשך מהנהגה של המציאות, שבא מא"ס שממרו הצמצום, כנ"ל, אבל בחי' השפע של קיום המציאות לבר, הנמשך מהנהגה ה' של קיום המציאות, שבא מצד הארת הקו שלאחר הצמצום, אפשר לשפע זו להמשך לעולמות גם מבחי' ז"א לברו, כי הו"א מוכן תמיד להשראת הקו מצד בנינו עצמו, כי גם הקו הוא רק כולל ג' בחי' הראשונות ולא בחי' ד', כנ"ל:

ובזה תבין דברי הרב ז"ל בדרושי אביו"ע, שכתב בסוד שאר כסות ועונה, אשר ביצירה ועשיה, אין שם בחי' עונה, אלא שאר וכסות לבר עכ"ד: פי', שמד עונה ה"ס הווגו לנשמות ותולדות החדשות בהמציאות, שמחוייב להמשך מא"ס כנ"ל, וע"כ מחוייב למציאות בחי' הר', שאיננה ב"א, וזולת בעת הווגו עם המלכות, כנ"ל: אמנם שאר, שה"ס שפע של מזון להחיות העולמות, דהיינו השפע של קיום המציאות לבר, הנמשך מהארת הקו, כנ"ל, ויכולה להמשך מהו"א לברו, בלי עזרת הנוק', וע"כ בעולם היצירה, שכל שפע של עולם זה הוא בחי' הו"א לברו בלי הנוק', יוצא משם בחי' שאר, שה"ס שפע של קיום המציאות, ומעולם העשי' שה"ס הנוק' לברו בלי שיתוף דו"א, יוצא רק בחי' כסות, שה"ע כלי, אבל שאר לא יוכל להמשך משם, כנ"ל:

ובזה יובנו ג"כ דברי הזוהר, דהכמה וכינה וזוניהו תדיר ולא אתפרשין לעלמין, אבל ז"א ונוק' אין וזוניהו תדיר אלא וזוניהו פסיק, ע"כ: ותבין עם הנ"ל, כי חכמה וכינה אינם מוציאים תולדות חדשות בהכריאה, וכל שפעם הוא לצורך הו"א עצמו, שה"ס מדת הרחמים, הנמשך מהארת הקו, וע"כ וזוניהו תדיר ולא פסיק לעלמין, דאין בו חשש מיניקות החיצונים, שיעברו השפע לבחי' פירודא, משום דאין שם כלל מבחי' כלי קבלה, שהצננים נאחזים בה, שה"ס בחי' ד', כנ"ל: אבל הו"א ונוק', שזווג שלהם הוא לתולדות חדשות לתחתונים, שהיא נמשך ע"י אור א"ס שממרו הצמצום, ששם גם בחי' אחרונה ככל הדרה ושלימותה, בלי שום שינוי צורה כלל, וע"כ אין אור א"ס יכול לשרות על הו"א, וזולת בעת זווגו עם המלכות, שבחי' אחרונה אינה מצויה רק בהמלכות כנ"ל, ע"כ לא יכול להיות וזוניהו תדיר, דבזה היה כל השפע הנשפע מהם עוברת לס"א הנאותים בבחי' אחרונה כנ"ל, והו"י בא השפע לכלל פירודא מהפניות הצורה כנ"ל, וע"כ נעשה בהם תיקון הזה, אשר הם מתחברים רק לצורך הולדה בהמציאות, ותיכף בשגולדת הנשמה, באופן שדיה לה להתפרנס ולהתגדל תחת הנהגה ה', תיכף ומיד נפסק הווגו החשוב הזה, הקשור בא"ס שממרו הצמצום, ועוברת התולדה לתחת הנהגה של קיום המציאות, הנמשך ממדה"ר, ומהארת הקו כנ"ל, שמן הצמצום ולמטה: אשר מן הלירה ואילך, אין להנשמה הולדת הווגו ששע וזכות קיום עוד מבחי' הנהגה א' שממרו הצמצום, אלא הכל כאשר לכל, גמשיך לה ע"י הנהגה ה' מהארת הקו, ע"ס מדותיו ותיקונו באביו"ע, אשר כגולתם, מקבלת הנשמה כל שלימותה, ומהפכת כלי קבלה שלה על כלי השפעה, ואז נמצאת שבה לשורשה ממש למוד אור א"ס שממרו הצמצום ודו"ק:

והנה

עין החיים ענף ב

הוא המוח, אבל כפי ראות עינינו זה שאנו רואין בעינינו תחילה נק' הצון, והוא הקליפה שהוא הגלגל היותר קרוב אלינו, וכל מה שמתרחק מאצלינו וסובב כל שאר הגלגלים נק' פנימי בערכינו ונק' מוח לכל מה שלמטה הימנו: גם כמאמר זה יובן הבחי' ה' הנק' ציור אדם ביושר, שכולל כמה עולמות, כנוכר בס' הזוהר פ' תולדות דקל"ד וכמא דב"נ איהו אתפליג לכמה שייפין וכולהו קיימין דרגין על דרגין מתתקנין אלן על אלן וכולהו חד נופא הינ עלמא, ובענף ד' נבאר לך האיך כל הבחי' מצטיירין בציור אדם, והם דא לנו מן דא ודא לנו מן דא, עתיק לנו מן א"א, א"א לנו מן אור"א, ואור"א לנו וכו', עד סוף כל המדרגות, ושם יובן היטב כפי היותם דא לנו מן דא, דא מוחא ודא קליפה, ע"ש היטב, הרי נתבאר ענין ב' בחי' שיש בי"ס א' בחי' עיגולים, וא' בחי' יושר כמראה אדם:

ענף ב הקדמה א' כוללת מן הא"ס עד הזו"ג. דע כי תחילת הכל

היה מציאות אור פשוט ונק' אור א"ס ב"ה, ולא הי' שום חלל ושום אור א"ס אלא הכל היה אור א"ס: וכשעלה ברצונו להאציל הנאצלים ולברוא נבראים לסבה נודעת, והוא לקרוא רחום וחנון וכיוצא, ואם אין בעולם מי שיקבל רחמו ממנו איך יקרא רחום וכן עד"ז שאר הכנויים, הנה צמצם עצמו באמצע האור שלו בנקודת המרכז האמצעי אל הסביבות והצדדים, ונשאר חלל עגול בשוה

והנה אחר כל האריכות הנ"ל מתבאר לנו בטוב מעט, לדעת איך ספירת המלכות עושיית בחי' סוף זמיון לשפע אין סוף, הנמשך בהעולמות שמצמצום ולמטה: דהיינו, כנ"ל, אשר אין לך שום דבר מתהווה בהמציאות ככולהו עלמין שלא יהי' נמשך ובא מאור א"ס שממרו הצמצום, אשר נשפע ע"י זווג דו"א ומלכות כנ"ל, דשניהם ביהו"ש להם כל ארבע הבחי' של קבלה, וע"כ הם אז ראויים להיות מרכבה לאור א"ס הנ"ל, אמנם אין זווג ושפע החשובה הזו נמשך להעולמות אלא דוקא לסוד התהוות של אותו המציאות, באופן שיהי' מוכשר אח"כ להתפרנס ולהתגדל תחת הנהגה ה' של הארת הקו, וע"כ אחר שגולד בשיעור הזה, תיכף נפסק הווגו של ז"א ונוק', והוא שלא יתעוררו התצננים והקליפות למשוך לעצמם מאור א"ס ב"ה הנעלה הזה, להיותם מושרשים בבחי' אחרונה של הנוק', והנך רואה שהמלכות מצד בחי' אחרונה הו"א ומלכות זה מזה, וממלכות לאור א"ס, ונתפרדים הו"א ומלכות זה מזה, וממלכות עצמה אין הקלי' יכולים לינק, כי לית לה סגרה ולא מידו כנ"ל, ומו"א עצמו, ג"כ אינם יכולים לינק, משום שמתוק במדה"ר, ואין בו סחלק הקליפות כלום, דהיינו, מבחי' אחרונה כנ"ל: וגם תבין עכשיו סו"ה הנ"ל התשלח ברוקים וילכו וכו' שהפסק הזה מצייר לנו כל מהלכי

פנים מאירות כז

דע וכו' אור פשוט: כלומר, שאינו מורכב מבחי' כלי, דמן הצמצום ולמטה אין לך אור בלי כלי, שקשור בהכלי כשלהבת בנחלת:

ונק' אור א"ס ב"ה: והוא מסכה הנ"ל, משום דהכלי עושה גבול בהאור, וכיון דאין שם כלי, אי אפשר להיות שם בחי' סוף וסיום כלל, וע"כ נק' אין סוף: ולא היה שם שום חלל וכו': כלומר דאע"ג דהיה שם השרשים דכל ארבע הבחי' שברצון לקבל, אמנם בכל יכלתו לא היה ניכר בהם משום זה שום שינוי צורה, שו"ס הוא ושמו אחר המובא בפר"א: שמו בני' רצון:

וכשעלה ברצונו: כלומר, דמלכות דא"ס שה"ס הרצון לקבל הכלול באור ההיא, קישטה את עצמה והעלה וסילקה את רצונה מבחי' הר', כלומר שמיעטה ברצונת מלרצות בגדלות הקבלה בשיעור של בחי' הר', כי בחרה להשוות צורתה ביותר להמאציל:

לסבה וכו' רחום וחנון: משמיענו בזה, שתיכף בעת הצמצום ציירה בעצמה כל מהלך התיקונים העתידים לצמות מבח צמצומה, אשר בנסולתם, ישובו כלי מדות של רחמים: אשר שרשיהם דכולם הם י"ג קבלה ויותהפכו על כלי השפעה, ואז יושות צורתה אל המאציל, כמו"ש בפס"ם פ"א: ודע, דכל ערך פירוד רוחני אינו אלא על-פי שינוי צורה, וכל דביקות רוחני אינו אלא בשיווי צורה:

ואם אין מי שיקבל רחמיו וכו': היינו על דרך שאמרו ז"ל הרבב במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו', דהיא ענין ההשפעה כנ"ל:

באמצע האור וכו': כבר נתבאר בפ"א, וצריך להבין, אשר ענין הצמצום וענין האמצע כאים כאחד, כי ממרו הצמצום לא הי' שום שינוי צורה ניכר בבחי' הר', וא"כ איך היה שם בחי' אמצע וסוף, אמנם בהסתלק הרצון, לקבל עם בחי' הר', ונתעלה האור משם, א"כ נעשה בזה גבול בבחי' הר', שלא יתפשט עוד שם האור, והנך רואה שהצמצום של התפשטות אור, ולא נקרא עדיין הגבול והסוף כאים כאחד: ולא נקרא עדיין הגבול בבחי' סוף, אלא בבחי' אמצע ומרכו, כי כח הגבול אינו כלל מצד המאציל, וזולת מצד הנאצל עצמו, ע"כ דומה לבחי' עגול אשר סופו באמצעו, שלא נבחן כלל הגבול מחוצה לו:

ונשאר חלל עגול בשוה מכל צדדיו: פי', דאע"ג דהצמצום לא הי' אלא בבחי' הר', אמנם האור נסתלק מכל הבחי', אפי' מנ' בחי' הראשונים, והיינו משום שאין הרוחני נחלק, ע"ר שאמרו ז"ל, נדר שהותר מקצתו הותר כולו, וזולת בסבת שינוי צורה, שוה לא נעשה זולת אחר הצמצום, ודו"ק: והנה ד' הבחי' נק' ד' צדדים, דרום, צפון, מורת, מערב, כמו"ש לקמן: והנה לפי זה היה צריך להיות במקום החלל ד' מדרגות, וזו

בשורה מכל צדדיו, עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים תוך ענול זה, ואור א"ס מקיפו בשוה: והנה כאשר צמצם עצמו, אז דרך צד א' מן החלל נמשך דרך קו א' ישר דק בעין צנור א' הנמשך מא"ס, אל תוך החלל ומלא אותו, אבל נשאר מקום פנוי בין האור שבתוך החלל, ובין אור א"ס המקיף את החלל, שאל"כ יחזור הדבר לכמות שהיה, ותחזור ותתחבר האור הזה שבתוך החלל, עם הא"ס כבראשונה יחד: וע"כ לא נתפשט ונמשך האור רחב אל תוך החלל, רק דרך קו א' לבד, ודרך קו הזה נמשך ויורד אור א"ס אל תוך החלל הענול שהוא הנאצל, וע"כ מתדבק המאציל בנאצל יחד: ולא עוד, אלא אע"פ שכל האצילות ענול, והא"ס מקיפו מכל צדדיו בשוה, עכ"ז אותו המקום הנשאר דבוק בו סמש, ונמשך הימנו ראש הקו הזה, נק' ראש האצילות העליונה, וכל מה שנמשך ונתפשט למטה, נק' תחתון האצילות, וע"כ נמצא שיש בחי' מעלה ומטה

מהלכי הבריות שבעולמות התחתונים, שהמה יוצאים מא"ס ב"ה כדמיון ברוקים, כלומר בלי תפישת זמן, דהיינו, ע"י זוג ז"ל, שתיכף באותו הרגע שהנשמה נולדת תיכף נפרד הוונג שלהם, כי עובר על הנשמה בחי' הצמצום א', ועל ידיה נמצא שנכנסת תחת הארת הקו הנמשך ע"י הו"א עצמו ומדת הרחמים, ומשם מתבלבלת ומגדלת הנשמה עד גמר התיקון, ששבה לשורשה לא"ס, וזה שיעור הכתוב, התשלה ברוקים, יורה על מציאות התולדה שנמשך מא"ס, ועוברת ע"י זוג ז"ל העולמות, ואז ויכלו, כלומר, שכבר אינם הולכים בהנהגת הא"ס כמו שנולדו, אלא בהנהגה אחרת, שהוא מסוד הצמצום שהתהווה סוקטבו של הברואה עצמה, כנ"ל, ואח"ז שהולכים בהארת הקו ע"י כל תיקונים דאבי"ע, ואז וישבו ויאמרו לך הננו, כי מהפכים ומשיבים את הכלי קבלה להשפעה, ונמצאים בהשוואת הצורה, ובוה שבים לאור א"ס שמתרם הצמצום:

זה למטה מזה, אמנם לא נבחן בו אלא בחי' פנימי ומקיף לבר, משום דעדיין לא היה שום גבול מצד המאציל, וע"כ עדיין מאיר שם המאציל בהרשימו, בהשוואה א' על כל ד' הבחי' יחד, אלא באור מצומצם, וע"כ אינו נבחן שם שום צדדיו, ודו"ק:

עד שנמצא עולם האצילות וכו':
יורה, שמשורש הזה נמשכים כל בחי' ספירות דעגולים, שישנם באבי"ע, דהיינו מן הארת המקיף בתוך הרשימו, בהשוואה א' מכל צדדיו: וקמן וגדול שוין שם, כל עוד שלא הופיע הארת הקו ברשימו, אשר הארה זו נשארת ג"כ בעולמות אפי' אחר ביאת הקו בהרשימו, ונקבעו בוה ב' מיני הארות, עגולים, ויושר, והבן:

נמשך דרך קו א' ישר דק: דתמונה זו מראה ב' ענינים, א', דיש בו גבול מצד העליון המקיף ג"כ, וב', שאין בו עוביית אלא הוא דק, והיינו, משום שאין אור הקו מניע לבחי' הגדלות דכלי קבלה בבחי' אחרונה הד' שה"ס כלי, שנק' אור שנתעבה, דמחמת ההתגברות הרצון לקבל קנתה השינוי צורה כנ"ל: והיא, משום שגם המאציל האיר, על-פי הגבול שהנאצל עשה לעצמו, וז"ס ספירות דיושר, ששורה עליהם הגבול מכ' הצדדים, הן מצד העליון המשפיע, והן מצד התחתון המקבל:

דק בעין צנור א': כנ"ל, משום דאין בו מבחי' אחרונה דבחי' הד':

אבל נשאר מקום פנוי וכו': היינו, משום דבחי' אחרונה נשארה פנויה מהארת הקו כנ"ל, וכיון דכל הספירות נתכללו זה מזה בהארת הקו, נמצא דגם מלכות דא"ס אהכללת מכל הד' הבחי', אשר ג' בחי' הראשונות קבלו הארת הקו, ובחי' הד' נשארה מקום פנוי בלי אור, ואחרי' הכתר דאצילות ג"כ נכלל מכל הד' בחי', ובחי' אחרונה נשארה בה פנוי בלי אור, ועד"ו שאר ספירות, ונמצא בין כל ספירה עליונה לתחתונה נשאר מקום פנוי, המפסיק ביניהם:

ודרך קו הזה נמשך וכו': מלת דרך, יורה, על ענין אור חוזר דאתתקן בראש הקו, כמו"ש לפנינו, ודרך הזה נעשה שם במקום הפנוי המפסיק בין כפירה לחברתה, שהוא מלא אור, וע"כ דרך שם, נמשך הקו ואינו נפסק מסיבת מקום הפנוי:

וע"כ מתדבק המאציל בנאצל יחד: כי אינו נפסק מסיבת מקום פנוי, שיש בין מלכות דא"ס לספירות דאבי"ע, כנ"ל:

ולא עוד אלא אע"פ שכל האצילות ענול וכו': פ"י דלא נתתקן דרך זה אלא בראש הקו, וע"כ לא יוכלו העגולים לקבל עצמות האור מא"ס ב"ה אלא דרך ראש הקו, וע"כ נבחן גם בעגולים רת"ס, ואע"ג שהם מקבלים ג"כ הארת המקיף בהשוואה א', מה דאתתקן בהם מטרם ביאת הקו, כנ"ל, אמנם מסבת מקום הפנוי שיש בין ספירה לספירה כנ"ל

ובזה הבין ותשכיל את דברי הוזהר, כסו"ה ראו עתה כי אני הוא אני ראשון ואני אחרון ואין עוד אליקים עמדי, ופירשו ז"ל אני אני הוא, אין לי אח, ואין לי בן, ואין לי נוק', ואין עוד אליקים עמדי, דלית עמי שיתופא כלל, עכ"ד: ותבין ע"פ הנ"ל דהא כל עיני העולמות העליונים והתחתונים יתר יצאו ע"י הארת הקו במקום הצומצם, שה"ס ראה שאין העולם כדאי שיתף עמו מדת הרחמים, דהיא הנותנת לנו ככל המציאות הנמצא באבי"ע, שנמצאים תחת הנהגה המשותפת, מהנהגת מדה"ד, שה"ס הנמשך מא"ס מטרם הרחמים, שה"ס הנמשך מהארת הקו במקום הפנוי מאתר הצמצום ולמטה: וע"כ נמצא אור א"ס נשפע בעולמות רק כשתופא דמדה"ד: והנה כל הבחן בין המדרגות ראש תוך סוף, הוא נמשך רק מהארת הקו, כמו שנתבאר לעיל, והם סוד אח כן נוק', כי המלכות ובינה מכונים בשם אח, והוא"ס מכונה בשם בן, והמלכות מכונה בשם נוק', וענין הכינויים האלה יתבארו במקומם: והיינו דפירשו בוזהר, שלעת התיקון כשהבריות ושתלמו בהשוואת הצורה מכלי הקבלה שבהם, שאז ישובו לשורשם, אז נאמר עליהם מקרא הנ"ל, דהיינו אין לי בן ואין לי אח ואין לי נוק', כלומר דאין כי עוד הבחן מדרגות, חכמה, ובינה, וז"ל, ע"ד ראש תוך וסוף, כי כל הבחן הזה הגיע לנו רק מחמת שינוי הצורה דבחי' ד' אבל כשלא יהי' השינוי צורה, שוב לא יהי' מדרגות, כי לא יהי' צורך לשיתוף דמדה"ד, כי יוכלו לקבל בסוד מדה"ד, משום דאין כאן עוד שום דין, וז"ס ובלע הכות לנצח וסחה ה' דמעה מעל כל פנים אכ"ר:

ענף ב' דע כי בוה החלל נמצא א"ק לכל הקדושים וכו': בתחילה יצאו י"ס דרך עגולים וכו' ואח"כ נמשך היושר וכו', אבל בבחי' פנימיותו ועצמותו של אדם זה אין אנו רשאים לדבר בו וכו' ונדבר במה שנאצל הימנו וכו':

ורנה בדבר מציאות עגולים ויושר שהספר האריך בהם מאוד בכ"ס, ועכ"ז נשארו נעלמים שדברי הספר מותרים לכאורה זה את זה ככל פנה וצעד, וע"כ אני מוכרח להאריך בכיבויאורם:

גם ענין הצמצום צריך עוד ביאור רחב, כי כאן מביא האר"י ז"ל ענין הצמצום על דרך נקודה בגו עגולא, וכספרו חפצי בה סביא האר"י ז"ל ענין הצמצום, בבחי' תמונה מרובעת וכיון שענין הצמצום הוא שורש לכל חכמת האמת, ודאי צריך להבין איך אלו ואלו דברי אליקים חיים: ובאמת מובאים ב' בחי' הצמצומים הנ"ל גם בתיקוני זוהר, בסוד ריבועא בגו עגולא, ובסוד עגולא בגו ריבועא:

ומתחילה אבאר היטב תכונת אורות וכלים ד"ס דעגולים, ותכונת אורות וכלים ד"ס דיושר, וערכם זה על זה, במצואם ומזבאם: והנה הארכתי בפ"ד באר, בסבת הצמצום, שהיא בחי' קישוף בנקודת הרצון, דבחי' אחרונה דבחי' הד', להשוות צורתה להמאציל, שאין בו צורת הקבלה כלל ועיקר: שנקרא הוספת דבקות, כלומר שדבוקות הרוחני ישווע, רק בהשוואת הצורה זה לזה: וע"כ מיעשה את גדלות הקבלה

הקבלה שלה, שהיא בחי' הד', שעי"כ נסתלקו כל ד' בחי' שיש בהמקום, ונשארו ד' רשימות פנויים מאוד: וחזרו הא"ס והשפיע, לתוך ד' בחי' של המקום, אולם על-יפי קישומין של הנאצל, דהיינו שבכל בחי' ובחי' מהד' הבחי', לא האיר אלא בג' בחי': ונמצא בוה דכל ספירה וספירה נשאר בה בחי' האחרונה בלי אור: והנה התפשטות שני הזה אחר הצמצום, נק' הארת הקו, כמו שנתבאר בפ"א באורך:

אמנם צריך להבין, דגם מטרם ביאת הקו לתוך המקום הצומצם, לא הי' המקום פנוי וריקן לגמרי בלי אור כלל, אלא שהיה הארה מצומצמת: אשר את"כ, בביאת הקו, בא לה אור גדול בשפע, והבן זה: וכבר נודע, שאין ענין הפשטת הצורה והלבשת צורה חדשה כרוחניים, מורה, שצורה הקודמת נעדרת והולכת לה, כמקרה הנשמיים בעוה"ז, אלא שניהם נקבעים בה לנצחית, מחמת שאין ענין העדר נוהג בדבר רוחני, וזכור זה לכל המקומות בחכמה זו, שנאמר שם ענין פיושט צורה ולבושט צורה חדשה, כי למכה זו מסתככים רוב המעיינים, כי א"א להעיר זה בכל ענין וענין:

ובזה הבין, שכמטרם הצמצום, שהי' הוא ושמו אחר, שכל המציאות שלפנינו כבר כלול שם, בסוד הכל ערוך מכל מראש, ובעלות נקודת הרצון להתצמצם, אז נוסף צורה חדשה, דהיינו בחי' המקום שהותצמצם: ונשאר שם ד' רשימות, דד' בחי' שברצון כנ"ל, שנק' חכמה, בינה, ז"א, ונוק', והשראת השורש עליהם היא כתר: ואלו הם השורשים, של כל בחי' י"ס דעגולים, בכל מקום שנמצאים בעולמות דכל אבי"ע: ובהם יש אור פנימי, ואור מקיף, דהנה אור מקיף כתוב בספר, שאור א"ס מקיף את המקום, מכל צדדיו בהשוואה אחת, יורה בוה שלא נסתלק אור א"ס ב"ה לגמרי מהמקום, אלא נשאר מאיר בהמקום, בבחי' או"ם: והנה זה האור, שמקבלים ד' בחי' המקום, מן אוה"ם, נק' אור פנימי דעגולים ההם:

והנך רואה, ככה ענינים, שנתהוו תיכף עם עלות הרצון להתצמצם:

פנים מסבירות

הא' היא המרכז, שהיא כינוי לגבול העולה מתוכיותו של התחתון, ונק' ג"כ נקודת דאמצעותא, או נקודה בנו עגולא, דכ"ז הוא כינויים, לגבול העולה מתוכיות הנאצל עצמו לכדו:

הב', היא ההבחן של י"ם, שהמה כח"ב וז"ג, כנ"ל, דכיון דניכר שינוי הצורה בנקודה דאמצעותא, שהיא בחי' הרי', א"כ נבהן ג"כ ג' מדרגות הקודמת אליה, שכל אחת מעולה מתכרתה בהכר כלי קבלה, שבה, כמו"ש בפ"א ע"ש:

הג', היא בחי' או"ם שלהם, שמגיע אליהם מצד המקיף והמאציל, כי אין שום כח נגלה מצד המאציל לבחי' גבול, ואדרבה כבר נודע, שגם באור א"ם ב"ה המקיף, יש שם בחי' הרי' בהכלית גדולתה, ועכ"ז היה אור א"ם ב"ה ממלא כל המציאות: אלא היא נשאר גם עכשיו מאיר לתיך י"ם דהלל בהשוואה א', בלי שום הבחן מדרגות מצדו: ואור זה המגיע להם הוא נקי אור פנימי, אלא שהיא הארה מצומצמת, לסבת הנקודה עצמה כנ"ל:

הד', היא בחי' או"ם עצמו, כי הא"ם, מאיר עכשיו בחי' השפעה ממקומו, ברחוק מן המקום, כלומר, כיון דנקודת הרצון של בחי' הרי', נתמטטה, ולא הי' בה שום רצון לקבל, ממלא אבדה הכלי קבלה שלה, ולא יכלה לקבל אל תוכה האור א"ם ב"ה במקום, והנקודה דאמצעותא נתרקה מהאור, וע"כ אנו מכנים זה, בשם הרחקת מקום, לא"ם ב"ה, והבן היטב:

והנה אח"ז שנתצמצמה, המשיך א"ם אליה הארת הקו, שענינו, השפעה רחבה מצד המאציל, אמנם רק על ג' בחי' שבכל ספירה וספירה, אשר בזה הוכפל כח הגבול שבספירות, גם מצד המאציל, כמו"ש לעיל:

הא', היא תקפו של הגבול מצד א"ם ב"ה, כי הוא משפיע לפי חיק שבחר הנאצל:

הב', היא י"ם דיושר, דהיינו, שכל בחי' ובחי', קבלה גבול החדש, המוגבל הן מצד התחתון והן מצד העליון, כנ"ל:

הג', היא אור הפנימי של י"ם דיושר, שבא האור לכל אחת מהם בשפע, וגם כהבחן הצורה דכל או"ם, דכל בחי' שהיתה כלולה ביותר מן בחי' הרצון לקבל, היתה קבלת אורה יותר במיעוט:

הד', היא אור מקיף של י"ם דיושר, שהא"ם ב"ה, מאיר על היושר ממקומו, בסוד הרחקת מקום, כדי להתויר ולהשיב הכל על הבחי' שלו, בסוד א"ם ב"ה לא נחית יתורא עליה עד דיהביגין ליה בת זוגיה: כמו שפרשתי בפ"א ע"ש"ה:

וכנה חמצא, שבהארת הקו ניתוספו עוד ד' צורות על ד' צורות הקודמות של העגולים, אמנם כולם מאירים בעולמות, כמו שיתבאר במקומם לנכון, ובה נתבאר שכל העגולים של עולמות אבי"ע יהי' שורשם בבחי' הרשימו מן הצמצום, וכל פרצופי היושר דכל העולמות, יהי' שורשם מהארת הקו:

והנה יש בהרשימו מה שאין בהארת הקו, ויש בהארת הקו מה שאין בהרשימו, דיש מעלה בהרשימו דקטן וגדול שוין הם, בקבלת הארתם מאור המקיף, ויש מעלה בהקו להיות השפעתו בהרחבה, ובבחי' הרביקות בלי הרחקת מקום כמו בעגולים:

(ב) והנה הארת הקו, שהוא ע"ם דיושר באו"ם ואו"ם, נקרא צלם אדם וסוד פרצוף, אמנם בתחילת התפשטותו נקרא אדם קדמון, שהוא השורש לכל הפרצופין שבעולמות אבי"ע, ונבאר בו קצת מה שמוכרח להענין:

והנה תחילת הבחן הפרצוף הוא ראש וגוף, דסוד הראש נקרא ההארה במקום יציאתה, וכל המתפשט הימנה נקרא גוף: וערך הראש על הגוף הוא בערך האור על הכלי, וכל שיש בגוף נמשך מהראש: אמנם גם בראש נמצא עשר ספירות, דהיינו, גולגלתא, כתר, עינים, חכמה, אונים, בינה, חו"ט, ו"א: פה, מלכות: אלא שאינם בעלי השפעה לתחתונים, מטעם שכלים דראש דקים המה וזכים המה, כמ"ש במקומו לנכון, והוא משום שהאורות קדמו לכלים, דמתחילה התפשט אור א"ם ב"ה לעשות כלים ועובר על

עין החיים ענף ב

ומטה באצילות, דאלי"כ לא היה בחי' ראש ורגלים מעלה ומטה באצילות: והנה האור הזה המתפשט תוך החלל הזה, הנה הוא נחלק לב' בחי', הא', שכל האורות שבתוך החלל הזה, מוכרח היא שיהי' בבחי' עגולים אלו תוך אלו, והמשל בזה אור ספי' הכתר עגול א', ובתוך עגול זה עגול חכמה, וכיוצא בזה עד תשלום י"ם העגולים, שהם י"ם דא"א, ואח"כ בתוכם י"ם אחרים שהם י"ם דאבא, אלו תוך אלו עד מיום כל פרטי האצילות, וכל עגול מאלו יש אר"ם עליו כמוהו ג"כ עגול אחר כמוהו, נמצא שיש אר"ם ואר"ם, וכולם בחינות עגולים: והבחי' הב' הוא, כי באמצע כל האצילות העגול הזה, מתפשט דרך קו ישר בחי' אור, דוגמת העגול ממש רק שהוא ביושר, ויש בו בחי' א"א ואו"א וזו"ג, וכולם ביושר, ולבחי' זו קראו בתורה צלם אלקים, כי הוא קו ישר ומתפשט דרך קוים, וכמעט כל ספר הזוהר והתיקונים אינם מדברים אלא מזה היושר, כמו"ש בע"ה: ודע שיש בזה האצילות מיני עולמות עד אין קץ, ואין עתה ביאורם, אבל נתחיל עתה עוד פרט א' הכולל כל מציאות החלל הזה, וממנו מתפשטים כל העולמות כמו"ש בע"ה, והוא בחי' מציאות אדם קדמון לכל הקדומים הנו' בספר הזוהר והתיקונים, ואחריו נמשך כל המדרגות כולם: דע כי בזה החלל נמצא א"ק לכל הקדומים, ויש בו מציאות י"ם, והם ממלאים כל החלל הזה, אמנם בתחילה יצאו י"ם בדרך עגול אלו תוך אלו, ואח"כ בתוך כל העגולים נמשך דרך יושר, ציור אדם א' באורך כל העגולים הנ"ל בציור הזה, ואין אנו עסוקים כלל בבחי' עגולים, אלא בבחי' היושר לבד, ולקמן אבאר בעינים: והנה נמצא ע"י ויושר מה ענינם: והנה נעשה אדם, הצמצום הזה הנ"ל כאשר נעשה אדם, הנ"ל, הי' בו בחי' עצמות וכלים, כי צמצום האור גורם מציאות הויות הכלים, כמו"ש

על ד' הבחי' הנודעים עד שנגמר בחי' אחרונה שבבחי' הרי' שנק' מסך דכלי מלכות, ואז ככה האור על המסך: כמו אור השמש על מראה לטושה דכיון דאור השמש אינו יכול לעבור ולבקוע את המראה הלשושה ע"כ חוזרים קוי האור לאחוריו: ואף כאן, כיון דמסוד הצמצום ולהלאה, אין בחי' אחרונה עוזבת את האור עליון להתפשט בה כנ"ל, ע"כ נעשה בחי' שבו שב המלכות וסוה נולדים ויוצאים ע"ם דא"ת, שבוה שב המלכות להיות כתר לע"ם ההיא, להיותה השורש להם, וכל שורש

פנים מאירות כט

כנ"ל, אינם יכולים לקבל מא"ם אלא הארה לכה, אבל לא עצמות האור: וע"י בפמ"ם בענף זה:

דאלי"כ לא הי' בחי' ראש ורגלים וכו': ראש ורגלים נוהג בפרצופין, מעלה ומטה נוהג בספירות, שענינם יתבאר לקמן בע"ה:

והנה האור הזה המתפשט וכו' יש בו ב' בחי': פו', ב' בחי' כלים שבהם ד' בחי' אור, כי בבחי' א' שהם כלים דעגולים, יש אר"ם בתוך הכלים ואו"ם מחוץ להם, ועד"ו בבחי' ב' שהם כלים דיושר יש ג"כ אור פנימי בכלים דיושר ואור מקיף דיושר מחוצה להם: וענין אר"ם ואו"ם ע"י פה בפמ"ם:

אור ספי' הכתר וכו': שמות הספי' הם: כתר, חכמה, בינה, חסד, נבונה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, ושמות הפרצופין ית' לקמן:

שהם י"ם דא"א וכו': שמות הפרצופין הם, עתיק ונוק', אריך אנפין ונוק', אבא ואימא עילאין, ישראל סבא ותכונה, ועיר אנפין ורחל, יעקב ולאה, דהספירות נבחות על ה' בחי', כח"ב ו"א ומלכות, ובכתר יש עתיק ונוק' בחצי כתר העליון, ואריך אנפין ונוק' במחצית הכתר התחתון: וכן בחכמה ובינה במחציתם העליון דח"ב אבא עילאה ואימא עילאה: ובמחצית החכמה ובינה התחתונים יש ישראל סבא ותכונה: וכן בועיר אנפין דבמחצית העליון דועיר אנפין יש ו"א ורחל ובמחצית התחתון יש יעקב ולאה: ופרצוף המלכות לפעמים נכללת בצד שמאל דו"א ולפעמים מתקנת לפרצוף נפרדת לעצמה, כמו"ש במקומם:

נמצא שיש או"ם פ ואו"ם מ וכו': פו', או"ם היא, מה שמתלבש בכלי, ואו"ם הוא מה שעתידי להתלבש בכלי ההוא, דהאור המתלבש בכלי נמצא מתפשט להתחתונים, וכל עוד שאינו מתלבש בכלי אינו מתפשט להתחתונים, וע"כ כל כמה שהתחתונים כראי לקבל אורו ית', זה השיעור מתלבש בכלי, ונק' אור פנימי, הוא אינו מתלבש בכלי, ומ"ם מגיע בתחתונים, הוא אינו מתלבש בכלי, ונבאר מהו הארה מרחוק אל התחתונים, וע"כ נבחן שהאור מקיף להכלי, ומאיר בו ממקומו מרחוק, והבן:

דע כי בזה החלל נמצא א"ק לכל הקדומים וכו': נודע, דכל העשר ספירות, בעיקרם אינם אלא חמשה בחי', שהם כתר

שורש היא כתר כמו"ש לנכון בפ"ד, וזה ההתפשטות דע"ם דאו"ם מא"ם, וע"ם דאו"ת מבחי' אחרונה, נק' ראש, כלומר תחילת התהוות הארה ההיא, והנך רואה שהאור קדום לכלי, כלומר שכן האור עצמו נמשך ויוצא הכלי, מסכת הוויג דהכאה בבחי' אחרונה, וע"כ אין הכלי מתגלמת כל צרכה בסוד שינוי הצרה מן האור, כנ"ל עש"ה: וזה הכלל דהעליון המשפיע להתחתון אינו יכול להשפיע וזולת דרך כלי היותר עב, ותחתון הרוצה לקבל מהעליון אינו יכול לקבל בכלי עב, אלא דוקא בכלי

עין החיים ענף ג

כמו"ש לקטן בעיה: ואין לנו רשות לדבר בו יותר במקום גבוה כזה, והמשכיל יבין ראשית דבר מאחריותו, כמו"ש בעיה בדרושים אחרים הבאים לפנינו: ואמנם אינו כלי ממש, אלא שבערך האור שבתוכו נקרא כלי, אמנם הוא זך ובהיר בתכלית הזיכוכ והדקות והבהירות, והנה הא"ק הזה מכריח מן הקצה אל הקצה מקצה עליון עד קצה התחתון בכל חלל האצילות הנ"ל, ובוזה האדם נכללו כל העולמות כמו"ש בעיה, אבל בבחינת פנימיות ועצמותו של אדם זה אין אנו רשאין לדבר בו ולהתעסק כלל, אמנם נתעסק ונדבר במה שנאצל ממנו, והוא כי הנה היות אור הא"ס גדול מאד לכן לא היו יכולין לקבל א"ס לא באמצעית הא"ק הזה, ואפי' מזה אחר יציאת האור חוצה לו דרך נקבים והחלונות שבו, שהם אח"כ כמו"ש בעיה:

ענף ג הספירות הם אור ישר ואור חוזה, והוא כי הא"ס האציל

י"ם מלמעלה למטה, דהיינו מכתר עד מלכות, וחור עוד בעת שובו אל מקורו האיר עוד והאציל י"ם אחרים מלמטה למעלה, כתר במלכות, חכמה ביסוד וכו' עד מלכות בכתר, וז"ס נעוץ סופן בתחתן ותחתן בסופן, וז"ס יה' וה' הוה"י, וסוד תרין יודין שבא, כזה "א" ומקום האור לעולם הוא יוד, וכתר ה"ם

ויד נק' נשמה, והי נק' גוף, וכמו"ש לעיל, שמן ה' ראשונה נתחלק ג"כ על ואו וה' תתאה, נמצא שנתחלק הגוף על ג' בחי', דהיינו ה', ואו, הי תתאה, ומסוד הוא ה', דהתפשטות א' דעולם עקודים, נפרדו מהם ונעשו מהם, ב' המקיפין הנק' לבוש והיכל, שהם ב' מקיפים דיושר, חיה ויחידה:

וז"ס צמצום הב', המובא בשער הנקודים, דא"ק צמצם את נה"י שלו שמתבורו ולמטה, והעלה אותם מטבור ולמעלה, דהיינו גם אור הנק' שהי' בכלי ז"א כנ"ל, העלה אותה מטבורו ולמעלה דהיינו לבחי' התוך לה' עילאה, ואח"כ נתפשט מן התוך מהי עילאה אור חדש מטבור ולמטה דא"ק, שהם ע"ס דעולם הנקודים:

וז"ס ביה הויה צור עולמים מ"י ב' עולמים עולם העקודים עד הטבור ה"ם ויה אשר מן י"ה אלו לבד, מתפשט הויה שלימה למעלה מטבור בעולם העקודים, ונתפשט הויה שלימה דע"ס למטה מטבור הנק' עולם הנקודים ע"ש בשער הנקודים:

ועתה נתבאר ענין התחלקות הגוף לשנים, שהם תוך ד', ומטבור ולמטה ה"ם וה' דהיינו בחי' ג' ובחי' ד' הנמשכים ג"כ רק מבחי' ב' ואת שנתבאר שכל בחי' הגוף אינו אלא בחי' מלכות דראש, נמצא שהמלכות הנה נתחלק לג' ראשונות כח"ב דמלכות עד הטבור, וז"א ומלכות, דמלכות, הנמשכים מבינה דמלכות, הם מטבור ולמטה, אמנם ז"א ומלכות האמיתיות של ספי' המלכות

בכלי היותר זך, כמוכא בכהא"י ז"ל בכמה מקומות, ע"כ כלים דראש כולם, ראויים רק לקבל מהעליון, אבל לא להשפיע לפרצוף התחתון. חוץ מנוק' דפה דראש, שהוא ג"כ בעלת השפעה בסוד המאורות, והענין, דפה ה"ם מלכות דראש כנ"ל, שה"ס בחי' הד' עצמה, שהיא מתפשטת לבחי' גוף דאיתו הפרצוף, ובוזה תבין ערך הראש על הגוף כערך ט"ס ראשונות על בחי' מלכות, דכל הגוף הוא רק התפשטות בחי' המלכות דכללות מהראש דהפרצוף החי:

אמנם הגוף עצמו נכתן על ב' הבחנות שהם: תוך, וסוף, שו"ס רת"ס המובא בוזה ובספרים בכ"ס אשר הכתר שה"ס האור במקום יציאתו ובחי' השורש היא נקרא ראש, ובחי' א' ובחי' ב' שהם חכמה ובינה נק' תוך, וז"א ונוק' שהם בחי' ג' ובחי' ד' נקראים סוף: וזהו לפי הבחן הספירות בפרטות ויש ג"כ בגוף לבד ע"ס אשר הראש נחשב לכתר אמנם לפי הבחן הפרצוף יש בראש כל ע"ס, דהיינו גולגלתא ורשר"ד כנ"ל, והגוף אינו אלא התפשטות ספי' אחת דראש, שהיא בחי' הד' הנק' פה ומלכות דראש: והנה הגוף בלבד נכתן על תוך וראש, דמגרון עד הטבור נקרא תוך, ומטבור עד סיומו נק' סוף:

והענין יתבאר לקמן בעולם העקודים דבהתפשטות הב' דעולם העקודים, נתחלפו האורות בהכלים שאור הכתר לא יצא כלל אלא אור החכמה נכנס בכלי הכתר, ואור הבינה בחכמה, ואור הו"א בכלי הבינה וכו' ע"ש, ונמצא יש זה אשר ב' בחי' האורות שהם תוך וסוף נתיישבו בג' בחי' הכלים ראש ותוך וסוף, דאור דבחי' התוך שהיא אור החכמה נתיישב בכלי הכתר שהיא כלי דבחי' ראש, ואור דבחי' הסוף שהיא אור הו"א נתיישב בכלי הבינה, שהיא כלי דבחי' התוך כנ"ל:

ונעשה בזה ירידה לבחי' הכלים, להיותם נערכים אך לפי האור שבהם, וכיון שכלים דראש קבלו לאור התוך, ירדו כלים דראש ג"כ לבחי' תוך, בחשבון האור, וכמו כן כלים דבחי' תוך שקבלו בהם אור דבחי' סוף, ירדו הכלים דתוך ונעשו בחי' כלים דסוף, והבן:

וז"ס ביה הויה צור עולמים המובא בעיה"ח בשער העקודים: כי ב' אותיות הראשונות דשם הויה שהם בחי' א' ובחי' ב', נתפשט מהם עצמם כל ד' בחי' שם בן ד', כי קוצו של יוד ה"ם הראש, דהיינו כלי דכתר, וי"ה ה"ם חכמה ובינה, שה"ס התוך כנ"ל, ונתפשט התוך עצמו וירד לבחי' סוף, להיות שהבינה קבלו לאור הו"א, שהוא אור הסוף, ע"כ נתחלקה כלי התוך לשנים, חציו לבחי' התוך, והיינו אור הבינה שעלה לכלי דחכמה, וחציו השני לבחי' הסוף, והיינו אור הו"א שנתיישב בכלי דבינה, ונעשו בהבינה עצמה לכדה שהיא סוד ה' ראשונה דשם הויה ב' בחי' ז"ו"ג שהם הסוף דהיינו בחי' ג' ובחי' ד' שהם ו"ה, ובוזה נמצא שסב' אותיות ו"ה דעולם העקודים נעשה י"ה וגם ו"ה כי ה' דיה' נתחלקה על אותיות הו"ה כנ"ל והבן זה כי קצתי כדי שלא לצאת מהענין, ועי' לקמן בפרק ששי מתבאר במילואו בהרחבה, וית' עוד לקמן בצמצום ב' ולא תקשה לך לפי זה מאי נעשה בב' בחי' אחרונות דעולם העקודים דהיינו הויה דעולם העקודים, אחר דמהי ראשונה דשם הויה נתפשט גם הוא והי' תתאה, תדע, שה"ס ב' המקיפים דיושר, שנקראים מקף דיושרה, דיושר ומקף דחיה, דיושר, ונקראים ג"כ לבוש והיכל:

ובזה מתבאר לך דברי הרב ז"ל בהיכל אבי"ע פ"ג, דמתקן שם הע"ס בשם, שורש, ונשמה, וגוף, ולבוש, והיכל, דשורש ונשמה וגוף, הם כח"ב, ולבוש והגופים, הם בחי' א' שאין פירוד ביניהם, אך הלבושים והיכלות, הם ב' בחי' נפרדות מן ג' בחי' הנ"ל, ובין ב' האלו דהיינו בין הגופים ובין הלבושים, שם הם מדור הקליפות, וכו' ע"ש: ובפ"ה בענין ג' בחי' גוף וכו' ע"ש: ובהנ"ל תבין את כל זה, דהיינו לפי שטן י"ה נתפשט הויה השלימה, וי"ה ה"ם כח"ב, ונק' ג"כ שורש ונשמה וגוף, דקוצו של יוד נק' שורש, ויוד

פנים מאירות

כתר, חכמה, בינה, ז"א, מלכות, כי הועיר אנפין לבדו, יש בו חסד, נכורה, ת"ת, נצח, הוד, יסוד, מהעשר הספירות: ומכל בחי' שבחמשה הבחי' הנ"ל, מתפשט עולם מיוחד, דעולם אדם קרמון הוא עולם הכתר, ועולם האצילות הוא עולם החכמה, ועולם הבריאה היא עולם הבינה, ועולם היצירה היא עולם הועיר אנפין, ועולם העשיה היא עולם המלכות. ואמנם אינו כלי ממש וכו' אלא שבערך האור וכו': ענין כלי, אינו בדמיון כלי גשמי, אלא יש לה קשר עם האור בעצם, ע"ד האור הקשור בהפתילה, ושלחבת בנחלת, כלומר שלא הי' מציאות אל האור וולתה, והבן:

והנה הא"ק הזה מבריה מן הקצה אל הקצה: פי' הכלול מן כל התיקונים והאורות העתידים להופיע בהעולמות עד גמר התיקון:

אבל בבחי' פנימיות וכו' אין אנו רשאין לדבר וכו' ונדבר במה שנאצל היסוד: פי', דהנהגת העולמות עד גמר התיקון נמשכין רק מהאצילות שנאצל מהא"ק, אשר אורות דא"ק מתלבשים ונעלמים בעולם האצילות, ואינו מתגלה מהאורותיו עצמו, וזלת בגמר התיקון: ע"כ אין אנו רשאין להתעסק בהא"ק בעצמותו, אלא במה שנאצל היסוד, דהיינו האצילות, והבן: וכל המדובר מאורות דא"ק, אינו רק להבין ולהשכיל בשורשים של הנהגת האצילות, איך הם נקשרין ונמשכין מהא"ק, וזה ג"כ רק מבינה שלו ולמטה, להיות הבינה שורש לכלי, וע"כ נק' הבינה דא"ק אור שיוצא לחוץ מא"ק דרך הנקבים, כלומר עד לזווג דא"ח במלכות, שה"ס כלי קבלה, ונוק', אבל מכתר וחכמה דע"ס דאור ישר דא"ק, שה"ס כללות האור שמתפשט בו סא"ס, אין אנו רשאין להתעסק בו, והבן:

ענף ג הספירות הם אור ישר וכו': זה

החוק מתחיל, מהארת הקו ולמטה, שבוה יוצא האור מבחי' אור פשוט: ומעתה נמצא שכל אור, מורכב מאור ישר ואור חור: י"ם מ ל מ ע ל ה ל מ ט ה ו כ ו': והתחלה

הו נשאר בהם חוק קבוע, שהוכן המלכות בזה כמו מעיין נובע, שהאור ישר מתפשט אליה ומכח העיכוב שבהמלכות על האו"י יוצאים מזה עוד עשר ספירות דאו"ה, שעד"ו נשאר האור בהתפשט ושוב, והאורות מתגדלים:

בעת שובו אל מקורו: כלומר בעת שהמלכות מעכב על האו"י להתפשט בבחי' ד' שבה, והאור שב למקורו:

וז"ס י"ה ו"ה וכו': כי סוד שם בן ד', הוא ד' בחי' הנודעים, חו"ב ז"א ומלכות, וקוצו של הו"ד ה"ם השורש והכתר, והנה האור ישר מתפשט מקוצו של יוד עד הי תתאה, ואו יוצא מכח הי תתאה עוד ע"ס, עד קוצו של יו"ה, שהיא מלמטה למעלה בסדר הוה"י:

ומקום האור לעולם הוא יוד: פי', דיו"ד גרמו, ברישא, גועא, ושבילא

המלכות דראש, נפרדו משם ולהלן, והוכנו כסוד מקיף דחה דיושר שה"ס ז"א דמלכות, ומקיף דחידה דיושר שה"ס מלכות דמלכות:

והנה זה הצמצום ב' הנ"ל, דהיינו צמצום א"ק את האור שמטבור ולמטה והעלה אותו למעלה מטבור, נקרא צמצום דרבוועא, ונקרא עגולא בגו ריבוועא:

פ"י, דגודע דכל צמצום שישנו בעולמות אינו כלל לעולם מצד העליון והמאציל, וזולת מצד התחתון, וע"כ אנו קוראים את הרישומי דמקום המצומצם, בשם כל דעגולום, כי טובין בו המונת העגול, שאין שום גבול נבחר בו מצד תוצה לו, דהיינו מצד המאציל, כי המאציל מקיף עליו, מצדו סביב סביב בהשוואה אחת, משא"כ דיושר שה"ס הארת הקו המשפיע לפי הגבול דבחי' אחרונה, אשר התחתון עשה בתוכיותו במרכזו כנ"ל: ונתבאר לעיל, שיש מעלה בעגולום יותר על דיושר, וכן יש דיושר מה שאין בעגולום כנ"ל ע"ש, שמעלה דעגולום אשר הארת העליון המגיע אליו הוא כל גבול, אמנם אינו מנויע בשפע, ויתרון דיושר כי האור נמשך ובא אליו בשפע, אולם מוגבל ג"כ מצד העליון, וכ"ז נבחר רק בצמצום א', שהי' בבחי' נקודה בגו עגולא, שהיא קדם דיושר המוגבל בריבוועא לפי ד' הבחי' הנודעות, דהיינו הארת הקו, ושניהם יחד, דהיינו דיושר והצמצום, והארת הקו שנמשך בתוכו.

נקראים תחת ההבחן של ריבוועא בגו עגולא כזה: להיות הצמצום מוקדם לביאת הקו בערך קודם ונמשך, כי הארת הקו היא אחרי השפע המוגבל כחפץ התחתון, ונמשך ככה התחתון, והיה התחתון כמו שורש גם לגבול הבא מצד המאציל, וע"כ נק' העגולום בחי' קודם ושורש, והיושר נקרא בחי' נמשך מן הקודם והיא בערך ענף לו והבן:

אמנם צמצום ב' דא"ק שהעלה את האור דנוק' שהי' בכלי הו"א סוף הפרצוף המכונה מטבור ולמטה, והעלה אותו אל כלי בינה, שהיא בחי' התיך של הפרצוף מגרון לטבור, אז נתרשם כל בחי' הסוף דפרצוף א"ק בבחי' העגולום, כמו בצמצום הא', שהיא בראש א"ק, דהיינו ג"כ באותו המובן הנ"ל שאינו מצד העליון אלא מרצון התחתון עצמו, והעליון נשאר מאיר בהשוואה א' על מקום המצומצם הב', כמו על מקום המצומצם הא' כנ"ל:

אמנם יש ביניהם הפרש גדול, להיות צמצום הב' נמשך מבחי' ספי' דיושר, שהיא הארת הקו בצמצום הא', שלא הי' עליו מצד המאציל שום גבול, משא"כ הצמצום הב' כבר יש מציאות הגבול עליו מצד המאציל, דהיינו הארת הקו הבא בריבוועא, ומגביל את הע"ס לפי ד' הבחי' הנודעות, בע"ס דראש ותוך דפרצוף א"ק, וע"כ הריבוועא הוא הקודם והשורש, והעגולום בערך ענף לו הנמשך הימנו, כזה: וע"כ נק' זה צמצום בריבוועא, כספר חפצי בה, ונק' ג"כ עגולא בגו ריבוועא:

ובזה תבין המובא בשער הנקודים על ענין ע"ס דעגולום דמטבור ולמטה דא"ק, וז"ל וז"ס והאלקים ברא את האדם ישר והמה בקשו חשבונות הבות, דקאי על פרצוף א"ק, דעולם העקודים יצא מפה דא"ק ולמטה רק בסוד הארות ע"ס דיושר, והמה בקשו חשבונות רבות, דהיינו ע"ס דעגולום, שיצאו מטבור ולמטה, וכ"ז ע"ש פ"י שע"ס דעגולום שנתרשמו מכה צמצום הב' הנ"ל נק' חשבונות, משום עליות הרצון להמחשבה, דכבר ידעת שאור הנוק' דז"א נק' רצון, ע"ש הרצון לקבל כנ"ל, והבינה נק' מחשבה, כי המחשבה היא שורש אל הרצון, ופועל אותו, וכבר נתבאר בסוד ד' הבחי', אשר הבינה שהוא בחי' הב', הוא בחי' פועל אל הבחי' ד' כנ"ל, וכיון שצמצום הב' היה ע"י שא"ק העלה את אור הנוק' שהי' בכלי ז"א מטבור ולמטה והעלה אותה לכלי בינה מטבור ולמעלה, א"כ קבל הרצון לצורת המחשבה, וע"כ נק' המלכות הנה בשם מחשבה, ובשם חשבון, וז"ס כך עלה במחשבה, וזי בזה כדי שיהי' אורם ואו"ם דעגולום, וכן כל בחי' לבאר את כל בחי' או"ם ואו"ם דעגולום, וכן כל בחי' או"ם ומקיף דיושר, הוכרחתי להיות מקצר ועולה במרץ הזה

ה"ס קוין יו"ד הראשונה, והאחרונה ה"ס אדני סוד הו"י ממש, וזה סוד יאהדונה"י, בסוד אני ואין שבאדני, בסוד כתר ומלכות: וסוד כ', הוא כתר, בסוד ב' יודין ב' פעמים יו"ד ספירות מלמעלה למטה ומלמטה למעלה הנאצלים מתיחדים בכתר:

ובענין העשר מלמטה למעלה, כן הדין בכלם, כיצד מן הכתר עד החכמה וחוזר מחכמה לכתר, וכן מכתר לבינה ומבינה לכתר, וכן עד סוף יו"ד הספירות, וכן דין זה נוהג בכל ספירה וספירה עצמה, כנודע היות כלולה כל אחד מיו"ד, וכן עד סוף כל הפרטים: ויש הפרש כי אור ישר היא עצם אור האצילות, כדמיון אור השמש המכה בעשיות, אך אור החוזר אין דומה לזה רק אור חלש יותר, כמו אור השמש המכה בעשיות ומתהפך אליו, וכן

הנה, עד להראות השרשים האלו במקום הנאמן, אמנם ודאי צריך ביאור להבין מה היה חסר להתפשטות א' דעולם העקודים שהי' מוכרח להסתלק, ומה ההכרח להתפשטות ב' דעולם העקודים שיתחלפו האורות, ויבוא אור החכמה בכלי דכתר וכו', ומה הכרח להא"ק שיצמצם א"ע בפעם ב' מטבור ולמטה, גם ענין ע"ס דאור"ה, וענין ההכאה, כל זה יתבאר בהרחבה בביאור שלם ומספיק לקמן בפ' ה' ו' בע"ה:

ענף ג אות א': הספירות הם אור ישר ואיר חוזר וכו' עד סוף: הגה בב' ענפים הקודמים ביארנו תוכנם של עשר ספירות דאור"ה, אשר כל ריבוי נתיחול בביאור העשר ספירות דאור"ה, אשר כל ריבוי המצבים בעולמות ופרצופין נמשכים מצדם: ומתחילה נבאר המפורסם בכמה מקומות בכהארי"ו ז"ל, אשר השורשים דעשר הספירות כולם נשארין בספי' הכתר, ואך הארתם יוצא לחוץ: שזה ענין ב' המצבים שנמצא בכל פרצוף, מצב א' שכל פרצוף כולל ה' פרצופין כח"ב וז"ג שכולם קומתם שוה זה לזה, מצב ב' שמכל אחד מתפשט ויוצא ה' פרצופין על דרך המדרגה זה למטה מזה:

ומתחילה נבאר המובא כאן שע"ס דאור ישר הם מעילא לתתא וע"ס דאור חוזר הם מתתא לעילא וכו', דאנו במקומות המדומות לעין גשמי תליא מילתא ח"י, וא"כ צריך להבין מי ומה נותן את העליונים למטה והתחתונים למעלה, שיהיה הכתר במלכות והחכמה ביסוד וכו':

והענין, ע"י בענף ד', שמתחילה מתפשט אור א"ס ב"ה מתפשט, מטרם שיש כלים, כדומר, דאור א"ס נמשכים ויוצאים מן האור עצמו: אשר אור המתפשט מתעבה בסופו בדרך התפשטותו, וזה האור שנתעבה היא הכלי של האור הזה שנתפשט, שהאור קשור בו כדמיון אור הנר הקשור בהפתילה: וענין העיבוי הזה נתבאר בארוכה בענפים הקודמים, דהיינו בחי' הרצון לקבל המתגלה בפועל בנאצל ההיא, שזהו סוד המסך שנתהווה בכלי המלכות: ומסך יורה כח העיכוב שבה, שנמשך בה מפאת צמצום הא', דהיינו המעכב לאור העליון המושפע אליה שלא יבוא בבחי' הדי' שלה, כדי שלא יופרד ממקומו, כלומר שלא יקנה שינוי צורה מבחי' הדי', כמו"ש בענפים הקודמים, דכל דביקות הרוחני יושער בהשתנות הצורה, וכל פירוד רוחני יושער בשינוי הצורה, שבהשתנות הצורה זה מזה, עד שמגיע להפניות

ושבילא, שהם מקום האור, בסוד כח"ב, דרישא דיו"ד ה"ס כתר, וגועא הוא חכמה, ועוקץ התחתון המתפשט מהיו"ד שנק' שבילא ה"ס בינה:

והאחרונה ה"ס אדני: פ"י, דקוין העליון של יו"ד התחתונה מן ה"א", היא ג"כ סוד הכתר, וגועא דהיו"ד הוא חכמה, ושבילא היא בינה, דהיינו מן ע"ס דאור"ה, דאדני, שהוא שם המלכות: והוא שבאמצע ב' היודין נחלק לשנים, כזה ה"א", שואו עליונה הוא ז"א דאור ישר, הכולל ו' קצוות חג"ת נה"י דאור"י, והוא התחתונה, היא ז"א דאור"ה, הכולל חג"ת נה"י דאור"ה:

וז"ס יאהדונה"י: ששליבת ב' השמות הויה אדני, יורה על ע"ס דאור"י וע"ס דאור"ה, שהם מתחברים ומשתלבים יחד זה בזה ככל נאצל, על דרך התפשט ושוב כנ"ל:

בסוד אני ואין שבאדני: פ"י שנמצא בזה, שהמלכות נעשית לשורש וכתר לאור"ה, ע"כ נרמו באדני כתר ומלכות, אין הוא שם הכתר, אני הוא שם המלכות, דהיא כתר לאור"ה ומלכות לאור ישר:

וסוד כ' הוא כתר בסוד ב' יודין וכו': פ"י, ריש בחי' התפשט ושוב גם בספירות שלמטה מכתר, כמו שאיתא בסמוך, דהיינו שאינו מתפשט ושוב על כל ה' בחינות שבע"ס, אלא על ד' בחינות, שאז יהי' כהנאצל רק אור החכמה: וכשמתפשט ושוב על ג' בחי', יהי' בו ערך בינה: וכשמתפשט ושוב על ב' בחי', יהי' בו רק ערך ז"א, וע"י בפמ"ס כאן: וכשמתפשט ושוב על כל ה' בחי', אז יהי' בו אור הכתר, דהיינו עשרים ספירות שלימות:

ובענין העשר מלמטה למעלה וכו': פ"י, דעד כאן ביאר רק ספירת הכתר, ע"ד שאור א"ס מתפשט עד המלכות וממנה שב לכתר, שנאצל ע"י זה עשרים ספי' כנ"ל, והם נכתנים בשם עשר ספירות של הכתר, ואומר שכן הרין בכלום, כלומר בשאר הספי' שלמטה מכתר, שהמה מתפשטים מן ספירת הכתר ג"כ על זה הדרך דהתפשט ושוב: שנק' התלבשות כמו"ש בפמ"ס:

כיצד מן הכתר עד החכמה וכו': כאן מבאר, סדר יציאת הע"ס מן ספירת הכתר, וע"י בפמ"ס כאן שביארנו זה:

ויש הפרש כי אור ישר הוא עצם וכו': דכללות האור המתפשט מהא"ס ב"ה אל הנאצל, בא בע"ס דאור הישר: **כדמיון** אור השמש המכה וכו': פ"י ער"מ כשב' דברים קשים פוגעים זה בזה, וכל אחד רוצה לעבור מעט בתוך התחום של חבירו, נקרא הכאה, וישוער גודלו של ההכאה, כפי גודלו של רצון דכל אחד ואחד בהשגת הגבול של חבירו: וכן ער"ו יש בכלי המלכות, מפאת הצמצום הא' בחי' מסך, המעכב על אור העליון מלבוא בבחי' הדי' שלה, ומבע של אור העליון להתפשט להתחתונים בכל

בכל ענין עד כמעט שנפרד ממקומו, וע"כ מרמה לאור השמש המכה בעששית, שטבע אור השמש אך להתפשט, והעששית מעכב את דרכו, ונמצאים אור השמש והעששית מכים זה בזה, כמו ב' דברים קשים, והבן:

אור השמש המכה ומתהפך אליו: ואע"ג שהאור מתרבה במקום שקי השמש חוזרים לאחוריו, עם כ"ו הסה רק ענף וחולדה מאור השמש הבא על העששית ביושר:

ובכל ספירה וספירה כפי התפשטותו והבן זה: פ' דכל חילוקי המדרגות בין ספירה לספירה ובין פרצוף לפרצוף ובין עולם לעולם נמשך מאיכות ההתפשטות ושוב דא"י ואו"ת, שאין לך ספירה שיהי' דומה לחברתה, שיש בזה שינויים ובח"י עד אין קץ, וע"כ אומר, והבן זה" שזה צריך להבין בכל ענין וענין מחכמה הזאת, במסרם ההתכוננות בעצם הענין: ועי' פה בפמ"ס:

ענף ד דע כי כאשר עלה בחפץ הא"ם להאציל וכו': הנה דרוש הזה סובב לפרש ענין התפשטות הקו לתוך החלל, המוכר בתחילת הע"ח בענף ב': וז"ל שם, ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ם למטה, ובמקום החלל היא האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם, וכו' עש"ה: ומבאר כאן, איך מתפשט הקו בתוך החלל ועושה ד' העולמות הנ"ל אבי"ע:

וראה כי לא הי' כח בעולמות וכו' ולא הי' בתחתונים וכו' אלא אפי' האצילות וכו': מבאה ענין הצורך להתחלקות הר' עולמות בחיקונים דאבי"ע: ואומר, שמסכת הצמצום, שנתעלה הרצון של הנאצל שלא לקבל בבחי' ד' שלה שהוא תכלית הגדלות של כלי קבלה, כנ"ל בענפים הקודמים, וא"כ אין בהנאצלים והתחתונים כח לקבל עוד אור העליון, כמו מטרם הצמצום, שזוהו חסרון א': ועוד, כי אפי' בכלי קבלה דג' הבחי', שאין בהם הצמצום, מ"מ יהי' מחוסרי דקים, ולא הי' בהם הצמצום, א"כ יהי' מחוסרי השלימות, כי החכמה לשאר הספירות של הנאצל, העליון ולהשפיע לה"י דכתר, דהיינו האו"ת אם לא באמצעות נה"י דכתר, שבסכתו חוזרים חו"ב שעולה ע"י זוג דהכאה, שנכתב ענף א', וגם בענף פנים בפנים, כמו שנתבאר בענף א', ונס מטרם זה: דלסכת חסרון פכ"פ דאור החכמה הותתקן עולם האצילות: ולסכת חסרון כח בתחתונים, לחזור ולקבל אור א"ם כמו מטרם הצמצום, הותתקנו ג' עולמות בי"ע, שסגולתן לתקן בחי' הר', כמו שהיתה בא"ם כ"ה מטרם הצמצום:

ולמעם זה הוצרכו כל התיקונים הנזכרים שם הם להשלים חסרון דבאצילות נופי' להשבת פכ"פ לחו"ב כנ"ל: וממעם זה וכו' ד' עולמות אבי"ע: היינו להשלים חסרון כח הקבלה שבתחתונים לתקן את בחי' הר' כנ"ל: והענין

וכן הדין בכל הי"ם, ובכל ספירה וספירה עצמה כפי התפשטותו, והבן זה:

ענף ד דע כי כאשר עלה בחפץ הא"ם להאציל ולברוא ולעשות עולמו כלול מד' עולמות אבי"ע, וראה כי לא היה כח בעולמות לקבל את האור הגדול של הא"ם, ולא די בתחתונים אלא אפי' בספירות עצמם אפילו של האצילות לא היה בהם כח לקבל אור עליון, כי ספירת חכמה לא היתה יכולה לקבל אור עליון אם לא ע"י אמצעית ספי' כתר, ועד"ז כל השאר, ולמעם זה הוצרכו כל אותם התיקונים הנזכרים באדר"ו ובאדר"ה, וממעם זה הוצרך לעשות ד' עולמות אבי"ע: והענין

מהמסך שנתעלה לבחי' ג' נ"ב ע"ס דאו"ת: אמנם יהי' בקושי הטעלה מהתפשטות הקדום, שהמלכות שב להיות כתר, וכאן נערך שהמלכות שב להיות חכמה: כמו"ש באות א' ענף זה, שבספי' דאו"ת כל הוך ביותר הוא פחות במדרגה עש"ה, ובוה נמצא מתפשט הארת החכמה שנשרשה בח' פרצופין התפשטות הקדום, שיוצאת לחוץ למטה מהכתר, כי ספירת החכמה דבהתפשטות הקדום הי' קומתה שזה לכתר כנ"ל, אמנם חכמה זו, יהי' הע"ס שלה רק בקומת חכמה, דשיעור הקומה תלוי בכלי מלכות, ובערכי האו"ת שלה, כנ"ל: ואח"כ, שוב מודרך המסך ביותר, ומתעלה לבחי' ב', דד' בחי' הגודעים, ואור א"ם ב"ה שבכתר מודווג עם המלכות היא, שעלתה מקום בינה בבחי' ב', ומעלת ג"כ ע"ס דאו"ת מבינה לכתר: אמנם האו"ת הזה, נערך במדרגת בינה דאו"ת, כלומר שהמלכות הזו לא שב להיות חכמה, אלא שב להיות בינה, במדרגה הג' דהתפשטות הקדום, וע"כ יצאה הארת בינה מחוץ לכתר ולחכמה, ונמצאת למטה מהם: ואח"כ נודרך המסך ביותר, ועלה כערך בחי' א' מד' בחי' הגודעים, שהיא חכמה, והאו"ת דא"ם ב"ה יורד גם או אליה מהכתר לחכמה, ומעלית ג"כ ע"ס דאו"ת מחכמה לכתר, והיינו רק בקומת האו"ת שבהתפשטות הקדום כנ"ל, ובוה יוצא הארת פרצוף ז"א מהכתר ולחוץ למטה מבינה: כי פרצוף ז"א דהכתר קומתו שזה לכתר, אמנם הארה דעכשיו שיוצא מווג או"ת מכתר לחכמה, שב המלכות שהוא במקום חכמה, אין המלכות שב לבינה, אלא לבחי' ז"א, כנ"ל, וא"כ קומתו למטה מבינה: ואח"כ מודרך עוד המלכות עד לשורש, שהוא הכתר, ושוב אין שם עוד זוג דהכאה, כי בוה נמצא כל המסך מתכבט ומודרך: שו"ס ואשתאיב ניצוצא, כמו"ש כל זה לקמן בענף ה' ו' בארוכה:

ונתבאר לך, איך מתחילה יוצאים כל ה' פרצופין בכלי הכתר, דהיינו בהתפשטות ראשון שהמלכות שב לכתר, ושם ישנם לשורשים דע"ס כולם, בקומת הכתר: ואח"כ, נעשה הזוג הב' דכתר, בסוד עליית המסך ממדרגה למדרגה, שבזוג דהכאה הב' הוו, יוצאים הספירות ומתפשטים זה למטה מזה, כסדר ערכי האו"ת העולה מהזוגים, כנ"ל:

ונתבאר, דבאור ישר אין שום חילוק ספרצוף לפרצוף, משום דאור א"ם ב"ה המתפשט בהכתר עד לזוג בכלי מלכות, הנו מתפשט על ד' בחי' הגודעים: ואפי' כשהמסך דמלכות הוא כמקום החכמה, והאו"ת בא מכתר לחכמה, מ"מ מתפשט על ד' בחי' דאו"ת, שהם כח"ב וז"ג: משום דאין הכוונה על החכמה כמש, דלא שייך מסך בספי' חכמה, שיעוייר שם זוג דהכאה, והוא פשוט, אלא הכוונה על המסך דמלכות המודרך וקיבל ויכרך דהכמה, והבן זה: ונתבאר

להפכויות מקצה אל הקצה, באופן שלא יהי' בכלי הקבלה שום ניצוצין של השפעה, או נערכים כנפרדים לגמרי זה מזה, כמו"ש שם: והנה צמצום הזה ומסך הזה, אינו כלל מצד המאציל, כמו"ש שם, אלא מצד המלכות בעצמה שבהרה בהשואת הצורה ובדביקות למאצילה, וע"כ מונעת את עצמה מהשפע, אמנם אור העליון המושפע ובה לה מצד המאציל, מתפשט אליה בכל ענין עד כמעט שהוא נפרד ממקומו, כלומר שאינו מבחין כלל בהמסך שעשתה המלכות, כי רוצה להתפשט גם מהמסך ולמטה: וע"כ נבחן זה, כעין אור השמש המכה על העששית או על מראה לטושה, שהמראה הלטושה ספסיק יורדת קוי אור השמש באמצע דרכו, וקוי האור חוזרים לאחריהם בהארה מרובה על אותה המקום: וכן כאן, כיון שהמסך מעכב אור העליון, נעשה ביניהם בחי' זוג דהכאה זה בזה, שמוה נולדו עשר הספירות דאו"ת כח"ב וז"ג מתחת לעילא, אשר המלכות דאו"ת שב להיות כתר דאו"ת, וכתר דאו"ת שב להיות מלכות דאו"ת, כסוד נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן, המוכב בספר היצירה:

וענין יציאתם דע"ס דאו"ת מתחת לעילא, היינו בהפכויות סערך המדרגה דע"ס דאור ישר: דערך המדרגה דע"ס דאו"ת, הם על-פי ד' בחי' הגודעים, עד שמתגלה העוביות לכלי קבלה בבחי' ד', ובערך זה נמצא שכל הוך ביותר מבחי' העוביות, הוא במדרגה גבוה ביותר, ויהי' הו"א במדרגה החשובה מהמלכות להיותו בחי' ג', ויהי' הבינה חשובה מהו"א להיותו בחי' ב', ויהי' החכמה חשובה מהבינה להיותו בחי' א', והכתר חשוב סכולם שהיא השורש לכולם: וערך הספי יהי' בע"ס דאו"ת לסכת יציאתם מהמסך שבכלי מלכות, דהיינו מדרגה הר' העב ביותר מכולם, ועתה היתה לראש פנה לכולם, דהיינו כתר לע"ס דאו"ת: ובערך זה נמצא שכל העב ביותר יהי' במדרגה יותר גבוה, כי הו"א שהיא מדרגה ג' דאור ישר יהי' עכשיו במעלת החכמה, דהיינו מדרגה ב' המקבל מהכתר: והחכמה דאו"ת, שהיא בחי' הא', יהי' עכשיו כערך ז"א לאו"ת, שצריך לקבל האו"ת מהבינה, כמו ז"א דאו"ת המקבל או"ת מהבינה: והכתר, יהי' בחי' מלכות, להיותו מקבל מן הו"א דאו"ת, והבן: והנך רואה, שהעליונים דאו"ת נעשין תחתונים דאו"ת, ותחתונים דאו"ת נעשין עליונים באו"ת, וע"כ אומר שיוצאו מתחת לעילא, כלומר שהתחתונים דלפנים באו"ת, נעשין עכשיו עליונים במעלה וחשיבות, לסכת שכולים ביותר מאור העב, כנ"ל:

(ב) אמנם נודע, אשר ע"ס דאו"ת עם ע"ס דאו"ת התחברו והשתלבו יחד זה עם זה, כמו"ש בפנים בסוד יאהדרונו"י: ובחיבור הזה נעשין קומתם שוה זה לזה, דהמלכות דאו"ת קתה עכשיו מעלת כתר לאו"ת, ונמצא קומתה ומעלתה בקומת הכתר דאו"ת: וכן החכמה קתה מעלת הכתר דאו"ת שעליה, שמעלת הכתר על החכמה דאו"ת, היינו משום שהכתר שורשה, והיא מקבלת האור מהכתר, ועכשיו באו"ת נמצא הכתר מקבל מן החכמה, ויהי' החכמה דאו"ת, דכמו דמעלת הימנה: ועד"ז הו"א עם החכמה דאו"ת, דכמו דמעלת חכמה דאו"ת הוא משום שמקבל מהכתר, כן הו"א מקבל האו"ת מן הכתר, דהיינו כלי המלכות: וכיון שהחכמה שוה עם הכתר, והו"א עם החכמה, נמצא קומת הו"א עד הכתר: וכן כולם שוים הערך בקומת הכתר, וע"כ נקרא אצילות הוה, אצילת הכלי כתר, להיות כל ה' הפרצופין שוים קומתם עד הכתר, אמנם נשחרשו כאן כל ה' פרצופין בע"ס דאו"ת וע"ס דאו"ת, כנ"ל:

והנה כדי שיתפשטו הארתם דה' פרצופי הכתר לחוץ בכלי הכתר בדרך המדרגה זה למטה מזה או צריך הכתר שבה אור א"ם בה להודווג עם הכלי מלכות העולה ונכללת בכל בחי' ובחי' דד' בחי' הגודעים מאור ישר:

והענין דבהגלות האו"ת מכה העיכוב, שבאור העב שבכלי מלכות, מתגבר בה כח הוה, והולכת ומזדככת בכל פעם ביותר, בערך המדרגה, והאור ישר דא"ם ב"ה מודווג בה בכל מדרגה ומדרגה, ומתחילה מזדככת למדרגת ז"א, דהיינו לבחי' הג' שבד' בחי' הגודעים, וגם או או"ת מודווג עמה בזוג דהכאה, ויוצא מהמסך

פנים מאירות

הענין כי בכל העולמות וכו' עצמות וכלים: פי' דאין שום אור בכל העולמות שלא יהי' מלוכב בכלים:

ותחילת הכל נתפשט וכו' בסוד כלים: להיות הכלים מתגלין ויוצאין ע"י האור כמו"ש:

כי הלא ענין התפשטות מורה התעבות וכו': כלומר דבהיותו מבנינים התפשטות האור, בהכרח הוא שיש בהתפשטות זוהי בחי' התעבות, יותר ממה שהי' בהמציל, דאם אין בו שום התעבות, איכ' במאי יצא האור מכלל המאציל, להבחינו בשם נאצל:

ונמצא כי י"ס וכו' מצד התפשטות שמטתם התפשטות אור א"ס, אין מציאות כלי נמצא, אלא שבהתפשטות הא"ס עצמו, יש בחי' התעבות בדרך התפשטותו, שזה בהכרח כנ"ל, וזה ההתעבות, היא ענין עשרה הכלים שבי"ס:

ואתר התפשטות זהו וכו' יו"ד כלים: פי' רב' בחי' התפשטות יש בכל אור, דהיינו התפשטות בהרחבה, התפשטות ע"י חלון, כמו שמבאר והולך, ובכל התפשטות יש בחי' התעבות, שהוא ענין התגברות להמשיך תוספת שפע יותר מכשיעור התפשטותו, שהם ד' בחי' הנודעים, חו"ב, וו"א, ומלכות, כמו"ש, נמצא שיש בהתפשטות זוהי עשרה כלים, עד כלי מלכות, שהיא בחי' ההתעבות שבהתפשטות ע"י חלון:

והנה כאשר הגיע וכו' עד מלכות וכו' שאין כח בתחתונים לקבל וכו': פי' דלאחר שנתגלה כלי מלכות, דהיינו ההתעבות שבהתפשטות ע"י החלון, שהיא בחי' הד', עובר עלי' סוד הצמצום, כלומר שאינה רוצית לקבל עם בחי' הד' הו', שלא יבוא האור לירי שינוי צורה, כנ"ל בענפים הקודמים, ונמצא שאין כח בתחתונים לקבל, והבן:

נעשית שם מסך וכו': כלומר, זה כח העיכוב הכלול בבחי' הד', מצד הצמצום הא', נקרא מסך, המעכב לאור העליון שלא יתפשט יותר:

ואז הנה אור א"ס ית' וכו' במסך ההוא: כלומר, ב' דברים שכל אחד רוצה לעבור בתחום של חכירו בכח גדול, מתדמה לנו בזה, ענין הכאה זה בזה: ועל כן נקרא כאן, שאור א"ס ית' מכה במסך ההוא, להיות אור המתפשט מהא"ס ית' רוצה לדרת גם בתוך בחי' הד', ואינו מבחין בצמצום ומסך, שנעשה רק מצד הנאצל, ולא כלל מצד הא"ס ית', כמו שביארתי לעיל, אמנם המסך שבכלי מלכות מעכב את דרכו להתפשט בבחי' ד' כנ"ל, וע"כ נק' פגיעת האור א"ס בהמסך, בחי' זוג דהכאה, והבן:

חזר לעלות בסוד אור חזר וכו': פי' שמוזג דהכאה הו' יוצאים ע"ס דאו"ח

עין החיים ענף ד

והענין כי בכל העולמות יש בחי' עצמות וכלים, ותחילת הכל

נתפשט הא"ס בסוד י"ס דאצילות בסוד כלים: כי הלא ענין התפשטות מורה

התעבות האור יותר ממה שהיה ונמצא כי י"ס אלו הם יו"ד כלים, שנעשו

מצד התפשטות הא"ס עצמו רק שנתעבה האור ונעשו כלים ע"י התפשטות:

ואחר התפשטות זוהי שעל ידו נעשים יו"ד כלים או נתלבש עצמות א"ס

בתוכם, וז"ס עצמות וכלים: והנה כאשר הגיע התפשטות הנ"ל עד מלכות

דאצילות, ראה המאציל העליון שאין כח בתחתונים לקבל האור ההוא אם

יתפשט יותר, ואז כאשר נגמר כלי היריד דאצילות נעשית שם מסך ופרגוד א',

המפסיק בין האצילות לשאר עולמות שלמטה הימנו:

ואז הנה אור א"ס יתברך, המתפשט עד שם, במסך ההוא ואז בכח

ההכאה של הירידה שפגע שם חזר לעלות בסוד אור חזר למעלה למקומו:

ואז נגמר עולם האצילות בבחי' הכלים, ואז חזר הא"ס להתלבש בהם בסוד

העצמות, כנ"ל, לכן עד המקום שמגיע אור א"ס ע"ד הנ"ל נק' עולם האצילות,

כי

דאו"ח, אלא כח ההזדככות מתחזק בהמסך עד שמורכב כולו, וכל ע"ס דאו"ח שיצאו כסבתו, חזורים ונעלמים בשורשם:

ואז נגמר עולם האצילות בבחי' הכלים: דהיינו עוד על ידי תיקונים

המתהווים מני' וכו', שאינם נזכרים כאן: אלא שעל ידי הסתלקות האור, ונשארים הרשימות

דר' הבחינות דאו"י בלי אור, והרשימות דע"ס דאו"ח נדחין ממקומם למטה מהרשימו דהתפשטות

הקרום, שבוה נעשים בחי' כלים גדולים, כמ"ש בענפים הבאים, ואז חזר א"ס ומתלבש בהם בסוד העצמות:

בסוד העצמות: אור החכמה נק' אור העצמות מא"ס כ"ה, להיות אור זה,

עצמות וכללות האור שבהנאצל, המושפע לו מא"ס כ"ה, משא"כ אור הבינה, נק' אור

דחסדים ונבורות או אור דאחוריים, כמו"ש לקמן:

נקרא עולם האצילות: היא מלשון אצלו, עד"ש ואהי' אצלו אמון, כלומר,

ששם מתפשט אור א"ס כ"ה, שה"ס אור העצמות: ויש ג"כ לפרש, מלשון הכתוב ויאצל

מן הרוח וכו', שהיא בחי' העתקת האור מצורה לצורה שאינו משתנה ממעלתו, אלא במדליק

מנר לנר שאין שום חילוק מאור הנר המדליק לאור הנר שנדלק הימנו: ועד"ו עולם האצילות מקבל אור א"ס כ"ה באמצעות הא"ק, והבן:

כי

פנים מסבירות ל

ונתבאר בזה, שגם בספירות המתפשטין בזה למטה מזה, יש בכל אחד מהם ע"ס דאור ישר,

וכל המדובר הוא רק בערך שיעור הקומה, הנסדר על פי מעלת האו"ח, אשר מסך היותר עב דהיינו בשיעור

בחי' הד', משהו קומה הע"ס עד הכתר: ומסך היותר רק דהיינו בשיעור בחי' ג', משהו קומתם דע"ס רק

עד החכמה: דכאן לא שב המלכות להיות כתר אלא שב להיות חכמה, ונמצא בזה שבחי' הכתר דהתפשטות

הזה יהיה קומתו למעלה מכל ט"ס התחתונות, דאין שני לו בקומה, משאר ט' ספירות התחתונות, שכולם קומתם

שוה עד החכמה, דמלכות דאו"י שב להיות חכמה וקומתה שוה לחכמה: וכן ז"א דאו"ח שוה קומתו

לבינה, להיותו התפשטות מהחכמה דאו"ח, והבינה כבר קומתה שוה לחכמה דאו"י, כי כל מעלת החכמה על

הבינה דאו"י הוא מפני שהבינה הוא נמשך ומקבל אורה מחכמה, ועכשיו באו"ח נמצא שהחכמה נמשך

ומקבל אורה מהבינה, ונמצאים בזה מסתווים במעלתם, וכו': והנך רואה, דהכתר הוא למעלה מכולם, ושאר

ט"ס התחתונות קומתם שוה עד החכמה: ועד"ו, בהתעלות המסך לבינה, ונמצא בזה שהמלכות שב

להיות בינה, נמצא שכתר החכמה דאו"י דהתפשטות זה, יהי' למעלה מכולם, ושאר שמונה ספ' התחתונות,

כולם קומתם שוה עד הבינה: ועד"ו בהתעלות המסך לחכמה, ששם שב המלכות להיות ז"א כנ"ל, נמצא

בזה שכתר החכמה והבינה דאו"י, יהי' למעלה מכולם, אמנם שאר ז' ספירות התחתונות, יהי' קומתם שוה זה

לזה עד קומת ז"א, והבן זה היטב שהוא מפתח כללי בהחכמה:

ובזה תבין ג"כ, מדוע לא יש בפרצוף א"א רק ט' ספירות זה למטה מזה, וחסר לו ספירת המלכות,

והוא רק כלולה בבחי' שלו, כנודע: שהוא תמוה, דהא אימת בספר יצירה עשר ולא תשע: אלא בתגל תבין

היטב, שענין התפשטות הספירות דא"א זה למטה מזה, הוא מכה התעלות המסך ממדרגה למדרגה, אשר ע"כ

בעלות המלכות לערך החכמה, יוצא הארת ז"א לחוץ, אמנם בעלות המלכות לערך השורש, שנודרך המסך

כולו, א"כ אין כאן עוד מסך שיוכל להיות זוג דהכאה, להוציא הארת מלכות למטה מו"א: אמנם באמת,

אדרבא, כל ספ' וספ' מנ' ספירות דא"א, אינו יוצא לחוץ זולת בכח המלכות, וא"כ יש עשר ספ' סמך בכל אחד, והבן היטב:

ענף ד דע כי כאשר עלה בחפץ וכו': הנה הענף הזה הוא מפתח כללי בכל החכמה, ובלעדו

אין שום מושג כלל וכלל מכל המובא בכהאר"י ז"ל וגם לא חזר ונשנה במקום אחר חוץ ממקום זה, ע"כ

ראוי לדייק בו היטב הדק: והנשאב מכל האמור בענף זה, אשר כל אור המתפשט מא"ס מתפשט על ד'

הבחינות, שהם ב' בחי' התפשטות, שנקראים ב' דוכרין דעשר הספירות, שהם ספ' חכמה וספ' ז"א,

ספ' חכמה היא בחי' א', המכונה התפשטות בהרחבה מהכתר שה"ס השורש דע"ס, ובהתפשטות זוהי כלול

כל אור א"ס כ"ה, המושפע אל הנאצל ההוא מצד המאציל לבדו, והוא עצמות ועיקר האור שבהנאצל, וע"כ נק' אור החכמה בחי' חיה של הנאצל, ונקרא ג"כ אור העצמות:

והדבר הב' דעשר הספירות היא ספ' ועיר אנפין, שהיא בחי' התפשטות על ידי חלון: פי', דאור העב שבהבינה נקרא חלון, להיותו ראוי לקבל בו

אור העצמות, דאור העב שבהמלכות נקרא מסך, או פרגוד, או כותל סתום, והוא משום שאינה ראויה לקבל בה אור, אחר שנעשה הצמצום הא' על בחי' הד',

כנ"ל בענף א', משא"כ אור העב שבהבינה ראויה לקבלת אור, דעליה לא הי' הצמצום, כמו"ש שם, שהצמצום היה בנקודה האמצעית ממש, ולא כלל בג' בחי' הקודמים לה, והנה התפשטות השני הזה שנקרא ז"א, הוא גרוע הרבה מהתפשטות הראשון שנקרא חכמה, להיותו מבחי' אור משותף מהתגברות הנאצל, דהיינו בחי' בינה שהתגברה להמשיך שפע יחירה משיעור התפשטות החכמה, וכיון שהאור משותף בהתגברות הנאצל, ע"כ נקרא התפשטות זוהי אור דחסדים

פנים מסבירות

דחסדים וגבורות, לאפוקי מהתפשטות דבחי' א', שנק' אור דעצמות :

ועד"ן יש ג"כ ב' נוקבין בעשר הספירות, נוקבא עילאה היא הבינה, להיות עצמותה של הבינה מבחי' אור העצמות, דהיינו מעצם החכמה, אלא לסיבת התגברותה אחר תוספת שפע קנתה ג"כ בחי' עוביות, שנק' אור דחסדים, שהגיע אליה מהמאציל בסבת התגברות רצונה כנ"ל, וע"כ לא נתגלם בה עצמה בחי' כלי, מפני שעצם בינה הוא בחי' עצמות וחכמה, אשר אור דחוי"ג שהמשיכה בטל לגבה כנר בפני אבוקה, ולא יוכל לעלות בשם, והכן זה :

ונוקבא תתאה הוא המלכות, להיות גם עצמותה וכל בינה רק מההתפשטות ע"י חלון, שהיא חוי"א, שהיא אור דחוי"ג : וע"כ, אחר שהוסיפה התגברות רצון אחר תוספת שפע יתר מכפי התפשטות האור מהבינה, אז נגלם בה כלי הקבלה בתכלית השלימות, וע"י בענף א' שהארכנו בזה די באר :

ונודע שמצמצום ולמטה נעשה בחי' מסך בהמלכות, שלא לקבל שפע ואור בבחי' הד', אשר זה כח העיכוב נק' מסך, ואחר ששוב מתפשט עליה אור ישר דרך ז"א לבוא לבחי' ד', שלה, כי כן טבע אור ישר להתפשט לתחתונים בכל עון, כדברי הרב ז"ל כהיכל א"ק שער עקודים פרק ח' בא"ד, וז"ל גם יש עוד חילוק אחר, שאור ישר כמעט שהוא נפרד מסקמו כדי לדרת ולהשפיע לתחתונים, עכ"ל, ועש"ה : והענין, מפני שצמצום הא' הי' רק מבח הנאצל עצמו, שקיטם את עצמו ובחר בהשואת צורתו להמאציל, ולכן מיטם ברצון לקבל שלו כנ"ל בענף א' : והמלכות בעכב על האו"י שלא לבוא בבחי' הד', שלה, והוא נקרא וווג דהכאה, ע"ד ב' דברים שכל אחד רוצה לבוא בתחתו של חברו ונמצאים משום זה שאחר מכה בחבירו, והכן : והנה ע"י וווג זה יוצא ע"ס דאור חוור, כמו שהארכתי לעיל בענף ג' בסוד נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן ע"ש :

והנה הרב ז"ל מבאר לנו בהמשך דברי הענף הזה, כל בחי' השניונים הנובעים ע"י ע"ס דא"ח האלו, ע"פ איכות חיבורם עם ד' הבחי' דאור ישר : שמתחילה מבאר ע"ס השורשיים, ואח"כ עולם האצילות, וסוד י"ב הפרצופין, שכל זה נתהווה רק מהשניונים דע"ס דאור חוור, וכן ג' עולמות התחתונים בריאה יצירה ועשיה, והבחנות שמבין עולם לעולם, ובין ספירה לספירה, ובין פרצוף לפרצוף, יהיה כל השניונים העצומים האלו רק בבחי' אור חוור, ולא כלל בבחי' אור ישר : כמו שאיתא כאן בדברי הרב ז"ל, וזה לשונו, אמנם החילוק שיש בין האצילות לג' עולמות, הוא, שבאצילות אור א"ס נוקב ועובר וכו' בהיות לבריאה מסך ומברול א' וכו' ולעשיה ג' מסכים, ואמנם בפרטות מסך ומברול עצמו, כמו שיש ד' בחי' באצילות בפרטן, כנוכר לעיל, כן יש אלו ד' הבחי' בבריאה עצמה, וכן ביצירה עצמו, וכו' : והנה רואה מפורש, שבד' הבחי' הנודעים דאו"י שהם כח"ב זו"ג, אין שום חילוק בין עולם לעולם, ומכ"ש בין פרצוף לפרצוף, ועיקר השניונים הוא בבחי' המסכים המשתנים בכל עולם ועולם, דהיינו על פ' האור חוור העולה מהמסכים, שאין פרצוף דומה בזה לחבירו כלל, וכל אחד נגדר בזה לעצמו, כמו שיתבאר :

וע"י כהיכל א"ק ש"ג פ"א, וז"ל, דהתלבש הא"ס בכתר והאציל לא"ק, והתלבש בכמה והאציל לעולם האצילות, והתלבש בכינה וברא עולם הבריאה, והתלבש הא"ס במלכות וברא את עולם היצירה, והתלבש לשון עש"ה : והנה מוצא, שכל העולמות מתפשטים מהא"ס ב"ה, והיינו בהכרח על ד' הבחי' הנודעים, אלא כל שינוי המצב בין עולם לעולם הוא בבחי' התלבשות הא"ס, דהיינו בהמסך דבחי' הר', ובערך העוביית שבהמסך הזה, כמו"ש לעיל ובענף ג' ע"ש : וע"י עוד כהיכל א"ק ש"א ענף ג' בא"ד, וז"ל, והנה י"ס דעגולים, יש להם כל הבחי' דאורות וכלים דיושר, אמנם החילוק שיש בין העגולים ליושר, הוא כי י"ס דעגולים הם בחי' האור הנקרא נמש, אבל הי"ס דיושר הם

כי האור עצמו הוא רק שהיא אחר התעבותו כנ"ל :

וענין התעבות האור ההיא, כי הלא הרואה אור גדול מאוד לא יוכל לסבלו אם לא על ידי הרחקה או מסך או ע"י שתיהם, והנה הכתר שבאצילות מאיר בו הא"ס בלתי שום מסך ושום הרחקה כלל לכן נקרא הכתר, א"ס : וחכמה מקבל על ידי כתר, אך בינה קבלה אור הא"ס ע"י הרחקה, כי עתה הא"ס רחוק ממנה, ויכולה לקבלו, ובז"א אינו מקבל האור כי אם דרך חלון ונקב צר, אשר בתוך החלון ההיא עובר עצמות האור בלתי מסך כלל, אלא שאין דרך רחב רק צר מאוד, אבל הוא קרוב כי מן הבינה אל הז"א אינו רחוק, אבל נוקבא דז"א נמשך לה האור דרך נקב וחלון כמו הז"א, אך שהיא בהרחקה : הרי

ויכולה לקבלו : פ"י, שלא עבר עליה כח הצמצום שלא לקבל באור העב, אלא הוא יכולה לקבל באור העב, שלה, דע"כ נק' בחי' ב' חלון, כמו הבית המקבלת אור מהשמש ע"י החלון :

ובז"א וכו' דרך חלון ונקב צר : פ"י, דהו"א, הוא התפשטות החסדים שמשכה הבינה מהא"ס, שהתפשט ממנה ולחוץ והנה כל אור שלו נמשך ע"י בחי' ב' שהוא התגברות הבינה, אמנם לא נעשית עליו למסך, אלא בחי' חלון ונקב צר :

חלון ונקב צר : כלפי בינה עצמה נק' חלון, וכלפי זו"ג נק' נקב צר :

אבל הוא קרוב וכו' מהבינה אל הז"א אינו רחוק : כלומר, דלא הוסיף עוביות כלל, אלא שהוא עצם ההתפשטות היוצא מהבינה ונק' בחי' ג' :

אבל נוקבא דז"א וכו' דרך נקב וחלון : פ"י דב' הבחנות יש במלכות, שהיא נוק' דו"א, הבחן א' היא עצם בינה, שהיא מעצמות התפשטות הז"א, אלא שנתעבה בדרך התפשטותו, שזה האור שנתעבה נק' מלכות : הבחן ב', היא בחי' העוביית שקנתה ע"י התגברותה לחוספת שפע כנ"ל : ועל הבחן הא' שבמלכות, אומר, שהיא דומה לז"א שנמשך אורה דרך נקב וחלון :

אך שהוא בהרחקה : והיינו הבחן הב' שבמלכות, בבחי' העוביית הנוסף בה, כנ"ל, שהיא בחי' ד' :

הרי

כי האור עצמו הוא רק שהיא אחר התעבותו : פ"י דאין שום אור נשפע למטה אלא כשהוא מתלבש בכלי, וענין כלי כבר נתפרש היטב בענף א' בפנים מסבירות עש"ה, שה"ס אור שמתעבה בדרך התפשטותו, כמו"ש בענף זה : ומשמיענו, שזהו כל הבחון בין עולם הא"ק לעולם האצילות, כי כאן נשרשים הכלים דעשר הספירות, משא"כ בעולם הא"ק עדיין אין שם אפילו השרשה לכלים, אלא לעולם האצילות לבד : וע"כ נקרא עולם האצילות עולם התיקון, שמשם נשפעים האורות להעולמות בסבת התלבשות אור א"ס ב"ה בעשר הספירות, כמו"ש עוד, וע"י כפתיחה כוללת :

וענין התעבות וכו' הרחקה, או מסך, או שתיהם : פ"י שסוד העוביית היא בחי' שינוי צורה ע"י הרצון לקבל הנגלה בהנאצל מה שאינו נוהג בהמאציל, כמו"ש בפ"ס בענף א' : וענין קירוב רוחני הוא בהשואת הצורה, והרחקה ה"ע שינוי הצורה : והתגלות הרצון לקבל, נוהג בבחי' ב' ובחי' ד', שהם בינה ומלכות, אמנם במלכות נוסף עליה עוד ענין הצמצום א' שלא לקבל בבחי' ד', וע"כ נקראת מסך : אמנם ההרחקה שבהבינה, לא עבר עליה ענין הצמצום, וע"כ נקראת חלון, כלומר שמקבלת אור בבחי' ב' הו"י : וע"כ באצילות, אין כלל בחי' מסך, כי המסך נמצא בספי' המלכות דאצילות, שזה נוגע לעולמות דבי"ע המקבלים ע"י מלכות דאצילות, אבל אורות דאצילות עצמם עוברים דרך חלון שהיא בחי' ב' כנ"ל :

והנה הכתר וכו' לכן נקרא הכתר א"ס : פ"י, דהכתר דכל פרצוף היא בחי' א"ס להפרצוף, אלא שאין הפרצופין משתוין באיכות קבלתם מא"ס, וזוה נבחנו גם הכתרים שבהם בשמותיהם של הפרצופין, ולפיכך פשוט הוא, שאין ענין כלי נבחן כלל בכתר :

וחכמה מקבל ע"י כתר : פ"י, שכל התפשטות האור מא"ס ב"ה אל הנאצל, נבחן בשם חכמה, וע"כ נקרא התפשטות בהרחבה, כלומר דאין בחי' אור העב מנולה בו, אמנם כלול בו בהעלם ובבחי' כח לבד, ונקרא בחי' א' :

אך בינה קבלה אור א"ס ע"י הרחקה : פ"י, שהיא בחי' האור שנתעבה בדרך התפשטותו, דהיינו ע"י שהתגברה ברצונה להמשיך תוספת שפע יתר על שיעור התפשטות החכמה, שבהתגברות הזה קנתה בחי' שורש לשינוי צורה, וע"כ נתעבה שהיא כהה מן אור א"ס ב"ה, שאין בו בחי' הרצון לקבל, שזה מכונה הרחקה מא"ס, כנ"ל, ונקרא בחי' ב' :

כי עתה הא"ס רחוק ממנה : כלומר, ע"י שמשכה אור דחסדים מהא"ס שהגיע לה בסבת התגברותה, נעשה הא"ס רחוק הימנה, כי קנתה בזה שינוי צורה מהא"ס, ונתבאר שריחוק הרוחני הוא שינוי הצורה : ויכולה

פנים ממבירות

הם בחי' האור הנקרא רוח, וכתחילה נאצלו ונתגלו בחי' העגולים, שהם מדרגות הנפש והכלים שלהם, ואח"כ נאצלו בחי' ב' דיושר בציוור אדם, שהם מדרגות אורות רוח והכלים שלהם כנודע, כי הרוח נקרא אדם, והכן זה סוד, וכו', עכ"ל בקיצור לשון: המתבאר בספריו, שכל הי' עולמות א"ק ואבי"ע, אין בהם רק ב' בחי' שהיא בחי' נפש, ובחי' רוח, שהעגולים דה' עולמות הם בחי' נפש, וספירות דיושר דה' עולמות הוא בחי' רוח: ולכאורה, הוא פלא גדול, דלפי"ו לא יש כלל בחי' ג' ראשונות הנק' יחידה חיה נשמה בכל העולמות כולם: והענין, דדבר גדול שמסמינו כאן, אשר יש ב' הכחות עיקריות בעשר הספי', דהיינו הבחן ע"ס המאירות בבחי' נפש, והבחן ע"ס המאירות בבחי' רוח, אע"ג דכל בחינותיהם שוות, דיש די בחי' הנדעיים, ואר"ם ואר"ם, וכלי פנימי וכלי חיצון, הן בע"ס דנפש והן בע"ס דרוח, מ"מ ענינם משונה מאוד זה מזה, דע"ס דנפש אינם יכולים להתפשט לתחתונים אלא בבחי' נפש לבד, שהיא אור המלכות, כנודע, דכח"ב ו"ג נקראים הכלים דע"ס, ויחידה חיה נשמה רוח נפש נקראים האורות דע"ס, ונמצא שבחי' נפש אינו אלא אור המלכות לבד:

כי זה הכלל שאין התחתון מקבל מהעליון אלא מבחי' אור המלכות דעליון, אמנם המלכות דעליון שה"ס המסך המעלה אור חוזר יש בה הבחן מדרגות, בשיעור הקומה כהעלאת אור"ה כנ"ל, כי בעולם א"ק היא שבה להיות כתר, כנ"ל בענף ג', וא"כ אע"ס שהתחתון אינו מקבל אלא מהמלכות דעליון, אם הוא מקבל מהמלכות דא"ק, ויכול לקבל כל עשר הספירות שיש בהמלכות הן ע"ד קומת כתר דא"ק: ועד"ו במלכות דאצילות, ששם שב המלכות להיות חכמה, יכול התחתון המקבל ממלכות דאצילות להשיג כל עשר הספי' עד קומת חכמה דאצילות: וכן במלכות דבריא, ובמלכות דיצירה, דהיינו לפי קומת המלכות דאותו העולם שהתחתון מקבל:

והנה רואה, שכל בחי' התפשטות אור מעליון לתחתון תלוי בשיעור קומת דהעליון, ע"ד שביארנו בענף ג', שכל זה נמדד בבחי' התפשט ושוב דא"ק עד המלכות ומהמלכות לכתר או להכמה, כמו"ש שם, וע"כ נקרא זה בחי' רוח, אלא בעולם א"ק היא בחי' רוח דכתר, דהיינו בהתפשט ושוב סבת למלכות וממלכות לכתר, ובהתפשט ושוב סבת למלכות ד"א וזה, דהיינו בהתפשט ושוב סבת למלכות ד"א וממלכות ד"א עד הכתר וכו' כמו"ש שם, והיינו דשיעור השילוב והחיבור דאור ישר עם האור חוזר שמצוי בעליון, ויכול התחתון לקבל כל זה ע"י המלכות דעליון, וע"כ נקרא זה בחי' ע"ס דיושר, משום שמתפשט לתחתונים, שה"ס התפשטות הקו למקום המצומצם, ונקרא קו, משום שהוא נותן מדה ושיעור קומתו לתחתון, ונק' רוח, משום דהקומה נערכת בשיעור התפשט ושוב כנ"ל.

אות ב' אמנם העגולים שורשם מהרשימו מטרם התפשטות הקו, כמו שנתבאר לעיל בענף ב' ע"ש"ה, אשר נקודה האמצעית, שה"ס המלכות ובחי' הד' דאור ישר, נעשה בה הצמצום, ונשארה ריקנית בלי אור, אמנם ב' בחי' הראשונים שהם כח"ב ו"א, בהם לא נעשה שום צמצום כנ"ל ע"ש, ואע"פ שגם הם נסתלקו, אמנם לא משום הצמצום, אלא כדי לחזור ולהתפשט רק ב' בחי' כמו שהנקודה קיטטה בעצמה כנ"ל ע"ש: וע"כ, בהתפשט אח"כ הקו במקום החלל בבחי' היושר, מ"מ נשארו בחי' הקודמת על מקומה, בסוד ע"ס דעגולים מא"ם ואר"ם וכלי פנימי וכלי חיצון, כמו"ש שם בענף ב' ע"ש"ה, אמנם הפרש גדול יש בע"ס דעגולים, כי המלכות שבה אינה מעלית אור"ה בהתפשט ושוב, כי הן רק פעולת הקו וע"ס דיושר, דהיינו קו המדה כנ"ל, שאח"כ העגולים, הם מקבלים בחי' הארה בהשוואה כנ"ל, וגם אין זיווג דהכאה דאותו העולם במלכות דעגולים, וזכור זה:

וע"כ אין התחתון יכול לקבל מעליון שלו דרך מלכות דעגולים דהא אין בה אלא מלכות לבד שהוא בלי אור אמנם העגולים התחתונים מקבלים מעליונים

עין החיים ענף ד

הרי הם די בחינות, אשר בהם יובדלו פרטי האצילות מניה וביה, אבל כולם הם בלתי מסך כלל ועיקר, ולכן נקרא עולם האצילות, כי אור הא"ם עצמו נתפשט בכלו בלתי מסך: ואמנם

מעליונים דרך ראש הקו כמו"ש בעין חיים ענף א' וב' וע"ש בדרך קצרה והכן:

ונתבאר

ההפרש הגדול בין ע"ס דעגולים שנקראים נפש להיות שהתחתון אינו יכול לקבל מהם אלא נפש לבד מפני שג' הבחי' כח"ב ו"א אינם מתחברים להשפיע בהתפשט ושוב בבחי' הד' שהוא מלכות אמנם ע"ס דיושר נקראים רוח מפני שג' בחי' הראשונות מתחברים ע"ד התפשט ושוב ומשפיעים בהמלכות ובוה יכול המלכות להשפיע לתחתונים:

ובזה

תבין שאין לך שום ניצוץ בכל העולמות, שלא יהי' כלול מדי' הבחי' הנודעים, מפני שכן דרך יציאתם מא"ם ב"ה עד ביאתם לכלי מלכות, אמנם בסוד הע"ס דעגולים, יוצאים החצוניות דהעולמות עד לעולם העשיה, וכל העגולים מקבלים תחתון מעליון רק דרך הקו, ומקבל דרך שם די' בחי' דא"ק, אבל אין במלכות בחי' אור"ה, ונשארו המלכות דעגולים בבחי' הצמצום הא', וכן בכל עגול ועגול, אשר קבלת אורו הוא דרך הקו, אמנם האור מתפשט בו על בחי' עגולים, דהיינו נפש כנ"ל, עד לעגולי עולם עשיה, ונמצא המלכות דעגולים דע"ס דעולם העשיה, יש בה ג"כ כל די' בחי' דאור ישר כנ"ל, משום דמקבלים ממלכות דהקו דעולם היצירה, שהוא ראש הקו, וכתר לעולם העשיה, ומשם מתפשט לע"ס דעגולים דעשיה, עד למלכות דעגולים ההם: אמנם אינם מתחברים להמלכות בהתפשט ושוב, ונמצא המלכות דעגולים דע"ס דעגולים דעשיה, למטה, ונמצא שהמקבל ממלכות דע"ס דעגולים דעשיה, הגם שנתרשם בו כל די' בחי', מפני שכן נרשמים ג"כ במלכות דעגולי העשיה, אמנם בלי אור כלל, מפני שג' בחי' הראשונים כח"ב ו"א אינם משפיעין לה:

המתבאר

ויוצא מכל האמור אשר ע"ס דאור ישר שה"ס כתר ודי' בחי' הנודעים נוהגים בכל המציאות קטן כגדול וכל ההבחן אינו רק בערכי ע"ס דא"ק שה"ס קו המדה שנק' רוח או צלם אדם וכו' וזה שהשמיענו הרב ז"ל בפרק הוה שהוא יריעה ראשונה בחכמה הזו:

אות ג'

וצריך להבין היטב ענין עצמות וכלים, ואיכות התלבושות העצמות בכלים: ודע שבכללות האור הנמשך מהא"ם ב"ה אל העולמות, אין שום הבחן כלל מכוין עצמותו ית' לאורו המתפשט מעצמותו ית', אלא ביה, דבעצמותו ית' לית מתשבה תפיסתו בוי' כלל וכלל, ובאורו ית' המתפשט מעצמותו, והצדקים קדושים משרתי אל, ותרע, שאין זה אלא כסגולת התלבושות אורו ית' בכלי, דאם לא הוי' מתלבש כמו בעצמותו ית', אבל באור עצמו אין שום חילוק והבחן כלל ועיקר, וכמו שמהותו ית' הוא פשוט, כך אורו המתפשט ממהותו ית' הוא פשוט:

ונתבאר

בארוכה בענף א', ענין ההבדל והפירוד הנוהג בכל דבר רוחני, שאין זה אלא מסכת שנינו צורה: וכמו פירוד דבר גשמי, היא מסכת גרון מחתך, וירוחק מקום לחלק הוה כח התנועה: עד"ו תשפוט, ברבר רוחני, אשר שנינו הצורה מבדיל בו, החלק, שנשתנה צורתו, והוא נגדר לבחי' נבדלת לעצמו, ואם השתנות הצורה, מגיע לבחי' הפכיות הצורה מקצה אל הקצה, או נקרא פירוד גמור, שאין להם שום יחס וקורבה, וכמו ב' דברים זרים נחשבים זה לזה, ע"ש"ה:

וכבר

נתבאר ענין הכלים, שה"ס האור שנתעבה בשנינו צורה דהרצון לקבל, שאינו נוהג בהמציל

פנים מאירות לה

הרי הם די בחי' וכו': דהיינו די מדרגות בהעוביית זה עם מזה, עד מדרגה הד' שהיא בחי' כלי ואור העב ממשי, אמנם בתכמה וכו"א, לא נבחן העוביית בהם, להיותם בחי' התפשטות מהעליון, והרצון לקבל, שהיא בחי' הכלי והעוביית, הכלול בהם, הרי כח העליון עליהם, אך הבינה והמלכות, המה ב' הבחי' בהתגלות הכלי והעוביית, אשר עוביות הבינה נחשבת לבחי' פועל אל הכלי, ועוביות המלכות נחשבת פעולה הנמורה: והם עשר הכלים לעשר ספירות, שהא"ם נקרא כתר, כנ"ל: וכללות התפשטות האור מהא"ם, נק' חכמה, והיא בחי' א': ומה שנתעבה בדרך התפשטותו, מחמת שגילה הרצון לקבל נקרא בינה, והיא בחי' ב': ואור דח"ג שהתפשט מהבינה, נק' ו"א, שכולל חנ"ה, כי גופו של ו"א נבחן כשם תפארת, וחסד ונבונה נבחן בו אנכ אמו, שהיא הבינה, שהתפשט מהתוספת שפע שהמשיכה ע"י התגברותה, והבחן מהותו של השפע נק' חסד, והבחן העוביות שקנתה בהתגברותה נק' נבונה, ובכללותו הוא בחי' ג': וגם הו"א נתעבה בדרך התפשטותו, מפאת התגברות רצון אחר תוספת שפע, וזה החלק שנתעבה, נקרא מלכות, ובחי' ד': ובה עובר כח הצמצום, שנכחו מתקנת העוביית בבחי' מסך, ומעכב על שפע העליונה שלא תעבור דרך בחי' שלה, אמנם השפע העליונה נמשך כדרכו, בלי הבחן בהמסך, וע"כ נעשה זיווג דהכאה כנ"ל, ובענף ג', ויוצאים ע"ס דא"ק: וזה השפע שנמשך לה לזיווג דהכאה, היא ג"כ מהו"א, וע"כ נחלק הו"א לב' הבחנות, דהבחן בנינו עצמו ופנע במסך שבכלי מלכות, נקרא, נצח, ונמשך ופנע במסך שבכלי מלכות, נקרא, נצח, הור, יסוד: והנה נתבארו עשר הכלים, איך בעיקרם אינם אלא די' בחי' כנ"ל: ובדיוק יותר, אינם אלא ב' בחי', שהיא בינה ומלכות, כנ"ל: ובדיוק יותר, אין כאן אלא בחי' אחת, שהיא המלכות, שרק היא הפעולה הנמורה, כנ"ל, ודו"ק:

אשר בהם יובדלו פרטי האצילות: כלומר דהבחן של די' הבחי' הנ"ל, הוא הבחן פרטי, ככל אר"ם מה' העולמות א"ק ואבי"ע, כמו"ש לקמן:

האצילות מני' ובי': פי' שאל תטעה לחשוב, שיש כאן בחי' אור ובחי' כלים ממש, אלא ממנו מתפשט האור ומתעבה, ובו מתיחדין ומתעצמים: ובש' הכללים בתחילתו, מרמה זה להרין קמצא דלבושא מני' ובי', ע"ש, פי' דבחי' ד' אפי', דומה כמו העור של הקמצא, אשר עורו כבשרו, בלי שום הבחן, והכן:

אבל כולם הם בלתי מסך כלל: כי רק התחתונים שמקבלים האור ממלכות דאצילות, יהי' שלימת המסך עליהם, אבל באצילות נופי', אין המסך שולט שם כלל: אין

אין הא"ס מתפשט: היינו אור העצמות, שהיא נקרא התפשטות מהא"ס, בלי התעוררות נבורה מצד הנאצל, ונקרא ג"כ אור החכמה:

הארה היוצא ממנו דרך מסך: והיינו אור הביתה, שאין המסך מעכב אלא על אור א"ס ואור העצמות כנ"ל, אבל אור הביתה, שכבר משותף מהתעוררות הנבורה, יכול לעבור דרך המסך:

הנה מחמת אותו ההכאה וכו' ומכאן אותם הי"ס דאצילות וכו': פ"י, דאווה וזוג דהכאה המובא לעיל, שהעלה האו"ח מחמת פגיעת האור במסך דכלי מלכות, נשאר המסך בזה כמו מבוט ומעיון, המעלה אור תמיד, ואורות אלו נקראים בשם האורות רגליו דע"ס דאצילות, והיא משום שהמלכות הוא השורש לאורות האלו ע"י מסך המעכב שבה, והמסך היא עושה בחי' סיום וסוף לאור העצמות, שלא יתפשט למטה מגבולה כנ"ל, וע"כ נקראת רגליו, דרגלים הוא לשון סוף וסיום: וגם או"י דו"א המזדווג עמה, שנק' נה"י, נק' ג"כ רגליו, מטעם הנ"ל:

וכשאנו רוצין להגדיר בחי' האו"ח העולה ע"י וזוג נה"י ומלכות כשהיא לברו, בלי אור דעצמות הפרצוף, נגדר בשם הארת רגליו, לאפוקי מבחי' חג"ת וכח"ב דאותו פרצוף: ונגוד דיש באו"ח הוה עשר ספירות, כמו"ש בענף ג' ע"ש, ולפי זה יש עשר האורות נה"י, מעשר הפרצופן דאצילות, שיכולין לעבור דרך המסך, שהמה מניעים לעשר ספירות דבריאה, והבן:

הנה התנוצצו מהם אורות וכו': ודע דבכל מקום בזהר וכהאר"י, כשרוצים לרבר מבחי' או"ח כשהיא לעצמו בלי האו"י, המה מנדירים אותו בשם התנוצצות או נצוצין וכדומה:

מכאן י"ס דכלים וכו' מכאן י"ס דעצמות וכו': כלומר, דהתפשטות אור א"ס ב"ה על ד' הבחי', המובא בתחילה ענף זה ה"ס י"ס דכלים, דר' הבחי' המה ד' ערכי הכלים כנ"ל, ואח"כ מתלבש בו העצמות, וסדר התלבשות העצמות אינו מובא בכאן וית' בענפים הבאים בס"ד: ומבחי' העצמות מניע ג"כ לע"ס דבריאה, אמנם מאור הביתה ולמטה, ולא מתחר וחכמה כמו"ש בע"ה:

ובזה תבין למה נקרא זה אצילות וזה בריאה וכו': ענין ההבחן בין ד' המסכים, מבואר היטב כאן בפנים מסבירות עש"ה:

ואמנם בפרטות העולם עצמו כמו שיש ד' בחי' וכו': דבהארות

ד' הבחי', שהם הארות הכלים, אין שום הבחן כלל בין העליונים ובין התחתונים, וכל השינויים נמצאים רק מבחי' התלבשות העצמות בכלים:

וכן ביצירה עצמה: ולא הזכיר העשייה אע"ג דגם שם נוהגים ד' הבחי', היינו משום דאין שם בחי' וזוג דהכאה דנה"י עם המסך, משום דאין עוד למי להאיר, שהעשייה הוא

ואמנם משם ולמטה אין א"ס מתפשט, רק הארה היוצא ממנו דרך

מסך: והוא, כי המסך ופרגוד המבדיל בין אצילות לבריאה כנ"ל, הנה מחמת

אותו ההכאה של אור העליון המגיע עד שם כנ"ל, הנה בפרגוד ההוא, ומכאן

אותם הי"ס דאצילות שהגיעו עד שם, והנה שם באור שלהם, הנה נתנוצצו

מהם אורות, ועברו דרך מסך ההוא, ונעשו למטה הי"ס דבריאה, מההתנוצצות

י"ס דאצילות שעליהם, ע"י המסך: ומכאן י"ס דכלים, נעשו י"ס דכלים

אחרים, ומכאן י"ס דעצמות, נעשו י"ס דבריאה בבחי' עצמות אחרים, בבריאה:

וכן בסוף הבריאה נעשה שם מסך אחר, ומחמת הכאת י"ס דבריאה בבחי' עצמות וכלים במסך, נעשו י"ס דיצירה,

וכן מיצירה לעשה ע"י מסך ההוא: ובה תבין למה נקרא זה אצילות וזה

בריאה וזה יצירה וזה עשייה, כי יש מסך מבדיל בין זה לזה, ואין זה

דומה לזה כלל:

ואמנם החילוק שיש בין אצילות לג' עולמות, הוא שאצילות אור

הא"ס נוקב ועובר בו עד סוף האצילות בלתי שום מסך כלל, אך משם ולמטה

יש מסך, והבדל בין בריאה ליצירה, בהיות לבריאה מסך ומבדיל א', וליצירה

ב' מסכים, ולעשייה ג' מסכים:

ואמנם בפרטות העולם עצמו, כמו שיש ד' בחינות באצילות

בפרטן, כנ"ל, כן יש אלו ד' בחינות בבריאה עצמה, וכן ביצירה עצמה:

ואמנם

היכנו אור דעצמות: והבינה, גם כן מתחת הכתר, אך בשמאלו, כיוונקת ממנו אור דחסדים, ונמצא

משום זה נבחרים הכח"ב כמו סגולתא, כוה: חכמה בינה שוה מורה, אשר הכתר נחשב לעילה אל הבינה, כמו

שהיא עילה אל החכמה, והחכמה נבחרת לצד ימין להיותה אור העצמות, שהיא כללות האור המגיע

להנאצל מא"ס ב"ה, והבינה נבחרת בצד שמאל, להיותה אור דחסדים, הגרוע מאור דעצמות הרבה מצד

התעוררות הגבורה בהמשכתו כנ"ל: כי ענין הימין בכל מקום, מורה, על עיקר בנינו של הפרצוף, וצד שמאל

אנו מכנים, לבחי' הנוספת על הפרצוף, בבחי' סיוע ועזר אל הפרצוף: כמו האדם, שעושה כל פעולותיו

ביר ימינו, וכיר שמאל אינו משמש אלא במקום שצריך תוספת כח:

ובזה נבין ענין פנים בפנים, ואחור באחור, שאנו מבחינים בפרצופן: דנתבאר לעיל, דיש ב' בחי' בביתה, דבבחי' א' נמצאת עלולה מהחכמה

ויונקת מהחכמה, ובבחי' ב' נמצאת סמוך לכתר ויונקת מהכתר, ובהו כובן אשר בעת מציאותה בבחי' ב', או

אינה יונקת מהחכמה, וע"כ אנו מכנים אותה, שנמצאת באחורים שלה אל החכמה, כלומר שאינה מקבלת אור

העצמות מהחכמה, כי נטלה פניה אל הכתר, כלומר שחוא

תוספת כח:

ובזה יצא לנו ב' סדרים של עילה ועלול: סדר א', מתחילה הכתר, ואח"כ בינה, העלולה מן הכתר, והוא סדר מצב הספי' בתמונת סגולתא כוה:

ב', הוא סדר מצב הספי' בתמונת סגולתא כוה: ולמעלה הכתר: והחכמה, מתחתיו בימינו, כי יונק

היכנו

בהנאצל ית': וא"כ צריך להבין, איך מתלבש האור בכלים: דאחר שנשארו הכלים בלי אור, וניתוסף העיבור אליהם, אז חזר העצמות ונתלבש בכלים, כמו"ש חרב בענף זה, ומטה נפשוך, אם קרובים המה האור והכלי, ואין בהכלי עוביית ושינוי צורה, א"כ למה זה נגדר בשם כלל, עד שהיה אמצעי, שע"י יתפשט אורו ית' לתחתונים, ואם נשאר בהם העוביית גם אחר התלבשות האור בהם, א"כ איך יתכן בהם, קירוב זה לזה והתלבשות זה בזה, אם לא בהשתוות צורתם, דאטו במקום מדומה ח"ו תליא מילתא:

ולחםביר זה אקדים לבאר ג' בחי' אור הנמצאים בע"ס, זה למטה מזה: הא', הוא האור

הנמשך מא"ס ית' בלי התעוררות דהתגברות רצון דהנאצל, והוא נקרא אור העצמות או אור החכמה:

אור הב', היא האור הנמשך מא"ס ית' ע"י התגברות רצון דהנאצל, והוא נקרא אור הביתה או אור דחסדים,

שהיא גרוע הרבה מאור העצמות, בזה, שרצון הנאצל משותף בו, כלומר דלא היה מתגלה ונשפע להנאצל, אם לא היה נתעורר להמשיך אותו: אור הג', היא

האור היוצא ע"י כח הנאצל עצמו, פ"י דעיקר גדרו של הנאצל הוא הכלי שבו, והוא הרצון לקבל שבו, דהיינו

אור העב, כי רק בזה יוצא מכלל המאציל ונגדר בשם נאצל, להיות שבהנאציל אין בחי' הרצון לקבל, והבן,

וע"כ, עיקר קוטבו של הנאצל היא בחי' כלי שיש לו, דהיינו בחי' הר' כנ"ל, והנה עליה עבר כח הצמזום,

אשר הנאצל אינו מרוצה לקבל עם בחי' ד', שוה העיבור נק' מסך, והנה מסך זה נקרא לגמרי על שם

הנאצל, כמבואר היטב בענף א', דאין שום גבול נעשה מצד המאציל, עש"ה, וע"כ אור העליון נשפע וזבא על

המסך, ונעשה שם וזוג דהכאה המעלה ע"ס דאו"ח כנ"ל, ובה נמצא שוה האור היא תולדה של הנאצל,

והיא אור שלישית המיוחס להנאצל לכדו: אמנם ודאי, שגם זה האור נמשך מהא"ס ב"ה, אלא כיון שהוא ע"י כח העיבור

של הנאצל, וכיון שכח העיבור היא בחי' דורש, ומה שלא נמשך כלל מהמאציל, ע"כ נק' על שם הנאצל לגמרי:

ותבין אשר בחי' אור הב', הנמשך ע"י התעוררות רצון הנאצל, אינו נקרא על שם הנאצל, כי בחי' הרצון

לקבל נמשך ע"כ מא"ס ית', בשביל שרוצה להנות לבדויותו, שה"ס מחשבת הבריאה, כמו שהארכנו בענף

א': משא"כ כח העיבור והמסך, אין להמאציל חלק בו, וזולת מקוטבו של הנאצל, והבן:

והנה כל אור יש לו יחס ישר אל הכלי שלו, כי אור העצמות מלוש בחכמה שה"ס בחי' א' שעוד

לא נגלה שם בחי' התגברות לתוספת שפע, ואור הביתה מלוש בבחי' ב' שהיא הביתה שהמשיכה אותו, ואור

חזר מלוש במלכות כי הוא הולידה אותו:

אות ד' ועתה נבאר הקשר והיחס שבין ג' אורות הנ"ל, ומתחילה צריך להבין ענין תיקון הקיום

בסוד צלם אדם, וענין פנים ואחור הנמצאים בעולמות, דח"ו אין כאן לא עורף ולא עיפוי: והענין, דכבר

נתבאר סוד ע"ס דאור ישר הנמשכים מא"ס ב"ה על ד' הבחי' הנודעים, אשר הכתר ה"ס א"ס ב"ה, והתפשטות

אורו נקרא חכמה ובחי' א', ובאשר התפשט כן נתעבה בדרך התפשטותו דהיינו שהתגברה כרצונה להמשיך

תוספת שפע מן הכתר, שה"ס הא"ס, והנה זה החלק שנתעבה נבחן בשם בינה כנ"ל:

וב' הבחנות יש בספי' הביתה: א', הוא מהות בנינה, אשר הוא מעצם החכמה, ובחי' א' עצמה: ב',

הוא בחי' העוביית שקנתה ע"י התגברותה: ג', הוא מהות שפע החדשה שהמשיכה מהכתר, דהיינו אור

דחסדים כנ"ל: ובהו נמצאת למד שיעיקר מציאותה של הבינה, היא עלולה מהחכמה וחלק הימנה, אמנם הקיום

והשפע שלה היא עלולה מן הכתר, דיונקת אור דהחסדים מן הכתר, כנ"ל:

ובזה יצא לנו ב' סדרים של עילה ועלול: סדר א', מתחילה הכתר, ואח"כ בינה, העלולה מן הכתר, והוא סדר מצב הספי' בתמונת סגולתא כוה:

ב', הוא סדר מצב הספי' בתמונת סגולתא כוה: ולמעלה הכתר: והחכמה, מתחתיו בימינו, כי יונק

היכנו

שהוא יונקת השפע מהכתר: כי מלת פנים, יורה השפעה וקבלה, ומלת אחורים, יורה ענין מניעת השפע, וע"כ אנו מכנים בכח"י ה"ב, אשר החכמה והבינה נמצאים אחר באחור, כלומר שאינם יונקים זה מזה כלום:

והנה נתבאר, שבהתפשטות האו"י מא"ס ב"ה על ד' הכח"י, או לא נתפשט אור החכמה, בכללות ע"ס של הנמצא ההוא, משום דהתכמה ובינה היו בכח"י אחר באחור, כנ"ל, דהבינה ה' יונקת אור דחסדים מהכתר, ואחוריה להכמה:

אמנם, בפנישת האו"י על המסך שבכלי מלכות, ועלו ע"ס דאור חוור, אשר או"ח הוא עלה בכל ע"ס של הנמצא עד הכתר, כנ"ל בענף ג', או אינה צריכה הבינה לינק אור דחסדים עוד, מן הכתר, כי כבר מגיע לה זה מן או"ח דהמלכות, העולה ונובע בשפע גדול, ואז מחוירה פניה אל החכמה, ומתעצמת עמה, משום דעיקר מהותה הוא עצם החכמה, ובוה נודרך האחוריים שלה, כמו"ש כענפים הבאים בע"ה, ואז נשפע אור העצמות בהעשר ספירות דכללות הנמצא:

אות ה' וז"ס תיקון הקיין, כי בטרם זוג דאו"ח, היה נבחרים רק ב' קיין: שבת"י א' ובח"י ג', שאין בהם כח"י שינוי צורה, ה'י בבח"י קו ימין:

ובח"י ב', ובח"י ד', שבהם נתגלה השינוי צורה בבח"י פועל ופועלה כנ"ל, עמדו בקו שמאל: ולא ה'י ביניהם שום חיבור, דאם היה ביניהם חיבור, אז לא היו נחשבים לב' קיין ימין ושמאל, אלא לקו אחד, כמו"כ: וכנ"ל, דכל הכדל רוחני אינו אלא בשינוי הצורה מזה לזה, ובהשתוות צורתם נמצאים מתחברים: אמנם אח"כ, בווג דאו"ח, אשר הבח"י ד' שנמצאת בבח"י שמאל וריחוק ביותר מכולם, העלתה הע"ס דאו"ח, וגרמה בוה ששבה בינה אל החכמה פנים בפנים, נמצאת בוה שנעתקה הבח"י ד' מן קו שמאל, ושבת להיות אמצעית, בין החכמה שהיא בימין ובין הבינה שהיא בשמאל, להיותה מבריע ביניהם, ומיחדם לאחד:

ובוה נמצא, שבת"י ד' נחשבת יותר לימין של הפרצוף מבח"י ב', כי בח"י ד' משיבת אור העצמות שהיו נשפע בכללות הע"ס כנ"ל, וא"כ נחשבת כמו כלי לאור העצמות, כלומר שאור העצמות נתקשר בבח"י ה', דרק בסגולתה מורכב אחורים דבינה, ויכולה החכמה שה"ס בח"י א', להתלבש בבינה דבח"י ב', שהיא האחורים דבינה, שכבר נזכרנו, כי אינה יונקת אז אור דחסדים מהכתר, להיות האור חוור מגיע אליה מאילו ע"י הבח"י ד', והבן היטב קשר הוה:

והנה נתבאר תיקון הקיין בבח"י השורשים, אשר החכמה ובח"י א' הוא שורש קו הימין, והבינה ובח"י ב' היא שורש לקו שמאל, והמלכות ובח"י ד' היא שורש לקו האמצעי, דהיינו עם סגולת האו"ח שבה, כנ"ל:

ובוה תבין, איך העצמות מתלבש בכלים, להיותם נקשרים זה בוה, דהיינו, אחר יציאת האו"ח או יכול אור הא' שהוא אור העצמות להתלבש בבינה שהיא אור ה'ב', כי נזדככה מבח"י העיובי שלה כנ"ל, ואור הבינה מתלבשת באור המלכות שהוא האו"ח, כי רק בסגולת האור הוה מלבשת את אור העצמות: ובוה מתיחדין הע"ס לבח"י אחת כמש, ודו"ק שאכמ"ל:

ובוה תראה, שהעוביית נשאר בכלל, והיינו דוקא בבח"י ד', אמנם אינה מקבלת האור שם, ואירכה היא מעכבת לאור העליון שלא יושפע לשם, שו"ס המסך, וע"כ אין זה נחשב אצלה לבח"י גרעון, כי אינה משמשת בו, אמנם אדרבה, הוא משפעת בסבתו את הע"ס דאו"ח, וכבר נתבאר בענף א', אשר ענין השפעה ה"ס השתוות הצורה להמציא, עש"ה: ובוה נעשית כלי מלכות בב' בח"י כאחת, דמחוקת העוביות וט"ס לא נשתנה צורתה, משום דאינה מחוקת לקיים צורתו, אלא אדרבה רק כדי להשפיע את האו"ח, והבן זה היטב:

ובוה מוכן, מ"ש בריש תיקוני זוהר בענין ע"ס דאצילות, דאיהו וחיותו וגרמוהי חד כהין: וסובא ג"כ בדברי הרב

עין החיים ענף ד

ואמנם בענין ד' בח"י הנ"ל, ראיתי שינוי א' להר"ר גדלי': והוא

כי ג' מדרגות הם, כי הג"ר מקבלים את האור מרחוק, וז"א מקבל האור מקרוב רק שהיא דרך חלון, ומלכות מרחוק וע"י חלון: והנה בוה תבין מ"ש בתיקונים, כי י"ס דאצילות איהו וחיותו וגרמוהי חד כהון: פי"כ כי אין אור א"ס נכדל מהן ע"י מסך כלל, אבל הבריאה לאו איהו וגרמוי חד כהון כי אין א"ס עובר דרך שם, רק דרך מסך:

ועוד מצאתי דרך ג' בסוד ההפרש שיש באצילות עצמו, והוא כי א"א נמשך לו אור א"ס בקרוב עד שבא לו בהרחבה גדולה: אבל או"א בא להם הארה מן אור א"ס בקרוב ניכר רק שהוא דרך חלון ולא בהרחבה, כמו שבא לא"א: וז"א בא אליו האור בהרחקה וגם שהוא בא לו דרך חלון ולא בהרחבה, אך רוחב החלון דז"א היה רוחבו כרוחב החלון דאו"א ממש: אך

הרב ז"ל בענף זה, פי', איהו, ה"ס כתר וא"ס, חיותו, ה"ס אור החכמה, דנקרא בח"י חיה דכללות הפרצוף, וגרמוהי, ה"ס בינה וז"א ומלכות, והמה נקראים גרמוהי בסוד הכלי שבהם, דנתבאר, בסוד בח"י ה'י הוא גורם לאור החכמה שתפשט בהנמצא, בהשפעת האו"ח שלה, וע"כ נקראים הכלים גרמוהי, להיותם גורמים להתלבשות העצמות בהנמצא, והוא חר עם אור העצמות, להיותה בסוד השפעה, וע"כ אין בה שינוי צורה כנ"ל:

והנה נתבאר ענין מסך דאצילות, אשר לגבי האצילות אינו נחשב למסך כלל, אלא אדרבא הוא יותר מעולה אפ"י מן הבינה, דעל כן אינו נחשב לקו שמאל, אלא לקו האמצעי כנ"ל:

ועתה נבאר ג' המסכים, שבין העולמות דבריאה ויצירה ועשיה, שהרב ז"ל מקצר ואומר, שכל ההבדל הגדול הנמצא בין ד' עולמות אבי"ע, הוא שבאצילות אין שום מסך כלל, ולבריא מסך א', וליצירה ב' מסכים, ולעשיה ג' מסכים, עכ"ל, וצריך להבין היטב ענין המסכים האלו, איך בסבתם מתקטנים ומתמעטים עד לעשיה, שאורה ממועט שם בתכלית:

והנה נתבאר היטב בדברי הרב ז"ל בענף ה', אשר ב' ענינים נוהגים בספירות: ענין א', הוא הארת כלים, שענינו ע"ס דאור ישר טרם גילוי האור חוור מהמסך, דהיינו שאור א"ס ב"ה מתפשט על ד' בח"י הנודעים, כתר חכמה בינה ז"א מלכות: וענין ה' הוא התלבשות העצמות בכלים, והיינו שע"ס דאור ישר מתחברים עם ע"ס דאו"ח הנובעים מהמסך כנ"ל, וכמו"ש בענף ג' בסוד יאהדונהי עש"ה, אמנם ענין ה' לא נגלה תיכף על שלמותו, אלא מתחילה הסתלק, ואח"כ חוור ומתלבש, כמו"כ בע"ה, וז"ל בדברי הרב ז"ל:

והוא"ח תמים יחדיו, ואז שוב אינו מסתלק ומתחברים האו"י וע"ס עד הכתר, ואז שוב אינו מסתלק ומתחברים האו"י והאו"ח תמים יחדיו, כמו"ש בע"ה, וע"י בבחייה כוללת: ושכענין הא', שהיא הארת כלים, נכחן שלכתר וחכמה אין כלים, כי אפ"י החכמה, שהיא בח"י א' מד' הבח"י, אינה נחשבת לכלל, אלא בח"י כח בהעלם, כנ"ל, דע"כ נרמזת ביו"ד דשם כן ד', אלא הבינה

פנים מאירות

הוא עולם התחתון, שהוא בח"י נפש לבד כלי רוח, וכל ההארות דכלים ועצמות, דעשיה, נמשכים מהכאת נה"י ומסך דמלכות, דיצירה:

ואמנם וכו' ראיתי שינוי א' לה'ר' גדלי' וכו': וכל השינוי שבשמועת הר' גדלי', הוא, שאינו חושב אלא ג' בח"י, שכתר חכמה בינה כוללם יחד בבח"י ב', שהוא בח"י ההרחקה דבינה: והענין, דשמועת מהר"ח ז"ל היא בענין הארות הכלים, כנ"ל, אמנם שמועת הר' גדלי' ז"ל, הוא בענין התלבשות העצמות בכלים, שאו נמצאים הכתר והחכמה, דע"ס הנמצאים בכל פרצוף, מתלבשים בתוך הבינה שלהם, וע"כ כוללם יחד בבח"י ב':

כי אין אור א"ס נכדל מהם ע"י מסך וכו': כלומר, דהמסך אינו מעכב על התפשטות אור א"ס, שהיא אור החכמה, ואדרבה הוא ממשיך אור החכמה, כמו"ש בפמ"ס ע"ש:

אבל הבריאה וכו' כי א"ס עובר דרך שם: כלומר, שאין אור א"ס עובר מאצילות לבריא דרך מסך דאצילות עצמו, אלא דרך מסך אחר, שהוא המסך שבין אצילות לבריא, כמו"ש בפמ"ס עש"ה:

ועוד מצאתי דרך ג' וכו': וכאן מיידי הרב סכללות ה' הפרצופן דאצילות, אחר שהתלבש בהם העצמות, ואינו מדבר מע"ס הפרטיות הנמצאים בכל פרצוף, ששם אין כלל בח"י כלים בכתר וחכמה, וע"כ אינו נכחן שם רק ג' בח"י, כשמועת הר' גדלי' ז"ל כנ"ל:

והוא כי אריך אנפין וכו' בקרוב עד שבא לו בהרחבה: שאריך אנפין ה"ס כתר דאצילות, וע"כ לא שייך שם שום הבחן כלי:

אבל או"א וכו' בקירוב וכו' דרך חלון וכו': פי' כי פרצופי אבא ואימא דאצילות, שהם חו"ב, מקבלים אורם מיסוד דעתיק, ומפיות נקבי שערות דיקנא, כמו שיתבאר במקומו, והם כלים מהתפשטות בח"י ה' הנק' חלון, אמנם הוא בקירוב, מפני שהם כמצב פנים בפנים למעלה מפרסא, כי הפרסא הוא שם בסוד כותל, המעמיד לאו"א פב"ם, ונזדכך בוה בח"י ב' דאימא, כמו"ש במקומו, אמנם תחילת קבלתם בא להם דרך חלון, כנ"ל:

וז"א בא אליו האור בהרחקה וכו' כחלון דאו"א ממש: פי' דז"א בגדלות, נמצא מלביש לאו"א תתאין שלמטה לפרסא, ואז נמצא לו ממש אותו החלון דאו"א דקטנות, אמנם בח"י הרחקה דבח"י ב' נשאר בו, ואע"ג שעולה יותר, ומלביש לפעמים גם את א"א, אמנם הוא ע"י מתיצות או"א תתאין, שמתחת לפרסא, הנק' ישראל סבא ותבונה, כמו"ש במקומו, דתמיד מקבל על ידיהם:

ונמצא כל פרצוף נבזה מתחתון שלו עם כ' ספירות
 והיינו עם הכתר והחכמה, והתחתון מליבו מבינה
 ולמטה, כי התחתון צריך לינק מהעליון, גם את אור
 החכמה: אמנם מבינה ולמטה אין חילוק ביניהם, להיות
 שנמצא בכל אחד מהם במילואו, כמתחתון כעליון, והכן:
 ובה תבין מ"ש הרב ז"ל, בסדר התלבשות ה' פרצופי
 אצילות, אשר או"א, שהם בחי' חו"ב דאצילות,
 מליבשין לפרצוף אריך אנופין, שהיא הכתר דאצילות,
 פניו ולמטה, כי הגרון ה"ם בינה דאריך אנופין, ונמצא
 ש"א נבזה מפרצוף או"א ב' ספירות, בכתר וחכמה:
 ועד"ו ה"א מליבש מחוה דאו"א ולמטה, ויתבאר שחיה
 ה"ם בינה דאו"א, ונמצא או"א נבזה מ"א בכתר
 וחכמה: ועד"ו, המלכות מלבשת לז"א נ"ב מחוה ולמטה,
 ונמצא ה"א נבזה מהמלכות עם כתר וחכמה:

ואין להקשות על זה, הוא מכואר בכמה מקומות,
 דה"ס אצילות מליבשין זה לזה רק ו' תתנוניות
 לכך, וכל פרצוף נבזה מהתחתון, כג' ספירות כח"ב:
 כי בזה צריך להבין, סוד התחלקות חו"ב לשנים בסוד
 הפרסא, אשר יש בחי' חו"ב למעלה מפרסא, אמנם
 שניהם נחשבים לחכמה, והחו"ב שיש למטה מפרסא
 שניהם נחשבים לפרצוף הבינה: ובה תבין, אשר אשר
 לומר דכל פרצוף נבזה מחבירו כג' ספירות כח"ב, והיינו
 כבינה שממעל לפרסא, אמנם באמת נחשבת בינה זו
 לחכמה, כמו שיתבאר בע"ה כענפים הבאים, ועיקר
 הבינה מתחלת, מחוה ולמטה עד הסכור, וע"כ כיון שכל
 תחתון מליבו לעליון עד החוה, כמכואר בשער
 הפרצופין, נמצא שהעליון אינו נבזה הימנו רק בב'
 ספירות, והיינו כתר וחכמה לכך, והכן זה, ויתבאר
 במקומו, ויש עוד כאן גדלות וקטנות ואכמ"ל: ובה
 תדע, שכל השמונה ספירות תתנוניות הם באצילות,
 במילואם, ורק לאור החכמה צריכים, להיותה נעשית
 בסוד פנימי ומקיף, כג"ל, וע"כ נמצא כל תחתון, מתחת
 החכמה דעליון:

אות ח' אמנם כדי לברא עולם הבריאה, התלבש
 הא"ס גם בבינה דאצילות: והיינו שגם באור
 הבינה נעשה פנימי ומקיף, והיינו המסך שבין האצילות
 לבריאה, שה"ס מסך דבינה: כי נתבאר בענף ג', שיש
 ה' מדרגות בהמסך, זה למטה מזה, בסוד אור חוה
 חוה, ע"ש, שבמדרגה הא' שב המסך להיות כתר,
 והוא מדרגת א"ק: ומדרגה ב', הוא שב להיות חכמה,
 והוא מדרגת מסך דאצילות: אמנם מסך זה, שבין
 אצילות לבריאה, הוא מהמדרגה הג', שהמסך שב להיות
 בינה:

ותדע, שבסוד התלבשות העצמות בכלים, אין מניע
 להפרצוף וזולת משיעור הקומה שבאור חוה:
 שזה ענין ההתלבשות, אשר האור ישר מתחבר לאחד
 עם האור חוה, ומאיר להפרצוף שמתלבש בהמסך שלו,
 להיות המסך שלו, הוא השורש של האו"ת, כג"ל, וע"כ
 מתחברים יחד ומתישבים בהפרצוף, וזכור זה לכל
 המקומות בזוהר ובהאר"י, שמביאים ענין התלבשות:
 ולפיכך, כיון שאור א"ס מתלבש בבינה דאצילות,
 דהיינו, במסך השב להיות בינה, א"כ אין מניע לעולם
 הבריאה וזולת מאור הבינה ולמטה, כי עד שם מניע
 קומת האו"ת, ושיעור הכתן שבהתלבשות, אבל מאור
 הכתר ומאור החכמה, אין מניע שם, ואפי' אור הבינה
 אינה במילואה, אלא בסוד פנימי ומקיף, אשר נמשך
 לה לאט לאט מהארת רגליו דאצילות, כלומר מווג
 גח"י דאצילות, בהמסך דמדרגה ג' ששב להיות בינה,
 ובה מתלבש העצמות דבריאה, בכלים דבריאה:

ובה תבין הפרש הרב, שכין ה"ס אצילות לה"ס
 דבריאה, להיות שבאצילות נמצא מתלבש אור
 החכמה בפנימיות הכלים, ואורות דבינה וזו"ג הם
 במילואם, משא"כ בהבריאה שאור החכמה נעלם, ואין
 מתלבש כלל בכלים דבריאה, ואפי' אור הבינה מתלבש
 רק חלק הימנה בפנימיות הכלים, והוא צריכה לינק
 ולקבל שלימות אור הבינה מהארת רגליו דאצילות,
 הנמשך ובא אל' לאט לאט, כג"ל:

וגדע שאור החכמה הוא אור א"ס בבחי' העצמות
 כג"ל, שהיא אלקיית, ואורות דבינה וזו"ג
 נחשבים

הנה אחר שדברנו איך נאצל מציאות
 נר"ן מאח"פ, הנה עתה נבאר
 מציאות הכלים שלהם, שהם בחי'
 נוף אליהם:

אמנם כבר ביארנו, כי מבחי' הראיה
 עצמה נעשה נשמה לנשמה,
 אך אין הראיה סוד הכל הנמשך למטה
 כמו אח"פ, והטעם כי נר"ן שהם אורות
 אח"פ, הם מתפשטים למטה, אבל
 הנשמה לנשמה שהיא הסתכלות העין,
 אינה מתפשטת, רק נשארת במקומה
 בסוד או"מ, כג"ל, ואין בה זולתי
 הסתכלות דק מאוד, והוא סוד הראיה
 והסתכלות, אכן אינה דומה כמו הכל
 אח"פ, אשר עצמותם נמשך למטה, לכן
 מסוד ראייה זו נעשו ל' כלים, שהוא
 הנוף, ו' כלים להבל האוזן הנקרא
 נשמה, וי' כלים להבל החוטם הנקרא
 רוח, וי' כלים להבל הפה הנקרא נפש:

אבל ההבל עצמו, שהוא אור הפנים,
 אי אפשר להתפשט למטה, לפי
 שבחי' הראיה נמשך מהעינים, שהם
 יותר עליונים מכולם, לכן בראי' זו
 לבדה יצאו הכלים, משא"כ מאח"פ כי
 לא היה אפשר להאציל מהם שום
 מציאות, אם לא מהבל היוצא מהם
 ממש:

ואמנם הסתכלות זו הוא כך, כי
 נמשכה ראייה זו בנפש רוח
 ונשמה הנ"ל, ומחמת הסתכלות הזו
 נעשו שרשי הכלים:

ו"ס

נחשבים לערך כלים לאור העצמות, ובהיותם מחוכרים
 יחד באצילות, אין הכלים עולים בשם כלל, כי בכלים
 באור העצמות, כמו נר בפני האבוקה, שז"ס איהי
 וחייה ונרסוהי חר בהון כג"ל: אמנם בהבריאה, נפרש
 הנר ויצא מתוך האבוקה, ואז ניכר אור הנר ונכתן
 לעצמו, מפאת המסך דעל גג הבריאה שנק' קרקע
 האצילות, דהיינו מדרגה הג' דהמסך דשב להיות בינה,
 כג"ל, שהוא מסך נסוד על אור העצמות, ונכתן שהכלים
 דאצילות יצאו ונכללו מאור העצמות, ומאירים בבחינתם
 עצמם, דומה לנר הכלול באבוקה ואינה ניכרת כלל
 ובלל, אמנם ביציאתה מכלל האבוקה לחוץ, אז ניכרת
 ונכתנת ועולית בשם, והכן היטב:

ו"ס, דמבריאה ולמטה נק' עלמין דסירורא, ושם יש
 מתצבת הנשמות: ותבין זה עם הנ"ל, כי כל
 הנשמות נמשכין מא"ם ב"ה, ועד קרקע האצילות הם
 ממש אלקיית, בלי אפשרות ההבחנה כלל ועיקר, אלא
 בעבור קרקע האצילות, שמחמתה נפרשת ונבדלת מאור
 העצמות, כג"ל, אז עולית בשם נשמה, דומה לנר היוצא
 מהאבוקה, וניכרת לעצמה, והכן:

אות ט' וכדי ליצור עולם היצירה, התלבש הא"ס
 ב"ה גם ב"א דאצילות, והיינו שגם באור
 ד"א דאצילות, נעשה בחי' פנימי ומקיף: והיינו על ידי
 התלבשות בהמסך דמדרגה ד', השב להיות ז"א, ונמצא
 דגם אור הבינה נעלם מהיצירה, ואין מלוכש בו אלא
 אור

איך נאצל מציאות נר"ן וכו':
 היינו מהבל היוצא מכלים דאח"פ ולחוץ,
 כג"ל:

מבחי' הראיה עצמה וכו': והיינו,
 אור החכמה, כג"ל:

רק נשארת כמקומה בסוד או"מ:
 דכלי הכתר, היה כל ע"ס בתכלית
 מילואם, וכשיצא אור החכמה לחוץ, א"כ נעשה
 בחכמה פנימי ומקיף, כי קומת הכתר שהי'
 לאור החכמה, בעודה בכלי הכתר, חוה ויצא
 הימנה, ונעשה למקיף מחוץ לה, ומה שנכנס
 מהחכמה בפנימיות הכלים דאור החכמה, נק'
 הסתכלות דק, כמו"ש עוד בע"ה:

ואין בה זולת הסתכלות דק וכו':
 פי', דכבר נתבאר בענף ג' בפמ"ס
 אות ב', דסיבת יציאות האורות מכלי דכתר
 ולחוץ, הוא מכה הורככות המסך שעולה
 ומורכך ממדרגה למדרגה, ע"ש: והנה
 בהורככות המסך בשיעור דבחי' ג', או יוצא
 מבחי' כלי כתר ולחוץ, אור החכמה: כי אור
 ישר מהא"ס ב"ה, אינו פוסק אפי' רנע,
 וכשהאורי מכה על המסך דבחי' ג', אז לא
 ישוב המלכות לבחי' כתר, אלא לבחי' אור
 החכמה, כמו"ש שם: וזה האו"י הפוגע במסך
 דבחי' ג', נקרא הסתכלות דק, משום דהמסך
 נורכך מעוביות שלו שהיא בחי' ד', וקיבל
 לעוביית דבחי' ג', שהוא דק הימנו:

הבל אח"פ אשר עצמותם נמשך
 למטה: פי', דגם האו"י המתפשט
 על מסך הרק, יש בו ד' בחי' הנורעים, והיינו
 ד' יסודות רשר"ד כג"ל, ונתבאר בענפים
 הקודמים, אשר בסוד התפשטות דאו"י, נמצאים
 החו"ב אב"א, (ע"י בענף ד') אלא בהפגיעה
 במסך הרק, או שבים החו"ב פכ"פ, ונמצא
 אור החכמה, מושפע בכל ע"ס, אשר והו נקרא
 הסתכלות דק כג"ל: ונמצא, דבחי' בינה וז"א
 ונוק' דאור ישר, יהי' עצמותם דאור ישר
 מתפשט למטה, משא"כ בחי' א', שהיא אור
 העינים והחכמה, אין עצמותה דאור ישר
 מתפשט, אלא נפסק, מסיבת הבינה שהשיבה
 פניה לכתר לינק אור דחסדים, ואינה יונקת
 מאור החכמה: ומה שנמשך מאור החכמה,
 היא רק בסיבת וווג דהכאה בהמסך, שה"ס
 אור חוה שנק' הסתכלות דק, אבל לא עצמותו,
 והכן:

לכן בסוד ראייה זו נעשו ל' כלים:
 פ', דכללות הנאצל הוה, ה"ס פרצוף
 החכמה, שיצא לחוץ מכלי הכתר, כג"ל, שיש
 בו ע"ס: נולגלתא, ה"ס כתר: ועינים, חכמה:
 ואוון, בינה: וחומה, ו"א: ופה, מלכות שבה
 המסך, והנה כתר וחכמה דנאצל זה אינו
 נחשב לכלי, כי בחי' ב', היא בחי' שורש הא'
 לכלי, כג"ל, וע"כ אומר שיצאו ל' כלים,
 דהיינו לנ' בחינות בג"ה, שכאו"א מתפשט
 על ע"ס:

אבל ההבל עצמו שהוא אור
 הפנים וכו': החכמה נקראת אור
 הפנים, כי כלי דפנים ה"ס בחי' ב', ובסוד
 הסתכלות

הסתכלות דק שב החי"ב פכ"פ, ונמצא הכלי מלאה מאור החכמה, ש"ס חכמת אדם תאיר פניו: אמנם, אינו נמשך למטה, כנ"ל:

נסתכל המאציל שהוא א"ק וכו': א"ק, ה"ס כלי הכתר, ששם נתפשט האוי"ע על מסך דכחי' ד', שהוא עב"י, בכל השיעור, וע"כ שב המלכות הו"ו להיות כתר, וכוה נשתוו קומת כל ע"ס שלו עד הכתר: ונקרא נ"כ, כחי' ע"ב הכללי, והיינו על שם החכמה דשם, שהוא בכל מילואו, עד קומת הכתר, ואור החכמה היוצא הימנו ולחוף, דהיינו סוד הרשר"ד, הוא הנאצל הא' מן הא"ק, והבן: באור הנפש הנק' א"ת וכו': היינו במסך הרק דכחי' ג' כנ"ל.

הנפש הנעשה מהכל הפה: כלומר שיצא מחוף לפה דהיינו שנודרך מכחי' ד' לבחי' ג' ונבחן שהוא מחוף להכלי המיוחדת לו והבן:

רוח ונשמה נק' אור: כלומר, האור שעולה אליהם ע"י המלכות: אור דכחי"ב זוי"נ נק' נרנח"י:

אז יצאו שרשי הכלים: דהיינו כל כלי הראש עד הפה:

כי סוד הגוף שהוא הכלי הוא הנותן וכו': פ"י, דהמלכות ה"ס הגוף והכלי, והוא הנותנת ומשפעת את האור להעליונים, כנ"ל:

ועושה הבדלה וגבול וקצבה אל האורות: ענין הבדלה, הוא ההכר בין כלים רפנים לכלים דאחור: וענין גבול, הוא כחי' הסוף והסיום על אור העליון, כי מנבלת אותו, שלא להשפיע אל כחי' הד', כנ"ל: וענין קצבה, היא כולל כל הערכים וההבחנות, הנוהגים בפרצופן ועולמות, שהכל נעשה על ידה, וכמ"ש:

דאמנם זה האוי"ע היה בו וכו' בסוד הראש: כי כלים דראש, הם ג' כחי' דאוי"ע, הקודמים לפה ולאיי"ח:

עכ"ז לא ה"י יכול וכו' עד שפגע בנפש: כי מטרם ביאת האוי"ח, אין אור החכמה יכול להתפשט מבינה ולמטה, כנ"ל:

נגמר עשיית גוף אל הראש וכו': דהיינו עד שכולת הזקן, דשם נפסק אור האיון שה"ס בינה, וע"כ נק' הראש ג"ר, שהם כח"ב:

אך כלים לגוף שה"ס ז"ת: כלומר, בערך הראש, נקרא כל הגוף רק ז"ת, והוא משום אור חומם ופה דראש, המתפשטים בגוף כמ"ש לקמן דחומם פה היא זוי"נ:

עדיין לא היה כח בראי' זו וכו': משום דכלי הגוף, הם מסוד אותיות הנופלים, מפאת הבימוש דאוי"פ באו"מ, שאין זה נוהג בכלים דראש, כמ"ש:

עד שפגע בנפש הנפש: כלומר, דאור א"ס ב"ה מתפשט כפה עצמו, על ד' כחי', שאו האוי"ס ואוי"פ עקודים ומקושרין בכלי אחד, וכיון שכחי' הד' עצמה, מתפשטת על

ז"ס וירא אלקים את האור ויבדל, כי נסתכל המאציל הנקרא אלקים,

שהוא א"ק, באור הנפש הנק' א"ת: כי המלכות נקרא א"ת, וז"ס הנפש הנעשה מהכל הפה, אמנם רוח ונשמה נקרא אור, א"ת האור, הנפש עם נשמה ורוח, וכאשר הסתכל המאציל וראה בנפש הנקרא א"ת, אז יצאו שרשי הכלים, וזהו ויבדל, כי סוד הגוף שהוא הכלי הוא הנותן ועושה, הבדלה, וגבול, וקצבה אל האורות:

ואמנם בסוד ראי' זו, יש אור ישר ואור חוזר, כי מתחילה נמשך הראי' עד סוף כחי' עשירית של הנפש, ואח"כ בחזרה למעלה היה מבדיל, ונעשה כחי' הכלים, ומלביש את הנפש בכל חלקיה:

ואמנם זה האור הישר, היה בו כח לעשות כלים בסוד הראש, שהם ג"ר, עם כל זה לא היה יכול להיות ניכר, עד שפגע ראי' זו בנפש עצמו, ובהפגיעה שם, הנה ננמר עשיית הגוף אל הראש, שהם ג"ר:

אך כלים אל הגוף, שהם ז' תחתוניות, עדיין לא היה כח בראי' זו, עד שתפגע בנפש הנפש עצמה, ועל ידי הסתלקות ב' מלמטה למעלה, שהם אור העקודים ואור העינים, היה האור חוזר ומלביש את הז' תחתוניות:

ענף ו דע, כי אין מציאות ציור קומת אדם בעולם, שלא יהיה בו כללות ד' כחי' אשר כוללים כל האצילות וכל

על ד' כחי', נמצא האור ישר פוגע בנפש הנפש, דהיינו מלכות דמלכות:

וע"י הסתלקות ב' מלמטה למעלה וכו': כלומר, בסבת האוי"פ, שטבעו לזכר את המסך שמלוכש בו, דע"כ הולך ומודרך המסך מלמטה למעלה, שמתחילה מודרך לבחי' ג', ואח"כ מודרך לבחי' ב', ואח"כ מודרך לבחי' א', עד שנמצא צורתו מודרך לגמרי, כמו הכתר, ובדרך עלייתו מתמעט ג"כ האוי"ח, עד שנעלם לגמרי, כמ"ש לקמן בענפים הבאים בע"ה:

ענף ו' דע כי אין מציאות ציור קומת אדם: דהיינו בע"ס דיושר, שהם נקראים קומת אדם, כי שיעור קומה דכל פרצוף, נמשך מכחי' או"ח העולת מהמלכות:

אשר כוללים וכו': כלומר, דכמו שד' כחי' ע"ב ס"ג ס"ה וב"ן, נבחנו בכל פרצוף ופרצוף כנ"ל, כן המה כוללים ביחד כל העולמות

אור הו"א, ונב הוא רק ככחי' חלק, ורוכ אורו נשאר בהבריאה ככחי' או"ס, אשר על ידי הארת רגליו דבריאה, כהכמת נה"י במסך השב להיות ז"א, שהוא קרקע הבריאה, נמשך שלימות אור הו"א לאם לאם:

והנך מוצא ההבחן שבין עולם הבריאה לעולם היצירה, כי בעולם הבריאה נמצא אור הבינה מתלבש בפנימיות הכלים, ואוי"ס דאור הבינה מקבל, מהכמת נה"י דאצילות, ואור ז"א ומלכות יש לו במילואם: משא"כ היצירה, אין אור הבינה מתלבש שם כלל, להיות קרקע הבריאה, שהוא נג היצירה, שם המסך דמדרגה ד' ששב להיות רק ז"א, כנ"ל וע"כ הוא מסך גמור על אור הבינה ג"כ, ואין שם אלא אור הו"א לכך, ונב הוא אינו בשלימות, כי רוב אורו נשאר בהבריאה, שרק שם נשאר הו"א במילואו, כנ"ל: וכוה נכחן היצירה, שהוא חסר ראש, כי יש ב' כחי' ראש תוך סוף בפנימיות: שהוא חסר ראש, כי יש ב' כחי' ראש הראש ה"ס הא"ס שנק' כתר, והתוך ה"ס החכמה, והסוף ה"ס בינה, וז"א, ומלכות, שהם ככחי' כלים לעצמות: ויש עוד כחי' ב', בערך רת"ס דכלים, אשר הבינה ה"ס השורש לכלים, ונקרא ראש, והז"א שהוא כללות התפשטות הבינה, נקרא תוך, והמלכות נק' סוף: וכוה תבין, שעולם היצירה מכונה נוף בלא ראש, להיות חסר שם אור הבינה, שהוא השורש לכלים, וכבר נתבאר שכללות בריאה יצירה ועושה, אינם אלא הארת כלים דאצילות, וע"כ יש ביצירה, כחי' תוך וסוף דכלים והסר ראש:

וכדי לברוא עולם העשיה, התלבש הא"ס במלכות דאצילות, ועשה את עולם העשיה, ונעשה נב כחי' פנימי ומקוף באור המלכות, ונעשה נב התלבש במסך דמדרגה החמישית, ששם אינו שב אפי' לדרגת ז"א, אלא נשאר בדרגת מלכות, ובמסך הזה שהוא נג העשיה, וקרקע היצירה, מתעלם נב אור הו"א לגמרי מעולם העשיה, ואין שם אלא הארת סוף דהכלים, ונב זה אינה במילואו, כמו ביצירה, אלא רק חלק קטן, ורוב האור נשאר בעולם היצירה ככחי' מקוף, אשר ע"י הכמת נה"י דיצירה במסך דמדרגה ה' שהוא קרקע דיצירה, הולך ונמשך לה אור המלכות, לאם לאם ע"י שלימותה:

והנה נתבארנו כל ד' המסכים דאבי"ע, בתכונתם, אשר באצילות לא נחשב המסך לכולם, להיותו בערך מדרגה ב', דשב להיות חכמה, וע"כ ערך של מסך דאצילות כמו כחי' א', סד' כחי' הנודעים דהארות כלים, אשר כחי' א' לא נחשב כלל לכלי, כנ"ל, אלא מסך דבריאה, שהוא בערך בינה, וכחי' ב' דד' הבחי' דהארת כלים, נחשב לבחי' ראש לכלים, ומסך דיצירה לבחי' תוך דכלים, וכחי' ג', ומסך דעשי', לבחי' סוף דכלים וכחי' ד': וע"כ, כשנמשך אור הבריאה, אין הבריאה יכולה לקבלו זולת בעברו דרך ב' המסכים, כי נוסף על האצילות כנ"ל, וכשנמשך ליצירה אין היצירה יכולה לקרקע דבריאה כנ"ל, זולת ע"י מסך א' שהוא קרקע העשיה וכולה לקבלו זולת בעברו דרך ב' המסכים, כי נוסף על נוסף עליו גם קרקע היצירה כנ"ל, והבן היסב: ותשלום אבי"ע, יתבאר במקומו, וזי במקום זה שיתבאר דב"ו תרב ז"ל בענף זה:

הקדמת אח"פ.

לענף ה', ר', ז': דע, שזהו השער לכללות החכמה הזאת, וביחוד לאור הגדול שגילה לפנינו האלקי הרי ז"ל, אמנם מרח"ז ז"ל, שהשאר לנו כל הברכה הזאת, הנית השער סגור ומסוגר וכמו שאומר בעצמו, במאמר הפסיעות של אברהם אבינו, וז"ל, לא יעלה על הדעת, לשום מעיון בכל הכתבים האלה, שהוא סבין אף מלה אחת מכל העיונים האלו וכו', זולת מפה חכם מקובל למקבל מבין, עכ"ל: וחיינו, משום נעילת הדלת, שהמה השרשים הראשונים שבעולם הא"ק, אשר כל העולמות העליונים ותחתונים נשרשין שם, ונמשכין משם לכל מציאותם והנהנתם, בשרשות ובכרטי פרימיות עד גמר התיקון: ומי שאינו יכול לכנסם להדרים

פנים מסבירות

לחרים הראשונים איך יכנס לחרים האחרונים: ולהיות שעת רצון הוא בעקבתא דמשיחא, שיתגלה החכמה, כנודע, ע"כ בעז"ה תגלגל הזכות על-ידי, לפתוח בפתחו של מחט סדקית בשער הסגור הזה, וימלא כבוד ה' את כל הארץ:

וצריך להבין מאד ענין הא"ק וענין האורות היוצאות לחוץ מא"ק הנקראים אה"ם ונקודים, וענין התכללות הע"ם זה בזה.

ובראשונה, נבאר ענין הקומה של א"ק בכללותו, הנחלק על ראש ונוף, אשר הראש היא בחינה אחת של ע"ם, הנקראים, כוללתא, ועינים, אוון, חושם, ופה שהם כח"ב ז"א ומלכות: אמנם הנוף, נחלק לשני בחי' של ע"ם, דהיינו על הטבור, דמפה עד הטבור, היא בחי' ע"ם, הנקראים עולם העקודים: ומספור ולמטה, הוא בחי' ע"ם, הנקראים עולם הנקודים, שצריך להבין זה:

והענין, תבין, אחר שתדע היטב המתבאר בענפים הקודמים, בענין עשר הספירות, על מתכונתם, באורות וכלים, ואו"ם ואו"ם, ואו"י ואו"י: אשר האור מתפשט מהא"ם ב"ה, על ד' בחי' הנודעים, שנק' הארות לכלים, ונקרא ג"כ ע"ם דאור ישר, אשר הכתר ה"ם הא"ם ב"ה, וד' בחי' ה"ם כח"ב ז"א ומלכות, ואשר מכה הצמצום הא' התתקן המסך ככלי מלכות, שה"ם העיכוב על אור א"ם ב"ה שלא יתפשט לבחי' ד' שלה, וע"כ בשאור הישר פוגע במסך ורוצה לעבור בו, והמסך מעכב על עצמו שלא לקבל, נעשה זווה דהכאה, ועולים משם ע"ם דאור חוזר: ויש המכיות כיניהם, כי הע"ם דאור תוור יהי' ערך חשיבותם ע"ם ריבוי העוביות שבהם, כי בחי' היותר עב מכולם, דהיינו המסך וכלי מלכות, נעשה לכתר, להיותה השרוש של ע"ם האלו: והי"א, נמצא שהוא מקבל הראשון הימנה, וע"כ נערך העוביות דבחי' ג' לבחי' ונעוביות דבחי' ב' לבחי' כינה, ועוביות דבחי' א' לבחי' ז"א, והשרוש דאו"י שהוא הכתר, הו"ך יותר מכולם, נחשב לבחי' מלכות דאו"י: ונמצא אשר העליונים דע"ם דאו"י, נעשה תחתונים בע"ם דאו"י, כמו"ש בענף ג' אות א': אמנם, אין להם כלים מיוחדים, אלא האו"י והאו"ח מתחברים יחד, וע"ם דאור תוור, מלבישים את ע"ם דאור ישר עד הכתר, ומסבת ערך ההפכי שיש בין או"י לאו"י, נמצאים כל הכלים משתוים במעלה אחת, ואין האחד יותר חשוב מחבירו, שו"ם ענין הע"ם שיוצאים בקומה שזה עד הכתר, ע"ש אות ב':

ובזה נתבאר לנו, ענין פרצוף א"ק הפנימי הנ"ל, הנקרא כתר לכל העולמות, והיינו משום, שכל עשר ספירות שלו יש להם קומת הכתר, כנ"ל, וזכור זה: ונקרא ג"כ ע"ב הכולל, והיא משום שאור א"ם ב"ה מתפשט עד המסך, הע"ב, יותר מכולם, שה"ם בחי' הר', שרק לה יש מעלת הכתר, כי שבה להיות כתר לאו"י, משא"כ בשאר הפרצופין, כבר המסך מוזכר, וע"כ נגרע מעלת או"י הנובע מהמסך, כמו"ש לעיל, אשר מעלות ע"ם דאו"י נערכים על-ידי ריבוי העוביות שבהם, ונמצא דכל מה שהמסך דק ביותר, הוא במדרגה שפלה ביותר, כנ"ל:

אות ב', ואחר שנתבאר ענין הע"ב הכולל, נבאר ג' הבחי', שלעשר ספירות, הנכתנים בג' שמות, ס"ג, מ"ה, וב"ן, והנה בכל אחד ואחד מד' בחי' ע"ם ס"ב שבע"ם כנ"ל, צריך להבין היטב, ענין כולל וענין פרטיות: שיש ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, הנקראים כוללים: אשר הכוללים האלו, נבתיים כל או"י, שמתחלקים ג"כ לעסמ"ב: כי יש בע"ב ד' הבחי', ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכן יש בס"ג ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, וכן במ"ה, וכן בב"ן:

והנה הבחנות הנ"ל דקים מאוד, לפני המעינים, מפני שהשמות קרובים זה לזה, אמנם ההבחנות כיניהם רחוקים בתכלית מזה לזה, וע"כ אבארם בענף זה היטב הדק, ותזכור לכל המקומות:

ז"ל הרב ז"ל בע"ה בשער ה' שער מנת"א בפ"א וב': דע, כי אין מציאות קומת אדם וכו' שלא יהיה בו ד' בחי' אשר כוללים כל האצילות וכל העולמות

עין החיים ענף ו

וכל העולמות כולם, ואלו הם: ע"ב, כזה יוד הי ויו הי: ס"ג, יוד הי ואו הי: מ"ה, יוד הא ואו הא:

ב"ן

העולמות, ואלו הם, ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן וכו': וע"כ, הוא טעמים: וס"ג, נקודות: ומ"ה, תנין: וב"ן, אותיות, וכו', וכל אחד מהם כלול מכולם, שיש בטעמים עצמם מנת"א, וכן בנקודות לכד יש מנת"א וכו', ע"ש, ועי' בענף ששי כאן: ויש להבין ענין התכללות כל אחד על מנת"א, וגם ענין שיווי השמות דעסמ"ב וסנת"א, ומאחר שהם ענין אחד, א"כ למה נקראים טעמים עסמ"ב, ופעמים מנת"א: וכל זה הם מעיקרי החכמה, שצרכים לרקק בהם מאד:

ועי' בדברינו בפמ"ם בענף ג' אות ב', ששם ביארנו ענין יציאת הע"ם מחוץ לכלי הכתר, הנ"ל, שהוא א"ק, וביארנו שם, שהוא מסכת הורככות המסך, כי אחר שהמלכות שב להיות כתר בפרצוף א"ק הפנימי, הנ"ל, נמצא המסך מוזכר דרגא אחר דרגא, עד ששב לזיכוכ הנמור שאז מסתלק האו"י כולו, כי כל עוד שיש בו בחי' מה מן העוביות, ואפי' בחי' א' דעוביות, נמצא עדיין מעלה או"י, להיות שאור הישר מהא"ם אין מסתלק מן הנאצלים אפי' רגע, וע"כ נמצא או"י מדרוג עם המסך אפי' בדרגות זיכוכו, אלא הולך ומתמעט, שבבחי' ג' נערך האו"י לקומת חכמה, וזכבחי' ב' לקומת ז"א, ובהודרכו לגמרי כמו הכתר דאו"י, או נשאר בבחי' נפש בלי רוח, כי אין האו"י מכה עליו עוד, להיות שנשאב מכל העוביות שלו, והבן היטב:

ויש בהתפשטות והסתלקות הנ"ל, ד' הכתנות, הנקראים, מנת"א: כי כללות ההתפשטות של הנאצל, בקומת הכתר, כטרם שהמסך מתחיל להורכך, נקרא טעמים: וכללות האו"י, מרגע שמתחיל המסך להורכך, עד שנעלם נקרא נקודות: ונודע, שברותיות אין בחי' הערר, בהשתנות הצורה לצורה אחרת, אלא בחי' תוספת צורה, אשר צורה הקודמת נשאר בפנימיות, וצורה החדשה נחשב לחיצון, המתגלה לפני התחתונים: וע"כ, מתחילה אנו מבחינים בחי' הטעמים והנקודות, שהם בחי' צורות האורות כנ"ל, אמנם אחר שנסתלק ב' בחי' אורות האלו, נשאר ג"כ רשימו מכל אחד, אשר רשימו דאור הטעמים, נק' תנין: ורשימו דאור הנקודות, נקרא אותיות:

ועתה נבאר, למה נשתוין לד' ההויות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, ולד' הבחי' כתר חכמה וכינה וזו"ג, והנה הטעמים, נק' לחשבון הויה דע"ב, כי המלכות נק' חשבון, כנודע לעיל ענף ב' בסופו: וחשבון ע"ב, רומז על מסך דבחי' ד', המודווג שם באור הישר כנ"ל: ונקרא ג"כ כלי דכתר, להיות קומת כל ה' פרצופין שלו כמעלת הכתר, בלי שום חילוק מכלי לכלי, כנ"ל:

והנקודות, שהיא בחי' או"י ההולך ומתמעט, כנ"ל, נק' ס"ג, מלשון כולו ס"ג יחידיו, או נסוגו אחר: והיינו משום, שהאו"ח מתחיל להתמעט ולסוג לאחוריו, עד שנעלם לגמרי, כנ"ל, וע"כ נרמז בחשבון הויה במילוא ס"ג, ונקרא גם כן חכמה, מפני שיציאה הראשונה מן הכתר נקרא תמיד חכמה: וזה יתבאר עוד, שכל בחי' היציאה לא ה' אלא לע"ם דחכמה, שהם נקראים א"ק החיצון או כללות האורות היוצאות מהא"ק ולחוץ:

ארת ג' והתנין, שהיא בחי' רשימו הנשאר מכללות אור הטעמים אחר הסתלקותו, נקרא מ"ה, והוא נתבאר בזוהר בסו"ה, שאז מרום עיניכם וראו מי כרא אלה ע"ש בהמשך: והענין, משום דיאנו מסתלק בסיבת העלם האו"י, והיא בחי' ב', דהיינו אור הבינה: ומכך זה, ע"ם המבואר לעיל בענף ד', אשר בהתפשטות אור הישר מא"ם ב"ה על ד' הבחי', נמצאים החכמה והבינה אחר באחור, שבהיות הבינה שמה פניה לינק אור שלה, שהוא אור דחסדים, מן המאציל, או אינה מקבלת ואינה יונקת, מאור החכמה: ונק' ה', אשר פניה אל הכתר

פנים מאירות מא

העולמות דאבי"ע, וכן כל ע"ם דאצילות: שיש ד' בחי' עסמ"ב הכוללים: אשר כל אחד מהכוללים, נפרט ג"כ על עסמ"ב, כמו"ש לקמן:

כ"ף האצילות וכל העולמות: דבא"ק הפנימי, יש הו"ה אחת, דקומתם דכולהו שוין זה לזה, שמהם יוצאים ד' היות, דע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן, לחוץ הימנ, שביציאת כאו"י לחוץ נגרעים ממדרגתם שמכפנים: ועי' כ"ז בפמ"ם כאן, דמבואר בהרחבה:

ואל"ו הם ע"ב, כ זה, וכו': דד' אותיות הפשוטים מן שם בן ד', שהם י"ה ו"ה, ה"ם ד' הבחי' דאור ישר הו"ב וו"א ומלכות, כנ"ל בענף ד' דף ל"ה בפנים מאירות עש"ה: ואותיות המילוא, ה"ם האו"ח העולה מהמלכות, שבהם, כל ההשתנות מפרצוף לפרצוף, ומעולם לעולם:

יוד, ה' ויו, הי: היא נקרא מילוא ע"ב, להיות בו מסך המעלה או"י מבחי' הר', שהוא ע"ב מכולם, דע"כ שב המלכות להיות כתר, כנ"ל בענף ג' וד' ע"ש, וע"כ נקרא הו"ה דכתר, וה"ם טעמים:

ס"ג, יוד, ה', ואו, הי: ונקרא מילוא דס"ג, מפאת המסך, ש"סג" מבחי' ד' לבחי' ג': ונקרא ג"כ או"י היורה, לרמוז שהוא האו"י, המתחיל להורכך ולהתפרש מן אור הע"ב: ונקרא ג"כ נקודות, והיינו משום דענין הורככות של המסך, מניע אליו מכה נקודת הצמצום, שחושקת בהשואת הצורה להמאציל, ולהורכך מכל העוביות שבה: ונקרא הו"ה דחכמה, להיות אור זה, רק בחי' האו"י לכד, ונודע שהאו"י מיוחס, להתפשטות החכמה בהנאצל, שמסבתו שבים החו"ב דאו"י פנים בפנים: וכל השינוי שבין מילוא דס"ג למילוא דע"ב, הוא רק בהא' דמילוא הוא, שהוא סוד הו"י, ובחי' ג' דאור ישר, כנ"ל, והיינו דצורת א' מורה על הרקיע המבריל ומחבר מים העליונים עם התחתונים, שה"ם ו' באלכסון וב' היודין מלמעלה ולמטה, וכיון שהס"ג מרמז על נסיגת המסך מבחי' ד' לבחי' ג', ע"כ נרמז בהו': ויוד עליונה ה"ם ע"ם דאו"י, ויוד התחתונה ה"ם ע"ם דאו"י, כנ"ל בענף ג' עש"ה:

כז"ה, יוד, הא, ואו, הא: וה"ם הו"ה דבינה, שהיא הרשימו הנשארת מאור ישר, אחר הסתלקות אור הטעמים, כי מסכת הורככות המסך עד לשרוש, מסתלק כל הע"ם דאו"י, וגם כתר וחכמה דאור ישר, כי בחסרון האו"י, שבים החו"ב אחר באחור, כנ"ל בענף ד' בפמ"ם אות ד', עש"ה, אמנם מבינה ולמטה, נשאר בשלימות גם אחר העלמת האו"י, וע"כ נקרא הו"ה זו ע"ש כינה דאור ישר: ונק' ג"כ חג"ת, שהיא כל בחי' ז"א, מטרם שנכנס והאיר לזווג דהכאה בהמסך דכמלכות, שהוא נחשב ג"כ על רשימו דאור הטעמים, משום דהיא מבחי' אור ישר, עי' ד' ל"ה בפמ"א: וסוד המילוא דהויה זו, ה"ם מילוא אלפין, שהו' דהא' הוא כאלכסונא כזה, להורות על בחי'

הכתר ואחוריה אל החכמה, וכיון שהבינה אינה מקבלת אור החכמה, מכ"ש שאין להם לז"א ומלכות, כלל מאור החכמה, וע"כ נחשב שבכללות הנאצל אין אור החכמה מתפשט בו, וכמו"ש הרב בענף זה, אשר אור העינים, אין עצמותו מתפשט למטה, אלא בחי' הסתכלות וראיה לבד, והיינו משום הבינה, שמחוקת פניה לינק מהכתר כנ"ל: אמנם בהפגיעה בהמסך דהמלכות, שיוצאים הע"ס דאו"ח, או נובע אל הבינה אור דחסדים בשפע מאור חוזר זה דמלכות, ואינה צריכה עוד לינק אור דחסדים מהכתר, וע"כ משיבת פניה לינק אור החכמה, מספי' החכמה, עש"ה: וכזה תבין, אשר בעת התעלמות דאור חוזר, נמצא ג"כ, שאור החכמה נפסק מן הנאצל, להיות ספי' הבינה שוב מחזרת פניה אל הכתר לינק אור דחסדים, ושוב נמצאת עם החכמה אהור באהור:

המתבאר מהנ"ל שלא לבד האור חוזר נעלם מסכת הזדככות המסך, אלא האור ישר ג"כ נעלם עמו, והיינו בחי' כתר וחכמה דאור ישר, שאינם משפיעים בהבינה, מסכת הפיכת פניה לאור דחסדים כנ"ל: וכזה מובן ג"כ מה שנשאר מן האור ישר אחר הסתלקות הטעמים הנ"ל, הנק' רשימו, שהיא אור הבינה, ז"א, ומלכות, הכלולים בהבינה, כנודע: וע"כ נקרא הרשימו דטעמים כשם בינה, משום דרק הוא נשאר, אחר הסתלקות הטעמים: והנה נתבאר ענין התנין, שהיא בחי' רשימו דטעמים, שנקראים בינה, מפני שהוא ממש בחי' בינה, שאינה מסתלקת בסיבת העלם האו"ח, וחוזר זה:

והאותיות שה"ס רשימו הנשאר מאור הנקודות, נקראים הויה דב"ן, ונקרא זוי"ג: וצריך שתדע, שעיקר הע"ס נמצאים רק בכתר, דהיינו בא"ק הפנימי, והספי' שלמטה מכלי כתר, שהם חו"ב וז"א ונוק', אינם אלא רק הארות היוצאות מן הכתר ולחזין, כמו"ש בעה"ח שער ס"ב שער כללות אבי"ע ס"ב ע"ש: וע"כ מתחילה יצא למטה מן הכתר פרצוף החכמה, זתיינו כלי הראש הנ"ל, שהם גולגלתא ואח"כ, דכל ה"ס האלו הם פרצוף החכמה, שיצא מהכתר ולחזין, ע"ד שאמרנו לעיל על סדר מנת"א: אמנם הבינה, עוד לא יצאה לחזין מן הכתר, משום דכל ענין היוצאה לחזין מסעלת הכתר, הוא בסכת הזדככות המסך, כנ"ל, וכבר נתבאר, שענין העלם האו"ח והזדככות המסך, אינה נודע כלום מאור הבינה, אלא לבחי' אור העצמות דכתר וחכמה לבד, ונמצא דמעלת הבינה לא נתקטנה עוד, וע"כ נכתנת שעודה נשאר בא"ק הפנימי, ולא יצאה עוד לחזין, וע"כ צריך לבאר, איך נודע כלי הבינה ויוצאה לחזין, מא"ק הפנימי:

אות ד' ועי' בדברי הרב ז"ל בתחילת שער העקודים, וז"ל בקיצור לשון: אשר ה' פנימיים וה' מקיפין דבחי' אוון וחוטם, יצאו משני נקבים, דמנקב ימין ויצאים ה' מקיפין, ומנקב שמאל ויצאים ה' פנימיים, הן באוון והן בחוטם, שהנקבים נכדלים ורתוקים זו מזו, אמנם ה"ס וה' מקיפין דאור הפה, יצאו מנקב אחר, שהוא הפה, ונתחברו תוך הפה יחד, וע"כ בצאתם מתוך לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה, ומכבטים זה בזה, ומתהכאות שבהם, אתייליד הויות בחי' כלים, ולכן נק' פה, שבגי' ס"ג וכ"ב אתוון, כי האותיות הם הכלים, עכ"ל:

פ', דכבר נתבאר סוד אח"כ, שהם ג' בחי' בנ"ד, שנק' בינה ז"א נוקבא, דפרצוף החכמה שיצא מן הכתר, שהוא א"ק הפנימי: כי ה"ס דפרצוף החכמה, הם גולגלתא, ועינים, ואח"כ, כנ"ל, והנה בכל או"ח מה' פרצופין אלו, נבחן בו ה"ס פרטיים, הן בבחי' אור פנימי והן בבחי' או"ח, והנה נתבארו בענפים הקודמים, שב' כלים נכתנים בה"כ, שהיא בחי' ב' ובחי' ד', שהם בינה וזו"ג, והבינה נקראת חלון ונקב, להיות אור העב שלה ראויה ג"כ לקבלה מאור העצמות, משום דעליה לא הי' צמצום הא': משא"כ בחי' הד', שה"ס מלכות, נקראת מסך וכותל, והיינו משום דעליה עובר כח צמצום הא', שלא תקבל עם בחי' הד' הו', וע"כ נקראת מסך, שאין בה חלון ונקב לקבלה: אמנם בה נוהג, זווג דהכאה, שנעשית מעיין לבחי' ע"ס דאו"ח הנובעים על ידה

ב"ן, יוד הה וו הה: והנה אלו ד' הויות הנחלקים לד' מילואים האלו הם ד' בחי' אלו: הטעמים, שם ע"ב: הנקודות, שם ס"ג: התנין, שם מ"ה: האותיות, שם ב"ן: וכל אחד מאלו הד' הויות כלול מכולם, ויש בכל הויה מהם בחי' מנת"א: והנה בחי' קרקפתא של זה האדם קדמון שהוא ראש עד בחי' מקום האזנים שלו נקרא בחי' שם ע"ב, והוא סוד הטעמים שבו כנ"ל, עם היות שגם בבחי' זו לבדה כלולה מנת"א, אלא שאין לנו רשות לדבר בזה: הנה אע"פ שאנו מכנים וקוראים כאן כינויים אלו כגון אדם ראש אזנים וכו' וכו', אינו רק לשכך האוון שיוכנו הדברים, לכן אנו מכנים כינויים אלו במקום גבוה כזה, אמנם עיקר אלו כינויים הם מעולם האצילות ולמטה, שהיא מן א"א דאצילות ולמטה, כי משם ואילך יש בחי' פרצוף, אבל מא"א ולמעלה אין שם בחי' פרצוף כלל, רק לשכך האוון אנו מכנים כינויים אלו:

והנה מבחי' אזנים ולמטה נתחיל לבאר בקיצור נמרץ: דע כי מהאזנים ולמטה מתחיל שם ס"ג שבו, וכבר נתבאר שגם הוא כלול ממנת"א, ונודע כי הטעמים והנקודות לעולם נחלקים לג' חלקים, כי יש בחי' טעמים ונקודות למעלה ע"ג האותיות, וכן יש למטה מן האותיות, וכן יש באמצעית האות, והנה או"פ שבזה הא"ק יצא לחזין דרך הנקבים הנ"ל, והנה ההבל היוצא מן הראש יוצאים דרך נקבי השערות, וכבר אמרנו לעיל שאין אנו רשאים לדבר ולהתעסק בו, ולכן נתחיל לדבר מהבל היוצא מן האזנים ולמטה, שהיא בחי' ס"ג: ונאמר כי דרך נקבי האזנים שבו יוצא אור מפנימיות א"ק הזה: ופשוט

ידה, ע"ש, וע"כ בחי' ב' נעשה כלי לאור פנימי, ובחי' ד' נעשית כלי לאו"ם:
והענין, דבכלי הכתר נמצאים ה' פנימיים בכל מילואם, ואין שם להם בחי' או"ח, אלא לבחי' ד' לבד וגם הוא לא בבחי' עצמות דהמלכות, שהוא מעצמות ז"א, אלא בבחי' העוביות הנוסף בה עי' התנברותה אחר חוספת שפע כנ"ל, שהעוביות הנוסף נקרא בחי' ד', אמנם עיקר בינה הוא חלק מהז"א, שנכתנת בזה לבחי' ג', ואשר ע"כ, סוד בחי' ד', שהוא המסך שבה, שנעשה כתר לע"ס דאו"ח, זהו סוד ה' מקיפין דהכתר, כשביל שעדיין לא נגלה שם תיכף כל האו"ח הראוי עוד לצאת הימנו בהעלמות, אלא מה ששייך לפרצוף א"ק לבד, והבן: ועי' בענף ד':
וע"כ גם כהחכמה שיצאה לחזין מהכתר, נוהג בה ד' בחי' דאור הישר מהא"ס, שמתחילה התפשט או"י

בחי' הפרסא דאלכסנא, דאתתקנת בהו"ה הו', כמ"ש לקמן: ונקרא ג"כ תנין, להיותה מאירה להאותיות הנפולים למטה מסבור, כמ"ש לקמן: **ב"ן** יוד הה וו הה: ונקרא אותיות, להיותם מבחי' אור ישר דז"א, הנמשך להמסך בזווג דהכאה: שאור הו"א, היא נצח הוד יסוד, והמסך היא מלכות, דהם הנשארים ריקנים מאו"ח המסתלק מהם, ונודע דהמלכות נקרא את, כמו"ש לקמן, ונה"י הנכנסים בהכאה נקראים ו', להיותם מו"א, כנ"ל, ושניהם נקראים "אות": וה"ס הרשימו, הנשאר מהויה דס"ג הנ"ל, והם נפלו למטה מסבור, מסכת הבטישא כמו"ש לקמן: וע"כ, הויה דמ"ה הנ"ל נקרא גופא, לרמו ע"ש שיצאה לבר מרישא, כי הראש דע"ס דאו"י ה"ס כתר וחכמה, שהם נסתלקו יחד עם האו"ח, שנמשכים עד הסבור: והויה דב"ן, נקרא לבר מגופא, כי עיקר הגוף היא בבחי' רשימו דע"ב, כלומר עד סיום האור ישר, שהיא חג"ת דז"א, בטרם שנכנס לזווג דהכאה: שהאותיות, נדחו משם, למטה מהחג"ת כנ"ל, וע"כ נקראים לבר מגופא:

וכל אחר מאלו הד' כלול מכולם: כי בכל הויה והויה, שיצאו מא"ק הפנימי, נעשה בהם הבחן ע"כ ס"ג מ"ה וב"ן, כמבואר בפמ"ס בארוכה:

ויש וכו' בחי' מנת"א: דמנת"א, וע"כ ס"ג מ"ה וב"ן, הוא ענין אחד, כנ"ל ורו"ק:

והנה בחי' קרקפתא וכו': כ"ז מבואר בפמ"ס אות י"ד:

והנה מבחי' אזנים ולמטה וכו': כל המדובר כאן הוא בהו"ה ראשונה שיצא מא"ק הפנימי ולחזין, שנקרא ע"כ החיצון, אשר בערך א"ק הפנימי, נק' ס"ג, ויש בו ה' פרצופין, ע"כ ס"ג מ"ה וב"ן, שבערך א"ק הפנימי, ה"ס: גולגלתא, כתר: עינים, חכמה: אזנים, בינה: חוטם, ז"א: פה, מלכות:

כי הטעמים וכו' נחלקים לג' חלקים וכו': דהיינו ע"פ הבחן האו"י, וטעמים עליונים ה"ס בינה, שהיא לגמרי למעלה מאותיות שהם נהי"מ כנ"ל: וטעמים אמצעים, ה"ס פסיק ומקף כזה ||, שהם מתלכשים באמצעית האותיות, והם בחי' ז"א

או"י על בחי' ד' דהמסך, והתפשטות הא' הוה, נקרא ג"כ כלי הכתר, אלא אינו בחי' כתר ממש, כמו א"ק הפנימי, אלא בערך כתר דהכמה, שזה יתבאר עוד לקמן, וזהו ההתפשטות, דגולגלתא, ואור עינים, ואח"כ, שהם כח"ב זוי"ג דהכמה, כשנתפשטו על בחי' הד', יצאו כל או"ח בה"פ בקומת כתר דהכמה, ונכתנים באורות פנימים וכאורות מקיפין, אשר הפנימיים נחשבים הע"ס דאו"י בהתלכשות עליהם האו"ח כנ"ל, והמקיפין כוללים כל בחי' האו"ח שעתיד עוד להופיע מהמסך, ויתלכש על הע"ס דאור הישר: ולהם ב' כלים, דכלי דאו"י הוא בחי' ב', שנק' נקב וחלון, משום שהיא ראויה לקבל העצמות, כנ"ל: וכלי דאו"ח, הוא המסך, כנ"ל, ובחי' הד':

והנה נתבארו ב' הנקבים דאוון וחוטם הימניים, שהם בחי' הד', שבה נאחזים ה' מקיפין: והשמאליים דאוון

דאזון וחוטם, הם בחי' הב', שבה מלוכשים ה' פנימיים, כח"ב ז"ג, כנ"ל:

ובזה תבין ג"כ, אשר ה"פ דאזון וחוטם רחוקים, טה"מ דאזון וחוטם, כלומר, שאינם תלויים כלל זה בזה, כי אפי' אחר שנעלמו ה"פ ובל האנ"ח שבהם, אינו נוגע כלל לה' פנימיים שבאזון וחוטם, להיותם בחי' אור הבינה, שאינה נגרעת מסבת העלם או"מ, וע"כ הנקבים נבדלים ורחוקים זו מזו, ואפי' בחוטם, יהי' בו האו"מ: בבחי' ג', והאו"מ בבחי' ד', והבן:

אמנם הפה, שהוא בחי' מלכות דפרצוף החכמה, שהוא עצמות בחי' הד', ונופה, לא יוכל להיות שם ב' נקבים, דהיינו בחי' ב' לבדה, ובחי' ד' לבדה, משום, דהוא בחי' הד' לבד, כנ"ל: וע"כ ה' פנימיים וה' מקיפין מקושרים בכלי אחר, והיינו כיון דעצמות בחי' הד' הוא חלק מבחי' ג', וזהו הכלי הפנימי שלה, לה' פנימיים: ובחי' העוביות הנוסף בה, הוא כלי חיצון שלה, לאו"מ: אמנם, הם יחד בנין אחר, שנק' כלי מלכות, משא"כ בז"א, הם נבדלים זמ"ז כי כלי פנימי הוא בחי' עצמו, דהיינו בחי' ג', שאינו מחובר עם בחי' ד', וכלי חיצון הוא מה שמגיע לו מבחי' הד', שמקבל האו"מ על יריה: ובאזון, מרוחקים יותר, כי כלי פנימי הוא בחי' ב' דנופה, וכלי חיצון הוא בחי' הד', המקבלת או"מ מהמלכות כנ"ל, וע"כ ה' פנימיים דאור הבינה ואור הז"א דאור ישר נשארים כולם, אפי' אחר העלמת האו"מ כולו:

ונתבאר, דהעלמת או"מ אינו נוגע אלא לאור העינים, שהוא אור החכמה, וגם לבחי' מלכות דחכמה, שהוא הפה, מסבת שהיא בעצמה היא בחי' הד', ונמצא, ה"פ וה"מ קשורים יחד, בתוך הפה, כלומר בא"ק הפנימי, וע"כ בצאתם מחוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זב"ז, ומבטשים זב"ז:

אות ה' וענין הכאה זו, וביטוש הזה, נבין במה שנוגע לאור הפה, בסביבת התפשטות א' הנ"ל ובסביבת הפתלקות ההתפשטות הנ"ל, עד שבארנו בענין טנת"א:

כי בהתפשטות א', נתפשטו כל או"מ מאח"פ על ע"ס בקומת כתר כנ"ל, משום דהאו"מ התפשט עד בחי' ד', שהוא הפה, והנה גם הפה לבדה נתפשטה כזה לע"ס, שנק' ע"ס דעולם העקודים, והיתה ג"כ בקומת כתר, כנ"ל:

והנה נתבאר, שביציאת ד' בחי' דאו"מ יהי' החו"ב אב"א, אלא בסגולת האו"מ שבים החו"ב פב"פ, ונמצא שאור הפנים דחו"ב תלוי בעוביות דהמסך, כלומר באו"מ שלו, כנ"ל, וע"כ, כשעלה האו"מ והשיב את החו"ב פב"פ, נמצא שבחי' ב' שה"ס כלי פנימי דה"פ דעקודים, נודככה מאחוריים שלה, שהוא העוביית דבחי' ב' שלה, להיותה עוזבה את הכתר ואור דחסדים, וחורה ונתעצמה עם ספי' החכמה, שהיא בחי' א':

וזהו שה' פנימיים וה' מקיפין מכים זה בזה, כי מסבת התפשטות האו"מ מבחי' ג', להכאה בבחי' הד', שהוא המסך, ועלה האו"מ, ונמצא מודרך אחר ועוביית דבינה, שהוא השורש להעוביית דבחי' ד', וכיון שנודרך השורש, נודרך הענף עמו, שהיא המסך עצמו, והתחיל האו"מ להסתלק, בסדר המדרגה, עד שנעלם בכתר, כנ"ל, שיש כאן הבחנת טנת"א, כנ"ל:

והנה כאן נעשה ביטוש, בין הרשימות דטעמים ובין הרשימות דנקודות, שהטה הפכים זה לזה, כי הרשימו דהטעמים, רוצים וחושקים בעוביות דבחי' ד', שישאר בעוביותה ולא תסתלק, להיות בהעוביות הזה כל בחי' אור הפנים שלה: אמנם רשימו דהנקודות, דהיא בחי' המסך שהתחיל להודרך, הנה כח נקודת הצמצום בו, שבחרה בהשואת הצורה להמאציל, ונמנעת מקבלת שפע, וע"כ רק מודרך ועולה עד שמשוה צורתו להמאציל: שזה ההפכיות עושה ביטוש ביניהם, עד שמתפרדים ב' הרשימות זה מזה:

והנה רשימו דנקודות, שנק' אותיות, המה פחותים בערך מרשימו דטעמים, הנק' תנין: כי רשימו דטעמים

ופשוט הוא שבצאתו לחוץ מתעבה קצת, נמצא כי אור שנשאר בפנימיות א"ק גדול מזה האור היוצא לחוץ ממנו, אבל ודאי, שזה האור היוצא, גדול הוא מבחי' כלים והגוף של א"ק הזה, וזה פשוט: והנה כאשר יצא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית, נתפשטו האורות אלו מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שבולת הזקן, ונמשך בהתפשטותו מנגד התפשטות שער הזקן הצומח בלחיים בצדדי הפנים, וכנגדו מתפשט ונמשך האור הזה עד שמגיע למטה בשבולת הזקן, ושם מתחברים האורות היוצאים מב' נקבי אזנים, אמנם לא נתחברו בחיבור גמור, אלא נשאר ביניהם חלל מעט:

אח"כ באו הטעמים האמצעים והם בחי' אור היוצא מחוטם דא"ק וחוטם גימטריא ס"ג, גם מבאן נמשך ויוצא

דטעמים הם כלי כתר, דהם החזיקו לעצמם, כמה שיכלו, מבחי' העוביות דבחי' ד', כדי להשאר רשימו שלהם, אמנם רשימו דנקודות הם מקבלים היוכך והיציאה מכלי כתר לחכמה, וע"כ הם בערך כלי חכמה: וע"כ יוצאים למטה מכלי כתר והרשימו דכתר, וסיום כלי כתר הוא בטבור דא"ק, דהיינו בחי' ד' דמלכות שרשימות דאור הנקודות, שהם האותיות, הם נדחים למטה מטבור הכתר: ונמצא נחלק הגוף לשנים, דעד הטבור הוא כלי דכתר, ברשימו דטעמים הנק' תנין: ומטבור ולמטה, הם כלי דחכמה, ברשימו דאור הנקודות, הנק' אותיות:

והנה נתבאר, שכלי הכתר נק' ע"ב, להיות האו"מ מודווג בבחי' ד', אמנם כלי חכמה נק' ס"ג, להיות האו"מ מודווג במסך הרק, שהיא בחי' ג': ונמצא שנחלק כלי דעולם העקודים לשנים, דהיינו העצמות שבה מו"א, שהיא בחי' ג', נפל למטה, בסוד כלים דחכמה: ובחי' העוביות והמסך שבה, נשארה ברשימו דכלי הכתר, למעלה מטבור, והבן זה:

אות נ' ובוה תבין למה נק' האותיות ז"ג, והיינו משום דזה הרשימו דנקודות שנדחה מכלי הכתר, ונפלה למטה מטבור, הוא בחי' ג' הכלול בהמלכות, שבחי' הג' הוא ז"א, אלא להיות, שז"א הזה, אינו בחי' חוטם, אלא בחי' פה, שהוא מלכות, וע"כ נרמו בז"א ומלכות יחד, כלומר הז"א שבהמלכות, והבן: אמנם בחי' הד' שהיא מלכות דמלכות נשארה למעלה מטבור: ועתה נתבאר קומת א"ק הנחלק על ג', בחי': דבחי' א', הוא כלים דראש עד הפה, דשם לא היה בטישה בין ה"פ לה"מ, להיותם בב' כלים נבדלים ורחוקים זה מזה, וע"כ כל ע"ס דראש הם בחי' א', אמנם הוא רק מפה ולמעלה:

והתפשטות הפה עצמו, נקרא גוף להיותו התפשטות דבחי' ה"פ וה"מ הקשורים בכלי אחר, וע"כ נחלק לשנים, דמפה עד הטבור הוא רשימו דטעמים, ובחי' ע"ב דחכמה, שהוא כתר: ומטבור ולמטה, הוא מקום רשימו דנקודות, ובחי' ס"ג דחכמה, כי המסך ס"ג אחר מבחי' ד' לבחי' ג', שבערך האו"מ, הוי מיעוט ונסיגה לאחור, וכאן מקום עולם הנקודים, כמו"ש עוד בע"ה:

והנה נתבאר ב' בחי' בע"ב ס"ג: הבחן הא', הוא ע"ב הכולל, שהוא א"ק הפנימי, וס"ג הכולל, שהוא ה"פ, גולגלחא, ועינים, ואח"פ, שיצאו מחוץ לא"ק

ז"א, שנחלק על טבור, דחג"ת שלו עד הטבור, ה"ס מקף, ונה"י שלו, מתלבשים על כל קומת האותיות, שה"ס פסיק: ומעמים שמתחת לאותיות, ה"ס מלכות עצמו, שיצאה לבר מרישא, כמו"ש לקמן, ועד"ו, נבחנים הנקודות ג"כ:

שבצאתו לחוץ מתעבה קצת: דע"כ נקרא יציאה לחוץ מא"ק הפנימי.

שזה האור היוצא גדול הוא מבחי' כלים וכי': כלומר דשערות דיקנא, שהיא ג"כ בחי' בינה, הוא נגרע מבחי' כלים וגוף דא"ק, מפני שכל יניקתם מבחי' כלים דא"ק, אבל זה האור היוצא דרך נקבים, דהיינו מבחי' ע"ב דא"ק ואורו עצמו, ודאי, שגדול הוא מבחי' כלים דא"ק:

נקבי האזנים ימנית ושמאלית: כל אלו ה' ההבחנות, דגולגלחא, עינים, אוזן, חוטם, פה, הוא על בחי' א"ק הפנימי, אשר ע"ב החיצון היוצא הימני, על ד' בחי' דאו"מ עד לזווג דהכאה בפה, כנ"ל, הוא מלביש על ע"ב הפנימי במקומות אלו, והבן: ונודע, שאין כלים אלא מנ' בחי' בג"ד, וע"כ תבין שכלים דה"פ כח"ב ז"ג הפנימיים, ה"ס בחי' ב' ובחי' ג', וכלים דה"פ דח"ב ז"ג דמקיפין, ה"ס בחי' ד', שה"ס מסך, העב"ד בחי' א"ק הפנימי, המתלווה לכל ה"פ אלו, להמשיך להם גדלות האור דא"ק הפנימי, לאש לאש: וע"כ נקב ימין דאזון ימין ה"ס מקיפין ונקב שמאל דאזון שמאל ה"ס פנימיים:

עד מקום שבולת הזקן: היינו משום דכלים פנימיים מסיימים קומת הפרצוף, וכיון דכלים פנימיים דאזון הם בחי' ב' ובחי' ג' ולא בחי' ד', ע"כ נבחן שאור האזון נסתיים בבחי' שפה תתאה, ששם השבולת: אמנם בא"ק הפנימי נמשך קומת הבינה עד סיום הרגליון, להיות בו קומת כל הכלים שוין ול"ז כנודע:

בלחיים בצדדי הפנים: כלומר דאור הפנים עצמו נבחן על ע"ב הפנימי, ור"ק:

אלא נשאר ביניהם חלל מעט: כלומר דאפי' המלכות דה"פ דאור האזון שהוא בתכרח בחי' הד', מ"מ אינה מתחברת עם המקיפין ממשי, כי בחי' ד' דמקיפין ה"ס מסך הע"ב ובערך א"ק הפנימי, ובחי' ד' דהפנימיים ה"ס מסך הרק ובערך ס"ג הכולל, והבן:

אור היוצא מחוטם וכי' ס"ג: חוטם היא בחי' ג' ובחי' ז"א, שמשם יוצאים ה' פרצופין דז"א בקומת כתר חכמה פנימיים ומקיפין כמו באזנים, ואומר שהיא בגי' ס"ג, כלומר דכולל ג"כ לבחי' ד' שבה מציאת המסך שנסוג אחר לבחי' ג': ואזן בגי' ס"ג בחוסר ה', והיינו משום דהאזן ה"ס בינה ומעמים עליונים שאינם מתפשטים במהותם לזווג דהכאה במסך דמלכות, וע"כ לא נרמו בה רק בגי' נ"ח

לא"ק, כנ"ל: וערכם זה על זה כמו ערך הכתר על החכמה כנ"ל: אמנם ה"ם רחמיה עצמו, דהיינו הס"ג הכולל, נחלק לערך עצמו, גם כן לע"ב וס"ג, אשר למעלה מטבור נקרא ע"ב, כי שם נשאר בחי' הדי' כנ"ל, ולמטה מטבור, נקרא ס"ג, כי שם ירדו האותיות, דבחי' ג':

אות ז' ובוה יוכנו דברי הרב ז"ל פה, בענף ז': וז"ל, ומכאן הכולל להבין, אשר גם בעולם העקודים יש מציאות ביטול מלכים, בצד מה, כדמיון המלכים שמלכו בארץ אדום, שמתו ונתבטלו, כנוכר בעולם הנקודים, שענין התעלמות האורות דעקודים הוא ג"כ ביטול מלכים בכאן, דו"ק ותשכת, אמנם ההפרש אשר בכאן הוא קלקול ע"ם לתקן וכו', והמשכיל יבין, אשר גם בא"ק היה כל אותו הצמצום שבארנו למעלה, (היינו בבחי' התעלמות האורות דכח"ב וז"ג דעקודים) גם אותם שנבאר לקמן בענין צאת הנקודים ממנו, איך צמצם עצמו ופרים חד פריסה וכו' בטבורא דליה, כ"ז קרוב לביטול מלכים וכו', והמשכיל יבין, עכ"ל: פ"י, כי סוד שכינת הכלים ומיתת ז' מלכים, המוזכר בשער הנקודים, הוא ענין הפרשת אור דחסדים מעל אור העצמות, דנתבאר לעיל בענף ד' אות ה', איך באצילות, איהו וחיותו וגרמוהו חד בהון: דאיהו, ה"ם כתר: וחיותו, ה"ם החכמה, כי אור החכמה נקרא חיה, כנודע, שהכלים דה' פרצופין נקראים כח"ב וז"ג, והאורות שבהם נק' יחידה חיה נשמה רוח נפש כנ"ל: וגרמוהו, ה"ם בינה וז"ג, שהמה בחי' אור דחסדים ואור חוור, כנ"ל, וכולהו חד, דכולם בטלים ונכללים באור העצמות כנר בפני אבוקה, כמ"ש שם: כמו הנר שמצוי בתוך אבוקה גדולה, שאינו ניכר שם מציאותו כלל וכלל, שאור הנר הוא מתחבר לכלל האבוקה, ובטל אליה במציאותו, אמנם אם אנו מוציאים את הנר ממקום האבוקה ולחוי, או נעשה הכר לאור הנר, ונבחן מציאותו לעצמו: וזהו סכונה, שבירה באור הנר היוצא, כי טרם יציאתו היה מתחבר בכללות אור האבוקה, והיה בבחי' כ"ל, אמנם עם יציאתו החוצה, נבדל, בבחי' חלק הנשבר מה, כ"ל: ואין עוד בו בחי' כ"ל, אלא בחי' חלק לבד:

ועד"ן תבין, שז' מלכים, ה"ם ז"א ומלכות, כי ששה מלכים חג"ת נה"י בז"א, ומלך אחד במלכות, שענינם יתבאר במקום, אמנם כללות בנינים, נודע שהם אור דחסדים הנמשכים מאור הבינה, ואור חוור הנמשך מהמלכות, כמ"ש לעיל: וכיון שיוצאו ונבדלו מעולם האצילות, שה"ם אור העצמות וחכמה, ע"כ נחשבים לשבורים: ע"ד הנר היוצא מהאבוקה, כנ"ל, כי נשבר החלק מה, כ"ל:

והנה ההפרש הנ"ל מאור החכמה, בבחי' חלק" מה, כ"ל, הוא נמשך מפאת הדוככות המסך מדרגא לדרגא, כנ"ל, עד שמודרך לבחי' ב', ונמצא אור המלכות במקום בינה, ואור הכתר ואור החכמה מתעלמים לשורשם כנ"ל, וא"כ לא נשאר בהפרצוף, זולת קומת בינה וז"ג, שהם אור דחסדים ואור חוור ונמצאים נפרשים ונבדלים מאיהו וחיותו, שה"ם כתר וחכמה: ואח"כ, כשמודרך עוד לבחי' א', או נמצא אור המלכות בקומת ז"א, ונעלם ג"כ אור הבינה, שהיא בחי' השורש לאור דחסדים, דז"א ומלכות, ונחשבים בזה שז"ג חסרי ראש, כי ראש ה"ם השורש: ואח"כ כשמודרך עוד לבחי' כתר, אז לא שייך יותר בחי' מסך לזווג דהכאה, כי אשתאיב מכל העוביות שלו, ואז נמצא נעלם אור המלכות כולה, כנ"ל: אמנם נודע, שבאן בעקודים, נשאר רשימות דכח"ב וז"ג כנ"ל, וע"כ לא נחשב זה לשבירה ממש, כי הרשימו דע"ב הנשאר, עדיין דבוק בהם:

אמנם, זהו רק מטבורו דא"ק ולמעלה, שנשאר שם רשימו דטעמים כנ"ל, משא"כ רשימו דנקודות, שנפלה מסיבת הביטוש דרשימו דטעמים למטה מטבור, וכיון שאין בהם מבחי' רשימו דטעמים, א"כ נחשבים הניצוצין וכלים שנפלו, כדוגמת שבירת הכלים דנקודים שנפלו לבי"ע דפרודא, שענינם בינה וז"א ומלכות הנפרדים מכתר וחכמה שנק' אצילות, וע"כ מקומם מתחת

ויוצא אור מב' נקבי החוטם ימין ושמאל ימין מקיף ושמאל פנימי ע"ד הנזכר באוון, ונמשכו ביושר עד החזה של זה הא"ק, וזהו עיקר האור אמנם הארתו ג"כ הוא מתפשט אל צד האחור ומסבב בכל סביבות א"ק:

והנה כאן נתקרבו אורות אלו הפנימים במקיפים שלהם יותר מבאורות אזנים כי נקבי החוטם סמוכים הם, אבל עכ"ז נחלקו לב' ואין מתחברים ביחד, וע"כ גם באורות אלו לא היה בחי' כלים:

ומה שניתוסף באלו יותר מבאורות אזנים, הוא, כי צורת אות ו' שבתוך אות ה', אשר באוון היתה כלולה עמו, נתגלה עתה, ומה שהיתה אז בחי' ה', נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד' ו', להורות יציאת אות ו' לחוץ, וגילוייה, והוא סוד ז"א, שבכאן נתגלה:

ואמנם לא נעשית ו' לבד, אמנם היא נחלקת ג"כ לששה חלקים, והם ו' אלפין: ומעם הדבר, כי ה' פרצופין הנכללין באות ה', שהם א"א אר"א זר"ג, והם נקראים יחנר"ן, נמצא, כי ז"א הוא בחי' רוח, כנודע, והנה הכתוב אומר, כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, להורות כי בחי' רוח נתגלה באפו, שהוא החוטם: לכן בזה החוטם, נתגלה בחי' ז"א, ונתחלק לו"ק שבו, אבל אות ד' נשארת אות אחת מחוברת, ואות ו' נחלק לו' אלפין:

וכמו שנחלקה אות ו', שבנקב החוטם הימני, כך נחלקה אות ו', שבנקב החוטם השמאלי, ובין כולם הם י"ב אלפין, ועם חוטם הם י"ג, כמנין ואו: וכן ב' ויון אלו, עם החוטם שצורתה א', כנודע, כי ב' נקבי החוטם הם

מתחת המלכות דאצילות, כמ"ש בנקודים: ועד"ז כאן בעקודים, אשר הטבור ה"ם מלכות דרשימו דטעמים, וכח"ב זר"ג בניצוצין שנפלו למטה ממלכות דעקודים, שוב אין בהם מרשימות דכתר וחכמה, וע"כ המה נבחנים, שנעשו לבחי' בי"ע, כנ"ל בנקודים, והבן: וזה שאמר הרב ז"ל לעיל, דו"ק ותשכת, והיינו כמו שבארנו, דדמיון אהרדי ממש: אולם מה שאומר הרב ז"ל, דמ"מ לא נחשב כאן שבירה, משום דהוי קלקול ע"ם לתקן, עדיין צריך ביאור:

אות ח' ומתחילה נבאר דברי הרב ז"ל הנ"ל בענין, שא"ק צמצם עצמו, ופרים חד פריסה בטבורא דליה, שצריך להבין היטב, ענין צמצום הב' הזה, וענין הפרסא דפרים בגו מעוהי מטבור ולמעלה: ועי' בתחילת שער הנקודים, אומר שם, אשר ענין הצמצום היה לחיקון האצילות גופיה, וענין עשיית הפרסא

ג"ח, כי עדיין חסר ה' תתאה דס"ג שהיא מתחלת להגלות מן החוטם, כמ"ש לקמן: מב' נקבי החוטם ימין ושמאל וכו': כ"ז כבר נתבאר באזנים:

כי נקבי החוטם סמוכים הם: פ"י דכלים פנימיים דאזנים הנה עקרים מבחי' ב', כי בחי' ב' ה"ם בינה כנודע, וע"כ הם רחוקים הרבה מכלים דמקיפים, שעיקרם היא בחי' ד' כנ"ל דאין הבינה מתפשטת במהותה עצמה לתוך המלכות, משא"כ נקבי החוטם יהי' נקב שמאל מבחי' ג' שממנו מתפשטים הנה"י להכאה בבחי' ד' כנ"ל וע"כ סמוכים המה:

גם באורות אלו לא הי' בחי' כלים: כלומר דכלים דראש מכונים רק שרשי הכלים כנ"ל:

נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד' ו': עי' היטב בענף א' בכוף אות ט' בפנים מסבירות כר"ה וז"ס ד' אותיות דשם בן ד', והמתבאר משם, דסוד היור דשם בן ד', ה"ם אור החכמה, שבאור החכמה, שהיא כללות האור שמצוי בהנאצל מהא"ס ב"ה, תיכף יש שם בחי' כח בהעלם, שעתיד לצאת בבחי' פועל לבחי' כלי, וע"כ, מרומז זה הכח בבחי' יור, שהיא הקטנה שבאותיות, והיא שורש לאותיות, דכל אות יש בתחילתו יור, דהיינו הנקודה שממנה מושכים האות הנרציה, וע"כ נבחן, שבאור החכמה אין כלי כלל, אלא כולו אור, וזכור זה: והבינה, שהתנברה ברצון אחר תוספת שפע, ונתגלה בה ענין הכלי, בבחי' שורש ובחי' פועל אל הכלי, והיא משום דהבינה היא חלק החכמה בעצם אלא משום ההתנברות הנ"ל קנתה שם בינה, ע"כ לא יכלו הכלי להתגלם בה, וע"כ זה השפע היתירה שהמשיכה, מתפשטת הימנה, שה"ם ז"א, ובחי' ג', שה"ם ו' דהוי"ה, שגם הוא מתעבה להמשיך תוספת שפע, ואור שנתעבה מהז"א, נעשה לכלי נמורה, שנק' מלכות, וה' תתאה, ובחי' ד', כמ"ש שם: אשר ע"כ, נבחן הבינה לבחי' ה' עילאה, שעצמות בינה ה"ם ד', והו' שבתוך הד' כזה ד', ה"ם השפע היתירה שמשכה מהשורש, שזהו נק' אור דחסדים: וכזה מובנים דברי הרב ז"ל, שאומר שצורת אות ו' שבתוך הה', דהיינו האור דחסדים שהמשיכה הבינה, יצאה לחוץ הימנה לבחי' ז"א, שה"ם חוטם, וא"כ נתחלקה הה', לד', ו', כמ"ש לקמן:

נחלקת ג"כ לו' חלקים והם ו' אלפין: פ"י, שהז"א ה"ם ואנכי איש חלק, שנחלק פרצופו על הטבור, דחג"ת דלמעלה מטבור ה"ם ז"א עצמו, ונה"י שלמטה מטבור נמשך אל המלכות, וכמו שמבאר והולך:

וכמו שנחלקה אות ו' שבנקב חוטם ימין וכו' ועם חוטם הם י"ג: משמיענו, שהם שורשים לי"ג תי' דיקנא, שה"ם פרצוף ס"ג, שנתגלה בחוטם, כמ"ש במקומו:

והכותל

הפרסא הוא לתיקון עולם הבריאה, שתוכלה לקבל מהאצילות, עש"ה :

והנה מובא בתחילת ענף ז', אשר אחר שנסתלקו האורות דעקודים, חזר אור הא"ם והתפשט בהם, אלא שלא חזרו כל הי"ם, שנתעלו למקורם, לחזור ולהתפשט, אלא רק ה"ט' ספירות התחתונות, והכתר והתפשטות הא', נשאר נעלם במקורו, ולא יצא בהתפשטות ה"ב' הוה : וע"כ, בא החכמה בכלי הכתר, והבינה בכלי החכמה, וכו', עד שנשאר כלי מלכות כלי אור כלל, עש"ה : והנה דברי הרב כאן קצרים ביותר, שלא מירש ענין התפשטות הוה ה"ב', איך היה אם היה ע"י העלאת מ"ן, וע"י רעותא עילאה, או מאליו כלי מ"ן, שזהו ודאי צריך ביאור :

והענין דנתבאר לעיל אות ה', ענין ההסתלקות דהתפשטות הא' דעקודים, משום דא"פ ואו"ם קשורים בכלי אחד דבחי' ד', שה"ם המסך שבכלי מלכות, שטבע של או"פ לוכך הכלי שהוא מלוכב בה, והיינו מטעם שבהתעלות האו"ח מבחי' המסך, משיב את הוי"ב פב"ם, ונמצא שבחי' ב' מתיחדת באור החכמה, ופוסקת מלינק אור דחסדים מהכתר, ונמצא שבחי' העוביות שבבינה מודככת : וכיון שעוביית הבינה הוא שורש של המסך, מודכך גם המסך בסבתה, ע"י לעיל אות ג' וה', ובפתיחה הכוללת אות י"ב :

והנה אחר הסתלקות או"ח, או שוב מחזרת הבינה פניה אל הכתר לינק אור דחסדים כנ"ל, ונמצא שחזר ושב העוביות דבחי' ב' אל הבינה, ונמצא ששב העוביות גם אל המסך, שהוא הענף שלה : ונודע שהאור ישר מהא"ם אינו נפסק מהנאצלים אפי' רגע, וע"כ נמצא מתחדש מאליו זווג דהכאה בהמסך שחזר ונתעבה ע"י השגת אחרונים ועוביות דהבינה, כנ"ל, ונמצא ששוב מתפשט אור הא"ם אל העקודים כמלפנים, דהכל תלוי בעוביית המסך, והבן, וכ"ז כבר נתבאר בארוכה, ונתבאר היטב ענין התפשטות ב' דעקודים, שהיה מאיליו, כלי העלאת מ"ן מתחתונים :

והנה כאשר חזר התפשטות ה"ב' דא"ם אל העקודים, לא יצאו כל הע"ם, אלא ט' ספירות תחתונות, דהיינו מחכמה ולמטה, והיא משום דאין עכשיו בהעוביות דהמסך בחי' ד' שלו כמקודם, אלא נחשב לבחי' ג', משום דהיא נמשך לו רק מעוביות דבינה כנ"ל, ונבחן כמו עוביות דו"א, שגם הוא נמשך מהבינה : ונודע, שמסך דבחי' ג' אינו ממשך אור הכתר, אלא אור החכמה לכד, כנ"ל באות ב' עש"ה, והיינו שאומר הרב, שבהתפשטות ה"ב' לא יצא הכתר :

אות ט' ועתה כשחזר אור החכמה לעקודים, נמשכו ועלו כל בחי' הרשימות דנקודות שנפלו למטה מטבור כנ"ל, דגדגו מקודם כן הרשימו דטעמים לסבת ההפכיות שביניהם, שזהו רשימו דכתר וזהו רשימו דהכמה, כנ"ל בארוכה באות ה', אמנם עכשיו כשנמשך אור החכמה בכלי הכתר, נעשה גם השתוות לבחי' רשימו דנקודות, ועלו למעלה מטבור אל רשימו דכתר, וקבלו משם אור החכמה, ושוב הותתקנו לאצילות :

אמנם בעליות כח"ב וז"ג דנקודות למעלה מטבור, נתרבו שם האורות, והיינו משום ניצוצין דאור חזר היורד מכתר, שהמה נשאר בטבור גופיה, כמ"ש בענף ז' ע"ש בפנים מאירות, שהוא בחי' מלכות דעקודים שנשאר כלי אור, כי אור דהתפשטות ב', שהוא אור החכמה אינה מגיעה לה, שהיא בחי' מלכות ובחי' ד' עש"ה : וע"כ בעליות כח"ב וז"ג דאותיות, נכלל עמהם בחי' הטבור ומלכות הנ"ל האמיתית, וע"כ נעשים שם לבחי' מ"ן גוקבין, כלומר שנתעורר שם בחי' ד' דעוביות בהמסך, כמו בחי' המלכות דפה דראש, שהיא שורש אח"פ דראש, ונמצא האור ישר היורד עליה מן המאציל לזווג דאו"ח, הוא בקומת כתר, שנקרא ע"ב דגולגלתא, שנמצא בזה שהמלכות שב להיות כתר, ויצאו ע"ם דאו"י וע"ם דאו"ח, בערך גולגלתא ועינים ואח"פ, דראש א"ק : וכ"ז הוא משום עליות ניצוצין דאו"ח היורד מהכתר עם המלכות דעקודים, שנק' טבור, שה"ם מלכות דמלכות, ובחי' ד' גופיה

הם ב' יודין, והכותל המפסיק ביניהם הוא צורת ו', הרי צורתה א, ועם ב' ווין הנ"ל הרי ואו, והוא להורות, כי למעלה בבחי' ראש, ששם מקום מוחין, הוא שם ע"ב, הויה דיודיו, וכאן שם ס"ג, כי אין הפרש בין הויה דע"ב ובין הויה דס"ג, רק במילוא דאות ו', כנודע :

ואלו ב' ווין, הם בחי' מעמים אמצעים שבאמצע התיבה, והם פסיק ומקף, כנודע, כי הוראת הפסיק, הוראת הו' של הה' שנפסק ונעשה לו' אלפין, כנ"ל, ולכן נקרא פסיק : וכאשר תחבר זה הפסיק עם המקף, הם ד' אחת, והוא הוראה על אות ד' של אות ה' : והנה

גופיה, והבן היטב : ובוה יוכנו דברי הרב בשער נקודים פ"ב, שאומר, שעליות האורות מטבור ולמטה דא"ק בצמצום ב', עלו לבחי' מ"ן גוקבין, לע"ב דגולגלתא ולשרשי אח"פ : כי קבלת העוביות דבחי' ד', היא בערך הפה דא"ק, שהוא שורש אח"פ דראש, כנודע : והקומה מיוחס עד ע"ב דגולגלתא, שה"ם כתר דע"ב דא"ק, כנ"ל : והנה זווג זה נעשה בא"ק הפנימי, ומשם נתפשט לע"ב החיצון, עד שנמשך מפה ולמטה, לעולם העקודים, כמ"ש במקומו :

וע"כ נעשו בעקודים ב' בחי' באור החכמה, כי הכח"ב ז"ג דניצוצין שעלו למעלה מטבור, נתחלקו לשנים, בהיות שהח"ב וז"ג דניצוצין שעלו למטה מטבור דא"ק, המה לא עלו לבחי' מ"ן, אלא התתקנו עם עליותן למעלה מטבור לכד, כי מצאו שם אור החכמה דהתפ"ב, אשר נתחברו אליה לבחי' אצילות, ודי להם : והוא נקרא בחי' ישו"ת, ונקרא ג"כ אור הישן שעלה מנה"י דא"ק למעלה מטבור דא"ק, כנ"ל : אמנם, ניצוצין דכתר, שעלו עם בחי' הכלי מלכות, לא הי' די להם עליותם למעלה מטבור לתיקונם, להיותם מבחי' ד', שאינה מתתקנת אלא באור הכתר, וע"כ עלו למ"ג, ונתחדש עליהם אור ע"ב דגולגלתא כנ"ל, והמה נק' בחי' או"א עילאין, שהותתקנו עם כלי מלכות דטבור, כנ"ל :

וע"כ נחלק קומת הגוף מפה עד הטבור לשנים, שער החזה מיוחס לאו"א עילאין, ומחזה עד הטבור מיוחס לישו"ת, והיינו בהבחן האור שבהם, כי האור דאו"א עילאין הוא בקומת כתר, וע"כ נבחינים לעליונים, ואור של ישו"ת הוא בקומת אור החכמה, וע"כ נבחינים לתחתונים : אמנם בבחי' המסך והכלי שבהם, נמצאים הפוכים, כי מסך וכלי המלכות דאו"א עילאין היא בחי' הטבור, כלומר מסך דעוביות דבחי' ד', שהיא בחי' עור וכותל סתום, שאינה דאווה לקבלה, אמנם מסך דישו"ת, הוא בחי' ג', שהיא בחי', המסך דהתפשטות ה"ב' כנ"ל, והבן זה היטב : ונודע, שאו"א עילאין ה"ם בחי' א' וחכמה, וישו"ת ה"ם בחי' ב' ובינה :

וזהו דבר הפרסא, כי כלי הטבור ובחי' ד', שאו"א ע"י התתקנו בהם, נמצאים למעלה מן כל פרצוף ישו"ת, ונודע שבחי' ד' ה"ם מסך ועור, המפיים על אור העליון, שלא יעבור ממנה ולמטה, ונמצא בזה, שישו"ת יצאו ונתחלקו לגמרי מן פרצוף או"א עילאין, מסבת הפרסא המבדלת ביניהם, והבן היטב :

וע"כ, נקרא זה, בחי' צמצום ב', שנוסף על בחי' צמצום הא' : כי צמצום הא', היה בנקודה אמצעית ממש, כלומר בבחי' הדי' בדיוק, כמ"ש בענף א', ונמצא שבבחי' ב' וג', לא שלט הצמצום כלל וכלל : משא"כ עכשיו בצמצום ה"ב', שיצאה הבינה, שה"ם

והכותל המפסיק הוא צורת ו'או' : וכו' : פי', דכותל שבין ב' הנקבים, ה"ם הרקיע המבדיל ומחבר האו"י עם האו"ח, ע"י לעיל בדברי הרב בענף ג', בסוד יאהדונה"י, הנכלל בא', עש"ה :

להורות כי למעלה במקום ראש וכו' וכאן שם ס"ג : פי', דהראש היא רק בחי' שורש לשם ס"ג, ועיקר הו"ה דס"ג היא נגלית כנוף, דהיינו מפה ולמטה, אמנם החומם שה"ם ז"א, ובחי' ג', שה"ם הו' שנפסק לשחא אלפין אשר ג' אלפין תחתונים שלו נמשכים בנופא עד החזה, וע"כ נרמו בו הס"ג בסוד וא"ו, שה"ם הא' של החומם, וענין הס"ג הוא במה שנוכך מבחי' ד' ועלה לבחי' ג', נמצא דכל ההבחן מ"ן הויה דע"ב להויה דס"ג, אינו אלא בבחי' ג', שנתעלה המסך לשם, וע"כ לא נרמו הא', רק בבחי' ג' דהויה הוה, שהוא הוא דשם ס"ג, והבן :

ואלו ב' ווין וכו' והם פסיק ומקף : פי', דחג"ת שהם למעלה מטבור, נק' מקף, מפני שה"ם ז"א בטרם שהאיר לזווג דהכאה : ואור ז"א שנתפשט לזווג דהכאה, נק' פסיק, דהיינו נה"י שלו, כנ"ל :

כי הוראת הפסיק וכו' : כלומר, דאור הנה"י אלו, נחשבים כמו שנפסק הימנו, ועברו לבחי' מלכות :

וכאשר תחבר זה הפסיק עם המקף וכו' : פי' דהו"א נק' איש חלק, כנ"ל, שמתבור ולמעלה נחשב לבחי' ב', דכל עיקרו הוא התפשטות דבחי' ב', כנ"ל, ומטבורו ולמטה, נחשב לבחי' ד' משום דמתלבש בבחי' ד', כנ"ל, וע"כ מרומו בו הדי' והו', הדי' ע"ש הבינה, והו' ע"ש בחי' ד' שנמשך אליה, כנ"ל : וזה שאומר הרב, דע"כ מרומו בהדי' עצמה, ב' הבחי' דו"א, חג"ת, ונה"י, שהם פסיק ומקף המחברים, והיינו בטרם שנמשך לתוך המלכות, אמנם אח"כ, כשנמשך חלק הימנו לתוך המלכות, נבחן זה החלק כמו נפסק הימנו :

והנה

שה"ם ישו"ת, למטה מבחי' ד', שהיא הפרסא, וא"כ שלט כח הצמצום גם על בחי' ב' וג', ובוה יצא הס"ג הכללי דא"ק הפנימי לחוץ, כמ"ש עוד לקמן, שנעשה בה או"פ ואו"ם :

אות י' ונתבאר ב' התיקונים שנעשו בחי' וז"ג דאותיות, שעלו למעלה מטבור, דתיקון הא', הוא עליתם למעלה מטבור, והוא לצורך עצמם, שנתחברו בזה לאצילות, דהיינו לאור החכמה שיש שם מהתפ"ב, שאור החכמה נק' אצילות, כנודע : ותיקון ב', הוא הפרסא דאיפרם על גביהם למעלה, שזהו אינו לצורך עצמם, אלא לתיקון עולם הבריאה, אשר בזה תוכלה הבריאה לקבל אור הבינה מיסו"ת הוה, שלמטה זו התתקנה הפרסא באלכסונו, והוא כוללת בזה ב' וזווגין, וזווג דקצר וזווג דאורך בי קו האלכסון כולל ארוך וקצר כאחת, והיא ענין ארוך, וית' במקומו באריך אמין דאצילות, כי שם מקום עינים האלו אבל פה בא"ק המה רק בבחי' שרשים בעלמא, ויתבאר עוד לקמן :

ודע דזה הפרסא הוא תיקון הכללי והשרשי דכלהו עלמין דאביע"ע, כמ"ש בזוהר פ' נשא באררא רבא קדישא בתחילתו, וז"ל באמצע דיבור, תאנא עתיקא

עתיקא דעתיקין וכו' שירותא וסיומא לא הוי וכו' ופרים קמיה חד פרסא ובה גליף ושיער מלכין ותקונני לא אתקמו, הה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וכו', (והיא ענין שבירת הכלים דו' מלכים דעולם הנקודים) ולבחר זמנא הוי מסתכל בהאי פרסא, ואתחקן בתקונני וכו' עכ"ל, ע"ש:

והנך רואה בדברי הוהר, אשר הפרסא הוא השורש לכל עולם הנקודים, שבו נעשה השבירה, ואח"כ הוא שורש לר' עולמות אבי"ע דעולם התיקון, שהם אתתקנו רק בסוד הפרסא הוה, וענין י"ב פרצופין דעולם האצילות, הם נבחרים ג"כ על פיה, להיותה נמצאת באלכסונא, מחוה עד הטבור, וע"כ מתחלקין על ידה י"ב גבולי האלכסון כנודע שהם השרשים ל"ב פרצופי האצילות: וכמו שבארנו, שבחי' המסך מצמצום א', היא הנותנת גבול ומספר וקצבה בעשר ספירות, עד"ז יהי הפרסא דצמצום ב', נותנת גבול ומספר וקצבה, ב"ב הפרצופין: כמ"ש במקומו:

אמנם הוהר מאוד לכל תכשל בדרך העיון, כמושגים המדומים לגשמיים ח"ו, אלא אנו מדברים בענפים של עוה"ו, שיש להם יחס אל השרשים שלהם בעולמות העליונים, כנודע, שאין לנו מציאות או הנהגה קטן כגדול, בעוה"ו, שלא יהי' נמשכת מעולמות העליונים, שהעולמות נמשכין זה מזה כחותם מחותם, אחד שקוע והשני בולט, וכל שישנו בראשון עובר אל השני, והעשייה נחתמת מהיצירה, והיצירה נחתמת מהבריאה, והבריאה מהאצילות, שז"ס גבוה על גבוה שוכר עליהם, שעד"ז נספר לנו חכמה הוה מדור דור, שדי ומספיק בשביל המשכילים ויודעים שורש כל דבר, בעליונים: אמנם ודאי, אין שום השתוות בחומריות שבעולם העשייה, אל החומריות שבעולם היצירה וכו', אע"פ שיש להם יחס של שורש וענף, ותבין זה עד שאמרו חז"ל, אין לך כל עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה, וכו', והנה אע"פ שהענף הקטן שבעוה"ו, נמצא לו שורשו בעולם היצירה, אמנם כמה רחוק הוא הענף מן השורש, שפה הוא עשבו, ושם הוא מלאך, ושורש שורשו בעולם הבריאה הוא שרף, וכו', והבין זה מאד:

והנה כל משכיל בחכמה זו הקדושה, בקדושה וטהרה, זוכה למציאת חן בעיני קונו ית', ולאט לאט מתקרבים אליו המאורות העליונים, עד שאמר שמואל נהדין לי שבילי דשמיא ששבילי דנהרדעא, כי זוכה לראות עולמו בחייו, והכל לפי רוב המעשה: אמנם, מי שאינו חס על כבוד קונו, ונכשל בדמיון ותמונה לפי משטן של דברים, ביהוסם הגשמי, אדרבה ככול יסכל, ודעתו יורד ומטפשת עליו, וצא צא אל תגע בי אומרה אליו:

וע"כ שמתי אל לבי, בענף הראשון בפנים מסבירות, להאריך ולבאר ענין האחדות הפשוט, הנהוג הן בעצמותו ית', והן באורות המתפשטים הימנו, ובארנו שם, שכל העולמות בריבוי מקריהם, כולם נובעים ומשתלשלים רק ממחשבתו היחידה על כללות הבריאה, עש"ה: וכן ביארנו בהמשך דברינו, ענין תמונת העיגול ומספר וקצבה, שכו"ו היא רק מבחי' הצמצום הא', שיש לו יחס בלתי ישר למחשבתו היחידה, להיות הצמצום רק מכת הנאצל, ולא כלל מהמאציל ית', דע"כ נמצא בחי' וזוג הדכאה, בין אורו ית' אל בחי' כח הצמצום המצוי בהנאצל, עי' בענף ג' וד', וזוהו נצמחים ובאים כל עניני השינוים בשפעו ית', באיכותו המגיע לתחתונים, עש"ה:

אות י"א והנה עתה עת דודים, לבאר כל עניני המדידות הנאמרים בדברי הרב ז"ל, בערך תוארם הרוחני: דהיינו שורש העיגול, ושורש האורך, ושורש הרוחב, ושורש המרובע השטחי בעל זוויות הנצבות, ושורש המעוקב, בעל ששה קצוות, ושורש האלכסון, ושורש המשולש:

והנה שורש העיגול, כבר נתבאר בכל צרכו בענף א', שה"ס הצמצום עצמו בטרם ביאת הקו, ע"ש: ועתה נבאר שורש האורך, והנה, באם נקח מאיזה דבר בחי' האורך שבו, בלתי הרוחב שבו, נמצא שיהיה

והנה ד' זו, כבר אמרנו לעיל שאינה נפסקת, אבל יש הוראה אחרת אליה, והוא כאשר תקח הה' שבאוזן ימין, שמספרה יוד ספירות כנ"ל, והרי הוא בחי' יוד אחת, ותצרפנה ותחברנה עם הה' שבנקב ימיני של החוטם, שצורתה ד' ו', כנ"ל, הרי הכל הם צורת י' ו' ד', והוא ציור כזה א', יוד למעלה, ו' באמצעיותא, ד' למטה: גם אם תקח יוד שבנקב אוזן שמאל, ותחברנה עם ו' ד' שבנקב חוטם שמאל, הרי אלף ב', שצורתה י' ו' ד', והרי ב' אלפין בציור י' ו' ד':

ואם תצייר ציור אחד, שתצרף י' של און שמאל, עם ו' שבחוטם שמאל, וי' שבאוזן ימין, הרי א' בצורת י' ו' י': גם אם תצרף יוד של אוזן ימין, ו' של חוטם ימין, י' של און שמאל, הרי ד' אלפין עם הנ"ל:

ואלו הם מורים קצת גילוי, על ד' של ה' שבחוטם, שנגלית מעט, אבל לא נגלית לגמרי, כמו ו' של ה', אבל עיקר גמר גילוי הד', הוא למטה, באור הפה, כמ"ש בע"ה:

אח"כ באו הטעמים התחתונים שמתחת האותיות, והם בחי' אורות היוצאים דרך הפה של א"ק משם ולחוץ, והנה בכאן נתחברו האורות חיבור גמור כי הרי יוצאים דרך צנור א' לבד: והטעם כי כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטים למטה כך יש יכולת להשיגם ולקבלם לכן אין חשש אם נתחברו המקיפים עם הפנימים יחד:

והנה כיון שכבר נתחברו האורות המקיפים עם הפנימים יחד לכן מכאן התחיל להתהוות בחי' כלים אלא שהם זכים בתכלית הזכות כמו"ש, ולפיכך עדיין לא נתגלה כאן רק בחי' כלי א' לבד אבל האורות הם נחלקים ליוד:

ואלו האורות נקראים עקודים: ופי' הענין כי הנה כתיב וארא בחלום והנה העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים וגם כתיב כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך: ובפסוק זה מרומז כל אלו הבחי' שאנו מדברים בכאן כי לבן ה"ס לובן העליון אשר הוא קודם כל האצילות והוא העושה כל אלו הבחי' שהם עקודים נקודים ברודים

והנה ד' זו אינה נפסקת וכו': כלומר, דהוראת הד' היא, בעוד שאור הנה"י כלול בחג"ת, מרם שנפסק, והבין: אבל יש הוראה אחרת וכו': דהיינו, אשר הו', שה"ס הפסיק, מתפשט אליה, בסוד המסך שעולה מבחי' ד' לבחי' ג', ומעלה הימנה או"ח, וה"ס הא', דהו"ה דס"ג, הנרמות בחוטם, כנ"ל, עש"ה:

והוא ציור כזה יוד למעלה ו' באמצעיותא ד' למטה: והיינו, ע"ד התחברות או"י באו"ח, המוזכר לעיל בענף ג', בסוד א', עש"ה, שהיורד שלמעלה הנמשך מהאוזן, ה"ס כח"ב דאו"י, והו' דאמצעיותא נחלק לשני ווין, שו' העליונה ה"ס ז"א דאור ישר, ועד"ו ו' תחתונה ה"ס ז"א דאו"ח, והרי התחתונה, ה"ס אור המלכות, עי' לעיל: וציור ו' ד' דחוטם ימין, היא בבחי' ע"ב, שה"ס מקיפין, וציור ו' ד' שבחוטם שמאל, הוא בבחי' ס"ג, ועי' בפמ"ס:

הרי א' בצורת י' ו' י' וכו': ענין ההבחן, בין אלפין דיודין, ובין אלפין דדלתין, עי' בפמ"ס:

עיקר גמר גילוי של ד' הוא למטה באור הפה: דענין הד', ה"ס הו"ה דס"ג, כנ"ל, אשר מקום גילוי שלה, היא בנופא, כנ"ל, ולא בראש:

כי הרי יוצאים דרך צנור אחד לבד: דכל עצמה דפה אינה אלא בחי' הד' כנ"ל ובוה נמצאים הן ה' פנימים והן ה' מקיפין באים בכלים דבחי' הד' ונמצא צינור אחד לשניהם אלא מ"מ יש איוה הבדל כי ב' בחי' יש בהמלכות בחי' א' הוא מהות בנינה עצמה כי הוא בחי' ז"א אלא נקרא בשם לעצמה מסכת התנברות וכו': כנ"ל, שבוה נכחנת קרובה לבחי' ג' והבחן הב' הוא בחי' המסך שנמשך בה מנקודת הצמצום והנה בהבחן הא' באים ה' פנימיים שלה, ובהבחן הב' באים ה"מ שלה:

מכאן התחיל להתהוות בחי' כלים: דכאן נעשה בטישא, בין רשימו, ובין האו"ח היורה, שמהם נפלו האותיות למטה מסבור, כמ"ש לקמן:

להיות יוד אורות פנימים וכו' מקושרים בכלי אחד: כי באוזן

ברודים לצורך האצילות שיאציל אחריהם אשר הוא נקרא בשם יעקב:

והתחיל בעקודים כי הם האורות היוצאים מפה דא"ק אשר בהם התחיל גילוי הויות הכלים להיות יוד אורות פנימים ומקיפים מקושרים ומחוברים יחד בתוך כלי אחד אשר לסבה זו נקרא עקודים מלשון ויעקד את יצחק ר"ל ויקשור וכמ"ש בע"ה אבל האורות עליונים של אונים וחוטם לא

כאון וחוסם באו ה' פנימים בכלים דכחי' ב' ונ', כנ"ל, אבל כפה יהיו גם הם בכחי' ד', כנ"ל: מכים זכ"ו ומבטשים זכ"ו: יתבאר לקמן, בע"ה:

ענף ז' והענין הוא כי בודאי ש בחי' הכלים הי' בכח וכו': כבר נתבאר דהכלים מתחילים מן הוי"ה דס"ג, שהוא כנופא, וגם שם אחרי נפילת האותיות למטה מסבור, ועלייתם בסוד ס"ג, כמו"ש לקמן, ואומר, דבאמת בחי' הכלי כבר נגמרת כפה דראש, אלא כיון דהמסך שב להיות לכתר, כנ"ל, ע"כ הוא מחובר בעצמות היסב, ואינו עוד בחי' כלי אמיתי, עד שיתפרש מאור העצמות, שזה נעשה אחר הסתלקות האורות דעקודים:

רק שהיה בו מחובר בעצם היסב וכו': פי', דאע"פ שאור העב נתגלה תיכף, ביציאת האור ישר עד בחי' הד' כנ"ל, אמנם, מסיבת העלאתו את האור חוזר, ששב בזה להיות כתר כנ"ל, נמצא מתעצם עי"ז עם האור הוך, לעצם אחר, בלי שום הבחן כלל, דהא העוביות והזכות שוים הם במעלהם, דזה שבחו באו"י וזה שבחו באו"ח כנ"ל, ולא יתכן להבחין באור העב, שיהי' בכחי' כלי אל אור הוך: אמנם, אחר הסתלקות האור דעקודים, שנשארים ד' הבחי' בלי אור, אלא בכחי' רשימו דאור ישר, כמ"ש לקמן, שבזה ניתוסף העוביות באור העב, כי עתה אינו מאיר את האור חוזר, וע"כ נבחן בו שנשאר למטה, כלומר שנרע מעלחו, ונשאר בכחי' אחרים, והבן:

אמנם מ' תחתוניות לבדם ירדו וכו': והענין, דנתבאר בפמ"ס כענף ג' אות א', שמדרגות ע"ס דאור ישר יוצאות מלמעלה למטה, כלומר, שנבחנו על הזכות שבהם, דכל היותר וך הוא יותר חשוב במדרגה, עד שהכתר דהוא הוך שבכולם, וע"כ חשוב הוא מכולם: ולהיפך, במדרגות הע"ס דאור חוזר, כי יוצאות מלמעלה למטה, כלומר, דכל היותר עב הוא יותר חשוב במדרגה, והיא משום דעוביות היתירה שבכלי מלכות, נעשית בהם לכתר ושורש: ונבחן בזה, דעוביות דכחי' ג', הוא בערך כלי לחכמה דאו"ח, ועוביות דכחי' ב' לבינה דאו"ח, ועוביות דכחי' א' לז"א דאו"ח, והכתר, שאין בו עוביות כלל, לית

נשארה תמיד עם המאציל, ובזה נמצא שאור החכמה הוא שחזר להתלבש בכלי הכתר, וכן כל שאר הספירות, ויכולין הכלים לקבל האור הממועט ממנו עתה ממה שהיה להם בתחלה:

ונבאר עתה ענין חזרתם והסתלקותם למעלה, איך ע"כ נעשו הכלים: והענין הוא, כי כאשר נתעלו האורות למעלה נשאר למטה האור העב והגם שהוא

לא נתבארו בפסוק כיון שעדיין לא נתגלו בהם היות הכלי ואח"כ נבאר בע"ה נקודים וברודים:

והנה בהתחברות אורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה לכן בצאתם יחד חוץ לפה קשורים יחד הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה ומהכאות שלהם אתייליד היות בחי' כלים לכן נקרא המקום הזה פה כי פה בני' ס"ג וכ"כ אתון והנה בחי' אותיות הם הכלים כנודע לכן נרמזו בפה שם ס"ג ועוד כ"כ אותיות לרמזו על מה שנתחדש במקום הזה ענין גילוי היות הכלים שנתגלה בכאן ע"י הכ"כ אותיות:

ענף ז והנה נתבאר ג' בחי' המעמים אמנם גם ג' בחי' הנקודות והתנין והאותיות כלולים בהם אלא שאינם נגלין כלל כאן עד למטה באורות עינים כמ"ש במקומו בע"ה:

ונבאר יציאות אורות אלו הנקראים עקודים: דע כי בעת שיצאו לא יצאו שלימים כמ"ש בע"ה ומעם הדבר הוא כי כוונת המאציל היה לעשות עתה התחלת היות הכלים להלביש האור לצורך המקבלים שיוכלו לקבל ולכן בהיות שיצאו בלתי שלימים וגמורים חזרו לעלות נעשה כלי כמ"ש:

והענין הוא כי בודאי שבחי' הכלים היה בכח אף כי לא היה בפועל בתוך האור, כי היה בבחי' האור היותר עב וגם, רק שהיה בו מחובר בעצם היסב, ולכן לא נגלה בחינתו, כי כאשר יצא האור דרך הפה ולחוץ יצא הכל מעורב יחד, וכשחזרו לעלות ולהשתלם כנ"ל, אז ודאי ע"י יציאת האור חוץ לפה הנה אותו אור בחי' הכלים שהוא יותר עב קנה עתה עוביות יותר, וע"כ לא יוכל לחזור גם הוא למקורו כבראשונה ונתפשט האור הוך ממנו ועלה למקורו כנ"ל, ואז נתוסף באור העב עוביות יותר על עוביו ואז נגמר ונשאר בחי' הכלי:

וא"ת כאשר יחזור האור הוך לירד ולהתפשט בכלי יחזור ויודכך הכלי כבראשונה ויתבטל מלהיות בחי' כלי: התשובה בזה כמ"ש במקום אחר כי לא חזרו כל הי"ס שנתעלו למקורם לחזור ולירד כולם אמנם המ' תחתונים לבדם ירדו והעליונה שהוא הכתר נשארה

שיתה רק בחי' קו דק מחשבי, כלומר, שאינו נתפש בהמהות, להיות שאין בו עובי ורוחב כלל, והבן זה: ובוה תבין דברי הרב ז"ל בענף א', שאומר על בחי' הקו דא"ס שנמשך לתוך הרשימו, שהוא קו דק, דהיינו בחי' אורך, בלי רוחב כלל: והענין, משום דאור החכמה, שהיא כללות העצמות המיוחדים לאור א"ס ב"ה, אינו שופע ונא בע"ס דאור ישר, זולת בהגלות המסך שבכלי מלכות, שאז נמשך האור העליון לזווג דהכאה, כנ"ל בענף ג', ואז יוצאים ע"ס דאו"ח מן המלכות, ובוה שבים חו"ב פכ"פ, ואור החכמה יכולה להתפשט בכללות הנאצל, ע"ש:

ובזה תבין שכה הצמזום, שהיה בהרשימו כטרם ביאת הקו, בכחי' נקודה כגו עיגולא, נמצא עתה בכיאת קו האורך הרק, עד לזווג דהכאה, שנחשטה זו הנקודה, ונעשית לקו רחב, מושכב למטה, בסיום קו האורך, לרחבו, כוה L, אשר ע"ס דאור חוזר העולים מהמסך, נתנו מדת הרהבה בקו הרק, אשר אור החכמה נמשכת בע"ס ממעלה למטה, כפי שיעור האו"ח ואו"ח עולה בע"ס של המסך כוה: מטה למעלה כוה:

והנה או"ח ואו"י משתלבים ומתחברים זה בזה, כנודע, וע"כ נמצאים קו הרוחב וקו האורך נארגים זה בזה: וז"ל אמתא כריבועא, ושיעור אמה היא ג"כ על בחי' המסך, דרחבו אמה בת חמשה טפחים, והיא בערך ה"פ שכללים בע"ס, דהיינו כח"ב ז"ג, כנודע: שה"ס השורש שבבחי' אור א"ס, השופע על סדר ד' הבחי' הנודעים, שהם חו"ב ז"א ומלכות: אמנם אלו ד' בחי' מיוחדים כולם לנקודת הצמזום, כי כטרם הצמזום אין שום הבחן כלל, בין בחי' לבחי', כמ"ש בענף א' וב', וע"כ, נק' טפחים, שהוא לשון הבחנות המיוחדות, בסו"ה וימינו טפה שמים: ונתבאר, דהן שיעור הרוחב, והן שיעור הקומה, הכל ע"י נקודת הצמזום נבחן, וע"כ נמצא באמתא דריבועא הנ"ל כ"ה טפחים, חמשה טפחים בקו האורך, וחמשה טפחים בקו הרוחב, שעושים הפ"ה, שהם כ"ה:

והנה קו הרוחב הוה, כמו שהתפשט ממטה למעלה באמה מרובעת, מאו"י ואו"ח יחדיו, כמו כן התפשט מלמעלה למטה, בשיעור העליון, באמה מרובעת, כי המסך נעשה בהלבשתו לע"ס דאור ישר, לבחי' כלי קבלה על שיעור הוה, שהמשיך בעליונים, וע"כ התפשט למטה ג"כ באמתא כריבועא, כנ"ל:

ודע, שבי' התפשטות הנ"ל, מכונים לחי העליון ולחי התחתון, ואמתא עילאה נק' שפה עילאה, ואמתא תתאה נקרא שפה תתאה:

ונקראים "לחי" מלשון חיה, דאור החכמה נקרא חיה, כנודע, דכלים דע"ס נק' כח"ב ז"ג, ואורותיהם, נקראים יחידה חיה נשמה רוח נפש, וכיון שכל ענין הרקית שבקו האורך, הוא באור החכמה, וכל שיעור הרוחב דבהמסך היא בשיעור המשכתו מאור החכמה, ע"כ מרומז בשם "חיה", דהיינו שעומד על משמרתו להמשיך בחי' א', שנקרא חיה:

וע"כ יוצאים בב' הלחיים, ל"ב שינים, הרומזים על ל"ב נתיבות החכמה, כי אמתא עילאה, שאמרנו בה שיש לה כ"ה טפחים, ה' פעמים ה' כנ"ל, היינו, עם השורש, אבל השינים ה"ס הגבורות, הנבחנו כד' בחי' הנודעים, שה"ס ערך העוביות מבחי' א' עד בחי' ד', וע"כ, יש באמתא עילאה ד' פעמים ד', שהם י"ו שינים, ובאמתא תתאה ג"כ דפ"ד שהם י"ו שינים:

והנה יש הבחנה גדולה, בין לחי העליון, ללחי התחתון, משום דבלחי העליון נתגלה מתחילה, שורש האורך מא"ס ב"ה, ואח"כ נגלה הרוחב, ומילא את השטח כנ"ל, אמנם, בלחי התחתון נבחן, שקו הרוחב הוא השורש דכל האמה הזאת:

וע"כ לא ניכר כל כך הרוחב, בתמונת הראש, כי צורתו כמו עגול משוך לארכו כוה: D להיות כאן מרומז התחלת הכל, שהוא תמונת העגול, שהיא עוד כטרם ביאת הקו, ומרומז בו עוד, בחי' האורך, שהיא התחלה כ', דביאת הקו הרק כנ"ל, אמנם, בחי' הרוחב

הרוחב השטחי, אינו ניכר אלא ספה ולמעלה, ובצד הפנים ביחוד, והיינו, משום דעוד לא נגלה כאן המעוקב, וזולת אמה שטחית משפה עילאה ולמעלה, כנ"ל, וז"ס חכמת אדם תאיר פניו, כי כל ענין כ"ה טפחים דלחי העליון, אינם אלא בחי' אור החכמה לבר, כנ"ל, שה"ס זיו הפנים: אמנם מלחי התחתון ולמטה עד הטבור, ניכר בה רק שורש הרוחב, ולא עגול כלל, והוא משום דכל התפשטות הוה, וכ"ה טפחים האלו, אינם אלא משרש הרוחב לבר, דכבר נעלם ממנו בחי' הנקודה, כנ"ל, כי בסוד ההכאה, נעשה מהנקודה, קו הרוחב:

אות י"ב וכבר נתבאר, שאורות המתפשטים ספה ולמטה, חורו ונתעלמו, ואח"כ חזר אליהם התפשטות כ', בהעלם אור הכתר, ובא אור החכמה בכלי הכתר כנ"ל: וע"כ, בעת ההסתלקות, נעשין שם ב' אמות, כי בחי' הסתלקות השיב האחרונים והעוביות אל הבינה, ובוה נעשה צלע דאמה על אמה, בבחי' אחרונים שאינם מאירים, ונשאר שם ג"כ, רשימו דהתפשטות א', כנודע לעיל, שזה נבחן לצלע של אמה על אמה, בבחי' פנים מאירים, ונמצא, שהאמה האחת של כ"ה טפחים, נחלקת לשני אמות, אמה של פנים, ואמה של אחר, בחמשים טפחים: והנה נתבאר לעיל, שהעוביות דאחרונים דבינה, שב ונמשך בבחי' המסך, ונעשה שם בחי' זווג דהכאה, בערך המסך דבחי' ג', שממשיך אור החכמה, ולא כתר, כנ"ל: וע"כ, לא נבחן עתה המסך, שמצוי למטה, שהא"ח עולה ממטה למעלה, כמו בשפה דראש, כנ"ל: דסיום של מטה, מיוחס רק לבחי' ד', ולא לבחי' ב' וג', וע"כ נבחן כאן, שהא"ח נמשך, מבחי' אחרונים, לבחי' פנים, דהיינו, מצלע דאחרונים, לצלע דפנים כזה

וכאן נגלה שורש או"ח חדש, הנקרא שורש מעוקב, שעושה ו' קצוות, פנים ואחר, ימין ושמאל, מעלה ומטה, והיינו, דכיון דנחלק האמה על כל שטחה לב' צלעות, פנים ואחר, ע"כ נמצא חלל בין הצלעות, כלומר, בחי' מרחק והבחן, מצלע דפנים, לצלע דאחר: אשר אח"כ, בווג דאור ישר במסך דבחי' ג', נתמלא זה המרחק, באור ישר ואור חוזר, וע"כ נבחן כאן הקומה, לעובי, שהאור שופע והולך בימין ושמאל, מפנים לאחור ומאחור לפנים: וצד מעלה, נבחן בו בבחי' היחס לראש, וצד מטה נבחן בו בבחי' הטבור והסיום, ודו"ק:

ועתה נבאר שורש המושלש, ושורש האלכסון, שהם ענין אחר, דנתבאר לעיל, אשר מבחי' הניצוצין שעלו מטבור ולמטה דא"ק, למטבור ולמעלה, הותתקנו מהם ב' בחי' חו"ב, דחו"ב זו"ג דניצוצין, הותתקנו כאור דהתפ"ב עצמו, ובחי' ניצוצין דכתר וכלי מלכות דטבור, הותתקנו לחו"ב עילאין, שקומתם עד הכתר: ובחי' ד' דטבור עם בחי' ג' דכסך דאחרונים דישסות, נתחברו יחד, ונעשו מהם פרסא באלכסונא: אשר פרסא זו, משמש לב' הפרצופין יחד, דלאו"א עילאין משמש בבחי' כסך דרוחב, המעלה האו"ח, ממטה למעלה, כמו פה דראש: ולישסות, משמש בבחי' כסך דאחור, כמו כסך דהתפ"ב הנ"ל: ונמצא, שמתחלק המעוקב הנ"ל, לב' נושלושים, ע"י הפרסא כזה

אשר פרסא זו משמשת לאו"א עילאין כמו בחי' ד', שהיא קו הרוחב המעלה או"ח ממטה למעלה, כזה ומשמשת לישסות בבחי' צלע דאחור כנ"ל, המעלה או"ח מאחור אל צלע דפנים, כזה ושיניהם יחד הם כזה: להיותה כוללת אמה של אחר, ואמה של מטה:

אות י"ג וז"ס המוכר בוהר באדרא וטא, אבא הוציא את אימא לחוץ אודות בנה, ואבא עצמו התתקן כעין דכר ונוק': ותבין עם הנ"ל, שה"ב עילאין נקראים אבא, וחז"ב תתאין נקראים אימא, שהם יססות כנ"ל, והנה בתיקון הפרסא, אשר אבא העלה אלי' בחי' ד' לבחי' מסך שלו, שה"ס רבא התתקן כעין דו"ג, נמצא, שאימא נדחתה לחוץ מבחי' אבא, למטה

שהוא בחי' הכלי כנ"ל, והנה יש בטבע האורות להשאיר רושם שלהם למטה במקום שהיו שם בראשונה, ולכן כל האורות האלו בעת עלותם הניחו רשימו למטה במקום שהיו שם בראשונה: כיצד, הנה הכתר הניח רשימו להאיר אל החכמה, וכן חכמה לבינה, ובינה לז"א, וז"א לנוק', כי לעולם בטבע העליון להאיר בתחתון, ויש לו חשק להאיר בו כמו חשק אימא לבנים, ולכן מניח ומשאיר רשימו בו, נמצא שכולם מניחים רשימו חוץ מהמלכות, כי אין ספירה אחרת תחתיה להאיר בה, ולכן אין המלכות משארת רשימו למטה:

ונתחיל לבארם מן היסוד, שהוא האחרון מן המניחים רשימו, ונאמר כי בעת עליתו מן היסוד אל מקום ההוד עד למעלה, מניח רשימו במקום שהיה היסוד, לצורך המלכות, ואותו הרשימו אינו מסתלק לעולם משם, אפי' כאשר המלכות חוזרת ועולה אל המאציל, וכן עושין כל שאר ספירות חוץ מהמלכות כנ"ל:

והנה זה הרשימו, הוא מן האור הראשון, שהיה יורד דרך יושר: ואור הבא ביושר הוא רחמים, והאור הבא בדרך חזרה למעלה הוא אור חוזר והוא דין: והנה הרשימו, זה הוא דרך יושר, והוא רחמים:

והנה נודע כי כשבאו הספירות של העקודים היו פניהם למטה, כי כוונת ביאתם היה להאיר למטה, לכן פניהם היו לדרך המקבלים, אבל בחזרתם לעלות למעלה, אז הפכו פניהם למעלה נגד המאציל, ואחוריהם למטה: והנה בעלות הכתר אל המאציל, אין ספק כי לעולם

למטה מהמסך, ונודע שהמסך עושה סוף וכיום על האור, שלא יתפשט למטה: והיינו, אודות בנה, שה"ס כללות פרצופי האצילות, שהמה בחי' זו"ג, לאו"א דא"ק, דכל מוחין ואורות דאצילות, באים ע"י ישסות הוה, שלמטה מפרסא, אשר אי לאו הפרסא, לא היה האצילות יכול לקבל מא"ק כלום, בשביל אורו הגדול מאד, רק לעתיד בנמר התיקון, אז יתגלה אורות דאו"א עילאין דא"ק שלמעלה מפרסא:

וז"ס שרמוז חז"ל, כל אמתא כריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא: דנתבאר, דאמה של רוחב, שה"ס בחי' ד' דהתפשטות א' דעקודים, כוללת ה' טפחים, דהיינו ה' חומשין, בהבחן כח"ב זו"ג, כנ"ל, שה"ס אמה של תורה, אמנם אמה דאלכסונא, שה"ס הפרסא, נוסף עליה ב' חומשין חדשים, דהיינו בחי' מסך דאחור, שה"ס שורש המעוקב כנ"ל, שהיא נכלל בפרסא לצורך ישסות, ועוד חומש של התמוגות ב' הבחי', אחור ורוחב יחד, שהוא נכלל בפרסא לצורך או"א עילאין

לית ליה מנרמי' ולא מידי מאו"ח, אלא הוא מקבל ממ"ת, ונודע, דשיעור קומה דכל פרצוף, נמדד רק בערכי האו"ח שבאותו פרצוף: ולפיכך אחר הסתלקות האור דהעקודים, מסבת הזדככות כל העוביות שבהמסך, וחזר העוביות להמסך מכח האחרונים דבינה, שבוה נתעבה המסך בבחי' ז"א, ובחי' ג', אשר הוא מעלה אור חוזר רק בקומת חכמה, כנ"ל: והיינו, שאומר הרב שלא ירדו אלא מ' תחתונות, והכתר נשאר נעלם בהמאציל, ועי' כ"ו בפמ"ס ענף ג' אות ב' דנתבאר בארוכה:

והנה יש בטבע האורות להשאיר רושם שלהם וכו': פי', כי הסתלקות האור נוהג רק בע"ס דאו"ח, ולא כלל באור הישר, חוץ מבחי' הא' דאו"ח, שמסתלקת יחד עם האו"ח: והיא, משום דאין אור העצמות מתפשטת בהנאצל, כסדרם יציאת האו"ח מהמלכות, כנ"ל, בענף ד' אות ד' עש"ה, ולפיכך, כשמסתלק האו"ח, מסתלק עמו יחד אור העצמות, שה"ס כתר וחכמה דאו"ח: אמנם בחי' ב' וג', שה"ס אור דחסדים, דבינה וז"א, נשארים בשלימות גם אחר ההסתלקות, שהם נקראים, רשימו, הנשאר מכל או"א דע"ס דעקודים, ודו"ק:

הנה הכתר הניח רשימו וכו': כנודע, דכל הע"ס נכללים זה מזה, וע"כ נכלל גם הכתר בחו"ב זו"ג, וכן כולם:

נמצא שכולם מניחים רשימו חוץ מהמלכות: כנודע לעיל, אשר המלכות אין בה כלל מבחי' ב' וג', שה"ס הרשימו, כנ"ל:

כי אין ספירה אחרת תחתיה להאיר בה: כלומר להיותה בחי' מלכות דמלכות, דהיינו בחי' אחרונה, והגם שהיא כלולה מכל ע"ס, אמנם רק בבחי' ד' שבה, בסוד העלאת או"ח לעליונים, שהיא בחי' השפעה לעליונים, ולא כלל קבלה, ודו"ק:

והנה זה הרשימו הוא מן האור הראשון וכו': פי', דאע"ג שאמרנו שהם רק בחי' ב' ובחי' ג' דאור ישר, אמנם כן, כבר נטבע בהם בחי' אור העצמות הקודם, שנתפשט בהם כסדר ההסתלקות כמגולת בחי' הד', כנ"ל: והתפשטות הכללי דאו"ח ואו"ח, הקרום בעקודים, נק' אור הראשון:

והאור הבא בדרך חזרה למעלה הוא או"ח והוא דין: פי', כמו"ש לעיל, דענין ההסתלקות הוא מפאת ההזדככות דהמסך, והוא, משום דשורשו של המסך הוא נקודת הצמצום, כנודע לעיל, שכל ענינה בהצמצום, הוא משום חשקה להשוות הצורה להמאציל, ולהסתלק מבחי' קבלה שבה, שהיא נקרא אור העב, עי' לעיל בענף א' בפמ"ס אות ה': והוה נקרא דין, משום דהשפע נמדדת כמדת הרצון, ובהסתלקות הרצון מסתלק השפע, עש"ה: וע"כ מרגע התחלת כח היוכרך שבהמסך להסתלק מבחי' ד', נבחן אור הוה בשם או"ח היוורד, כי כמו שהולך ומזדכך ממדרגה למדרגה, כן יורד מעלתו, שבהיותו מזדכך

עילאין, וא"כ יש כאן ז' חומשין: ה' חומשין דכ"ב ז"ג, וחומש דאחור, וחומש דמיווג אחור ורוחב יחד, ודו"ק:

וז"ס המוזכר בתקוננו זוהר תיקון א', וז"ל, ואילין עשר ספירן אולן כסדרן, חד אריך, וחד קצר, וחד בינוני: והיינו, כנ"ל, דשורש הרחב, שהיא בחי' ד', הוא בחי' אריך, להיותה ממשכת קומת הכתר, כנ"ל: ובחי' שורש המעוקב, שהוא מסך דאחור, ובחי' ג', הוא בחי' קצר, לסכת חסרון אור הכתר, כנ"ל: ובחי' הפרסא שעלתה לבחי' אלכסונא, היא סוד בינוני: להיותה ממשכת מדה ממוצעת, בין אריך לקצר, כנ"ל:

וה"ס ג' פרצופין הכוללים כל האצילות, דהיינו אריך אנפין, ואו"א, וזעיר אנפין: דמבחי' אמה של מטה, שכלול בפרסא, נאצל האריך אנפין: ומבחי' אמה של אחור, הכלול בפרסא, נאצל זעיר אנפין: ומבחי' המיווג דאמה של אחור ואמה של מטה יחד, נאצלים אבא ואימא, דע"כ נקראים בינוניים, והבן, ונמצא, דחד אריך, ה"ס אריך אנפין, שהוא פרצוף כתר דאצילות: וחד קצר, ה"ס ז"ג, שה"ס ב' פרצופין, זעיר אנפין ומלכות דאצילות: וחד בינוני, ה"ס או"א, שהם ב' פרצופין דחכמה ובינה דאצילות, והנה כאו"א מהם, גפרטיים עור, לבחי' למעלה מפרסא, ולבחי' למטה מפרסא, ובוה יהיה בפרצוף הכתר, ד' פרצופין, עתיק ונוקבא למעלה מפרסא, ואריך אנפין ונוקבא למטה מפרסא, שכל ד' פרצופין אלו, ה"ס חד אריך: ועד"ז נחלקים, פרצופי חכמה ובינה, לד' פרצופין, או"א עילאין למעלה מפרסא, וישסו"ת למטה מפרסא, וכל ד' פרצופין אלו, ה"ס חד בינוני: ועד"ז נחלקים, פרצופי זעיר אנפין ומלכות לד' פרצופים, שישראל ורחל למעלה מפרסא, ויעקב ולאה למטה מפרסא, וכל ד' פרצופים אלו ה"ס חד קצר, שהם י"ב פרצופין: והנה נתבאר, איך י"ב פרצופי אצילות יוצאים מהפרסא דאלכסונא, שה"ס י"ב גבולי אלכסון: וית' עוד במקומו, בע"ה:

אות י"ד, ועתה יתבאר לנו היטב ענין ע"כ ס"ג ס"ה ב"ן הכוללים, והפרטיים, וסדר הלכשתם זה על זה:

והנה נתבאר היטב ענין עס"ב הפרטיים, שה"ס טעמים נקודות תנין אותיות: גם נתבאר היטב ענין א"ק הפנימי, ע"י לעיל אות א', אשר נבחן בשם ע"ב הכולל, כנ"ל, משום דקומתה דמלכות שזה לכתר, להיותה מבחי' הר' ממש, כלומר היותר ע"ב, כנ"ל, שהבחן כל קומה הוא ע"י המלכות, דהיינו ע"י או"ח שלה, דעד כמה שעולה ומלביש כן הוא משוית הכלים יחד, כנ"ל בענף ג' עש"ה: וזהו השורש לבחי' ה' פרצופין הפרטיים שבכל נאצל שקומתם שוה, ומכונים על סדר כח"ב ז"ג בשם, מוחא, עצמות, גידין, בשר, עור: אשר פרצוף הכתר מכונה מוחא, ומתפשט לארכו על ה' בחי' כח"ב ז"ג: ועד"ז כח"ב ז"ג דפרצוף עצמות, מתפשטים לארכו עד נוקבא: ועד"ז כח"ב ז"ג דגידין, ודבשר, ודעור, מתפשטין כאו"א לכח"ב ז"ג, לארכו, עד נוק': וה' פרצופין אלו עכנע"ם מלבישין זה על זה בקומה שוה, דהא אפילו כגולגלתא, נמצא עצמות גידין בשר עור, אלא הם כולם, בחי' כתרם דה"פ עכנע"ם: ועד"ז ה"פ דחכמה מתחת ה' הכתרים וכו', עד למטה בסיומם, דנמצאים ה"פ דנוקבא מלבישין זע"י, מתחילה נוק' דמוחא, ועליו נוק' דעצמות, ועליו נוק' דגידין, ועליו נוק' דבשר, ועליו נוק' דעור, שה"ס כ"ה טפחים הנוכר לעיל אות י"ב: והנך מוצא קומתם דכולהו שוה בלי הפרש, אמנם צריך להבחין בהם מה שיש בכאו"א מבחי' או"י, ומה שיש בכאו"א מבחי' או"ח בסוד התוספת, ע"י המלכות:

והנה ה"ס כח"ב ז"ג דמוחא, כולם ה"ס אור ישר, משום שהוא פרצוף הכתר הכללי, ונודע שאור א"ס מתלבש בכתר על ד' בחי' הנודעים, שכולם ה"ס אור ישר: אמנם בכח"ב ז"ג דעצמות, שהוא חכמה הכללית, נמצא שמצד אצילותה באו"י שלה, ה"ס בחי' א', שהוא מתחת הכתר, ונמצא שקומת כתר דפרצוף עצמות, הגיע לה מסוד או"ח דאור המלכות: ובכח"ב ז"ג דפרצוף גידין, נבחן ג"כ שאין לה מאור ישר אלא מבינה

מורכך על בחי' ג', נמצא נעלם בחי' הכתר: וכשמורכך עוד לבחי' ב', נמצא נעלם גם החכמה: וכשמורכך לבחי' א', נמצא נעלם גם הבינה: וכשנשאב מכל העוביות שבו, דהיינו שעולה לבחי' המאציל שהיא הכתר, נמצא שמסתלק לגמרי:

אין אור המאציל נפסק אפי' רגע וכו': כלומר דאפי' בדרגות יזכבו דהמסך, יורד אליו אור הא"ס ב"ה על ד' בחי' הנודעים, עד לווג דהכאה, שמעלה או"ח ע"פ הדרגא שבהמסך, כנ"ל:

יורד ממנו אל הספירה דרך אחוריו וכו': פי', דקומת הע"ס נכחנים רק על האו"ח, שבהיות המסך על שיעורו, נמצא המלכות שב להיות כתר, כנ"ל, ובוה, נעשים קומתם דכולהו שוים זל"ו, כנ"ל בפמ"ס בענף ג' אות ב': ובהיותה מורככת לבחי' ג', ונמצא קומת האו"ח בבחי' חכמה, נבחן בוה שקומתם דהע"ס רק עד החכמה, וכתר דאו"י נשאר מגולה בלי התלבשות או"ח: ונמצא בוה, שפרצופין דחכמה, נמצאים מאחורי הכתר, כלומר, דנגרע קומתם ומעלתם הקורמת, שהיו שוים עם הכתר: ועד"ז, בויכוח דבחי' ב', יהי' קומתם דכולהו עד הבינה, ובוה נכחנים שמקבלים מאחורי החכמה, וכו':

נמצא שיש וכו' ונקרא עקודים: היינו בחי' התפשטות הא' דע"ס דאור הפה עד הטבור:

ב' הוא הרשימו שנשאר וכו': דהיינו בחי' ב' וג' דאור ישר, ורושם הנשאר מאו"ח דהתפ"א, שהיה בקומת כתר:

ג' הוא האור הבא אליו וכו': היינו האור חוזר העולה מהמסך עם דרגות הודכותו, כנ"ל, אשר הולך ומתמעט עד שנעלם כולו, והוא דין, כי בחי' הויכוח שבהמסך נמשך לו משורשו, שהיא נקודת הצמצום, שחושקת להשוות צורתה להמאציל, כנ"ל, ודו"ק:

ואז מכים ומבטשים: דאור המאציל המדווג עם המסך בדרגות עלייתו, נק' וזוג דהכאה, אשר או נגרעים הכלים, כי בויכוח לבחי' ג', נגרע המלכות דעקודים, שכבר שבה להיות כתר, ואחר הסתלקות המסך מבחי' ד', נמצאת נופלת לבחי' עצמה, שהיא רק מלכות התחתונה מכולם: ועד"ז בעליה לבחי' ב', נמצא נדחה גם הו"א שהי' בקומת חכמה וכו' והם נופלים למטה מכל דרגות הרשימו להיות הרשימו הנשאר מע"ס דקומת הכתר פולטתם לחוץ הימנה, וזה נקרא בימוש, ולכן אומר מכים ומבטשים, והבן ועי' בפתיחה כוללת אות י"א:

משום שהם ב' הפכים: כי הרשימו הנשאר מהתפשטות א' על המסך דבחי' ד', שבוה שב המלכות להיות כתר ומשוה קומתם דכולהו ע"ס עד הכתר, הרי היא מחוקת בבחי' הד' דעוביית המסך, כמה שיכולה, כדי להשאיר חשיבות קומת הכתר בהע"ס: והפכי אליה, הוא האו"ח והמסך המתעלה

לעולם אין אור המאציל נפסק אפי' רגע מן המקבלים הנאצלים, רק ההפרש הוא כי בעת ההוא אשר הכתר עולה למעלה, אז האור ההוא היורד מהמאציל, יורד ממנו אל הספירה דרך אחוריו, שהרי הוא הפך פניו למעלה ואחוריו להנאצלים, והיו דינין כנ"ל, ועד"ז בשאר ספירות, בעת שהיו חוזרים ועולים:

אמנם, יש הפרש א' ביניהם, כי החכמה אינה מקבלת אלא מאחוריים אחד, דהיינו מן הכתר לבד, והבינה מקבלת מן ב' אחוריים דהיינו דכתר ודחכמה, והוא יותר דין: ועד"ז עד המלכות, נמצא שהמלכות קיבלה מן ט' אחוריים:

ועוד יש הפרש א', כי מלבד חילוק תוספת ריבוי או מיעוט בחי' אחוריים, יש בהם עוד שינוי, והוא, כי התפארת מקבל מאחוריים דגבורה שהם אחוריים קשים עד מאד, אמנם הספירה שלמעלה ממנו אינו באופן זה, וכפי הבחי', כן יהיה שינוי באותו אור הנמשך להם, או דין גמור או ממוצע או חלוש, ואין כח בקולמס להרחיב בפרטות חלקים אלו, כי הם רבים, והמשכיל יבין:

נמצא, שיש כאן ג' מיני אורות: א', הוא האור הא' שבכולם והוא נקרא עקודים כנ"ל: ב', הוא הרשימו שנשאר מזה האור שבא דרך יושר והוא רחמים: ג', הוא האור הבא אליו דרך עליית הספירות, שאז הוא דרך אחוריים שהוא דין:

והנה בבא אור הג', שהוא דין, ופוגע באור הרשימו הנשאר שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים זה בזה, משום שהם ב' הפכים,

זה
מבינה ולמטה, להיותה בחי' ב', שהוא שפל מבחי' א', ונמצא שכתר וחכמה דפרצוף הגידין הוא רק מאו"ח דאור המלכות: ועד"ז פרצוף בשר, שהוא ז"א הכללי, נמצא מצד אצילותו ואור ישר שבו, רק בחי' ג', שהוא שפל מבחי' ב', וע"כ כל קומת ג"ר שבו, שהם כתר חכמה בינה דפרצוף הבשר, מסוככים לו מאו"ח דאור המלכות: ועד"ז פרצוף העור, שהוא מלכות הכללית, אין לה מצד אצילותה, אלא בחי' מלכות דאור ישר, דהיינו בחי' ד' השפלה מכולם, והוא מתחת מעלת ז"א שהיא בחי' ג', ונמצא שכל מ' ספירות ראשונות שלה, שהם כח"ב ז"ג, באים לה מאו"ח בסוד תוספות: ולפיכך, במקום שצריכין לדקדק בוה, אנו מכנים את ה"ס הכוללים בשם, גולגלתא, ועינים, ואוזן, וחוטם, ופה, להורות הבחן המדרגות שבהם, מבחי' האור ישר לבד, חוץ מתוספת המניע להם מצד או"ח דהמלכות, חששוה קומתם דכולם עד הגולגלתא, כנ"ל, והבן היטב: וצריך

אות ט"ו, וצריך שתבחין בזה מאד, לידע בכל פרצוף, עד כמה מניע כללות האור ישר שבו, וכמה מבחי' האו"ח שבו: והבחן הא' הכללי בענין זה, נקרא ראש ונוף, כי עד הפה שה"ם מלכות דאו"י, נקרא ראש, אבל למטה מפה נק' נוף, אשר המלכות לבד מתפשטת, כשיעור שנותנת לעליונים, שבשיעור הזה שהמסך משמיע, נעשה ג"כ לכלי קבלה, אמנם כולו הוא או"ח בלי אור ישר:

הבחן הב', הוא בה"ם דראש נוסית, שהמלכות מתחילת אצילותה באו"י הוא נגד הפה לבד, לא למעלה ולא למטה, כי למטה הוא התפשטות המסך בכח האו"ח כנ"ל, וחוטם מתלבש בפה, ואזון בחוטם פה, וכו', ונמצא שכולם מתקצרים מכנגד הפה בשוה, והמדרגות נכחנים רק בקומה שלכאו"א מלמעלה כנ"ל:

הבחן ג', הוא בבחי' הודרכות המסך, שהוא רק מסך דהתפשטות המסך מפה ולמטה, להיות שאין שם אלא כלי אחת, שה"ם המסך המתפשט לבדו בלי ט"ס הראשונות, שנכתימו בפה, וע"כ אין שם כלים לאור פנימי דאור ישר מבחי' א' וב' ונ' אלא כל הט' אורות מתלבשים בהתפשטות המסך לבד, וע"כ יהי' אור הפנים והעצמות מוכך אותו מעוביותו, ע"ד שכארתי לעיל, ויש עוד הבחנות רבות מאוד שית' במקומם:

ובזה תבין, שכל ראש ה"ם כתר דהפרצוף, להיותו כולל אור א"ס המתפשט באור ישר על ד' הבחי' הנ"ל, והוא כולל ג"ר שהם כח"ב, אבל בחי' ג' שהיא חוטם ובחי' ד' שהוא פה הם מתפשטים נ"כ למטה שנק' נוף: כנודע, שהנ"ל דו"א הוא למעלה מאצילות דבחי' ד', אבל אחר אצילות דבחי' ד' מתפשט אור דו"א בסוד וזוג דהכאה, כנ"ל כענף ד' בפ"א, וע"כ הם מתחברים לאחד, עם כלי מלכות דאו"ח, וז"ס המזכיר בכ"ס בע"ה, שאין לך אור המלכות בלי נהי' דו"א, שז"ס והנה באר בשדה, היינו מלכות, שהמסך מתתקן בה לנביעו דאו"ח בבאר מים חיים, ונ' עדרי צאן רובצים עליה, היינו נהי' כנ"ל:

אמנם אור א"ס נמשך ע"י הראש אל הנוף, נ"כ על ד' בחי' דאו"י, ונס בזוג דאו"ח, וע"כ גם התפשטות הפה עצמו כולל נ"כ, ע"ס דאו"י, ואו"ח, ואו"ס, ואו"מ, כמו פרצוף הראש, כנ"ל, אמנם הוא בערך פרצוף שני, ששפ"ל הרבה מפרצוף הראש, למטה שהאו"ח והמסך לבדו הוא שורשו, ונמצא שבערך חשורש אין לו מכח"כ כלום, כי אור הבינה מסתיימת מכנגד הפה, כנ"ל, כי הוא רק התפשטות המסך, כנ"ל:

ובזה תבין, בענין יציאת הע"כ ס"ג מ"ה ובין מ"א הפנימי, שכולם יוצאים דרך הפה דכל אחד, כי בראש דכל אחד אין שם הודרכות המסך, להיות האו"ס והאו"מ בכ' כלים מיוחדים, כנ"ל בארוכה עש"ה בכל האמור, וע"כ אחר שנודרך המסך דא"ק הפנימי מפה ולמטה, אז יצא הע"כ לחוץ, להיות אור א"ס ב"ה המתפשט על המסך דבחי' ג', יהי' האו"ח בקומת חכמה, ונמצא משוה קומתם דע"ס רק עד אור החכמה, ובחי' כתר הכללי נשאר מגולה בלי התלבשות:

והנה מקום פרצוף זה שיצא לחוץ, כלומר שנגרע מבחי' שפלפנים, הוא מפה ולמטה דא"ק הפנימי, כי רק במקום הזה נעשה הויכוח ולא כלל מקודם, כנ"ל, ונמצא שע"כ החיצון מלביש לא"ק הפנימי רק מלכות שלו לבד, והבן היטב:

ונתבאר לעיל אות ג', אשר ענין הויכוח אינו נורע רק לאור החכמה, והאו"ח, אמנם לבינה וזו"ג דאור ישר אין לו להויכוח שום יחס ושייכות, ונמצא לפי"ז שוה הע"כ החיצון שנגרע מקומת כתר דא"ק הפנימי, שה"ם הראש, נמצא נשארו לו בינה זו"ג דאור ישר מכתר הכללי שה"ם ע"כ הכללי, אפי' אחר יציאתו החוצה:

אמנם הם בחי' אחוריים, דנודע, שבינה וזו"ג דאו"י, המה בסוד אחוריים מצד אצילותם כ"י הבחי', אלא אח"כ בסגולת האו"ח, שבים סב"פ, ומתפשט בהם אור החכמה, כנ"ל:

זה אור ישר והוא רחמים, וזה אור חוזר שהוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו והוא אור הרשימו, אע"פ שאינו עולה ממש, עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק ולקבל ממנו, והאור חוזר הוא חפץ לירד, נמצא ששניהם אינם שוין במבעם, לכן מכים זה בזה, כנודע כי כל בחי' הכאות ובמישות אורות זה בזה, הוא כאשר אינם שוים, ואז נופלים ניצוצים מאור היורד שהוא דין, והוא גרוע מאור הרשימו: וזהו אור אחר רביעי:

הרי הוא ד' בחי' אור, והם סוד ד' בחי', מעמים, נקודות, תגין, אותיות, כנ"ל, שהיו כולם נכללים בכאן בענין העקודים:

וזהו פרטן אור א', מעמים: אור אחוריים, נקודות: כי הנקודות הם לעולם דין: ואור הרשימו, תגין: ואור של הניצוצין הנופלים ע"י הכאות האורות זה בזה, כנ"ל, הוא אותיות, אשר מהם נעשו בחי' הכלים: והרי נתבאר, איך נעשו בחי' הכלים והוא מהכאות ובמישת האורות כנ"ל:

ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, כי כבר היו בחי' כלים בעולם העקודים: רק שאלו הניצוצין הנ"ל נתערבו

וא"כ, אחר שנסתלק מע"ב החיצון בחי' או"ח דקומת כתר, א"כ נסתלק עמו אור העצמות שהיא אור הפנים, והרשימו שנשאר לו היא רק אור דאחוריים, שהם בינה וזו"ג דאו"י, כנ"ל: וז"ס ושורש פנים ואחור שנמצא בכל ראש, כי הנולגלתא דע"ב החיצון, ה"ם מלכות דכתר דא"ק הפנימי, ואור בינה וזו"ג הנשאר בו מאור ישר דכתר הכללי, נעשין לאחוריים דגולגלתא בסוד שערות רישא, שהמה לו בסוד מקיפין, מע"כ הפנימי שנגרע הימנו, שחזרין ונמשכין בסגולת בינה וזו"ג אל, התופסים על הגולגלתא מלמעלה, ובאחוריים: שנ' בחי' יש בהם, כמ"ש באד"ר, מכוונא, וניסא, וקוצי דשערי, שמכוונא ה"ם אור דחסדים שהבינה יונקת מהכתר, והתפשטות הניסא ה"ם ז"א, וקוצי דשערי ה"ם נוק', המסיימת לכל אור, והבן:

אות ט"ז, ועתה נבאר הלכשתן דפרצופי עסמ"ב זה על זה, והבחן העסמ"ב הכוללים והעסמ"ב הפרטים: והנה פרצוף זה שיצא לחוץ, הנזכר לעיל, ה"ם חכמה הפנימית דא"ק הפנימי, שמסכת הודרכות המסך נגרעת מקומתה שבפנימית הא"ק, כי שם קומתה כמו הכתר, כנ"ל באות י"ד, אבל התפשטות הזה דאור א"ס ב"ה על המסך דבחי' ג', יוצאות ע"ס דאו"י ואו"ח יתר רק עד קומת חכמה, וכתר דאו"י נשאר מגולה מלמעלה בלי התלבשות דאו"ח: ובינה נמצא, שפרצוף הזה מתחיל סתתת הכתר דא"ק הפנימי, ונודע שמלכות דעליון נעשה לכתר לחתתו, נמצא שגולגלתא דוח הע"כ החיצון, היא בחי' מלכות דע"ב דא"ק הפנימי, דהיינו מלכות דכתר הפנימי, ובערך פה שלו, כנ"ל באות הקודם: ונחלק גם כן על ראש ונוף, דעד הפה נקרא ראש דע"ב החיצון, ונקרא ג"ר שבו כח"ב, והיינו בערך אור ישר, כנ"ל, ומטה ולמטה, הוא זו"ג שבו, דהיינו התפשטות הפה עם נהי' דו"א, כנ"ל: וכל זה רק

המתעלה ומודרך מסכת נקודת הצמצום, שחושק רק בויכוח ובהשוואת צורתו להמאציל, עד שמקבל מעלת הויכוח כמו הכתר, כנ"ל:

זה אור ישר וכו': כלומר, שהרשימו, הוא הנשאר מהתפשטות א', שכבר נתפשטו כל ע"ס עד קומת הכתר דאור ישר, ונתחבר האו"ח למעלת האור ישר בלי הבחן דרגות, וע"כ היא רחמים, שאין נבחן בו מדרגות הדין כלל, והבן:

וזה או"ח שהיא דין: כלומר, דמרנע התחלת הויכוח, כבר יש חילוק מאו"ח אל האור ישר, שתיכף בעלייתו לקבל בחי' ג' נמצא האו"ח הוה הולך ומתמעט מחשיבות האור ישר, עד שנתמעט מכתר דאו"י, ואח"כ מחכמה דאו"י, ואח"כ מבינה דאו"י וכו', עד שנעלם כולו, להיות כח הדין שבנקודת הצמצום שולט בו:

וזה חפץ לעלות אל מקורו וכו': פירוש, כי הרשימו חפצה להחויק ולהשאיר את העוביות בהמסך כמלפנים, כדי שאור חוזר העולה מהמסך יעלה וילביש עד המקור שהוא הכתר:

אע"פ שאינה עולה ממש: מפני שהרשימו אינה יכולה להחויק את העוביות מסכת או"פ המוכך להמסך, כמ"ש בפ"מ, אמנם רשימו מזה נשאר, כנ"ל:

והאו"ח הוא חפץ לירד: כלומר, לירד מדרגות האו"י, שמתחילה יורד קומתו עד חכמה, ואח"כ עד בינה, וכו' כנ"ל: ואז נופלים ניצוצין מאור היורד וכו': כנ"ל, דכל בחי' הרשימות הנשארים מאו"ח ההולך ומתמעט, כולם נופלים למטה ממעלת הרשימו הנשאר מהתפשטות א', מפני שהם כולם למטה מהרשימו, שהיא כלי דכתר עם רשימו דהתפ"א בקומת כתר, שהיא רחמים: ונקראים ניצוצין, משום שהאו"ח נק' תמיד ניצוצין, וזכור זה:

אורך א' מעמים: ומכונים מעמים, מפני שהם אורות המתפשטים מפה ולמטה, ובסו"ה וחיך אוכל יעטם:

אור אחורים נקודות: ומכונים נקודות, ע"ש הודרכות המסך, שנמשך לו מכח נקודת הצמצום, כנ"ל, שהוא דין:

ואור הרשימו תגין: היינו להיותה בחי' הנשארת מכלי דכתר, וכתר בלשון תרגום, תנא:

ואור של הניצוצין וכו' אותיות: היינו משום דכל אור זה הנק' ניצוצין, היא בחי' או"ח מווג דהכאה, ונודע שהמודונים בהכאה, ה"ם נהי' דו"א עם המלכות, שרק כחינתם נפלו למטה מהרשימו: והמלכות נק' את, ונהי' דו"א נק' ו', וע"כ כללות נהי"ם נקראים אותיות כנ"ל:

אשר מהם נעשים בחי' הכלים: פי', לעולם הנקודים, כמ"ש במקומו:

רק שאלו הניצוצין נתערבו עם הם וכו': דהכלים דעולם הנקודים נמשכין

רק בערך הראש, אמנם כשנקח את התפשטות הפה בערכו כלפי עצמו, נמצא בו לכד כל ע"ם דאו"י וע"ם דאו"ח, כנ"ל, וע"כ נבחן הנוף לכדו ג"כ, על כתי' ראש ונוף, אשר ג"ר דנופא, כלומר במקום שמתיים האו"י שבו, דהיינו עד כתי' פה דנופא, המעלה או"ח מלמטה למעלה, נקרא זה, ראש דנופא, שמקומו מפה עד הטבור, והטבור הוא כתי' פה ומלכות דנופא, ע"ד פה דראש שהוא מלכות דראש: וע"כ, כמו שפה דראש מתפשט ג"כ למטה, כן ישנו ג"כ להטבור התפשטות ע"ם מטבור ולמטה, עד סיום הרגלים, ונקרא כתי' וז"ל דנופא, והבן היטב:

ונתבאר לעיל, אשר התפשטות פה דראש דע"ב החיצון שנק' עולם העקורים, חזר ונסתלק לשורשו, ואח"כ חזר הא"ס והאיר בהעקורים התפשטות שני, שנתהפכו המקומות, וכא התכמה בכלי דכתר, והבינה בכלי דחכמה, ונשאר המלכות בלי אור, כמו שנתבאר בענף ו' ע"ש ובפס"א: והנה התפשטות ב' הוה, ה"ס בינה הפנימית שיצאה לחוץ מא"ק הפנימי:

וקומת הבינה הוה מתחלת ג"כ מתחת מלכות דכתר דע"ב החיצון, דהיינו שפה תתאה דפה דראש, שה"ס נולגלתא לבינה החצונה: וע"ם דראש שלה, שבכתי' אור ישר המה רק ג"ר כתי', מסתיימים על הטבור דא"ק, שה"ס פה דראש דנופא הנ"ל: והו"ג שלה, שהוא התפשטות הפה דראש הבינה עם נהי' דו"א, המה מתפשטים מטבור ולמטה, שהיא בערך גופא דנופא:

והנה נתבאר, שג"ר דע"ב החיצון, מסתיימים על הפה דא"ק, שהוא פה דראש, וז"ל שלו מתפשטים מפה ולמטה, שבהם נעשה הסתלקות האור והתפ"ב: והתפ"ב, ה"ס ס"ג החיצון, המתחיל מתחת פה דראש, והע"ב דס"ג החיצון הוה, שה"ס הכתר והראש והג"ר דבינה החצונה, מתפשטים עד הטבור דא"ק, שהוא פה דראש דנופא: וז"ל דנופא דס"ג החיצון, מתפשטים מטבור עד סיום הרגלים: שבהם נעשה ג"כ הסתלקות האור, כמו באורות דפה דע"ב החיצון, כנ"ל, הנק' הסתלקות דעולם העקורים: והסתלקות דאורות דפה דס"ג, נקרא צמצום נהי' דא"ק, או צמצום ב': והתפשטות הב' דמפה ולמטה דס"ג החיצון, הוא נקרא עולם הנקורים, שה"ס ב"ן הפנימי שיצא מא"ק הפנימי ולחוץ:

והנה פרצוף דכ"ן הוה, מתחיל ג"כ מתחת הפה דס"ג החיצון, דהיינו מתחת הטבור דא"ק ע"ד נולגלתא דס"ג החיצון, ונולגלתא דע"ב החיצון כנ"ל: וע"ם דראש שלו, שבכתי' או"י אינם רק ג"ר כתי', נמשכים עד הפה דראש דעולם הנקורים, כי גם פרצוף ב"ן נתלק על ראש ונוף כמו הע"ב והס"ג הנ"ל: ומפה ולמטה, מתפשטים ז"ל שלו, שהם כתי' התפשטות אורות דפה דראש עם נהי' דו"א, ע"ד הנ"ל גבי ע"ב וס"ג החצונים: וע"כ, גם בז"ת דפרצוף ב"ן, היה ג"כ סקיה הויכוך ובטישות האורות, כמו באורות דפה דע"ב וס"ג, כנ"ל, שהם סכונים שביה"ב, וזירידת רפ"ח ניצוצין לבי"ע דפרודא: ואח"כ נעשה גם כאן התפ"ב, אשר התפ"ב הוה נקרא פרצוף מ"ה החיצון, שהוא מ"ה הפנימי שיצא מא"ק הפנימי ולחוץ: והוא מתחיל מתחת פה דראש דכ"ן החיצון, ע"ד שבארנו בגלגלתין דע"ב ס"ג ב"ן, וע"ם דראש שהם כתי' ג"ר דאו"י שלו, נמשכין עד הפה דראש דא"א דאצילות: אמנם מכה תיקונים שיתבארו במקומם, נעשה שם שינוי, אשר בינה דאו"י יצאה החוץ מראש, וא"כ אין שם בראש אלא ההתפשטות כתר וחכמה דאו"י לכד, ובינה וז"ל דמ"ה מתחילין מפה ולמטה, ע"ד שבארנו גבי ע"ב ס"ג ב"ן החיצונים, וענין התחברות מ"ה וז"ל דכ"ן שנשכרו, יתבאר במקומם בע"ה:

ועתה נבאר שמות עסמ"ב הכוללים, ועסמ"ב הפרטים: והנה פרצוף א"ק הפנימי נקרא ע"ב הכולל, שממנו אין שום מדובר, שאסור להתעסק בו, כמ"ש בדברי הרב ז"ל כנ"ל, וכל עסקינו מע"ב הכולל הוה, הוא רק כתי' המקיפין שלו, שנתחבר על גולגלתא דע"ב החיצון בסוד שערות ראש, כמו שהבאנו לעיל ע"ש: וע"ב

נתערבו עמהם, והוא בדוגמת הרפ"ח ניצוצין, שנשארו בכלים של עולם הנקורים, כמ"ש במקומו בע"ה, וראיה לזה, כי הרי נתבאר למעלה כי כשהיה האור חוזר עולה למעלה, היה נשאר הכלי בכתי' אור עב וגם:

ונתחיל לפרש הענין, הנה אור המלכות לא השאיר רשימו, וכל בחינתה נסתלקה כולה ועלתה, וזה הטעם שנק' מלכות אספקלריא שאינה מאירה, דלית לה מנרמה כלום, כי לא השאיר בה שום רושם: אך מן הרשימו שנשאר ביסוד לבדו, מאיר ג"כ אליה: עוד יש טעם אחר אל הנזכר, והוא, מה שכתבתי לעיל, כי כאשר חזרו האורות לירד, נשאר כתר דבוק במאציל ולא ירד כלל, נמצא שחכמה ירד למקום הכתר, וכו', ומלכות במקום היסוד, ונשאר כלי של המלכות בלתי אור כלל, ולכן נקרא כלי של מלכות אספקלריא דלא נהרא, וכבר נתבאר זה במקום אחר באורך בדרוש עקורים:

והנה כשעלתה המלכות במקום היסוד, הלא היה היסוד מאיר בה דרך אחר, כנ"ל, ואז אותו אור היסוד הכה באור הזה של המלכות, ונפל מן אור היורד דרך אחוריים, ניצוצין, אל כלי המלכות

וע"ב החיצון וס"ג החיצון, שנגלה מהם ב' ראשים, ראש דע"ב מגולגלתא עד השבולת הזקן, וראש דס"ג משבולת הזקן עד הטבור, נקראים יחד ס"ג הכולל: והיינו שבערך ע"ב הכולל יהיו שניהם כתי' ס"ג, על שם המסך שס"ג אחור, סכתי' ד' לכתי' ג', כנזכר לעיל: ונקראים ג"כ יחד, כתי' ע"ב דס"ג הכולל, והיינו משום שלא נגלה מהם אלא הראשים לכד, שהראש נקרא בכללות, כתר, או ע"ב, או ג"ר, כמו שבארנו לעיל, וא"כ לא נגלה מהם וז"ל הע"ב דשניהם: אמנם בערך עצמם, יהיה נבחנום לכ' פעמים עסמ"ב, שבע"ב החיצון, שהוא החכמה הפנימית שיצאה לחוץ, יהיה בה לבד, עסמ"ב שהם סג"א, דעד הפה דראש ה"ס ע"ב וטעמים, ומפה ולמטה, שמשם מתחיל הבטישות וההסתלקות, דע"ב מכונה חסיד התפשטות אורות דפה בשם גוף, מלשון גיפה, שהיא יורה על בטישות האורות וכו', כנ"ל, דאו מתחיל להגלות או"ח היורד ומתמעט, מסכת הזורככות המסך, כנ"ל, שהיא מכונה בשם נקודות: ואח"כ, כשסתלקים הטעמים והנקודות, נשאר מהם ב' רשימות, שרשימו דטעמים נקרא תנין, ורשימו דנקודות נק' אותיות, כנ"ל, הרי שהתחלת גילוי ג' האורות דנת"א, שנק' ג"כ ס"ג מ"ה וכו', הם רק מפה דראש ולמטה, וכו' הוא עסמ"ב או סג"א דע"ב החיצון: ועד"ו נבחן ג"כ עסמ"ב וסג"א, בס"ג החיצון, אשר משבולת עד הטבור, ה"ס הטעמים, וע"ב שלו, ומטבור ולמטה, שהם בערך התפשטות אורות דפה דראש דס"ג החיצון, מתחיל בהם ההסתלקות והבטישות, ונגליון שם נת"א, וס"ג מ"ה וכו' שלו, כנ"ל, וכו' נקרא עסמ"ב פרטיים, אשר ב' העסמ"ב הנ"ל יחד, נקראים, בשם ס"ג הכולל:

וכללות

נמשכין מעולם העקורים, כמ"ש שם, אלא נתערבו זה בזה, והבן זה: והוא בדוגמת רפ"ח ניצוצין: דענין שביה"ב ונפילת הניצוצין לבי"ע שבעולם הנקורים, היא ג"כ מכה הכאה וכטישא, ע"ד שנתבאר כאן, ושם לא פירש הרב, ומסך עצמו על הביאורים שבכאן:

ונתחיל לפרש וכו' המלכות לא השאיר רשימו וכו': כמ"ש לעיל, דכל ענין העליה וההורככות, לא היה, אלא באור המלכות, שהוא המסך המעלה האו"ח, שהיא נודרך ועלה בהדרגה עד ביאתו למעלת כתר, ונודרך כולו, וא"כ לא נשאר הימנו שום רשימו:

אספקלריא שאינה מאירה: המסך דאתתקן בכלי מלכות, נק' אספקלריא, דהיינו עשיות, שענינה הוא עוביות דכתי' ד' המעלה או"ח, כנ"ל, אשר נודרך כתי' וז, וגם לא נשאר רשימו הימנה, וע"כ נקראת אספקלריא שאינה מאירה, והבן:

כאשר חזרו האורות לירד וכו': היינו שנקרא התפשטות ב', שיתבאר למטה:

נשאר כתר דבוק במאציל וכו': כמ"ש למטה, דכל העוביות שחזר להמסך, הוא רק בכתי' ג', וקומת הכתר אינו נמשך רק מעוביות דכתי' ד' כנ"ל:

ומלכות במקום יסוד: כלומר, דהמסך המקבל ההכאה עלה לכתי' ג', שהיא יסוד ז"א.

ונשאר כלי המלכות בלי אור: היינו המסך דכתי' ד' שנסתלק הימנה:

והנה כשעלתה המלכות במקום יסוד וכו' דרך אחור: ע"י כפמ"ם, שסכת ההסתלקות הוא הזורככות המסך, וכיון שאור א"ס אינו נפסק מלהאיר להנאצלים, נמצא שמעת שמתחיל להזדכך עד שמתעלם, הרי אור א"ס מכה בו, ועולה האו"ח, אמנם הוא יורד ומתמעט, ע"פ הדרגות שבהזדככותו, וע"כ נק' זה, שמאיר דרך אחור, ונודע שווג דהכאה מתפשט מנהי' דו"א, וע"כ נקרא ע"ש יסוד:

ואז אותו אור היסוד הכה וכו': כלומר, שאור הרשימו דיסוד דהתפשטות הקרום בטרם שהתחיל להזדכך, הכה באור זה דהמלכות שמתחיל להתמעט משיעור הקרום:

ונפל מאור היורד דרך אחוריים ניצוצין: פי', דנתבאר לעיל דיש ד' אורות כאן, הנקראים טעמים נקודות תנין אותיות: שאור דהתפ"א נקרא מעמים, והאיר"ח היורד ומתמעט דהיינו מתחילת תנועת המסך להזדככות, נק' נקודות, וב' אורות אלו, מסתלקים לשורשם, ונשאר מהם ב' רשימות, אשר הרשימו דטעמים נק' תנין, ורשימו דנקודות נק' אותיות, או ניצוצין: והיינו דקאמר הרב, שגרעין

וכללות עולם הנקודים, נקרא ב"ן הכולל, אשר היה שכיח הכלים בזה שלו, כמ"ש, וגם הוא נחלק על טנת"א ועסמ"ב פרטיים, שג"ר שלו, עד פה דראש דפרצוף הזה, נקרא טעמים, וע"ב: ומפה ולמטה, שנעשה ההסתלקות והכבישות, יוצאין ונגליו הנת"א וס"ג מ"ה וב"ן שלו, אשר ב' אורות דטעמים ונקודות שבז"ח, כסתלקים למעלה, ע"ד שנתבאר בזה דע"ב החיצון, כנ"ל ע"ש, וב' הרשימות הנשאר מהם, נקראים תנין ואותיות, או מ"ה וב"ן: אשר רשימו דטעמים שנק' תנין, לא ירדו עם הכלים שהם האותיות, אלא נשארים חופפים עליהם מלמעלה, בסו"ה ונפשו עליו תאכל, אשר נפש המת מתאכל ממעל להקבר, כמ"ש בע"ח: והאותיות, שהם רשימו דאור הנקודות, הם הכלים והמלכים שנשברו ומתו, כלומר שנפרדו מאור האצילות, שה"ס אור החכמה שנק' חיה, ונפלו לבי"ע: ולהיותם רשימו דאור הנקודות, שה"ס אור"ח, כנ"ל, ע"כ יש עמהם רפ"ח ניצוצין, כי האו"ח נק' ניצוצין, והם ירדו עם המתים לבי"ע, כדי להחיותם: ומספר רפ"ח יתבאר במקומו בע"ה: ובסוד התפ"ב, דהיינו מ"ה הפנימי שיצא מפנימיות ולחין, שנק' מ"ה החדש, חזרו והותקנו, כמ"ש, וזה המ"ה החדש המתקן את הב"ן, נקרא מ"ה הכולל, שגם הוא נחלק על עסמ"ב, ואכמ"ל, ודי בזה:

אות י"ן, ועם הניל, נוכל להבין, ענין אריכות רגליו דא"ק, עד לעולם הזה הנשמי ממש: ונמצאים ארוכים ביותר מרגליו דה' פרצופי אצילות, בשיעור האורך דג' עולמות בריאה יצירה עשה, להיות ה"ס אצילות מסתיימים מלמעלה מגג הבריאה, ורגלי א"ק נמשכים עוד דרך עולמות דבי"ע עד לעוה"ז הנשמי, כמ"ש בע"ח ש"ג פ"ב ובשה"ק שער א' ובמב"ש ש"ב ח"א פ"ג ובשער מאמרי רשב"י ויקרא עש"ה:

והענין דנתבאר לעיל, שסוד הארת הקו, הנמשך עד לנקודה דאמצעייתא דצמצום הא', ה"ס ע"ס דא"ק, שהיו ממלאים המקום עד לנקודה האמצעיית ממש, ושם נעשה בחי' הסוף והסיום להארת הקו, מסכת המסך שנעשה בנקודה דאמצעייתא, מכת הצמצום, כנ"ל בענפים א' וב', ואז נעשה מכת העיכוב שבהנקודה, בחי' וזוג דהכאה, ויצאו ע"ס דא"ח, והשוו ע"ז כל הכלים בערך אחר, כמעלת הכתר, שה"ס א"ק הפנימי, שאין אנו עוסקים בו, אלא בכמה שמאיר בסוד מקיפים דשערות גולגלחא, כנ"ל באות ט"ז:

והנה בסוד הארותיו שיצאו לחין, ובסוד אורות דהתפשטות הפה דס"ג החצון, שירדו למ"ה וב"ן הפנימיים, נעשה שם צמצום ב', שנקרא צמצום גה"י דא"ק, כנ"ל, שה"ס עליות הרצון למחשבה, כנ"ל, שבחי' ד' שה"ס המלכות, עלה לבחי' בינה שנק' מחשבה: שה"ס, מתחילה נברא העולם במדת הרין, כי נתפשט האורות הקו עד נקודה דאמצעייתא ממש, שה"ס בחי' הד' שבכלי מלכות, שה"ס מרת הרין הגמור, כנ"ל בענף א' אות י': ועדיין ראה א"ק שאין התחתונים כדאי לקבל אורו הרב, וע"כ העלה הו"ג שלו שה"ס אורות דנה"י למעלה מטבור, לסוד הבינה דשם, שה"ס מרת הרחמים, להיותה מבחי' ב' שנקראת חלון, שאין בה בחי' העוביות המגיע לשוני הצורה, שיוכל להתפשט הימנה הפכויות הצורה שהיא אחיות הרין והקליפות: וז"ס, משגיח מן החלונות, שה"ס כלי בינה, מציץ מן החרכים, ה"ס העלאת או"ח שעולה מהמלכות שבבינה, והבן, והתפשטות או"ח מכונה בשם משגיח, והעלאת או"ח מכונה בשם מציץ, מלשון התנוצצות, שה"ס אור"ח, כנ"ל וע"י בשער מאמרי רשב"י שמות כ"ד ע"א:

והנה ע"י העלאת נה"י דא"ק שבצמצום הב', נעשה חלל ומקום פניו, לכל התיקונים שבג' עולמות בריאה יצירה ועשה, כנודע בדברי הרב, בשער הנקודים ובשער התיקון, שמתחילה ה' בחי' שבה"כ בהתפשטות אורות דפה דעולם הנקודים, שנק' וז"ג נקודים ואח"כ חזרו והותקנו, ונעשה מהם ד' עולמות אבי"ע, כמ"ש במקומם: והנה אצילות הזה מסתיימים בסוד עליות המלכות למעלה מגג סביראה, דהיינו, ע"פ

המלכות: וכשעלה יסוד הניה רשימו במקומו, וכשבא האור לו דרך אתוריו, הכה בזה הרשימו, ונפלו ממנו ניצוצין, ונעשה מהם בחי' כלים של היסוד: ואז אותו הרשימו, היה מאיר בכלי זה מרחוק, ולא נכנס בתוכו, והם סוד התנין, וכמ"ש בע"ה בדרוש הנקודים ע"ש: וכן עשו כל הספירות, חוץ מכתר, שהניה רשימו לצורך החכמה, אבל לא עשה בחי' כלי, לפי, שבשלמא שאר הספירות, בהעלותם למעלה ע"י הכאה של הרשימו, היה נעשית בחי' הכלים, אך הכתר לא יש מי שיכה ברשימו שלו, לכן לא נגמר עדיין הכלי שלו: והרי, כי הכתר מניה רשימו ולא כלי, ושאר הספירות הניחו רשימו וכלי, ומלכות הניה כלי, ולא רשימו:

אמנם, אחר קבלת אלו הספי' מן המאציל, חזרו למקומם, חוץ מן הכתר, כנ"ל: ואז, הכלי של הכתר לא נעשה רק בחזרה, כי כשחזרה חכמה ונכנסה בו, אז הכה אור החכמה, ברשימו שהניה בו הכתר במקומו, והיו אלו הכאות כפולות, שלפי שרשימו של כתר, להיותו בחי' עליונה מן החכמה, לכן הוא מכה בחכמה, ומוציא ניצוצין, וגם

ע"פ הנקודה, דצמצום הב', שה"ס מרת הרחמים: ומנקודה זו המשותפת ברחמים, עד נקודת הצמצום הא' שה"ס מרת הרין, מתפשטים שם ג' עולמות בי"ע דפרודא, כלומר, שהכלים דשם אינם אלקיות, כמו באצילות, אלא בחי' שרפים ומלאכים ואופנים, שה"ס התפשטות הנק' וצבאיה, אמנם האור דשם היא אלקיית, כמ"ש במקומו:

ונודע, שאין שינוי מצב עושה העדר במצב הקדום, בכל ענינים הרוחניים, אלא בסו"ה הוא ותמורתו יהיה קודש, דשינוי המצב היא ענין תוספת הצורה על צורה הקודמת: וא"כ מוכרח, שגם בחי' א"ק דצמצום א' בסוד א"ק הפנימי, נשאר כמו שהיה, וכל הארותיו שיצאו לחין מלבישים אותו מחוצה לו, אשר התחתונים מונבלים בכל המסכים והלבושים שעליו, שהם כולו מדרגות דעלמין דאבי"ע, אמנם לעתיד לבא, יסורו המסכים, ויקבלו כולם אורותיהם השייכים להם, בסו"ה ולא יכנף עוד מוריד והיה עיניך רואות את מוריד וכו', כי יחזרו הכנפיים להיות אור, ואז יקבלו התחתונים מהארת א"ק עצמו, שנמצא אצילוני בעוה"ז ממש, כנ"ל, דנקודה דצמצום הא' ה"ס נקודה דעוה"ז, שהוא לבד נקראת אמצעיית ממש, שה"ס מרת הרין, שעד גמר התיקון אין התחתונים כדאי לקבל הימנו, וע"כ לעת עתה, היא נמצאת כריחוק הגמור מאור א"ס ב"ה, הן בענין העולמות דספירות דיושר, והן בענין העולמות דספירות דעגולים, כנ"ל בע"ח ענף ב': וע"פ הדברים הנ"ל, יתבאר לך דברי הרב בע"ח היכל א"ק שער ג' פ"ב עד סו"ה ועמדו רגליו על הר היותים, עש"ה, וע"י בש' מאמרי רשב"י ויקרא כ"ד ע"ב בד"ה כד יסתיים גלותא:

ובזה תבין ג"כ המוכר בע"ח בהיכל אבי"ע שער מ"ב פ"ב ונ', דחשיב שם הכללות דע"ס כח"ב וז"ג

שגרעון הראשון מאו"ח היורה, שהוא בחי' רשימו דכתר דניצוצין, נפל לכלי מלכות: וכשעלה יסוד הניה רשימו במקומו: פי', דענין הנ"ל, נכחן ג"כ בספי' יסוד, וכשהתחיל להתפשט בו או"ח היורה, נמצא נעלם ממנו האור דהתפ"א, אמנם הניה רשימו מאור דהתפ"א:

וכשבא האור לו דרך אתוריו: היינו או"ח היורה כנ"ל:

הכה בזה הרשימו: דהת"א, כלומר דשניהם מנמישים זב"ן, כנ"ל, מסכת הפכויהם:

מאיר בכלי זה מרחוק ולא נכנס בתוכו: פי', דהרשימו ה"ס האור הנשאר מקומת הכתר, והוא מאיר אל הכלי, שה"ס האותיות שנפלו, כדרך תנין המאירים על האותיות מלמעלה:

חוץ מכתר שהניה רשימו וכו' אבל לא כלי: דמאחר שהמסך

עלה למקום כתר, ונמצא מוכך כמו הכתר, א"כ אין נודה בו עוד שום הכאה כלל להעלות אור חזר, ואין כאן ניצוצין שיפלו לבחי' כלי:

לא יש מי שיכה: דאין שם או"ח היורה, כנ"ל, דאור ישר דא"ס הבא על המסך דשם, אינו מעלה אור"ח:

חזרו למקומם חוץ מן הכתר: כלומר דחזר אור א"ס להתפשט בעולם העקורים, אבל לא במקומם ממש, אלא שנתהפכו המקומות, שבא החכמה בכלי דכתר, כמ"ש לקמן:

חוץ מן הכתר: והענין דכל חזרת התפשטות הב', הוא משום שהמסך חזר ונתעבה מכת התפשטות העוביות דאחוריים דבינה, כמ"ש בפמ"ס, אות ח', דהוא בחי' ג', וערך ז"א, ונודע שאו"ח המלביש עד הכתר, הוא רק ממסך דבחי' ד', עש"ה:

כשחזרה החכמה ונכנסה וכו' הכה אור החכמה ברשימו וכו': דכאן בהתפשטות ב' היה ג"כ הסתלקות האורות, כנ"ל, אלא על דרך מטי ולא מטי, כמ"ש בע"ח בשער מול"מ, ואז הכה אור החכמה ברשימו, ונפלו הניצוצין למטה, שנעשה לבחי' כלי לכתר, ויתבאר עוד לקמן:

והיו אלו הכאות כפולות: דבכיוושיין דרשימו דטעמים ורשימו דנקודות, דהת"א, לא נפל מרשימו דטעמים כלום, אלא רק מרשימו דניצוצין דנקודות לבר, כנ"ל, אמנם כאן, נפל ג"כ ניצוצין מרשימו דטעמים, כמ"ש:

לפי שהרשימו של כתר וכו' להיותו בחי' עליונה: פי' דבהתפ"א, נגלה ונא האו"ח מלמטה למעלה, מתחילה במלכות ולבסוף בכתר, כנ"ל, אבל בהתפ"ב, בא האו"ח מתחילה להכתר ואח"כ למ"ת, והטעם מפני שכבר עלה המסך במקום כתר, כנ"ל, וע"כ כשחזר להתעבות מאחורים דבינה, ואור א"ס השופע בלי הפסק מכה בו, ומעלה אור"ח, נמצא

זו"ג, לה' מדרגות נקראים בשמותם שנגלה: שורש, הוא כתר: נשמה, היא חכמה: גוף, היא בינה: לבוש, הוא ז"א: והיכל, הוא נוק: והולך ומבאר אח"כ, שורש נשמה גוף, שהיא ג"ר כח"ב, הם בחי' א', שאין פירוד ביניהם, אבל לבוש והיכל נפרדו מהם, ונעשו מהם ב' מקיפים: ונמצאים, דכל ספירה וספירה מכל הפרצופים, אינם נכללים כלל מלבד והיכל, אלא מנ"ר לבד: דהיינו, שככתו יש רק ג"ר דכתי, אמנם זו"ג שלו נתפרדו הימנו לבחי' ב' מקיפים: ועד"ז ח"ב זו"ג, כי בפרצוף הנוק, לא יש רק כח"ב דנוק, אבל זו"ג דפרצוף הנוק, נפרדו הימנה לבחי' ב' מקיפים: באופן, שבכל הע"ם אין בהם, רק עד הבינה, ולא כלל מלבד והיכל, עש"ה כב' פרקים הנ"ל: וזה מובן היטב בתאמור לעיל, אשר מצמצים ב' ולהלן, עלה המלכות לבחי' הבינה, ויצאו זו"ג חדשים שהמה בערך זו"ג דבינה, ובחי' ב', בסוד שיתוף דמרה"ר כנ"ל, וזו"ג הקודמים דבחי' מדה"ד, נעשו למקיפין, כלומר שמאירים כדרך או"מ, לאט לאט, בכחי' הכלים הציונים, עד גמר התיקון, שאז, ימשכו המקיפין לכלים הפנימיים, והבן היטב (ו"ס שאין אוכלים אגונים ברה"ה והמ"י):

והנה תחילת השתתפות מדה"ר במה"ד, נעשה בהתפ"ב דעולם העקודים, כמ"ש בענף ב' ו"ס מטי ולא מטי, המובא בע"ח שער מטי ולא מטי, כמ"ש במקומו, שבוה נתערבו האורות דזו"ג באור הבינה, שה"ם אשר בדברו מעריב ערבים: וז"ס ביה שמו, שצריך לכתבו בראש העמוד להיות הו"ה שה"ם לבוש והיכל נפרדו, וזו"ג עלו ונתחברו ביה, שבוה נמצא שקל השם בן ד' המה רק בחי' י"ה, וע"כ נרמז ביה שמו, והבן, כמ"ש בע"ח ש' מולי"ם פ"ה:

אות חי. וז"ס מתינתין מאימתי קורין את שמע וכו' שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן וכו': פ"י, דעיקר כוונת קריאת שמע, ה"ם יהודי דע' דשמע עם ה"ד' דאחר, כמ"ש בכוונות, כנודע, והענין, דהשכינה הקדושה נקראת עולמתא שפירתא דלית לה עיינין, כמ"ש בווהר בסבא דמשפטים דף צ"ה ע"א: ועי' בווהר הרקיע משפטים, בהשגת האר"י ז"ל על הרמ"ק ז"ל, בפירושו הווהר הנ"ל:

ופירש שם וז"ל, דעולמתא שפירתא, ה"ם הכלה הכלולה: ולית לה עיינין, דמסטרט דיצחק אתיא דכתיב ב', ותכהנה עיניו מראות, ועיינין דילת הם למטה בהיכל זכות וכו', וגם גופא לית לה, שהרי גפקא ומתדבקא באהוריו בתחילת האצילות וכו', וכן כתב הוא עצמו (היינו הרמ"ק ז"ל) בס"ג, וז"ס ד' שאין לה אלא ד', ב' וזרעות וב' ריבון: ובשעת היתור, דהיינו אחר, אה"ד', שהיתה בתחילת אצילותה, צריך להעביר ידיו על עייניו: ואפשר, שעל זה נהגו לכסוף ראשיהם על ברכיהם בשעת היתור, לכל יראה הגוף וכו': ואלו היה לה עיינין, היו מוקרא עלמא בשלהובותא, וז"ס הסבי עיניך מנגר, שיהיה למטה ולא כנגד החתן, וז"ס הכתפלל צריך שיתן עיניו למטה, יתן כמט למטה כהיכל זכות: ולבו למעלה, באצילות: איהו נפקת בצפרא, בשעתא דאתקדוותא אשתבת, ואתדבקת איתתא כבעלה וכו': ואתכסיאת ביממא, כי היא מרת לילה, וכיום מתעלמת, ואינה פועלת פעולתה וכו': וכאשר נברא האדם, ובנה ה' אלקים את הצלע וכו', אתתקנת גם הוא למעלה בקישוטים דהתחתונים, ונמצאת אתקשטת בקישוטין דלא הוו, להיות דלא הוו באצילות, ונעשין לה עתה מקישוטין של התחתונים וכו', וז"ס ד' דיהודה עכ"ל עש"ה:

זלביאור דבריו ז"ל, צריכים לידע, שאין בין הקריאה להכתיבה, אלא טעמים ונקודות לבד, שכתובת הספר תורה הוא רק בתנין ואותיות, ובעל הקריאה הולך ומטשיך בתוכם אורות דטעמים ונקודות בעל פה: וכללות הטנת"א שבס"ת, ה"ם אורות דפה דעולם הנקודים, שהיה בהם ענין שביה"כ, אשר ב' האורות דטעמים ונקודות חזרו ונסתלקו לשורשם, וכו' הרשימו שלהם שנק' תנין ואותיות, עלו והותקנו בסוד צירופי תיבות ופרשיות שבס"ח: וגורע שסוד שביה"כ נוהגים בו"ג דכולהו ה' פרצופין דעולם הנקודים

וגם החכמה להיותו בא עתה מלמעלה, ונמצא עומדת על הרשימו והוא גבוה ממנו, לכן הכה עתה ברשימו, והוציא ניצוצין אחרים, ולכן נעשה עתה ב' כלים, אחד לרשימו של הכתר, ואחד אל החכמה שבא עתה: וכבר הארכנו בזה במקום אחר, איך יש בכתר זכר ונוקבא, והמה אלו הב' שזכרנו פה, שהם הרשימו והחכמה, וע"ש היטב: **והנה** מכאן תוכל להבין, איך יש ג"כ בעולם העקודים מציאות ביטול מלכים, בצד מה, כדמיון אותם מלכים שמלכו בארץ אדום, שמתו ונתבטלו, כנזכר בדרוש עולם הנקודים: שהרי ענין התעלמות אורות של העקודים, ועלייתם במאצילם, הוא ג"כ ביטול מלכים בכאן, דו"ק ותשכח:

ואמנם ההפרש אשר ביניהם הוא זה, כי כאן בעקודים, היה הקלקול ע"מ לתקן וסותר על מנת לבנות, כי זה היה עיקר הכוונה לעלות כדי לעשות בחי' כלים, אבל בנקודים, היה ביטול ומיתה נמורה ממש:

ואמנם לפי שמן העקודים התחילו הכלים להתגלות קצת, לכן גם בכאן היה קצת ביטול: והמשכיל יבין, שגם בא"ק היה כל אותו צמצום שבארנו למעלה, גם אותם שנבאר לקמן בע"ה בענין צאת הנקודים ממנו, איך צמצם עצמו ופרים חד פריסה בטיבורא דליה, כל זה קרוב לביטול המלכים, ודברים אלו אמור להרחיב בהם והמ"י:

ודע כי במלכות של עולם העקודים, נשארו בה יוד שרשים של יוד הנקודים, כמ"ש בע"ה: ועד"ז בכל האצילות, כי המלכות של השרשים אשר בפה א"ק, היא כלולה מיד, והם יוד שרשים אל יוד דעקודים, ובמלכות דעקודים יש יוד שרשים אל י"ם דנקודים, ועד"ז בשאר העולמות:

ענף ח' ודע, כי ד' בחי' כוללים כל ד' עולמות, והם, ע"ב, ס"ג, מ"ה, וב"ן: והם עצמם נקראים סנת"א, וכל אחד כולל ארבעתן: ע"ב, יש בו ע"ב ושעמים, ס"ג ונקודות, מ"ה ותנין, ב"ן ואותיות, וכולם נקראים ע"ב טעמים: וכן בס"ג, וכן במ"ה, וכן בב"ן:

גם דע, כי ע"ב, הוא כתר ושעמים: ס"ג, הוא חכמה ונקודות: מ"ה, הוא בינה ותנין: וב"ן, ז"ת ואותיות: והנה

נמצא בזה שספי' הכתר עצמו, מתפשט בע"ס דאו"י וע"ס דאו"ח עד קומת חכמה שבו, אבל הכתר שבו נמצא מנולה, כלי התלכשות דאו"ח, אמנם בחי', הרשימו דהתפ"א, נמצא ג"כ בכתר שבו, ונמצא בזה שהרשימו הוא בחי' עליונה מאור החכמה, שבא עכשיו בהת"ב:

וגם החכמה וכו' על הרשימו והוא גבוה ממנו כלומר, שהרשימו צריכה אליו: להיות שאין יותר בהרשימו, זולת בינה וזו"ג ורושם מקומת כתר, אבל כל האו"ח ואור הפנים דחכמה ובינה נסתלקו הימנה, כנ"ל, וע"כ עתה, ששוב נתעבה המסך, ושוב נתחדש זיוג דהכאה והאו"ח, חזרו חו"ב פב"פ, ושב אור העצמות להתפשט בעקודים, אשר ע"כ, יש מעלה גדולה באור החכמה שבא עתה, שהרשימו צריכה לה, והבן:

ב' כלים אחד לרשימו של הכתר וכו': דנתבאר לעיל, שמן הכתר לא נפלו ניצוצין בהסתלקות דהתפ"א, דאין שם מי שיכה עליו, כנ"ל, אמנם עתה בהתפ"ב, דהמסך שעלה לכתר חזר ונתעבה, ונתחדש הזיוג דאו"ח בכתר גופיה, ונתפשט לע"ס דאו"י לע"ס דאו"ח כנ"ל, א"כ בעת הסתלקות האו"ח, נופלין ממנו הניצוצין למטה ונעשין לבחי' כלי לכתר: והיינו רק בערך שרשימו דכתר התחבר ולקח מהאו"ח דעכשיו:

ואחר אל החכמה שבא עתה: והיינו בערכו דהתפ"ב, שבא עכשיו מחדש:

שהם הרשימו והחכמה: דהרשימו להיותה מאירה גם בכתר דהכתר, ה"ם הזכר שבו, ואור החדש דהתפ"ב, להיותו מתחיל מחכמה דכתר ולמטה, ה"ם הנוקבא שבו:

שהרי ענין התעלמות וכו' ה"ם ביטול מלכים: פ"י, שהתעלות המדרגות, הבא בסולת האו"ח, נקראים מלכים: והיינו, על שם המסך שבכלי מלכות, שהוא שורשם ומולידם: וכל העילוי שבמלכותם, הוא מכח המשכת אור הפנים דחו"ב לכללות הנאצל, כנ"ל, וענין ביטול מלכותם, הוא משעה שפוסקים להמשיך אור הפנים לכללות הנאצל, וע"כ התעלמות האורות נקראים ביטול מלכים, והבן:

קלקול ע"מ לתקן וכו' לעשות בחי' כלים: כלומר, שלא נפלו למטה מבחי' הכלים דאצילות, כמ"ש בפס"ם עש"ה:

שגם בא"ק היה כל אותו צמצום וכו': הסתלקות האורות הנ"ל נקרא צמצום:

גם אותם שנבאר וכו': כ"ו יתבאר במקומו בע"ה:

ענף ח' ודע כי ד' בחי' כוללים וכו': כ"ו, נתבאר היטב בתחילת ענף ו', בפס"א, עש"ה:

הנקודים, וע"כ די לו רבעי הקריאה, להסתכל בהצירוף תיבות ופרשיות, להכיר בהם כח' הטעמים והנקודות שצריך להמשיך לתוכן, אם מא"א, ואם מא"א ואם מיססו"ת, ואם מו"ג: ומקום הטעמים והנקודות האלו, הם למעלה מאצילות, דהיינו בפרצוף ס"ג דא"ק, המלביש לא"ק משבולת הזקן ולמטה, אשר הראש דס"ג מתפשט עד הטבור, וגופא דס"ג מטבור ולמטה, ובכל הסדרים שנוהגים שם, כמו שפרשתי לעיל:

ובזה יתבאר לנו סוד אתון רבבין, דע' דשמע וד' דאחד, ונתבאר לעיל, סוד ב"ה שמו, שצריך לכתבו בראש העמוד בס"ת, שהיא ענין העלאת גה"י דא"ק לחג"ת שלו, כנ"ל, שה"ס העלאת וה' דס"ג דא"ק ליה' דס"ג, המלביש לא"ק מטבור ולמעלה עד השבולת הזקן, כנ"ל, שה"ס ראה שאין התחתונים כדאים לקבל אורו, עמד ושיתף עמו מדה"ר, כי מתוך שעלו ה"ה ב"ה, קבלו ה"ה לצורת ה"ה, ונעשין הו"ג כמו בחי' או"א ממש, שזה שורש לסו"ה מ"ה שמו ומ"ה שם בנו כי תדע, כמ"ש בווהר, להיות סעלת האב ומעלת הבן אתיון כחדא:

והנה נתבאר לעיל, שעי' התפ"ב והעלאת גה"י לחג"ת, נתעלמו ונפרשו האורות דבחי' ג' ובחי' ד', ועלו להיות בסוד ב' מקיפים הנקראים לבוש והיכל, עש"ה, ולא נשאר סהם בחג"ת, וזולת בחי' רשימו שלהם, שה"ס דברי הרב ז"ל במאמרו רשב"י הנ"ל, שאומר דגם גופא לית לה, שהרי נפקא ומתדבקא באחוריו בתחילת אצילות עכ"ל: שנמשך משורש הנ"ל, דבסבת התערבות והמתקת סה"ד בסה"ר, ונכלל הו"ה ב"ה, וב"ה לבד כל שמו, כנ"ל, הותקנו כל אחת ואחת מעשר הספירות, רק בשורש נשמה וגוף לבד, שה"ס כח"ב ו"ה, אמנם לבוש והיכל, נפרדו למקיפים, כנ"ל: ולפ"ו, צריכה גם המלכות להכלל משרש נשמה וגוף, כמו ה"ר: ואומר, דגופא אין לה, להיותה רק בבחי' רשימו מתחילת אצילות, כלומר, דהרי שורשה אינה ביותר מבחי' התפשטות הפה דראש, שה"ס גה"י כנ"ל, ונודע שאימא רק עד הוד אתפשטותה, וא"כ בבחי' גוף דמלכות שה"ס הבינה, כנ"ל דשורש נשמה גוף ה"ס כח"ב, נמצא דאין לה בחי' יסוד, אלא נצח והוד לבד: וע"כ, בסוד עליית וה' ל"ה, נמצא שלא עלו מהמלכות אלא הירכין שלה, שה"ס גו"ה, ובהתכללם עם בחי' חג"ת, נמצא נצח דהמלכות נכללת בחסד, והוד דהמלכות נכללת בגבורה, שח"ג נקראים דרועין, אבל ת"ת אין לה כנ"ל, וא"כ אין לה יותר מד' ספירות, חו"ג נצח והוד: שה"ס ד' רבתא, שנודע, שג' אלפא ביתות יש, אותיות גדולות בבניה, בסו"ה ופום סמלל רבבין: ואותיות קטנות בנוק, בסוד המיעוט: ואותיות אמצעיות כו"א, וכיון שאנו רוצים להמשיך בשעת קריאת שמע בסוד הטעמים ונקודות משורשם, דהיינו בסוד העליה לחג"ת ששם הרחמים, ע"כ כתיב אחד כך רבתי שירה על חו"ג גו"ה דהמלכות, כמות שהיא ב"ה, כנ"ל:

וצריך שתדקק כמה שאנו מתליפין הכינויים שהיא ענין אחד, אלא כשאנו מדברים בערך א"ק גופי, נקרא עליית גה"י לחג"ת, ומה שאנו מכנים עליית ו"ה ל"ה, היינו בפרצוף ס"ג, שקומתו מתחיל משבולת הזקן ולמטה: וכן תזכור שכל נהי"מ, הם שם המלכות, דהיינו התפשטות המלכות דראש דכל דרגא, נקרא נהי"מ כנ"ל: שא"א להאריך ולברר זה בכל מקום שכבר הארכתי לבאר זה בהמשך האמור בהקדמת אה"פ עד כאן:

ובסוד העליה הנ"ל, נקרא הו"א בשם א"ח דאחד: דאח ואחות הוא שם החכמה, כנודע בסו"ה אמור לחכמה אחותי את, וכיון שהו"ה עלו ל"ה, נמצא הו"א במקום אבא ממש, ע"כ נק' את, כמו פרצוף אבא:

ובזה יתבאר לך, למה תלה התנא שיעור קריאת שמע בערבין, בזמן כניסת הכהנים לאכילת תרומה, להיות אבא נקרא כהן גדול כנודע, ובסוד מ"ה שם בנו הנ"ל נקרא גם הו"א בשם כהן, שבזה נמצא דמצות

והנה מתחילה היה בא"ק כך: ג' ראשונות שבו, שהם ע"ב, כתר: ס"ג, חכמה ובינה: וזה הס"ג, היה מחציו ולמטה, שהם הנקודות שבו, מלובש מטבור ולמטה דא"ק, תוך מ"ה וב"ן

דמצות קריאת שמע, ואכילת כהני טבולי יום בתרומה, תלויים בזמן אחד ממש, כמו שיתבאר בס"ד:

והענין יתבאר בהקדם הספרא דצניעותא שמות קע"ז בשלהי פרק ראשון בד"ה ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור היינו דכתיב כי הוא אמר ויהי הוא בלחוריו לבתר אתחורו חד ירה"ן (כצ"ל דהיינו יהי עם הו אתחבור) ן בתראה שכינתא לתתא כמא דד' שכינתא אשתכח וחד מתקלא אתקלו והחיות דצוא ושוב דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב אמרו צדיק כי טוב האי במתקליה סלקא קדמאה בלחוריו וכלא לחד אתחוריו אחתא ומודעתא כלילין דא בדא ב"ה בתרין רחמיין דמתחבקין וכו', ויאמר אלהים יהי מארות ברקיע השמים שליט דבר בנוקבא דכתיב וצדיק יסוד עולם נהיר יוד בתרין ונהיר ומעבר לנוקבא אתחוד יוד בלחוריו סליק בדרגוי לעילא ולעילא אהתשכח נוקבא ואתנהירת אימא ומתפתחא בתרעיו אתא ספתחא דכליל בשית ומכסויא פתחא ואחיד לתתא להאי ולהאי ווי לסאן דגלי פתחא ע"כ עו"ש שמות קס"ו בא"ד ועל רוא דא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר כתיב ביה באהון כהעלותך את חנרות בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור אור דא כתיב ביה יהי אור ויהי אור אמאי כתיב ויהי אור הא בויהו כן נגוי: אלא יהי אור, דא אור קדמאה דאינו ימינא ואיהו לקן הימין: ויהי אור, דמימינא נפק שמאלא, ומרוא דימינא נפק שמאלא, וע"ד, ויהי אור, דא שמאלא, מכאן דיהי קדמאה דאורייתא מסטרא דשמאלא הוה ובג"כ לאו איהי סימן ברכה, כ"ט בגין דביה נפיק האי חושך דאחשיך אנפי עלמא וכו' וירא אלקים את האור כי טוב דא הוא עמודא דקאים באמצעיתא וקאים ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא וכו' וכיון דאתא תליתאה דא כדון אפריש מחלוקת דימינא ושמאלא שו"ס ויבדל אלקים בין האור ובין החושך:

פ"י דיש כאן ג' פעמים אור אור א' יהי אור אור ב' ויהי אור אור ג' וירא אלקים את האור כי טוב והנה כ"ז ה"ס התפשטות אור א"ס ב"ה לע"ס דאוי עד כלי מלכות ומהמלכות על ע"ס דאוי"ח כמו שפרשנו לעיל והמאמרים דמעשה בראשית ה"ס או"א כמ"ש בליקוטי תורה בראשית ע"ש ונמצא אור א' דויאמר ה"ס או"א והאור הב' דיהו אור ה"ס וז"נ נודע דהוא, ה"ס עלמא דאתכסיא שה"ס או"א וזה שפירשו בוהר ענין ב' פעמים אור הנ"ל בסו"ה כי הוא אמר ויהי שהוא בלחוריו ויהי בלחוריו שסוד אור הב' שה"ס וז"נ בסוד לבוש והיכל כנ"ל נבדלו ונתפרשו מן אור א' שנק' הוא ונעשין לב' מקיפין כנ"ל ואומר עוד לכתר אתחורו חד: כלומר דהכלים של וז"נ הנעלמים עלו לאו"א ונעשין וז"נ בבחי' או"א וע"כ בחד מתקלא אתקלו: פ"י דסוד וז"נ נקרא מתקלא ונמצא ע"י עלייתם נעשין גם בבחי' או"א בחי' מתקלא שה"ס וז"נ שו"ס וירא אלהים את האור כי טוב שה"ס אמרו צדיק כי טוב כלומר דהתפשטות דאור הג' ה' בחי' וז"נ הכלולים באו"א גופייהו שה"ס השיתוף דמדת הרחמים דהמסך דמלכות נמתק במדרגת אימא ונמצא ג' אורות אלו ה"ס כהן לוי ישראל אור א' דהמאמר ה"ס או"א שה"ס כהן ואור ב' ה"ס וז"נ הראשונים שהיו במדת הדין ואור ג' ה"ס עליית וז"נ באו"א שה"ס שיתוף דכד"ה"ר ונקרא ישראל וזה שאומר האי במתקלא סלקא דהיינו אור ג' שה"ס ישראל ונמצא גם או"א באים בסוד מתקלא וז"נ בשיתופא משא"כ קדמאה בלחוריו דהיינו אור א' לא היה משותף עם וז"נ ואומר עוד וכולא לחד אתחורו אחתא ומודעתא כלילין דא בדא: פ"י הבינה נקרא

ג"ר שבו שהם ע"ב, כתר: פ"י דהתפשטות הא' דע"ס דאוי" על המסך דבחי' ד', שחור ויוצא מהמסך ולמעלה ע"ס דאוי"ח, נקרא כתר: והיא משום דכל ה"פ שבהתפשטות הזה קומתם שוה לכתר, כנ"ל בענפים הקודמים, שנקרא ג"כ בשם ע"ב הכולל, להיות המסך מאור העב שבבחי' הר', אמנם טבע האו"פ לזכך את המסך, ובהיות אור א"ס ב"ה מודווג על המסך בתוך דרגות ויזכוכ, יוצאים ע"ז הארות ה"פ דהכתר, לחוץ, זה למטה מזה, כמו"ש לעיל בענף ג' בפנים מסבירות עש"ה, כי שם מקומו, וע"כ מתחילת הויכוח נעתק האור לחכמה, שאז נק' האור בשם ס"ג, להיותו ס"ג אחור ומתמעט: ונסנינה זו מתחלת רק מפה דע"ב הכולל ולמטה, כנ"ל בענף ו' עש"ה בפמ"א בכיאר מ"ה וב"ן, וע"כ נחשב רק הראש עד הפה, לבחי' כלי הכתר, דער שם ישנם לה' פרצופין דקומה שוה, כי גם אור הפה עולה ומלביש עד הכתר דהראש, אמנם מפה ולמטה מתחיל הויכוח, דהיינו רק במה שאור הפה מתפשט בע"ס למטה, בערך שמלביש למעלה בראש, שאלו ע"ס דהתפשטות הפה נקרא גוף, לבר מראש: וע"כ אומר הרב, שהג' ראשונות, נקראים כתר, שמרמו על אור ישר שבראש, שאין שם מאוי רק כח"ב, שהם שורשים, לגולגלתא, ועינים, ואוון, אבל בחי' חוטם, שהוא ז"א, ובחי' פה, שה"ס מלכות, הם מתפשטים בגופא לבר מרישא, בסוד נה"י דו"א המתחבר בתוך המלכות עד הטבור, ומטבור ולמטה מתפשט המלכות לבד: ונהי"מ אלן, שה"ס הגוף, נקראים מ"ה וב"ן בכל מקום שהם, וזכור זה:

ס"ג, חכמה ובינה: פ"י, שהארות הראשונות היוצאות לחוץ מע"ב הכולל, נק' חכמה ובינה, ששניהם נקראים ס"ג הכולל: **וזה** הס"ג היה מחציו ולמטה וכו': דע דסוד החצי, והמצצה, בכל מקום שהוא, יורה על הכתן המלכות, שכל פרצוף נבחן ממלכות ולמעלה, שה"ס הראש, ובבחי' פה דראש המעלה או"ח ממטה למעלה: ונבחן עוד ממלכות ולמטה, שהיא בבחי' גוף, שהוא התפשטות ע"ס דהמלכות גופי, ששם נעשין הביטושין דאו"מ באו"פ, ע"ד שנתבאר לעיל ענף ו' ע"ש, ונק' ג"כ מ"ה וב"ן, כנ"ל: **מלובש** מטבור ולמטה דא"ק תוך מ"ה וב"ן דא"ק: כלומר, דהס"ג הכולל, ה"ס חו"ב דא"ק הפנימי, שיצאו לחוץ, כנ"ל, אשר פרצוף החכמה מלביש על א"ק הפנימי מגולגלתא ולמטה, שהגולגלתא ה"ס מלכות דע"ב הכולל, וסוד השערות עד המצח ועד האונים, ה"ס המקיפין מע"ב הכולל על פרצוף החכמה החיצון: ומאונים ולמטה מתפשט ה"פ דפרצוף החכמה, בסוד הסתכלות דק, כנ"ל בענף ו', שהוא נקרא ע"ב החיצון: ונתבאר שם, שמפה ולמטה נעשה במישא והסתלקות האורות, ויצא התפשטות ב' מפה ולמטה, שנתהפכו האורות, ע"ש: וע"כ נשלם פרצוף ע"ב החיצון בשבולת הזקן, כלומר בפה, כי מפה ולמטה נתפשט התפשטות הב' הנ"ל, שה"ס

נקרא אחת בסוד אמור לחכמה אחותי את דה"ב נקראים אה ואחות והמלכות נקראת סודעתא בסוד הוונג הנק' ידיעה כנודע: ואומר שהם כלולין דא ברא וז"ס דאו"א בסוד התכללות הוה נקרא כהן וכהנה משום דהמלכות נקראת יד כהנה כמו שדרשו חז"ל בסו"ה והיה לאות על ירך זו הוא יד שמאלית שהוא יד כהה ובעלתה לכינה בסוד אחתא ומודעתא כלולין כחדא נקראת כהנה על שם הבינה שיש לה ג' שערי בינה כנודע ואבא נקרא בסוד הוה כהן גדול המשמש כשמונה כגדים ארבע כגדים דכהן הדיוט ה"ס ע"ס דוונג המתפשט מאו"א ולהיות הוונג נכללים בו יש בו ד' בחי' חו"ב תו"ס דידיה וגם חו"ב תו"ס דנוק' והבן: ואומר עוד ויאמר אלקים ויהי מאורות ברקע השמים שליט דבר בנוקבא: דסוד ב' המאורות ה"ס התפשטות הוונג מן היכל או"א למקום עצמם שבהיות הוונג בהיכל דאו"א ה' בסוד ב' המאורות הגדולים בסוד אחתא ומודעתא כחדא כנ"ל אבל בהתפשטותם שוב לבחי' עצמם למטה מאו"א למקום הוונג הקודמים נמצא דשליט דבר בנוקבא כלומר דבחי' הרין הקודמת בסלכות נמתק ונעלם מכח ההתכללות הקדום: וע"כ אומר דכתיב וצדיק יסוד עולם כלומר דכל האורות הראויים להתפשט בעולמות נכללים עכשיו בו"א שה"ס המאור הגדול למשלת היום ועליו נאמר וצדיק יסוד עולם והולך ומפרש סדר העליה לאו"א וחזירתם למקומם: ואומר נהיר יוד בתרין כלומר אבא שה"ס יוד מעלה את הוונג דלמטה אצלו ונמצא שהו"א נכלל באבא והנוק' נכללת באימא ואז אור אבא מגיע לב' נוקבין ביחד ונמצא נהיר בתרין: ואומר עוד ונהיר ומעבר לנוקבא כלומר דע"י הארתו בשניהם יחדיו נעשה אימא כמו מעוברת עם הנוק', ומעבר כמו מערב: ואומר עוד אתחד יוד בלחודו כלומר דאחר שהאבא מתערבת עם הנוק' הוא מתפרש מהם וסליק בדרגו לעילא ולעילא שה"ס אור א' דנגנו לצדיקים לעולם הבא ואז אתחשכא נוק' דהיינו משום הגניו הנ"ל ואהנהירת אימא ומתפתחת בתרעו דהיינו שאור הגנוו אינו מגיע לנוק' אלא לאימא בלחודו שאימא נקרא עולם הבא כנודע: אתא מפתחא דכליל שית ומכסיא פתחא ואחיד לתתא להאי ולהאי: ומתחילה נבאר ענין המפתחא דכליל שית, שהוא סוד ז"א: אמנם, למה נקרא בשם מפתחא דכליל שית, וכדי להסביר את זה, צריכין להבין מקודם שורשי רפ"ח גיצוצין על בוריו: וסוד ג' מיני קלקולים כלליים, שקרו בהעולמות, דהיינו ענין שבירת הכלים, וענין מיעוט הירח, וענין החטא של עין הרעת טו"ר, שבוה נפגמה המלכות בג' הבחי', עולם, שנה, גפ"ש: וכו'.

והנה קלקול האי, שה"ס שביה"כ כבר נתבאר לעיל, שהיא ענין הזרכות המסך על בחי' ב', באופן שאו"ח שעולה מהמסך לא המשיך כלום מהכתר והחכמה זולת מאור הבינה ולמטה: שבוה הופרש הנר ויצא מכלל האבוקה, כי אור דחסדים שה"ס מבינה ולמטה נפרשו מאור העצמות והאצילות, והפרשה הוונג נק' בדוגמא שבירה, כי נשבר אור דחסדים מאור דעצמות כנ"ל והכלים מובנים מיתה, להיותם נבטלים מהגבול שלהם, שכל הגבול היא מסוד המסך, וכח המעכב דהמסך, על אור העליון, הוא דוקא על אור דא"ס ב"ה, שה"ס אור האצילות דהיינו אור החכמה, אבל לא כלל על אור הבינה הנפרש מהאצילות, ע"י לעיל:

והנה יש כאן בשבירה ומיתה הנ"ל ג' בחי', שהם, אורות, גיצוצין, וכלים: והענין, דנודע דכל אור יש בו ד' בחי' דאו"א, שה"ס ע"ס דאו"א, ואח"כ עולה מהמסך ע"י ווונג דהכאה עוד ע"ס דאו"א, אשר הע"ס דאו"א עם הע"ס דאו"א מתחברים למות אחד, ומתלבשים בהכלים דר' הבחי' דאו"א:

והנה בוונג דנקודים לא עלה מהמסך ע"ס דאו"א אלא ח' ספירות, דהיינו עד הבינה, שהיא ענין שבירתם ומיתתם כנ"ל וא"כ יש כאן בשביה"כ ל"ב בחי' בגיצוצין וכלים, דהיינו ח' ספירות דאו"א, וד' בחי' הכלים דאו"א הכלולים בכל ספירה וספירה סח' ספי' הנ"ל, וד' פעמים שמונה הוא ל"ב: וכל אחד ואחד מליב בחי' הנ"ל כלול מרשמות האורות דע"ס

ובין דא"ק: וכל זה, הוא פנימיות א"ק עצמות, אורות וכלים:

ואח"כ הוציא בחי' החיצונית להלבישו, ותחילה הוציא אורות מע"ב הכולל הפנימי, שהוא השערות של הכתר, מקיפים ראשו מבחוץ עד המצח ועד האזנים כנודע: ואח"כ הוציא שערות הזקן, הנמשכין מס"ג הכולל, הנקרא נקודים, שמהם נעשה כללות ג' מוחין שבו:

ונמשכין תחילה סוד הטעמים דס"ג, שהוא אח"פ, עד מבורו:

ואח"כ לא הוציא שאר בחי' לחוץ, יען, כי

דע"ס דאו"א, ונמצא עשר פעמים ל"ב בחי' הם ש"ך בחי': ונודע דאע"ג שהמאציל חור והעלה את האורות וניצוצין וכלים הנ"ל, ותיקן מהם ד' העולמות דאצילות בריאה יצירה עשיה, אמנם לא עלו כולם, אלא נשאר מהם מאורות וניצוצין וכלים שלא נתבררו, כמו"ש באד"ר, מהם אתתקנו ומהם לא אתתקנו, ותרע, שלא נתתקנו מהם אלא רפ"ח בחי', כלומר דחורו והותתקנו רק בבחי' ט"ר דע"ס דאו"א, אבל בחי' מלכות דע"ס דאו"א לא נתתקנו, ונמצא של"ב בחי' דמלכות נשאר למטה בלי תיקון שהיא נקראת ל"ב האבן, שאינו עולה בתיקון עד לעתיד לבא, בסו"ה והסודותי את לב האבן מברשכם וע"י כ"ו מרשבי' בסופו:

ונתבאר, דמלך הו' דו"ת דנקודים לא נתתקן מצד המאציל, אלא חג"ת נה"י לבר, וז"ס הו"א דעולם התיקון, שנק' מפתחא הכליל שית, אבל לא מלך הו', אמנם היא נכללת בו בסוד היחוד, דהיינו בעליותו להיכל או"א שאז נבנים שניהם משרשם כמלפנים, בסוד המלכות דצמצום הב' כנ"ל:

וז"ס הסוכר לעיל מוזהר שמות, ועל רוא דא דהאי אור דליק ונהיר להאי גר, מ' דהמלכות שעלה בסוד התיקון דאצילות להיכל או"א, נמצא שהו"א במקום אבא והמלכות במקום אימא, ונמצא דהמלכות מקבלת לאור הא' דאור שבעת הימים: וזה שאמרו עוד דכתיב ב' באהרן בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור וכו', אור קרמא דאיהו לימינא וכו' ע"י לעיל: מ', דסוד כהן גדול ה"ס ז"א העולה כמקום אבא ומשמש בשמונה כגדים כנ"ל, ואיהו מאיר שם להמלכות סוד אור החכמה דאור קרמא, וע"כ כתיב בהעלותך את הנרות, דהיינו דמעלה אותה להיכל או"א כנ"ל:

ובזה נמצא הו"א ומלכות שניהם שוין בקומה אחת כמו או"א, ואז נקראים ב' מאורות הגדולים, שמשמשים ככתר א': וז"ס ויהי ערב ויהי בוקר דיום א', שכתוב בליקו"ת דהלילה כאור היה וערב ובוקר שוין שם אהרדי, ע"ש כבראשית:

אמנם ביום הרביעי מארות חסר כתיב, כי נתמעטה הלבנה וכמו שפרשו חז"ל דקטרנה הירח א"א לב' מלכים שישמשו ככתר אחד, ואז נאמר לה לבי ומעטי את עצמך וכו':

והענין של הקטרוג, היינו משום דראתה, דבאופן הוה שיהיה שניהם משמשים ככתר אחד דאו"א, לא יגיע לבחי' ירדה עצמה, שום תיקון, דהיינו לבחי' אחרונה הנ"ל שעדיין לא עלתה להתברר ולהתתקן, כי האורות שלהם שהיה באים במאנן דאימא, לא הי' להם שום יחס אל בחי' אחרונה הנ"ל: ואז נאמר לה, לבי ומעטי את עצמך, ואמרה לפני, וכי בשביל שאמרת דבר הנון אמעט את עצמי, כלומר לא די שלא עשית רצוני להוסיף תיקון בעולמות, עוד עשית קלקול

שה"ס בינה שיצאה לחוץ מא"ק הפנימי: ומלבשת על ע"ב החיצון מפה שלו ולמטה, אשר שפה תתאה ה"ס הגולגלתא שלה, ושכולת הוקן הוא בערך כמו שערות רישא דע"ב החיצון: וכמו שפרצוף החכמה שיצאה לחוץ לא נתפשט אלא הראש שלו, שה"ס הטעמים והנ"ר והכתר שלו עד הפה שלו, כנ"ל, דמפה ולמטה מלובש בבינה שיצאה לחוץ, דהיינו בהתפשטות ב' הנ"ל: כמו כן, מבינה שיצאה לחוץ, לא נגלה, אלא הראש והטעמים והנ"ר שלה, שהוא עד המבור דא"ק, דהמבור היא בחי' פה, דראש דנופא: ונמצא, שיצא ראש החכמה החיצונה, מגולגלתא עד פה דראש, ויצא הראש דבינה החיצונה, משכולת הוקן עד המבור: ובחי' התפשטות המלכות דראש דבינה החיצונה, דהיינו השייך למסבור ולמטה, סמונים תוך ס"ה ובין דא"ק, כלומר, דעם יציאת ס"ה ובין הפנימיים, מא"ק הפנימי ולחוץ, נגלין ויוצאין גם בחי' נת"א דס"ג הכולל, דאינם נוהגים אלא מפה ולמטה דבינה החיצונה, כמו"ש עור, וע"י כפ"ס היטב: ונמצא, שנת"א דע"ב הכולל, מלובשים בתוך פרצוף החכמה שיצאה לחוץ: ונת"א דפרצוף החכמה, מלובשים בתוך פרצוף הבינה שיצאה לחוץ: ונת"א דבינה שיצאה לחוץ, יתלבשו בתוך עולם הנקודים ואצילות, שה"ס ב"ן ומ"ה הפנימיים דא"ק שיצאו לחוץ, כמו"ש בע"ה במקומם:

וכ"ן הוא פנימיות א"ק וכו': כלומר, ששמות וערכים האלו, הוא בערך השורשים של האורות החיצונות, שנמצאים בא"ק הפנימי, דע"כ נק' החו"ב, בחי' ס"ג הכולל, אמנם כלפי עצמם, אחר שיצאו לחוץ, נקראים שניהם בחי' ע"ב דס"ג, ומעמים, כי לא נגלה מהם רק הטעמים דכל אחד, כנ"ל:

עצמות אורות וכלים: אור החכמה נקרא עצמות, ובינה ווונג נק' אורות וכלים, כמו שנתבאר בענפים הקודמים, ולאפוקי שערות וצרפנים, שאינם בכלל זה:

ואח"כ הוציא בחי' החיצונית לה לבישו: היינו ע"ד הזרכות המסך, כנ"ל בענף ו' ע"ש:

ותחילה הוציא אורות מע"ב הפנימי וכו': היינו שנודרך המסך לבחי' ג', שאז אינו ממשיך אליו ע"ס בקומת חכמה, ונגרע ספרצוף הוה, בחי' הכתר, ואור הנגרע הימנו, מתלבשים בסוד השערות, לבחי' אור מקיף בשבילו:

ואח"כ הוציא שערות הזקן: היינו ע"י הסתלקות דאור הפה דפרצוף חכמה, וע"י מטי ולא מטי הנוהג בהתפ"ב, שיצאו ע"י שערות הזקן, שה"ס אור הנגרע מבחי' חכמה, שמתלבשים בשערות הזקן לבחי' מקיפים, כנ"ל בכתר:

שמהם נעשה כללות ג' מוחין: היינו כח"ב דמקיפין, הנמצאים בשערות האלו כמו"ש במקומם:

ונמשכין תחילה סוד טעמים דס"ג וכו': כלומר, שמטרים יציאת

קלקול חרש לבחנתו, להתמעט ולהיות צבחי אחרים, אתסדה: וע"כ פיים אותה, ואמר לה שתמשלה ביום ובלילה כלומר שתתפשט לבחי' וא"כ ג"כ:

והשיבה, שרוא בטיהרא מאי אהניא, כלומר דלהיות האורות מושפעים לה מהשמש, שה"ס מרת הרחמים, מאי זה אהניא לבחי' עצמה שה"ס מרת הרין, ונמצא מרתה עצמה שרויה בחושך, ופייסה עוד, אשר ישראל יקראו על שמה וכו'.

וקלקול ג' הוא מחטאו של אדה"ר שבסבת הטאו חור ונתערב גם מבחי' רפ"ח ניצוצין שכבר נכדו מצד הסאציל כנ"ל (אשר אחר שביה"ב ונפילת ש"ך ניצוצין לעלמין דפרורא חורו והותקנו בר' עולמות דקדושה שנק' אבי"ע אמנם רק ברפ"ח ניצוצין שהם ט' פעמים ל"ב ול"ב העשירי שה"ס בחי' אחרונה דמלכות נשארה למטה בל' בירור ואז היו הו"ג קומתם שוה בערך או"א ממש כנ"ל: ואח"כ כבוד סיעוט הירח געשה לבחי' אחרים ל"א וכבוד המאור הקטן והיה זה אחר שנתפשטו ויצאו כחיכל או"א למקום בס"ה ויתן אותם ברקיע השמים וכו', והנה ללדת אדה"ר חורו ועלו להיכל או"א כמ"ס בע"ה ונמצאים שוב בקומה שוה כמו או"א ומוזגים יצא נשמת אה"ר שו"ס שאה"ר נק' בחי' אח ל"א רבין שו"ג היו או בבחי' או"א נמצא נשמת אה"ר הוא התפשטות דאו"א ומדרגתו כמו הו"א והבן: וכשנולד אדה"ר היה בבחי' דו פרצופין כמ"ס בחול' והיינו דהיו העולמות בבחי' סיעוט הירח שנכללה הנק' ב"א כנ"ל ואח"כ נתנסה הנק' הימנו ובסוד ויבן ה' אלקים את הצלע חורו וז"ל העליונים פב"ס וגם אדם וחיה היו ב' פרצופים פב"ס והיינו באורות דאו"א ובמאנין דברא וברתא כמ"ס בשער הפסוקים בראשית ע"ש ובל"ה) וז"ס ויניחהו בנן עדן שגן ה"ס ברתא ועדן ה"ס אימא ושם היה עבודתו דהיינו כחיכל אימא שה"ס ג"ע: וסוד ל"ב האבן הנ"ל שלא נתברר מסיבת שביה"ב הו"ב בחי' התיבת שדה חוין לגן ואם היה אדה"ר נשכר עצמו כמצות עבודה ושמירה היה האורות דאימא מושפעים כמאלי בסוד השבת והיו מתיחדין כרוא **דאחד** ונהירין בנהירו עילאה דאו"א ממש וכיון שחטא בעה"ד ט"ר או נתקלקלו הכיורין דרפ"ח ניצוצין גם כן וחורו ונתערבו עם הרע ונמצא דמלכות דט"ר שכבר נבברה חורו אורותיה להתערב ברע וע"כ נגרש מג"ע לעבוד את האדמה בועת אפו וכו' כדי שיתקן כל ג' קלקולים הנ"ל ע"י נשמות רבות וזמנים רבים:

וצריך שתדע סוד הזמנים ביום ולילה, אשר באים

ע"י זמנים העליונים, דסוד הלילה, ה"ס זמן מהווג הזה, ונמצא דזה הוהירא עילאה שהיה לו לאה"ר בג"ע בבת אחת, היא מתפשטת לפרטים רבים בסוד מ"ן ומ"ד, שבאור היום עושים מצוות ומ"ט, ובה מעלים מ"ן לזווג הלילה, ומאור הזווג מתפשט יום שלאחריו, וכן חור הלילה, והוא כי אחר שנתערב ט"ר נעשה לקליפות בנן גדול שיש כח להם להתאחו בהקדושה וכו', וכדי להשכר מהם נתחלק האור דו' ימי בראשית לחלקים קטנים מאד, אשר הקליפ' אינם יכולים לינק מהם מחמת קטנותם: עדי"כ במלך שרוצה לשלוח סך גדול דיגרי זהב לבנו למדינת הים, והנה כל בני מדינתו גנבים ורכאים ואין לו שליח נאמן, מה עשה הלך ופרט את הדיגרים לפרוטות, ושולחם ע"י שליחים רבים, באופן שלא יהיו כדאי להם הנאת החמס שיפגמו בשבילה בכבוד מלכות: שבאופן זה דסדר זמנים כנפשות רבות, אפשר ע"י האורות הימים לברר כל הני"ק שנעשקו בירי הקליפ' מסיבת החטא דעצה"ד כנ"ל: וסוד הנפשות רבות הוא בחי' התפרטות לאורות הפנימים, ובחי' ימים מרובים הוא בחי' התפרטות לבחי' אורות חיצוניות, ופרטות ופרוטת מצטרף לחשבון אור הגדול שחטא בו אדה"ר ואז יהי גמר התיקון:

ונמצא דע"י מצוות התלויות בדיבור מתקן או"ם בסוד קלקול ג' הנ"ל, וא"צ מעשה האדם, דכבר מתקנים היו בששת ימי בראשית בעשרה מאמרות, ודיבורו של קב"ה חשיב מעשה, בסויה בדבר

עין החיים ענף ח

כי הם מלוכשים תוך מ"ה ובין, כנ"ל, כדרך אורות ע"ב הכולל, שלא נתגלה ממנו רק השערות הנמשכון מע"ב של ע"ב הכולל, ושאר חלקם ממיר תוך ס"ג הכולל:

והנה רצה להוציא גם מן מ"ה ובין שבו הפנימיים, חיצוניותם לחוץ:

ואז עלו כל בחי' ס"ג הפנימיים, המכונים תוך מ"ה ובין הפנימים, ועלו עמהם מ"ה ובין הפנימים: ואז אלו מ"ה ובין הם המין שלהם, אל המעמים עצמם דס"ג, שאינם מלוכשים תוך מ"ה ובין: והם בערך או"א אל ישמרת, כי כמו שלצורך עיבור זו"ג, מזדווגין או"א עילאין וישמרת נכללים עמהם, כן הכא המעמים דס"ג מזדווגים עם כל ע"ב, ומכ"ש שהנקודות תנן ואותיות דס"ג מתחברים עמהם ומפלים להם, ולכן אינם עולים בשם, דוגמת ישמרת כנ"ל: ואז מולידים בחי' ב"ן דחיצוניות, ולבושם לחוץ, הרי נולדה הנקבה עתה תחילה:

כדבר ה' שמים נעשו, וע"כ אחי דיבור ומתקן דיבור, אמנם בסוד המציאות דעוה"ה, שה"ס בחי' אחרונה שלא נבברה ונשארה בקלקול התורה ושביה"ב, בסוד ל"ב העשירי דש"ך ניצוצין, שה"ס הדומם והצומח שאה"ר לא קרא להם שמות, עליהם ניתנו המצוות התלויות דוקא במעשה, שאין הדיבור מספיק להם, להיות דיבורו של אדם לא חשיב מעשה, שופו"ה אשר ברא אלקים לעשות הנאמר במ"ב, כלומר שהניח למעשה האדם:

ובזה תבין שהלילה ה"ס המלך השביעי דחמלכין הנ"ל דשביה"ב, בסוד ל"ב העשירי, אמנם גם הוא נחלק ל' בחי' כנ"ל ד' פעמים ח', שג' בחי' הראשונים ראויים עוד לקבלה, לאור הלבנה עכ"פ, וז"ס ג' משמורות הוי הלילה: וז"ס עולמיתא שפירתא דלות לה עיינין כלומר לעיינין דחתן וה"ס אור שבעת הימים שה"ס ערבתי כנ"ל, ואילת השחר היא בחי' הדי' שבל"ב העשירי שנק' אתקדושתא דצפרא שע"י המ"ב העולים ממע"ט דהצדיקים נעשה בעת הזה הזווג למעלה ואז יוצא השמש להאיר ע"פ הארץ שה"ס האור הווצא מווג הנ"ל אמנם מתחילה צריך להקדים לתקן ג' אשמורות הלילה שה"ס נתינת עינים דחתן וז"ס קדמו עיני אשמורות ועיקר התיקון הוא בהתהלה וז"ס הקריאת שמע שהיא מצוה התלויה בדיבור לחייון או"ם וז"ס אכילת כהנים בתרומתם שהיא מצוה התלויה במעשה לחייון אור חיצון:

ובזה תבין מה שהתנא דמתני' תלה מצוות ק"ש באכילת תרומה שהיא תסוה: דאנן במשנה ראשונה קיימינין ועדיין לא נרע מסכת תרומות לידע דביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה והיה לו לפרש מצאת הכוכבים ותי' הנמ' מילתא אנב אורחא היא דוחק לכאורה אמנם נודע דתנאים ואמוראים ארוא דאוריתא סדרוהו ובסוד פנימיות הדברים נמצא שמתחילה צריך לתקן אור החיצון בסוד מצוות מעשית ועמו יחד אפשר לתקן גם אור הפנימי: ועוד כיון דמצוות ק"ש בזמן שכיבה ה"ס הכנת תתן וכלה לתופה דאו"א דע"כ משיים ידיו על עייניו בקריאת שמע כדי להכניס להמשכת ע' רבתי דשמע דעיינין שלה נמצאים למטה כחיכל זכות וצריך לאורות דאו"א כנ"ל א"כ עבודה זו שייכה לכהן שהיא בבחי' אבא בסוד אור דדליק להאי נר כנ"ל בסוד כהעלותך את הנרות וע"כ אומר מעשה שהכתיבים נכנסין

יציאת שערות הזקן יצאו מתחילה במקומם אורות דאח"פ, שע"י הנת"א שבהם, נתהוו מהם בחי' שערות דיקנא כנ"ל:

שהם מלוכשים תוך מ"ה ובין: כלומר, שעם יציאת מ"ה ובין הפנימיים לחוץ, יוצאים עמהם ומתלבשים בהם נת"א דס"ג, כנ"ל:

כדרך אורות ע"ב הכולל וכו': כנ"ל, דנת"א דע"ב הכולל, הם מתלבשים בפרצוף החכמה החצונה:

שלא נתגלה ממנו רק השערות וכו': שהמה סוד המקיפין, שבהם אור הע"ב דע"ב הנגרע מפרצוף חכמה, כנ"ל:

ואז עלו כל בחי' ס"ג הפנימיים וכו': דהיינו בחי' אותיות דחכמה החיצונה, ובחי' נת"א דכינה החיצונה, שהם מלוכשים במ"ה ובין, כנ"ל:

ואז אלו מ"ה ובין הם המ"ס וכו': פ"י דמ"ה ובין הפנימים ה"ס נהי"ם דבחי' ד', דעריין לא נעשה בהם הבמישא והיכוך, כנ"ל, וע"כ עלו למין לע"ב דגולגלחא, ואח"פ הפנימיים, שהם בחי' חו"ב דא"ק הפנימי שנשתיירו בפנים, שמסבת המין שקבלו לתוכן נעשין האח"פ הפנימיים בחי' נוקבא, לע"ב דגולגלחא, והבן זה:

והם בערך או"א אל ישסו"ה: כלומר, דבחי' נת"א דס"ג ה"ס ישסו"ה שנתערבו עם המ"ה ובין, ובאים לחו"ב למין, ומ"ס היסו"ה אינם עולים בשם, רק המ"ה ובין לבר, כמו שמפרש והולך:

ואז מולידים בחי' בחי' ב"ן דחיצוניות: דהיינו אור חרש דבקע לפרסא, ומאיר דרך יסוד א"ק לנקורים, כמ"ס במקומו:

ולבושם לחוץ: היינו אור רישו"ה שיצא דרך נקבי העינים ולחוץ, ומתפשט למטה מטבור, לעולם הנקורים, כמ"ס במקומו:

הרי נולדה הנקבה עתה תחילה: שה"ס ס"ג דס"ג, שירד ממדרגת הבינה וקיבלה לצורת המלכות, כמ"ס בע"ה, שנקרא ב"ן: אבל ע"ס דמ"ה, שיצא לחוץ ממ"ה הפנימי, נולדו אח"כ, ויצאו ממצח רא"ק, כמ"ס בע"ה:

נכנסין לאכול בתרומתן וצאת הכוכבים הוא רק סימנא בעלמא: **ובזה** תבין דברי ר' אליעזר עד סוף משמורה ראשונה שנ' משמורות ה"ס רת"ס והנה בסוף הוא זמן הזווג ליציאת השמש שכבר מוכנת לזה ועיקר הכנה צריכה להיות בראש:

ובזה תבין הפלוגתא דס"ד ד' משמורות הוי הלילה הוא משום דקחשיב אתקדושתא דצפרא למשמורה הדי' ומ"ד ג' משמורות ה"ס מ"ש בזוהר בסו"ה אשת חיל עשרת בעלה דבעלה אתערב בה והוא לא אתערב בבעלה והיינו דכל הארת הזווג אין מגיע לבחי' ד' קודם גמר התיקון כלום וע"כ ביסמא שה"ס הארת הזווג כנ"ל נמצאת אתכסיא לנמרי:

ובזה תבין שהערב שמש נקרא יואת השמש ואור יום נקרא יציאה ולכאורה ה"ל בחי"ס והיינו כנ"ל דבערב השמש בא לתופתו דאו"א עד אתקדושתא דצפרא ושם נעשה הזווג כחופה הנ"ל ואז והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש בכבוד לרוץ אורח: